

Uloga pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju

Pavić, Martina

Doctoral thesis / Disertacija

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

<https://doi.org/10.17234/diss.2022.204602>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:450812>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Martina Pavić

**ULOGA PRIDJEVA U HRVATSKOME
MEDICINSKOM NAZIVLJU**

DOKTORSKI RAD

Mentorice:

dr. sc. Ana Ostroški Anić, znanstvena suradnica

prof. dr. sc. Bernardina Petrović

Zagreb, 2022.

University of Zagreb

Faculty of Humanities and Social Sciences

Martina Pavić

**THE ROLE OF ADJECTIVES IN CROATIAN
MEDICAL TERMINOLOGY**

DOCTORAL THESIS

Supervisors:

dr. sc. Ana Ostroški Anić, Research Associate

dr. sc. Bernardina Petrović, Full Professor

Zagreb, 2022

O MENTORIMA

Dr. sc. Ana Ostroški Anić

Ana Ostroški Anić rođena je u Našicama 1980. godine. Diplomirala je 2005. engleski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je 2015. doktorirala na poslijediplomskom doktorskom studiju lingvistike disertacijom *Kognitivnolingvistička analiza engleskih i hrvatskih figurativnih konstrukcija u zrakoplovnom jeziku*. Od veljače 2008. radi na Zavodu za aeronautiku Fakulteta prometnih znanosti kao znanstvena novakinja prof. dr. Maje Bratanić, s kojom u listopadu 2009. prelazi u Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje na Odjel za opće jezikoslovlje. Od 2019. zaposlena je na mjestu znanstvene suradnice.

Sudjelovala je na više znanstvenih i stručnih projekata iz područja terminologije i kognitivne lingvistike. Od siječnja 2013. do studenoga 2014. bila je suradnica na hrvatsko-francuskom bilateralnom projektu *Terminologija i stručno prevođenje za međukulturni dijalog i specijaliziranu komunikaciju* (COGITO). Od 2014. do 2017. sudjelovala je kao istraživač na projektu *Repozitorij metafora hrvatskoga jezika* (HRZZ) voditeljice dr. sc. Kristine Štrkalj Despot, a od prosinca 2015. do 2018. na projektu *Conmusterm – Problemi temeljnoga suvremenoga glazbenog nazivlja u Hrvatskoj* (HRZZ) voditelja akademika Nikše Gliga. Bila je suradnica na pet projekata u okviru programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* (Struna, HRZZ).

Voditeljica je uspostavnoga istraživačkog projekta *Dinamičnost kategorija specijaliziranoga znanja* (DIKA) koji financira Hrvatska zaklada za znanost (2018. – 2023.) te voditeljica projekta *Semantički okviri u hrvatskom jeziku* (2022. – 2025.), koji se provodi u okviru osnovne djelatnosti Instituta.

Objavila je samostalno ili u suautorstvu šest knjiga i više znanstvenih i stručnih radova. Sudjelovala je izlaganjima na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima te se stručno usavršavala u području terminologije, leksikografije i engleskoga zrakoplovnog jezika. Članica je nekoliko domaćih i međunarodnih lingvističkih i terminoloških udruženja te COST-ove akcije *Nexus Linguarum* iz područja povezanih jezičnih podataka. U tehničkom odboru HZN/TO 37 Hrvatskoga zavoda za norme jedna je od predstavnika Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje od 2010. godine. Od studenoga 2014. do studenoga 2018. bila je članica Odbora Europskoga terminološkog udruženja (EAFT), krovne europske terminološke organizacije.

Prof. dr. sc. Bernardina Petrović

Bernardina Petrović rođena je 24. prosinca 1965. u Vinkovcima. Studij kroatistike završila je 1991., magistrirala je 1999., a doktorirala 2003. U istraživačko je zvanje asistentice izabrana 1999., u zvanje više asistentice 2003., u znanstveno-nastavno zvanje docentice 2004., izvanredne profesorice 2010., a redovite profesorice 2016. Od 1991. do 1993. radila je kao profesorica hrvatskoga jezika i književnosti u osnovnoj i srednjoj školi. Od 1993. do 2004. zaposlena je u Zavodu za lingvistička istraživanja HAZU, a od 2004. na Katedri za hrvatski standardni jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na preddiplomskome i diplomskome studiju kroatistike Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu predaje obvezne i izborne kolegije (Hrvatski standardni jezik – fonologija i morfonologija, Hrvatski jezik za nastavnike, Hrvatska leksikologija, Normativne razine hrvatskoga standardnog jezika, Tekstna lingvistika). U akademskoj godini 2006./2007. predavala je kolegij Hrvatski standardni jezik na Učiteljskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U akademskoj godini 2007./2008. gostujućom je profesoricom u okviru CEEPUS-ove stipendije na Institutu za slavistiku Sveučilišta u Grazu. Od akademske godine 2008./2009. nositeljicom je i s dr. sc. Milicom Mihaljević izvoditeljicom izbornoga kolegija Hrvatski jezik u inženjerskoj praksi na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Objavila je četiri knjige, osamdesetak radova u znanstvenim časopisima i zbornicima radova sa znanstvenih skupova te sudjelovala izlaganjima na osamdesetak međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. Bila je tajnica uredništva Filologije (od 1999. do 2004.) i predsjednica Državnoga povjerenstva u Natjecanju u poznavanju hrvatskoga jezika (od 2012. do 2017.). Članica je uredništva znanstvenoga časopisa *Croatica* (od 2016.) i glavna urednica velikogoričkoga časopisa *Luč* (od 2013.). Aktivno je sudjelovala u organizaciji nekoliko znanstvenih skupova i kongresa te u uređivanju znanstvenih i stručnih publikacija. Održala je sedamdesetak pozvanih predavanja na stručnim skupovima i seminarima, ljetnim školama i znanstvenopopularnim tribinama. U ak. god. 2014./2015. i 2015./2016. bila je pročelnica Odsjeka za kroatistiku. Članica je Hrvatskoga filološkog društva. Bila je potpredsjednica Ogranka Matice hrvatske u Velikoj Gorici (2008. – 2018.).

Bibliografija

<https://www.bib.irb.hr/pregled/profil/17205>

SAŽETAK

U nazivoslovlju se tek posljednjih desetljeća, osim imenicama, pozornost pridaje i drugim vrstama riječi. Nužna su zato sustavna proučavanja da bi se pomnije utvrdila terminološka uloga glagola, priloga i pridjeva, a ovaj je rad prilog tim nastojanjima.

U teorijskome dijelu rada iznesene su postavke suvremenih terminoloških istraživanja, problematika podjele pridjeva te su opisane značajke hrvatskoga medicinskog nazivlja u okviru kojega će se proučavati pridjevi. U drugome dijelu rada provedena je pojedinačna analiza dvaju korpusa koji su sastavljeni u alatu *Sketch Engine*. U znanstveni korpus uključeni su relevantni medicinski časopisi, a u popularni korpus mrežni portali koji se bave zdravstvenim temama. Izlučen je velik broj najčestotnijih pridjeva i pridjevsko-imeničkih sveza te je utvrđena važna uloga pridjeva u oblikovanju medicinskih naziva i njihovu svrstavanju unutar taksonomije. Pokazano je da su pridjevi u medicinskome nazivlju važna sastavnica višerječnih naziva, a analizom kolokacijskoga potencijala nastojale su se utvrditi vrijednosti atributa po kojima se članovi pojedinih kategorija naziva razlikuju.

Provedena je i usporedna analiza znanstvenoga i popularnoga korpusa kako bi se istaknule sličnosti i razlike pridjeva u različitim registrima hrvatskoga medicinskog nazivlja. Pošlo se od pretpostavaka da u znanstvenome registru internacionalizmi pretežu nad pridjevima domaćega podrijetla te da zbog prilagođenosti tekstova širemu čitateljstvu u popularnome korpusu internacionalizmi imaju uži kolokacijski potencijal nego u znanstvenome korpusu. Utvrđeno je jesu li pridjevi domaćega podrijetla kojima je u bazi hrvatskoga strukovnog nazivlja *Struna* dana prednost u odnosu na internacionalne pridjeve zaživjeli u uporabi. Stavljanjem naglaska na to da mnogi internacionalni pridjevi imaju dobre domaće zamjene, što je prikazano u tablici sinonimnih inačica kao prilog radu, nastoji se pridonijeti daljnjoj popularizaciji hrvatskih naziva u medicinskome području.

U radu je predložen model značenjske podjele pridjeva u medicinskome nazivlju prema vrsti pojmova koje imenuju i pobliže određuju.

Rezultati istraživanja primjenjivi su u praktičnoj terminološkoj djelatnosti te prevoditeljskoj teoriji i praksi, a doprinijet će i razvoju terminoloških istraživanja, usavršavanju primijenjenih terminografskih metoda te boljemu razumijevanju odnosa općega i specijaliziranoga znanja.

Ključne riječi: pridjev, internacionalizam, hrvatski naziv, pridjevsko-imenička sveza, medicinsko nazivlje, znanstveni korpus, popularni korpus, kolokacijski potencijal, sinonimne inačice, značenjska podjela.

ABSTRACT

Only in recent decades in nomenclature has attention been paid not only to nouns but also to other part of speech. Therefore, systematic studies are needed to more closely determine the terminological role of verbs, adverbs and adjectives, and this paper is a contribution to these efforts. The theoretical part of the paper describes modern theories of terminology, the problem of adjective categorization and describes the features of Croatian medical terminology within which adjectives are studied. The development of the Croatian medical language is described with the emphasis on the importance of the existence of communication registers in this area, which is why the appearance of synonyms, i.e. terminological variants, is frequent. It is emphasized that the basis of the medical language is Greek and Latin and that in the Croatian medical language internationalisms and adjectives of domestic origin coexist. Special attention is paid to English terms, which have become the *lingua franca* of the medical field.

In the second part of the paper, an individual analysis of the two corpora assembled in the *Sketch Engine* tool was done. The research conducted was a corpus-based analysis of terms and their collocations. Two corpora have been compiled – the scientific corpus, which consists of relevant medical journals, and the popular corpus, which includes popular web portals. The process of collection of materials for the corpus and the way in which the corpus was composed was described, and then there were listed the singled-out one-word adjective terminological candidates and multi-word terminological candidates with an adjective component, which were manually evaluated. A semi-automatic method of extraction was applied, which meant that after the automatic extraction of the most frequent adjectives from the corpus of scientific and professional-popular texts, an exhaustive examination of both corpora followed. Through careful reading of longer sections of the text, terminological candidates as possible terms were found. The process of determining the termhood of adjectives was very complex – the status of adjectives in the conceptual system of the medical field was sought to be determined through the conceptual connections it made with other concepts of the domain. The obtained linguistic material was reviewed according to the established criteria of naming, which are the existence of a definition, the relevance of meaning in a given area and collocation potential. However, we do not consider the proposed criteria of adjective naming unquestionable and unambiguous, so methodological doubts arose as to which criterion must be met for an adjective to function as a term, i.e. whether all three criteria need to be met. Based on the analysis of the singled-out terminological candidates, we concluded that the criteria of definition and relevance of meaning

are necessary for an adjective to function as a term, so we have accordingly suggested our own definition for some of the one-word adjective candidates for which we did not find a definition in the general dictionary and *Struna* and whose meaning we find relevant in the medical field. We believe that the corpus size of about 10 million occurrences contributed to obtaining better research results because we relied less on our own linguistic intuition and knowledge of the domain, and more on examples, i.e. evidence of individual theses that are corpus-based. Relevant medical journals were included in the scientific corpus, and online portals dealing with health topics were included in the corpus of popular texts. A large number of the most frequent adjectives and adjective-noun conjunctions have been singled out, and the important role of adjectives in the formation of medical terms and their classification within the taxonomy has been established.

The theoretical framework of modern theories of terminology is justified by the fact that it has been concluded that in determining the termhood of an adjective it is inevitable to include the context in which it appears. It has been shown that adjectives in medical terminology are an important component of multi-word terms, and the analysis of collocation potential sought to determine the values of attributes by which members of a particular semantic class differ.

A comparative analysis of the scientific corpus and corpus of popular texts was also carried out in order to highlight the similarities and differences of adjectives in different registers of Croatian medical terminology. We conducted an individual and comparative analysis of the scientific and popular corpus to obtain a comprehensive picture of the similarities and differences of these two communication registers in the medical branch. Within this approach, we placed adjective units and concluded that our research confirms that the background of determining the term of a unit is context, i.e. that meaning cannot be observed in isolation, but that use is an inevitable component of determining meaning. With this paper we wanted to prove that terminological units also have a place in general language, not only in a narrowly specialized register, because information is transmitted in heterogeneous communication situations, which affects the dynamism of the terminological unit. The terminological and general linguistic system are interdependent because the term appears in a syntagmatic environment with terminological and general linguistic units. Adjectives cannot be analysed in isolation, but in a syntagmatic environment, so the dynamic terminological description based on the description of key processes and events in the field of specialized knowledge such as

medicine, which is used in frame-based theory of terminology, was extremely valuable to describe conceptual relationships between categories of specialized knowledge in the field of medicine.

The starting point was the assumption that in the scientific register internationalisms prevail over adjectives of domestic origin, and it was determined whether adjectives of domestic origin, which were given priority over international adjectives in the Croatian professional terminology database *Struna*, actually came to use. By emphasizing that many international adjectives have good domestic adjective substitutes, which is shown in the table of synonymous versions as an appendix to the paper, the aim was to contribute to the further popularization of Croatian terms in the medical field.

The paper proposes a model of semantic categorization of adjectives in medical terminology according to the type of terms they name and define in more detail. The semantic categorization of adjectives in Croatian medical terminology based on the groups of terms they describe and define is also proposed, and the Dixon classification (Dixon 1999, 2004) and the classification applied in the construction of the *EcoLexicon* database (2019) served as a starting point. From these two classifications we have taken the types of meaning that we consider applicable in the medical field and added to them meanings relevant to the medical field such as outcome/result and source. We thus established prototypical semantic attributes for the most important conceptual categories in the medical field, and decided on the meaning of adjectives on the basis of their relationships with entities.

The research results are applicable in practical terminology and translation theory and practice, and will contribute to the development of terminological research, improvement of applied terminographic methods and better understanding of the relationship between general and specialized knowledge.

The goals of the research:

1. to investigate and describe the role of adjectives in professional language on the example of Croatian medical terminology
1. to determine the criteria under which adjectives function as terms and explore and describe the semantic relationships between them

2. to propose a classification of adjectives in Croatian medical terminology based on the type of terms they name and specify.

The hypotheses of the research:

1. High structure of medical terms is the starting point for the classification of adjectives in the language of the medical profession.
2. There will be more international adjectives in the corpus of scientific texts than in the corpus of popular texts.
3. The collocation potential of adjectives changes with respect to the scientific and popular corpus.

In this paper, the role of adjectives in Croatian medical terminology is researched within the framework of modern theories of terminology – communicative theory of terminology (Cabré 1999, 2003), sociocognitive theory of terminology (Temmerman 2000) and frame-based theory of terminology (Faber 2009) – whose features are described in detail whereby it was pointed out why adjectives will not be studied within the traditional terminological approach. It is argued that the lexical unit is context dependent and that discourse is important in describing the relationship between a concept and a term because the specialized meaning of a lexical unit is realized in use.

The adjectives are analysed from the perspective of general and specialized language. A complex categorization of adjectives is given as stated in grammar manuals, and the relation of adjectives to nouns and verbs is analysed. The termhood of adjectives is problematized, and finally it is pointed out that adjectives are mostly a component of multi-word terms.

At the end of the paper there are two appendices. Appendix 1 provides a table with an alphabetical list of international and domestic versions of adjectives and the collocations and domains in which they occur, and Appendix 2 lists the most common adjectives in the scientific and popular corpus.

Corpus methods provide important insights into the lexicalization of key terms in the medical field. The combination of automatic and manual methods and the stratification of corpus methodological procedures resulted in a representative number of adjectives, and conclusions based on their analysis can serve as a starting point in further research.

The results of the research contribute to terminological and terminographic research and medical language, proving the justification of the need to give much more attention to adjectives in terminology because they participate in building knowledge of relevant structures and form one-word and multi-word terms. The results of this paper can be applied in the design of terminological resources for professionals and translators by using an appropriate form of the term based on the frequency of collocation connections.

The results can also be used in the preparation of monolingual and multilingual corpora on which modern machine translation systems are based. We therefore believe that this paper is part of linguistic research whose results are a concrete application in the development of language resources.

This paper provides a good basis for further research of adjectives in the nomenclature of other professional domains and is the first comprehensive overview of the role of adjectives in nomenclature in Croatian scientific literature. The aim of this paper was to illustrate the multidimensionality and terminological status of adjectives and we certainly hope that they will contribute to their inclusion in professional terminological manuals.

Keywords: adjective, internationalism, Croatian term, medical terminology, adjective-noun collocations, scientific corpus, popular corpus, collocation potential, synonymous, semantic categorization.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Obrazloženje teme	1
1.1.1. Ciljevi i hipoteze istraživanja	2
1.1.2. Teorijski okvir	2
1.1.3. Metodologija	5
1.2. Struktura rada	6
2. NAZIVOSLOVLJE	8
2.1. Definicija i početci	8
2.2. Terminološka načela	11
2.3. Tradicionalni pristupi	13
2.4. Suvremene terminološke teorije	16
2.4.1. Komunikacijska terminološka teorija	17
2.4.2. Sociokognitivna terminologija	20
2.4.3. Terminologija okvira	21
2.4.3.1. Semantika okvira	21
2.4.3.2. Okviri u nazivlju	22
3. OBILJEŽJA JEZIKA MEDICINSKOGA PODRUČJA	24
3.1. Razvoj medicinskoga jezika	24
3.2. Komunikacijski registri	29
3.3. Engleski nazivi	33
4. PRIDJEVI U OPĆEMU I STRUKOVNOME JEZIKU	35
4.1. Podjela pridjeva u općemu jeziku	35

4.2. Pridjev prema imenici i glagolu	38
4.3. Nazivnost pridjeva	42
4.4. Jednorječni i višerječni nazivi	46
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA JEDNORJEČNIH PRIDJEVSKIH KANDIDATA I VIŠERJEČNIH TERMINOLOŠKIH KANDIDATA S PRIDJEVSKOM SASTAVNICOM	50
5.1. Korpusni pristup	50
5.1.1. Odnos općega i strukovnoga jezika	51
5.1.2. Kriteriji za utvrđivanje nazivnosti pridjeva	52
5.1.2.1. Postojanje definicije	52
5.1.2.2. Relevantnost značenja u strukovnome području	55
5.1.2.3. Kolokacijski potencijal	57
5.2. Sastavljanje korpusa	60
5.2.1. Opis znanstvenoga korpusa	61
5.2.1.1. Izlučivanje jednorječnih pridjevskih kandidata za nazive	62
5.2.1.2. Definiranje pridjevskih kandidata	63
5.2.1.3. Kolokacijski potencijal pridjevskih kandidata	69
5.2.1.4. Višerječni pridjevski kandidati za nazive	91
5.2.2. Opis popularnoga korpusa	103
5.2.2.1. Izlučivanje jednorječnih pridjevskih kandidata za nazive	105
5.2.2.2. Definiranje pridjevskih kandidata	106
5.2.2.3. Kolokacijski potencijal pridjevskih kandidata	117
5.2.2.4. Višerječni pridjevski kandidati za nazive	135
6. USPOREDNA ANALIZA ZNANSTVENOGA I POPULARNOGA KORPUSA	143
6.1. Komunikacijski registri u medicinskome području	143

6.2. Pridjevske varijante u znanstvenome i popularnome korpusu	145
6.3. Razlike u kolokacijskome potencijalu	150
6.3.1. Pridjevi širega kolokacijskog potencijala u znanstvenome korpusu	150
6.3.2. Pridjevi širega kolokacijskog potencijala u popularnome korpusu	152
7. PRIJEDLOG ZNAČENJSKE PODJELE PRIDJEVA U HRVATSKOME MEDICINSKOM NAZIVLJU	153
8. ZAKLJUČAK	174
9. LITERATURA	179
10. IZVORI ZA ZNANSTVENI I POPULARNI KORPUS	190
11. PRILOZI	191
PRILOG I. TABLICA PRIDJEVA S NAJČEŠĆIM KOLOKACIJAMA U KORPUSU RAZVRSTANIH S POPISOM DOMENA U KOJIMA SE POJAVLJUJU	191
PRILOG II. ČESTOTNOST PRIDJEVA U ZNANSTVENOME I POPULARNOME KORPUSU	238
12. ŽIVOTOPIS	259
12.1. Popis objavljenih radova	260
POPIS TABLICA	
Tablica 1. Prikaz gramatičko-semantičkih svojstava pridjeva prema Tafra (1998)	37
Tablica 2. Prikaz broja pojavnica po časopisima u znanstvenome korpusu	62

Tablica 3. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa koji imaju definiciju u terminološkoj bazi	64
Tablica 4. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku	65
Tablica 5. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa za koje smo predložili definiciju	67
Tablica 6. Najčešće imeničke pojavnice s prvih 50 jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata iz znanstvenoga korpusa	71
Tablica 7. Višerječni terminološki kandidati s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala u znanstvenome korpusu	85
Tablica 8. Višerječni terminološki kandidati za koje smo predložili vlastitu definiciju	86
Tablica 9. Pridjevi koji mijenjaju domenu ovisno o imenici s kojom tvore višerječne medicinske nazive	89
Tablica 10. Jednorječni terminološki pridjevski kandidati iz znanstvenoga korpusa razvrstani prema imeničkoj sastavnici	93
Tablica 11. Broj pojavnica podijeljen po mrežnim portalima u popularnome korpusu	105
Tablica 12. Jednorječni terminološki pridjevski kandidati iz popularnoga korpusa koji imaju definiciju u terminološkoj bazi	109
Tablica 13. Jednorječni terminološki pridjevski kandidati iz popularnoga korpusa koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku	110
Tablica 14. Jednorječni terminološki pridjevski kandidati iz popularnoga korpusa za koje smo predložili vlastitu definiciju	115
Tablica 15. Najčešće imenske pojavnice s prvih 50 jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata iz popularnoga korpusa	120
Tablica 16. Višerječni terminološki kandidati s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala	130
Tablica 17. Predložene definicije za najčešće višerječne terminološke kandidate	131

Tablica 18. Pridjevsko-imeničke sveze s pridjevom širokoga kolokacijskog potencijala	133
Tablica 19. Predložene definicije za višerječne terminološke kandidate	134
Tablica 20. Višerječni terminološki kandidati razvrstani prema imeničkoj sastavnici	137
Tablica 21. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <bolest>	161
Tablica 22. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <simptom>	164
Tablica 23. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <indikacija>	169
Tablica 24. Značenja pridjeva iz kategorija naziva <postupak>	172

1. UVOD

1.1. Obrazloženje teme

Terminološka proučavanja usmjerena su ponajprije na imenice kojima se imenuju temeljni referenti u nazivlju, no pritom su zanemareni glagoli, prilozi i pridjevi koji također sudjeluju u oblikovanju znanja relevantnih struktura.

Od sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća terminološka je teorija, slijedeći suvremene spoznaje drugih disciplina, promijenila prizmu promatranja naziva, njihova odnosa prema riječima iz općega jezika kao i međuodnosa pojmovnih struktura i jezičnoga znaka, prilagođavajući se višejezičnoj perspektivi opisa i funkciji prevođenja. Terminološka teorija zamijenila je preskriptivnu orijentaciju deskriptivnim pristupom, koji je proširio perspektivu analize na opis stvarne uporabe nazivlja i njegove društvene dimenzije. Pritom je terminološki opis zadržao normativni aspekt i težnju za objašnjenjem logičkoga odnosa jezičnoga fenomena i stvarnosti s ciljem utvrđivanja i fiksiranja značenja naziva (Grčić Simeunović 2021: 16–17).

Do posljednjih nekoliko desetljeća pridjevi se u terminološkoj literaturi nisu proučavali iako su važna kategorija u mnogim područjima. Relevantnost pridjeva u nazivlju nastojat će se pokazati u ovome radu istraživanjem njihove uloge u hrvatskome medicinskom području. Istaknut će se doprinos pridjeva sustavnosti, preciznosti i svrstavanju pojmova u značenjske skupine pod pretpostavkom da ta vrsta riječi pridonosi visokoj strukturiranosti medicinskoga nazivlja te ima važnu ulogu u klasifikaciji toga područja.

Pridjev, kao što navodi Baker (2003), za razliku od imenice, koja ima kriterij identiteta i svojstvo referiranja, te glagola, koji dodjeljuje theta-ulogu svojim argumentima, jedini može biti modifikator ili determinator imenice.

Modelima opće teorije terminologije teško se mogu opisati pojmovi za radnje, odnose i svojstva jer se nazivi često moraju opisivati s obzirom na funkciju u tekstu. Stoga će se pridjevi u hrvatskome medicinskom nazivlju proučavati slijedeći spoznaje suvremenih terminoloških teorija – komunikacijske teorije (Cabré 1999, 2003), sociokognitivne terminologije (Temmerman 2000) i terminologije okvira (Faber 2009) – prema kojima se značajke mogu smatrati pojmovnim strukturama.

1.1.1. Ciljevi i hipoteze istraživanja

Ciljevi su istraživanja:

1. istražiti i opisati ulogu pridjeva u strukovnome jeziku na primjeru hrvatskoga medicinskog nazivlja
2. odrediti kriterije pri kojima pridjevi funkcioniraju kao nazivi te istražiti i opisati značenjske odnose među njima
3. predložiti značenjsku podjelu pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju na temelju vrste pojmova koje imenuju i pobliže određuju.

Hipoteze su istraživanja:

H1 Visoka strukturiranost medicinskih pojmova polazište je za klasifikaciju pridjeva u jeziku medicinske struke.

H2 U korpusu znanstvenih tekstova bit će više internacionalnih pridjeva nego u korpusu popularnih tekstova.

H3 Kolokacijski potencijal pridjeva mijenja se s obzirom na znanstveni i popularni korpus.

1.1.2. Teorijski okvir

U svjetlu suvremenih terminoloških teorija istražiti ćemo pridjeve u hrvatskome medicinskom nazivlju smatrajući da njihova nazivnost proizlazi iz odnosa prema drugim pojmovima u dinamičnome pojmovnom sustavu. Tradicionalni modeli koji zagovaraju da su nazivi jednoznačni i nezavisni od konteksta nisu primjenjivi u terminološkome opisu brojnih strukovnih područja. Takav tradicionalni terminološki pristup često „ne korespondira ni s jezičnom ni sa sociokulturnom stvarnošću” (Bratanić i Lončar 2015: 47) te se njima teško mogu opisati pridjevi, odnosno „riječi kojima se izriču svojstva predmeta i pojava označenih drugim vrstama riječi, i odnosi među njima” (Barić i dr. 2015: 173).

Zato će se u ovome radu uloga pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju istražiti u okviru suvremenih terminoloških teorija – komunikacijske terminološke teorije (Cabré 1999, 2003),

sociokognitivne terminologije (Temmerman 2000) i terminologije okvira (Faber 2009) – prema kojima je naziv leksička jedinica čije se specijalizirano značenje ostvaruje u kontekstu.

Kako Rafaelli (2015: 58) ističe, „da bismo se jezikom mogli služiti, da bismo mogli razumjeti što nam sugovornik govori, moramo imati pojam”. „Kognitivna lingvistika pojam smatra ključnom kategorijom pomoću koje se oblikuje jezično značenje” (ibid: 43). Pojam jest mentalna slika u ljudskome umu koja se odnosi na znanje o izvanjezičnome svijetu, što u nazivoslovlju implicira to da je riječ o znanju u određenoj strukovnoj domeni.

U radu ćemo preuzeti diferencijaciju leksema i leksičke jedinice prema Cruse (1986: 77) te ćemo leksem smatrati temeljnim oblikom pojedine riječi, osnovnom jedinicom leksika, a leksičke jedinice leksikaliziranim značenjem leksema u određenome kontekstu.¹ U skladu s time svaki leksem ima određen broj leksičkih jedinica. „Leksem je (engl. *lexeme*) rječnička riječ, potencijalna, neostvorena jedinica apstraktnog umnog rječnika, uglavnom stalna jezgrenog značenja i donekle promjenljiva pojavnog oblika” (Marković 2018: 9). Riječ je o svakoj jedinici koja se u rječniku ili leksikonu pojavljuje kao zasebna natuknica (Rafaelli 2015: 77). Diferencijacija leksema i leksičke jedinice može se prikazati na primjeru pridjeva *dobročudan*. Leksem *dobročudan* ima dvije leksičke jedinice koje ovisno o uporabi mogu biti ostvarene. U općemu jeziku to je značenje ‘koji je dobre naravi’ (*dobročudan čovjek*) i u medicinskome području ‘koji je bezopasan, benigni’ (*dobročudni tumor*). K tomu je potonji pridjev naziv jer je upotrijebljen u stručnome kontekstu, što nas navodi na zaključak da nijedan naziv ne može postojati bez uporabe te da leksičke jedinice u stručnome kontekstu postaju nazivi. Drugim riječima leksička jedinica jest kontekstualizirani leksem te predstavlja različita značenja jednoga leksema. U nazivoslovlju leksičke jedinice postaju terminološke jedinice koje su nositelji specijalizirana znanja određene strukovne domene (Cabré 1999). „Terminološkom se jedinicom pritom smatraju jednočlani ili višečlani jezični izrazi koji se odnose na jedinicu specijaliziranoga znanja iz odabrane poddomene” (Bergovec 2018: 6), a nazivom ćemo smatrati osnovnu terminološku jedinicu koja u određenome strukovnom području označava pojam.

Da bismo iščitali značenje, slažemo se s Martinetom (1989) da treba popisati uporabu leksema. Značenje se mijenja i stoga ga treba opisati u odnosu na kontekst, odnosno nastaje spregom enciklopedijskoga i jezičnoga znanja (Rafaelli 2015). U radu ćemo značenje promatrati kao ostvaraj označenika u komunikacijskome činu (Saussure 2000), čime ćemo zauzeti stajalište da

---

¹ Rafaelli i Katunar (2012: 73) potkrepljuju Cruseovu tvrdnju navodeći da je leksička jedinica „leksikalizirano značenje nekog leksema unutar jednoga sinonimskoga skupa”. „Leksička jedinica nekog leksema ima točno određeno mjesto unutar mreže leksičkosemantičkih odnosa i na specifičan način sudjeluje u strukturiranju leksika nekog jezika” (ibid: 89).

značenje jedne leksičke jedinice proizlazi iz odnosa s drugim leksičkim jedinicama. „Značenje jezične jedinice može se izjednačiti s pojmom, tj. mentalnim konstruktom koji ta jedinica označuje” (Ostroški Anić 2015: 9).

U ISO normi 704 istaknuto je da u komunikaciji nisu svi entiteti ili pojave imenovani i diferencirani. Promatranjem i apstrakcijom, što se naziva konceptualizacija, kategoriziraju se u klase koje odgovaraju jedinicama znanja koji se nazivaju pojmovi. U nazivoslovlju pojmovi se smatraju mentalnim prikazom objekata u specijaliziranome kontekstu, što navodi na to da pojam treba promatrati ne samo kao cjelinu mišljenja nego i kao cjelinu znanja. Pojmovi se opisuju i utvrđuju prema njihovim značajkama. Oni ne postoje kao izolirane jedinice znanja, nego su uvijek u međusobnome odnosu te tako nastaje pojmovni sustav, a predmetno područje čini njegov okvir (ISO 704 2009: 8).

U radu će se zagovarati postavka da je leksička jedinica ovisna o kontekstu i da je diskurs važan u opisu odnosa pojma i naziva. S jedne strane Wüsterova teorija nastala u vrijeme razvoja strukturalističke lingvistike izostavlja ulogu konteksta u značenju, dok s druge strane Cabré (1999) predlaže tzv. teoriju vrata, odnosno da se terminološka jedinica treba razmatrati u jezičnome, kognitivnome i komunikacijskome aspektu. Zajednička argumentacija kognitivne znanosti, lingvistike i komunikologije jest da terminologija mora proširiti svoj okvir. Terminološka jedinica ima dvije funkcije – prikazuje jedinicu specijaliziranoga znanja te prenosi znanje u stvarnoj komunikacijskoj situaciji (Cabré 1999).

Suvremene terminološke teorije naglašavaju da odnos pojma i naziva nije jednoznačan te da se ne mogu iz terminološkoga opisa izostaviti višeznačnost i sinonimija. Kao što navodi Cabré (1999: 185, 186), premda terminološka teorija zagovara načela jednoznačnosti i jednoimenosti, realnost pokazuje da jednomu označitelju može biti pridruženo više označenika (polisemija) te da jedan pojam može imati više označitelja (sinonimija). Kategorije su nejasnih granica te su nazivi podložni varijaciji jer ih je teško potpuno i dosljedno izolirati od jezičnoga i kulturnoga sustava u kojemu funkcioniraju. Riječi i rečenice zapravo nemaju značenje: značenje mi stvaramo upotrebljavajući, uz nelingvistička znanja, značajke lingvističkih elemenata kao što su informacije dostupne iz konteksta (Croft i Cruse 2004: 98). To implicira postojanje terminoloških varijacija jer značenje naziva u diskursu nije stalno, odnosno uvjetovano je komunikacijskom situacijom (Temmerman 2000, Cabré 2003, Faber 2009). Osim toga pojam u istome tekstu određene struke može imati različit jezični ostvaraj (L’Homme, Heid i Sager 2003).

Tradicionalno su se pojmovi promatrali kao apstraktni mentalni entiteti, a pojmovni sustav neovisno u odnosu na jezični sustav. U skladu s time terminološke jedinice označavane su kao etikete, vlastita imena ili dijelovi taksonomije, dok je u suvremenim pristupima riječ o jedinicama razumijevanja, jezičnim entitetima specijalizirana značenja, čime dolazi do preispitivanja stabilna odnosa između pojma i naziva. Prema suvremenim teorijama strukovni jezik nije izoliran jer se u njemu prožimaju jedinice općega i specijaliziranoga znanja. Nazive treba proučavati u tekstu, a ne nezavisno te se time eksplicitno uvodi analiza korpusa i leksički pristup (Sager 1990).

Svaki znanstveni tekst sadržava specijalizirane jedinice znanja koje aktiviraju semantičke okvire specifične za određenu domenu i koji su povezani s domenom i pozadinskim znanjem korisnika. Slijedeći terminologiju okvira (Faber 2009), predložena je značenjska klasifikacija pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju tako što su pojmovi s kojima se pridjevi povezuju smješteni u kategorije naziva (*bolest, terapija, postupak, simptom* itd.), nakon čega je utvrđen značenjski odnos pridjeva s tim nazivima. Suvremenim terminološkim teorijama omogućen je dubinski semantički i sintaktički uvid u pridjev, odnosno bile su uporište za značenjsku podjelu pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju predloženu u radu te istraživanje kolokacijskoga potencijala pridjeva na temelju korpusno utemeljena pristupa.

1.1.3. Metodologija

Istraživanje je utemeljeno na suvremenim terminološkim pristupima te provedeno korpusnom analizom naziva i njihovih kolokacija. Sastavljena su dva korpusa – znanstveni korpus, koji se sastoji od relevantnih medicinskih časopisa, te stručni korpus, u koji su uključeni mrežni portali koji se bave zdravstvenim temama. Cilj je bio provjeriti koliko je izraženo postojanje komunikacijskih registara u medicinskome području, odnosno utvrditi razliku u uporabi internacionalizama, za koje se pretpostavlja da će prevladavati u znanstvenome korpusu, te pridjeva domaćega podrijetla, kojih bi zbog razumljivosti i jednostavnosti jezika trebalo biti više u popularnome korpusu.

Kontekst u kojem je terminološka jedinica upotrijebljena polazište je za određivanje njezina značenja (Cabr  1999). Oba korpusa iscrpno su pretražena nakon automatskoga izlučivanja najfrekventnijih pridjeva iz korpusa znanstvenih i popularnih tekstova, što znači da je primijenjena polautomatska metoda izlučivanja. Pomnim čitanjem relevantnih dijelova teksta

pronađeni su pridjevski kandidati koji bi mogli biti nazivi u medicinskom području. Da bismo utvrdili nazivnost pridjeva, proučili smo pojmovne veze koje je ostvario s ostalim pojmovima iz medicinske domene (Bergovec 2018). Tom je metodom uključeno proučavanje kolokacijskoga potencijala pridjeva te je naposljetku predložen model značenjske podjele pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju.

Korpusnim metodama dobiveni su važni uvidi u leksikalizaciju ključnih pojmova iz medicinskoga područja. Kombinirajući automatsku i ručnu metodu u korpusnome pristupu, dobili smo reprezentativni broj pridjeva, a zaključci nakon njihove analize mogu biti primjenjivi u daljnjim istraživanjima (Bergovec 2018, Grčić Simeunović 2021).

1.2. Struktura rada

U uvodnome poglavlju obrazložena je tema rada, izneseni su ciljevi i hipoteze istraživanja uloge pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju te je predstavljen teorijski okvir i metodologija istraživanja.

U drugome se poglavlju definira nazivoslovlje te se istražuju njegovi početci kao znanstvene discipline. Razlaže se zašto se pridjevi neće proučavati u okviru tradicionalnoga terminološkog pristupa, nego u svjetlu suvremenih terminoloških teorija – komunikacijske teorije, sociokognitivne terminologije i terminologije okvira – čije su postavke u ovome poglavlju iscrpno opisane.

Treće poglavlje donosi obilježja hrvatskoga medicinskog jezika. Opisuje se njegov razvoj te naglašava važnost postojanja komunikacijskih registara u tome području, zbog čega je učestala pojava sinonimije, odnosno terminoloških varijanata. Naglašava se da je temelj medicinskoga jezika grčki i latinski jezik te da u hrvatskome medicinskom jeziku supostoje internacionalizmi i pridjevi domaćega podrijetla, a osobita se pozornost pridaje engleskim nazivima, koji su postali *lingua franca* medicinskoga područja.

U četvrtome poglavlju pridjev se promatra iz perspektive općega i strukovnoga jezika. Iznosi se pregled kompleksne podjele pridjeva iz gramatičkih priručnika te se analizira odnos pridjeva prema imenici i glagolu. U drugome dijelu četvrtoga poglavlja govori se o nazivnosti pridjeva,

kako se u toj vrsti riječi očituje odnos pojma i naziva te se naposljetku ističe da su pridjevi uglavnom sastavnica višerječnih naziva.

Metodologija rada predstavljena je u petome poglavlju. Opisano je prikupljanje tekstova za korpus i način na koji je korpus sastavljen. Izlučeni su i popisani jednorječni pridjevski terminološki kandidati i višerječni terminološki kandidati s pridjevskom sastavnicom koji su ručno vrednovani.

Šesto poglavlje donosi usporednu analizu znanstvenoga i popularnoga korpusa s naglaskom na razlikama u kolokacijskome potencijalu pridjeva ovisno o promjeni komunikacijskoga registra.

U sedmome poglavlju predlaže se značenjska podjela pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju prema vrsti pojma koji pridjev imenuje i pobliže određuje.

U zaključnome poglavlju sažimaju se rezultati istraživanja i predlaže njihova primjena u daljnjim istraživanjima.

Na kraju su rada prilozi. Prilog I. jest tablica u kojoj su abecednim redom popisani pridjevi iz znanstvenoga i popularnoga korpusa, njihove internacionalne i hrvatske inačice, kolokacije te domene u kojima se pojavljuju. Prilog II. donosi popis čestotnosti pridjeva u znanstvenome i popularnome korpusu.

2. NAZIVOSLOVLJE

2.1. Definicija i počeci

Nazivlje, odnosno „sustav naziva koji se upotrebljavaju u određenome znanstvenom, tehničkom ili umjetničkom području” (Hudeček i Mihaljević 2012: 12), važna je sastavnica svakoga standardnog jezika te je riječ o prirodnome jeziku u određenoj strukovnoj domeni. Sager (1990) promatra nazivoslovlje u tri značenja: kao skup praksi za prikupljanje, opis i prikaz naziva, kao teoriju kojom se objašnjava odnos pojma i naziva te kao disciplinu u okviru koje se izrađuju specijalizirani strukovni rječnici. Ta je Sagerova definicija, koja objedinjuje tri poddefinicije, najpoznatija definicija nazivoslovlja i uvrštena je u sličnome obliku i u ISO norme koje definiraju terminološku djelatnost i terminološka načela. Sve profesije koje proučavaju specijalizirano znanje trebaju terminologiju, koja pretpostavlja sve aktivnosti vezane uz reprezentaciju i prijenos specijaliziranoga znanja kao što su prijevod, učenje jezika za posebne svrhe, učenje specijaliziranih predmeta, dokumentacija, jezično planiranje, standardizacija itd. (Cabré Castellví 2003: 182).

Internacionalizacijom znanosti u devetnaestome stoljeću pojavila se potreba znanstvenika za pravilima za oblikovanje naziva, primjerice u botanici, zoologiji i kemiji. Terminologija kakvu poznajemo danas počela se oblikovati u tridesetim godinama dvadesetoga stoljeća, a tek je u posljednjim desetljećima sustavno razvijana, uzimajući u obzir načela, temelje i metodologiju (Cabré 1999: 1). Sager (1990) ističe da su se suvremena terminološka istraživanja odmaknula od preskriptivističkoga pristupa jeziku i približila deskriptivizmu ističući da uporaba ne potkrepljuje postavku o jednoznačnome odnosu pojma i naziva te da bi izričit preskriptivizam ograničio korisnost terminološke baze podataka. Tradicionalna terminološka istraživanja normiraju nomenklaturu specijaliziranoga područja znanja, a suvremeni pristupi terminološke jedinice opisuju u diskursu uz epistemološka načela.

Devedesetih godina 20. stoljeća u hrvatskome jezikoslovlju pojačano se razvija interes za terminologiju koji se očituje istraživanjem nazivlja pojedinih struka (Pavletić 2018: 11). U današnje doba, kad svjedočimo pandemiji, medicinsko nazivlje posebno je propulzivno u svakodnevnome jeziku te nazivi postaju dio opće kulture uporabom u masovnim medijima. Nazivi iz medicinskoga područja ulaze u opći jezik i isprepleću se s njim te se događa reterminologizacija, odnosno stručni nazivi postaju dio općega leksika (primjerice pridjevi *prokužen*, *virulentan*).

Cabré (1999) navodi pet pragmatičnih čimbenika koji diferenciraju opći jezik i nazivlje: osnovna namjena, područje, korisnici, komunikacijske situacije u kojima su ti kodovi pronađeni i tipovi diskursa u kojima se nazivi ili riječi iz općega jezika pojavljuju. Naglašava da je pritom nužan naglasak na sociološkome i komunikacijskome aspektu kako bi granice između nazivlja i općega jezika bile jasnije. Isprepletanjem i miješanjem komunikacijskih situacija i tipova diskursa pomiču se granice i postaju slabije vidljive ili manje jasne, što ćemo prikazati i u našoj usporednoj analizi znanstvenoga i popularnoga korpusa.

Ubrzan razvoj tehnologije zahtijevao je imenovanje novih pojmova, a ocem moderne terminologije smatra se austrijski inženjer Eugen Wüster, koji je predstavnik tzv. bečke škole. Ta je škola potekla iz potrebe tehničara i znanstvenika da standardiziraju nazivlje svojih područja kako bi osigurali učinkovitiju komunikaciju. Wüster je 1968. izdao *The Machine Toll, an Interlingual Dictionary of Basic Concepts*, sustavno organiziran francuski i engleski rječnik standardiziranih naziva koji je bio model za buduće tehničke rječnike i u kojemu su predstavljene metode prikupljanja i standardizacije naziva. Wüster smatra da se terminologija nalazi na sjecištu lingvistike, logike, ontologije, informatičkih znanosti, računarskih znanosti i individualnih disciplina. Interdisciplinarnost terminologije određena je značajkama terminoloških jedinica, koje su istodobno jezične jedinice, kognitivni elementi i sredstva komunikacije (Cabré 1999: 25).

Terminologija kao disciplina nastala je s ciljem olakšavanja komunikacije u stručnome jeziku, prevođenja, kao i prijenosa znanja među govornicima različitih jezičnih zajednica (Faber 2009: 109). Lingvistička teorija dugo je negirala terminologiju držeći specijalizirani jezik posebnom vrstom općega jezika (ibid: 110). Pojedini istraživači zagovaraju tezu da je terminologija dio leksikologije, međutim leksikologija se bavi svim riječima u jeziku, a terminologija specifičnim za područja te se od leksikologije razlikuje u objektu proučavanja, metodologiji, načinu na koji su nazivi predstavljeni i uvjetima koji moraju biti uzeti u obzir pri predlaganju novih naziva. Dubuc (1985) tvrdi da teorijska istraživanja, analiza i stvaranje naziva moraju biti poboljšani kako bi terminologija mogla pripadati znanstvenim lingvističkim granama. Sager (1990) također ne drži da je nazivoslovlje nezavisna znanstvena disciplina jer nema svoju epistemologiju te smatra da je riječ o skupu metodoloških postupaka na lingvističkoj, kognitivnoj i komunikacijskoj dimenziji. Cilj proučavanja terminologije jest definirati odnos pojmova kako bi se što jednostavnije prenijelo znanje u određenoj komunikacijskoj situaciji (Sager 1990: 29). Kao i Wüster, Sager (1990) naglašava da je terminologiji svojstvena

interdisciplinarnost.² S logikom dijeli osnovni interes za pojam i kako su pojmovi povezani, a za razliku od semantike, koju zanima veza između imena i značenja, terminologija ponajprije proučava odnos između objekata u stvarnome svijetu i pojmova koji ih predstavljaju. S ontologijom je povezuje interes o biti stvari u stvarnome svijetu i odnosima uspostavljenima u tome svijetu.³

„U terminološkim teorijama postoje prijepori oko definicija temeljnih danosti, ponajprije pojma, naziva (termina) i njihova međusobnoga odnosa. Razilaženja ovise i o kontekstu u kojem se taj odnos definira – od pojma kao psihološke činjenice, lingvističkoga pogleda koji na tragu strukturalističke lingvistike pojam najčešće izjednačuje sa značenjem naziva, epistemološkoga gledanja koji pojmove promatra kao jedinice znanja, pa do ontološkoga modeliranja u kojem su pojmovi svojevrstne apstrakcije vrsta, atributa i svojstava” (Bratanić i Lončar 2015: 44).

Prema tradicionalnoj visterijanskoj školi (Felber i Budin 1989) u nazivlju nisu poželjne sinonimija i polisemija, dok su u suvremenim terminološkim teorijama, kao što su komunikacijska teorija i terminologija okvira, te pojave jezična stvarnost (Cabré 1999, Faber 2009). Razvojem korpusne lingvistike omogućeno je promatranje naziva u širem jezičnom i komunikacijskom kontekstu, a zatim su na terminologiju i terminografiju sve više počele utjecati sociolingvistika, komunikacijske teorije te naposljetku kognitivna lingvistika (Bergovec 2018). U suvremenome se terminološkom radu, za razliku od tradicionalno usmjerena, pozornost također počela posvećivati leksičkim jedinicama kojima se izražava procesualnost (L’Homme 2015). Prema komunikacijskoj terminološkoj teoriji pridjevi, prilozi i glagoli mogu postati specijalizirane leksičke jedinice (Cabré 1999), a bez studije o pridjevima jezična karakterizacija strukovne domene, bilo leksička, semantička, pragmatička, sintaktička ili morfološka, izostavila bi relevantne dijelove diskursa (Durán-Muñoz 2019).

Suvremene terminološke škole „uključuju lingvističke podatke i metode proučavanja u područja specijaliziranih znanja i time obogaćuju prvotne terminološke opise, koji su pod snažnim utjecajem opće terminološke teorije jedinim zadatkom terminologije smatrali standardizaciju imenskih izraza za pojedine imenske pojmove” (Brač i Runjaić 2020: 113).

---

² „Everything of importance that can be said about terminology is more appropriately said in the context of linguistics or information science or computational linguistics” (Sager 1990).

³ Wüster ističe da je najvažnija veza terminologije s računalnom znanosti zbog beskonačnih mogućnosti za pohranjivanje, pronalaženje i oblikovanje pojmovnih sustava (Cabré 1999: 8).

2.2. Terminološka načela

„Nazivlje neke struke nastaje normiranjem naziva u pojmovnome sustavu” (Hudeček i Mihaljević 2012: 11) i to je jedno od najvažnijih područja u standardizaciji jezika (Cabré 1999: 5). Da bi leksem mogao biti naziv, u određenoj struci mora označavati pojam. Leksičke jedinice nisu ni terminološke ni opće, ta se značajka aktivira pragmatičkim značajkama diskursa. Drugim riječima, svaka leksička jedinica ima potencijal postati terminološka jedinica. Pragmatika je esencijalna u objašnjenju aktivacije terminološkoga značenja leksičke jedinice (Cabré Castellví 2003: 190). Nazivi ne predstavljaju samo specijalizirane pojmove, oni imaju i sintaktičke i kolokacijske obrasce u okviru općega jezika (Faber 2009: 108).

U Hrvatskoj je izostao kontinuitet u institucionalnome razvoju ili razvoju širega i većega, organiziranoga terminološkog rada kad je riječ o razvoju terminologije pa se u takvu kontekstu spontano uspostavljaju kriteriji „koji se s jedne strane temelje na ideologiji i jezičnom purizmu, a s druge strane postoji tendencija prema pretjeranoj toleranciji terminološke slobode, nedosljednosti i nereda” (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 3). Kako je rekao Katičić na 16. sjednici Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika 22. ožujka 2007., „jezik koji nema razvijenu terminologiju gubi svoju standardnost” (Zapisnik 16. sjednice Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika, 22. ožujka 2007.). „Iako se u 21. stoljeću preispituju terminološka načela, načela normiranja i visterijanski pristup terminologiji, ne donosi se nov pristup koji bi mogao biti primijenjen u praktičnome terminološkom radu te terminološka načela i dalje ostaju osnovni vodič pri terminološkome normiranju” (Hudeček i Mihaljević 2019: 11). *Hrvatski terminološki priručnik* (2009: 9) donosi temeljna načela koja treba slijediti u terminološkome radu, a koja se djelomično poklapaju s općejezičnim načelima.⁴ S jedne se strane oslanjaju na zaključke Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika, a s druge na opću teoriju terminologije čije su postavke kodificirane u normama Međunarodne organizacije za standardizaciju (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 15). Kad se odnos jednoimenosti prekrši, dolazi do višeznačnoga povezivanja pojma i označioca (polisemije, homonimije i sinonimije).

---

⁴ Terminološka načela podrazumijevaju da u hrvatskome jeziku nazivi iz latinskoga i grčkoga jezika imaju prednost pred nazivima preuzetim iz engleskoga, francuskoga i njemačkoga jezika. Kraći nazivi imaju prednost pred duljima te treba izbjegavati da naziv u istome terminološkom sustavu ima više značenja. Naziv ima prednost pred drugim istoznačnim nazivom ako odgovara pojmu kojemu je pridružen i odražava svoje mjesto u pojmovnome sustavu. Temeljno je načelo i općejezičnoga i terminološkoga normiranja načelo sustavnosti, odnosno usklađenost s jezičnim i pojmovnim sustavom. Posebnost je terminološkoga normiranja izbjegavanje višeznačnosti i sinonimije (Hudeček i Mihaljević 2010: 9, Hudeček i Mihaljević 2019: 8).

Izrazita polisemija u nazivlju očita je kod naziva *klaster*, koji je ušao u medicinu, ekonomiju, glazbu, informatiku i kemiju (Hudeček i Mihaljević 2012). Čest kriterij za razgraničenje polisemije i homonimije jest etimološki kriterij⁵, a drugi je povezanost/nepovezanost značenja.

Bogoslav Šulek naziva se ocem hrvatskoga znanstvenog nazivlja te se terminološka struka i danas služi njegovim načelima, a najpoznatiji je po *Hrvatsko-njemačko-talijanskome rječniku znanstvenoga nazivlja* (1874). Obilježje Šulekova rada bio je purizam, no ipak je mnoge internacionalizme zadržao upravo u jezikoslovnome nazivlju (*aorist*, *akcenat* i imena svih padeža) (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015).

Na izgradnji hrvatskoga nazivlja počelo se sustavnije i intenzivnije raditi u prvoj polovini 19. stoljeća. Javlja se potreba za izgradnjom domaćega znanstvenog nazivlja „koje je pravilno i ne temelji se na tuđemu nazivlju” (Hudeček i Mihaljević 2019) te je „već 1848. nastala ideja o planskom razvoju hrvatske terminologije u području pravnoga nazivlja” (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 7). M. Bratanić tvrdi da „ako nazivlje nije normirano, njega jednostavno nema” (2009: 609). Strukovni se jezik obrađuje kako bi se objektivno definirali pojmovi i odredilo njihovo mjesto u strukturiranim pojmovnim kategorijama (Nahod 2016). Harmonizacija višestrukih naziva i definicija za (formalno) iste pojmove vrlo je zahtjevan zadatak (Ostroški, Runjaić i Bratanić 2017).

U općoj teoriji terminologije (OTT)⁶ tri su vrste definicija: sadržajna, opsegovna i dijelna. Sadržajna smješta pojam u pojmovni sustav razdvajajući ga od ostalih pojmova, opsegovna se tvori nizanjem svih podređenih pojmova nadređenoga pojma, a dijelna podrazumijeva nizanje svih sastavnica pojma (Nahod 2016: 6).

Tuđice i nazive neprilagođene hrvatskomu normativnom sustavu nastoji se zamijeniti hrvatskom inačicom, no obilježje su strukovnoga jezika i internacionalizmi. Pri odabiru inačice važno je imati na umu osnovne značajke koje treba poštovati pri tvorbi naziva – prozirnost, sustavnost, ekonomičnost, izvodivost (tvorbenu plodnost), jezičnu točnost i davanje prednosti izvornomu jeziku. Nazivu domaćega podrijetla, kad god je to moguće, daje se prednost pred

---

⁵ „The more traditional distinction is the diachronic one: homonymous units are derived from distinct lexical sources, and their ortographical/phonoplogical identity is due either to the loss of an original distinction due to language change, or to borrowing, whereas polysemic units are derived from the same lexical source, being the result of processes of extension such as metaphor and metonymy.” (Croft i Cruse 2004: 111)

⁶ Pokrata koja se često upotrebljava u hrvatskoj literaturi jest OTT, a na engleskome glasi GTT (prema *General Theory of Terminology*).

stranim nazivom, odnosno ako se može osigurati da je jezično i pojmovno usustavljen (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015).

Istražujući medicinsko nazivlje u terminološkoj bazi *Struna*, uočeno je da brojni internacionalni pridjevi nemaju hrvatskih zamjena (*abaksijalni, aviruletni, hidrofилни, perkutni, ventralni...*), u drugim primjerima dana je prednost domaćoj inačici u odnosu na stranu (*jezični – lingvalni, glosalni, dobroćudni – benigni, središnji – medijalni*), dok neki internacionalizmi zbog ustaljenosti imaju prednost pred pridjevima domaćega podrijetla (*oralni – usni, latentni – prikriveni*). Pridjevne varijante u hrvatskome medicinskom nazivlju iscrpnije ćemo istražiti u korpusnoj analizi.

2.3. Tradicionalni pristupi

U općoj teoriji terminologije (OTT) „nazivlje se definira kao strukturirani skup pojmova i pridruženih naziva određenoga predmetnog područja” (Bratanić, Ostroški Anić i Brač 2018: 512), a za razliku od sosirovskoga strukturalizma gdje su označitelj i označenik nerazdvojivi, inzistira se na razdvajanju terminologije od lingvistike te razlikovanju riječi i naziva. Pojam je univerzalna kognitivna nadjezična danost, jedinica znanja, koja se ne može izjednačiti s označenikom – time Wüster otvara prostor za terminologiju kao novu samostalnu disciplinu (Bratanić i Lončar 2015: 45). Na početku terminološkoga rada pozornost se ponajprije pridavala praktičnomu terminološkom aspektu, odnosno problemima koji su se pojavljivali u specijaliziranoj komunikaciji (Bergovec 2018). Tradicionalna terminologija ne bavi se razvojem naziva, zanima je samo sinkronijska perspektiva, a idejni je začetnik takva terminološkoga pristupa Eugen Wüster, koji zagovara da je odnos pojma i naziva jednoznačan, odnosno da se za jedan pojam upotrebljava isti naziv u svim komunikacijskim situacijama. Wüster, koji je bio po struci inženjer, ponajprije je želio urediti nazivlje tehničke struke, i to standardizacijom naziva, a rezultat bi bila jednostavna, ponajprije internacionalna komunikacija među stručnjacima. Najcjelovitijim djelom opće teorije terminologije smatra se zbirka Wüsterovih predavanja *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie* (1979), koju je poslije njegove smrti uredio i objavio njegov suradnik Helmut Felber (Nahod 2016: 4). Wüsterova opća teorija terminologije utkana je u ISO norme i do danas je vrlo utjecajna, a širenju te škole uvelike su pridonijela i Felberova djela

(Bratanić i Lončar 2015). Proširena inačica Wüsterova doktorskog rada objavljena je 1931. te je bila poticaj za osnivanje tehničkoga odbora ISO/TC 37 pri Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (International Organization for Standardization – ISO) (Nahod 2016, Bergovec 2018). „Wüster iz svoje inženjerske perspektive pristupa standardizaciji nazivlja onako kako se standardiziraju fizički predmeti zanimljivi industriji; dijelovi strojeva, materijali, alati i sl.” (Nahod 2016: 9). Na njega je uvelike utjecao sosirovski strukturalizam koji je tada bio vodeća lingvistička teorija (Nahod 2016, Hudeček i Mihaljević 2019).

Osnovni je cilj tradicionalne terminologije normiranje nazivlja, a preskriptivizmom koji je uključivao načelo jednoznačnosti uporabe naziva i pojma te dosljednost u uporabi naziva nastojala se postići precizna i jasna komunikacija. No taj cilj nije moguće bilo ostvariti jer jezik kao prirodni, živi organizam izmiče ukalupljanju i nije ga moguće smjestiti u tako stroge okvire. Neizbježno je uključiti sociološku i pragmatičku perspektivu koja djeluju na stvaranje jezičnih varijacija. „Jedna od glavnih tvrdnja opće teorije terminologije jest da su nazivi strukovnih jezika različiti od riječi općega jezika u monosemničnome odnosu naziva i pojma, odnosno da se naziv može razlikovati od riječi po jedinstvenome odnosu prema značenju. Stoga je naziv uvijek jednoznačan, dok riječi mogu biti – i često jesu – višeznačne” (Nahod 2016: 7). Nahod (ibid) nastavlja da su pojmovi „smatrani apstraktnim kognitivnim entitetima koji se odnose na objekte realnoga svijeta, dok su nazivi samo njihove jezične oznake”. Negira se postojanje varijanata, koje proizlaze iz parametara specijalizirane komunikacije kao što su znanje i prestiž govornika, funkcija teksta, kontekst itd.

Temmerman (2000) sažima osnovne postavke tradicionalne terminologije u nekoliko tvrdnji. Prva je da pojmovi imaju prednost pred nazivima i postoje nezavisno od njih, zbog čega je terminološki pristup onomasiološki. Terminologija i leksikografija razlikuju se u tome da leksikografija polazi od riječi (semasiološki pristup), a terminologija od pojma (onomasiološki pristup). Naziv je jasno razgraničen od drugih pojmova te uvijek jednoznačan, a opseg i sadržaj naziva određuju njegov položaj u pojmovnome sustavu. Prema načelu jednoznačnosti naziv je pojmu dodijeljen jednoznačno i trajno, što znači da sinonimija i polisemija nisu dopuštene.

L’Homme, Heid i Sager (2003) pišu o ograničenoj primjenjivosti opće teorije terminologije potkrepljujući taj stav brojnim argumentima. Prije svega ističu neovisnost pojma o jeziku te važnu ulogu jezika u konceptualizaciji, dodajući tomu da različiti jezici mogu utjecati na različito razgraničenje pojma. Nazivi često nisu jednoznačni, nego su podložni varijaciji ovisno o kontekstu ili komunikacijskome registru u kojemu su ostvareni. Nejasne granice kategorija i

nemogućnost kategorizacije logičkim i ontološkim sredstvima dokazuju tu tvrdnju, a posebno je to izraženo u nekim strukovnim područjima.

Pojmове za radnje, svojstva i odnose iznimno je teško opisati modelima opće teorije terminologije jer nazivnost glagola, pridjeva i priloga kojima se izražavaju uvelike ovisi o sintagmatskome okruženju. Drugim riječima nazivi se nerijetko utvrđuju ovisno o funkciji koju imaju u tekstu. Nazive ne možemo promatrati nezavisno od jezika jer je i sama definicija predmetnoga područja arbitrarna te podložna prilagođavanju ciljevima terminološkoga projekta.

U svojim je radovima L'Homme (2003, 2015) skrenula pozornost na terminološku ulogu pridjeva i glagola te se time odmiče od tradicionalnoga terminološkog rada koji ne daje dovoljno prostora za realan prikaz terminoloških jedinica. Pišući o nazivnosti pridjeva, zaključuje da tradicionalna sadržajna definicija nije uvijek moguća jer pridjevi se vrlo često definiraju u odnosu na imenicu.

Budući da je naš rad o pridjevima u medicinskome nazivlju proveden korpusnom analizom, ne možemo se složiti da terminološki opis polazi od pojma kako se zagovara u tradicionalnim terminološkim pristupima; nama je polazište naziv. Prema općoj teoriji terminologije u nazivoslovlju nema polisemije i sinonimije te metaforične uporabe, no mi ćemo pokazati da sinonimne inačice pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju, među ostalim, imaju komunikacijsku i stilsku ulogu. Također ćemo pokazati da opći jezik i specijalizirani jezik nisu strogo odvojene kategorije, nego da se u različitim uporabnim ostvarenjima među njima odvija dinamična interakcija. Diskurs se, za razliku od pojmovnoga sustava, ne može obuhvatiti mrežom statičnih odnosa. U tome se krije kompleksnost diskursne terminološke analize koja podrazumijeva slojevitú analizu na frazeološkoj, pojmovnoj i pragmatičkoj razini. Primjenom korpusno utemeljene metodologije i lingvističkoga pristupa terminološkomu opisu potaknuli smo razdvajanje pojma i označenika s jedne strane, dok se na drugoj strani nužnom pokazala uspostava podudarnosti između pojmovnih mreža i leksičkih polja pri izradi baza podataka specijaliziranoga područja znanja (Grčić Simeunović 2021: 17).

U okviru suvremenih terminoloških proučavanja zaključeno je da pojam nije neovisan o jeziku te da su kategorije nejasnih granica. Tradicionalne terminološke pristupe kritizira britanski lingvist Juan C. Sager koji nazivima pristupa kao jezičnim reprezentacijama pojmova te lingvističkoj i kognitivnoj dimenziji dodaje komunikacijsku (Sager 1990: 1), što prihvaća i Cabré (1999, 2003) ističući da terminološke jedinice trebaju sadržavati kognitivnu sastavnicu

koja se odnosi na pojam, lingvističku koja opisuje naziv i komunikacijsku komponentu koja se tiče situacije. Sager (1990) naglašava da ne postoji dodatna literatura koja bi mogla opravdati da je terminologija zasebna disciplina te se sve važno što se može reći o terminologiji može smjestiti u kontekst jezikoslovlja, informacijskih znanosti ili računalnoga jezikoslovlja. No zapravo su brojna njegova djela, uzimajući i u obzir da je bio suosnivač prestižnoga međunarodnog časopisa *Terminology*, snažno pridonijela priznanju terminologije kao znanstvene discipline.

2.4. Suvremene terminološke teorije

Terminološka načela i normativistički pristup u terminološkoj se literaturi posljednja dva desetljeća nerijetko kritiziraju dok se istodobno razvijaju novi terminološki pravci: komunikacijska teorija (Cabr  1999, 2003), sociokognitivna terminologija (Temmerman 2000) i terminologija okvira (Faber 2009) (Hudeček i Mihaljević 2019: 11). „Pojmovni sustav nije uvijek moguće opisati isključivo hijerarhijskim i ontološkim vezama” (Nahod 2016: 9) te isti pojam može biti označen više od jednim nazivom, a ista lingvistička forma može se referirati na više od jednoga pojma (Faber 2009: 112).

Deskriptivne metode kao prednost korpusne lingvistike otvorile su vrata značenjskoj analizi te otvorila mnoga pitanja na koje terminologija preskriptivizmom nije mogla odgovoriti, kao što su polisemija i multidimenzionalnost pojma te analiza korpusnih uzoraka koja pomaže u specificiranju značenja. Kontekst je okidač koji u prvi plan stavlja odnose naziva jednih prema drugima (Faber 2012).

Osim hijerarhijskih odnosa, kao što su hiponimija i meronimija, i nehijerarhijski odnosi, kao što su uzrok, položaj, rezultat, obogaćuju pojamnu reprezentaciju specijaliziranoga znanja. Tri glavne hipoteze kognitivnolingvisti koga pristupa jeziku jesu da jezik nije autonomna kognitivna sposobnost, da je gramatika konceptualizacija i da se znanje o jeziku dobiva na temelju jezične uporabe (Croft i Cruse 2004).

U suvremenim terminološkim teorijama naglašena je teškoća jasne separacije općega i specijaliziranoga znanja te je pokazano da opće znanje doprinosi stjecanju specijaliziranoga znanja. Propitkuje se stroga podjela na opći i specijalizirani jezik te pomno ispituje socijalni temelj strukovnoga jezika, pri čemu semantika i pragmatika imaju važnu ulogu. Osim formalnoga aspekta jezika lingvistički modeli prikladni za terminologiju moraju uzeti u obzir kognitivne i funkcionalne aspekte. Upravo zato je Fillmoreova semantika okvira bila poticajna za semantiku okvira koju razvija Faber. Semantika okvira definira leksik (i to značenjsku ili pojmovnu razinu i jezičnu ili sintaktičku razinu) u njegovoj upotrebi. Okviri su jedinice upotrebe, kontekst u kojemu se definiraju leksičke jedinice.

Tekstna i korpusna lingvistika nude metodološki okvir koji proširuje granice strukturalističke lingvistike i generativnih modela. Komunikacijske znanosti razvile su različite scenarije komunikacije i predložile modele u obliku okvira u kojima se specijalizirana komunikacija ne promatra kao drukčija vrsta komunikacije, nego kao skup mogućnosti u okviru jedinstvenih shema (Cabré 2003: 173).

Laurén i Picht (1993) pokušali su usporediti terminološke teorije i zaključili da imaju više zajedničkoga nego što se uobičajeno pretpostavlja. Terminološke škole nikad zapravo nisu postojale kao strogo razdvojene, nego više kao blisko povezane i interaktivne istraživačke teorije koje dijele mnogo pretpostavaka (Cabré Castellví 2003: 175). U tome kontekstu opravdano se pitati treba li izjednačavati tradicionalnu terminologiju s preskriptivizmom. Internacionalna terminologija sustavna je i jednoznačna, što znači da su nazivi u jezicima ekvivalentni, pojam je uvijek značenjski precizan, no promatrajući nazive u njihovu prirodnome okruženju, odnosno u određenome diskursu, s varijacijama ovisno o različitome funkcionalnom registru, podatci su manje sustavni, manje jednoznačni, manje univerzalni (Cabré Castellví 2003: 178).

2.4.1. Komunikacijska terminološka teorija

Komunikacijski pristup u nazivoslovlju proizišao je iz znanstvenoga i praktičnoga terminološkog rada Marije Terese Cabré i njezinih suradnika Rose Estopa, Judit Feliu, Merce Lorente, Judit Freixa i Carlesa Tebéa na Sveučilištu Pompeu Fabra u Barceloni te Katalonskom terminološkom centru (Centro de Terminologia de la Lengua Catalana – *TERMCAT*) u

Barceloni (Bergovec 2018: 25). U okviru komunikacijske teorije terminološka jedinica jest jedinica specijaliziranoga znanja (engl. *unit of specialized knowledge*), jedinica specijaliziranoga značenja (engl. *unit of specialized meaning*) te jedinica specijalizirane komunikacije (engl. *unit of specialized communication*) (Cabré i Estopà 2003). Stoga njihov opis treba sadržavati kognitivnu sastavnicu (pojam), lingvističku sastavnicu (naziv) i komunikacijsku sastavnicu (situacija). Terminološka jedinica prikazuje jedinicu specijaliziranoga znanja (koju Cabré tumači kao *knowledge in vitro*) te prenosi to znanje u stvarnoj komunikacijskoj situaciji (*knowledge in vivo*). Opis se zasniva na teoriji koju je Cabré metaforički nazvala teorija vrata (engl. *theory of doors*), a koja znači izbor mogućih putova kojima se može pristupiti opisu, razumijevanju i objašnjavanju terminološke jedinice. Tim modelom zagovara se „pristup koji je višestran, ali ne nužno i istodoban” (Nahod 2016: 13), dok s druge strane terminologija okvira istodobno pristupa tim trima aspektima terminološke jedinice.

Terminološke jedinice ne razlikuju se od leksema općega jezika zbog trodimenzionalnosti. Njihova je specifičnost na strukturnoj razini, odnosno u ispunjavanju ograničenih uvjeta u svakome od njihovih kognitivnih, gramatičkih i pragmatičkih sastavnica (Cabré Castellví 2003: 183). Cabré Castellví navodi sve te uvjete podijeljene prema trima sastavnicama, a to su kognitivna sastavnica, lingvistička sastavnica i komunikacijska sastavnica.

U kognitivnoj sastavnici istaknuto je da terminološke jedinice ovise o kontekstu, imaju određeno mjesto u pojmovnoj strukturi te je njihovo značenje specifično, stalno i određeno mjestom u toj strukturi. Također Cabré Castellví (2003) navodi da su terminološke jedinice stalne, prepoznatljive i rasprostranjene zahvaljujući pomoći stručne zajednice, što bi prema našem mišljenju bila odlika komunikacijske sastavnice.

Kad spominje lingvističku sastavnicu, Cabré Castellví (2003) ističe da su terminološke jedinice leksičke jedinice bilo prema podrijetlu ili procesu leksikalizacije te da mogu imati leksičku i sintaktičku strukturu. Kao leksičke jedinice iskorištavaju sva sredstva tvorbe riječi i procese stvaranja novih jedinica, a formalno mogu koincidirati s jedinicama općega jezika, za što smo pronašli mnogo primjera u našoj korpusnoj analizi pridjeva u medicinske nazivlju (*središnji, lijevi, desni, dubok...*). Kad je riječ o vrsti riječi, terminološke jedinice mogu biti imenice, glagoli, pridjevi ili prilozi, odnosno pojaviti se u imenskim, glagolskim, pridjevnim ili priložnim strukturama te u skladu s time pripadaju jednoj od širokih značenjskih kategorija – entitetima, događajima, značajkama ili odnosima. Te kategorije sa svojim potkategorijama ne

isključuju nužno jedna drugu i trebaju se smatrati značenjskim vrijednostima. Značenje terminološke jedinice određeno je u okviru strukovnoga područja te odijeljeno od skupa informacija leksičke jedinice, a njihov sintaktički potencijal ograničen je na temelju načela kombiniranja leksičkih jedinica.

U komunikacijsku sastavnicu Cabré Castellví (2003) uključuje značajku da se terminološke jedinice pojavljuju u specijaliziranome diskursu, kojemu pripadaju prema tematskim i funkcionalnim značajkama. Diskurs dijele s drugim jedinicama ili simbolima, kao što su kratice. Budući da se terminološke jedinice usvajaju učenjem, upotrebljavaju ih stručnjaci u određenome području. One su uglavnom denotativne, no mogu imati i obilježje konotativnosti jer metafora i metonimija nisu samo temeljni kognitivni procesi konstruiranja značenja nego i mehanizmi kojima se oblikuju strukture općega i specijaliziranoga znanja (Ostroški Anić 2019: 1).⁷

U opis terminološkoga pristupa, koji bi trebao biti utemeljen na postavkama kognitivne i funkcionalne lingvistike, trebale bi biti uključene gramatičke, semantičke i pragmatičke sastavnice terminološke jedinice (Cabré Castellví 2003: 190), na što se nastavlja Faber (2009) primjenjujući semantiku okvira u nazivoslovlju.

Cabré (1999, 2003) smatra da se značenje aktualizira samo u diskursu te da leksička jedinica ne može biti i terminološkom jedinicom prije uporabe u komunikacijskoj situaciji. Ističući da terminologija proučava jedinice znanja (engl. *unit of knowledge*), Cabré se udaljava od pojma, koji je bio jedini predmet proučavanja tradicionalne terminologije, te terminološkoj jedinici pristupa kao entitetu poliedarne strukture. Komunikacijska teorija potaknula je brojna istraživanja različitih aspekata nazivoslovlja, kao što su pojmovni odnosi, terminološka varijacija, izlučivanje naziva te primjena različitih lingvističkih modela na terminologiju (Maradin 2019: 75).

---

⁷ U knjizi *Metafora u terminologiji* (2019) Ostroški Anić istražuje ulogu figurativnih naziva i njihovih konstrukcija u konceptualizaciji struktura dvaju strukovnih područja – zrakoplovstva i glazbe.

2.4.2. Sociokognitivna terminologija

U sociokognitivnoj terminologiji (engl. *Sociocognitive Theory of Terminology*), čija je utemeljiteljica i glavna predstavnica Rita Temmerman, pojam zamjenjuje jedinica razumijevanja (engl. *unit of understanding*). Riječ je o kategorijama prototipne strukture među kojima je često teško odrediti granice. One se ne mogu definirati s pomoću nužnih i dovoljnih značajka te su sinonimija i polisemija funkcionalne u procesu razumijevanja (Bratanić i Lončar 2005: 51). Sociokognitivna terminologija tekstnu građu crpi iz bioloških znanosti (engl. *life sciences*) jer u tome području pojmovi uglavnom imaju prototipnu strukturu (Temmerman 1997, 2000, Rosch 1973). Od drugih se terminoloških teorija razlikuje po istaknutoj pojmovnoj organizaciji te kognitivnolingvističkome pristupu kategorijama (Faber 2009: 117) na temelju kognitivnih okvira (Fillmore 1985) ili idealiziranih kognitivnih modela (Lakoff 1987). Opis polazi od naziva, a ne pojma, pri čemu treba uključiti i dijakronijsku i sociokulturnu perspektivu. Pretpostavka je da je pojam shvaćen subjektivno, dakle ne temelji se na realnosti, što implicira to da u nastanku značenja na stvarnost utječu jezik i ljudski um (Temmerman 2000: 61). Temmerman je protivnica normiranja nazivlja ističući da to otežava stručnu komunikaciju.

U odnosu prema općoj teoriji terminologije koja je usmjerena standardizaciji Rita Temmerman (2000: 223) navodi pet temeljnih razlikovnih načela sociokognitivne teorije terminologije: 1) Teorija se zasniva na jedinici znanja čija je struktura najčešće prototipna. 2) Jedinica razumijevanja ima unutarnju i vanjsku strukturu te je funkcionalna u kognitivnim modelima, stoga je razumijevanje strukturirani događaj. 3) Koliko je važna informacija, ovisi o vrsti jedinice razumijevanja te razini i vrsti specijalizacije pošiljatelja i primatelja u komunikaciji. 4) Polisemiju i sinonimiju treba opisati jer su funkcionalne u razumijevanju. 5) Jedinice razumijevanja neprestano se razvijaju, a razdoblja toga razvoja više su ili manje važna za razumijevanje. Na razvoj novih ideja utječu kognitivni modeli, što podrazumijeva motiviranost naziva.

Kako primjećuje i Nahod (2016: 16), prvim i drugim načelom, koji govore o tome da je u ovoj terminološkoj teoriji fokus proučavanja na jedinicama razumijevanja, Temmerman ističe da pojam ne shvaća objektivistički. U središtu je proučavanja jedinica razumijevanja te se želi naglasiti da pojmovne kategorije nemaju uvijek binarnu strukturu, odnosno da se pojmovi ne definiraju isključivo „je” vezama, čime se približava suvremenim modelima kategorizacije. Kategorije imaju prototipnu strukturu jer postoje enciklopedijske informacije o njima, a

kategorizacijom se ne preslikavaju kategorije realnoga svijeta zbog utjecaja kulturnih i jezičnih čimbenika.

Tim se načelima poštuju istodobna semasiološka i onomasiološka perspektiva, sinonimija i polisemija u specijaliziranome diskursu te dijakronijske mijene na pojmovnoj razini (Bergovec 2018: 28).

Nahod izražava sumnju u prototipnu organizaciju terminološke jedinice te drži da bi se zbog heterogenosti i složenosti strukovna domena trebala proučavati u najužemu opsegu, no mi smatramo da se time gube mnoge informacije o domeni. Faber (2012) kao nedostatak sociokognitivne terminologije ističe izostavljanje sintagmatskoga opisa terminološke jedinice.

2.4.3. Terminologija okvira

2.4.3.1. Semantika okvira

Teorija okvira, koju je razvio Charles Fillmore (1977, 1985) kao model semantike razumijevanja, temelji se na tome da je značenje jedne riječi putem okvira povezano s pojmovima koje tvore pojmovnu ili značenjsku pozadinu za tumačenje te riječi (Ostroški Anić 2019: 26) jer okvir evocira riječi i konstrukcije. Okviri se u nazivoslovlju rabe kako bi se opisale strukture strukovnih područja.

Fillmore (1985) okvir definira kao sustav strukturiranih kategorija o kojima govornici dijele određena znanja. Okvir funkcionira kao pozadina za definiranje riječi koje su u njemu upotrijebljene, a da bi se moglo prepoznati njihovo značenje, potrebno je imati znanje o situaciji kojom je predstavljen okvir. Pojmovi su organizirani u sustave koji su povezani vertikalnim (hijerarhijskim) odnosima, koji su generički i generičko-partitivni, te horizontalnim (nehijerarhijskim) odnosima, koji se odnose na cilj, uzrok, posljedicu i slično (Faber 2009: 124), a okvir i prototip pomažu nam pri nejasnim granicama lingvističkih kategorija. U literaturi je poznat primjer riječi *neženja* (engl. *bachelor*), koja se definira u skladu s okvirom koji je prototipan, a ne na temelju situacija u kojima može biti upotrijebljena. *Neženja* se može rabiti u sintagmatskome okruženju koje nije istovjetno prototipu, što dokazuje da govornici mogu proširiti okvir, kao i osmisliti nov okvir u kojemu će se riječ upotrebljavati (Fillmore 1985, Petruck 1996).

2.4.3.2. Okviri u nazivlju

Osim što se imenom poziva na relevantnu lingvističku teoriju, terminologija okvira (engl. *frame-based theory*) ne preuzima u potpunosti i metodologiju Fillmoreove semantičke analize primijenjene danas u bazi *FrameNet*, nego semantičke uloge i sintaktičke odnose tumači i u okviru drugih srodnih ili manje srodnih lingvističkih pristupa (Ostroški Anić 2019: 89).

Terminologija okvira dijeli mnoge premise s komunikacijskom terminološkom teorijom i sociokognitivnom terminologijom, ističući pojmovnu strukturu kao fundamentalni dio jezika te da nije potrebno potrebno objasniti razliku između naziva i riječi jer je jedino važno proučavati nazive u tekstu, no za razliku od komunikacijske terminološke teorije i sociokognitivne terminologije u terminologiji okvira terminološka jedinica proučava se i semantički i sintaktički. K tomu Faber (2019) naglašava da u terminološkoj teoriji nije zastupljen nijedan specifičan lingvistički model, dok u sociokognitivnoj terminologiji kategorije znanja nisu dovoljno strukturirane. Stoga Pamela Faber sa suradnicima na Sveučilištu u Granadi razvija novu terminološku teoriju prema kojoj je najbolji način proučavanja specijaliziranoga znanja izraženoga posebnim strukovnim jezicima analiza ponašanja terminoloških jedinica u tekstovima. U terminologiji okvira znanje je organizirano u kognitivne okvire na temelju pozadinskoga znanja i iskustva, ali i uporabe leksičkih jedinica u diskursu (Grčić Simeunović, Stepišnik i Vintar 2020: 621).

Terminologija okvira spaja reprezentaciju specijaliziranoga znanja s kognitivnom lingvistikom i semantikom, a temelj su okviri koji se definiraju kao strukture znanja koje sadržavaju informacije o pojmovnoj razini i koje povezuju entitete i događaje koje asociraju pojedine scene ili situacije iz ljudskoga iskustva (Faber 2014). Faber predstavlja pristup orijentiran na proces, pri čemu okviri služe ekspliciranju potencijalnoga semantičkog i sintaktičkog ponašanja jedinica strukovnoga jezika. U terminologiji okvira (engl. *frames*) pojmovna organizacija jest temelj znanja, jedinice specijaliziranoga znanja su višedimenzionalne, a semantički i sintaktički podatci izlučuju se iz višejezičnih korpusa (Faber 2009: 123). Pojmovi su povezani hijerarhijskim i nehijerarhijskim odnosima (ibid: 124), pa kad percipiramo entitet, percipiramo i prostor gdje je smješten, uključujući agense, pacijense ili događaje koji na njega utječu. Zbog utjecaja kognicije u terminologiji potrebno je razviti ontološke informacije u terminološkim resursima te ponuditi mnogo preciznije reprezentacije pojmova i njihove opise. Faber (2009: 120) ističe da je osnovna funkcija specijaliziranih tekstova prenošenje znanja, zbog čega su bogati specijaliziranim jezičnim jedinicama.

U modelu terminologije okvira događaj je određen na temelju radnja koje se ponavljaju, a ti se okviri upotrebljavaju u kategorizaciji novih radnja i događaja. Takav se pristup organizaciji pojmova naziva *Process-Oriented Terminology Management*. Svaki se događaj sastoji od entiteta, radnja i procesa koji se mogu opisati vlastitim predlošcima, što korisniku olakšava razumijevanje pojma. Dinamičnost je ponajprije značajka pojmova koji označuju akciju ili događaj, no Faber (2012) ističe da je to neizravno i značajka statičnih pojmova s obzirom na to da su i oni dio dinamična konteksta. Pojmovi su smješteni u pojmovnu mrežu koja se sastoji od inherentne domene i zatvorena inventara hijerarhijskih i nehijerarhijskih značenjskih odnosa (Faber 2009).

Konceptualizacija, kategorizacija i organizacija znanja temelj su kognitivno orijentiranih terminoloških teorija koje ističu relevantnost struktura znanja u konkretnoj komunikacijskoj situaciji, koji se reprezentiraju kao okviri (Gil-Berozpe, León-Araúz i Faber 2019: 177). Terminologija je disciplina koja spaja lingvistički i pojmovni aspekt s obzirom na to da su nazivi lingvistički elementi koji nose pojmovno značenje u okviru specijaliziranih tekstova (Faber 2009). U skladu s time specijalizirani pojmovi ne mogu se aktivirati zasebno, izolirano, oni se tipično kontekstualiziraju u pozadinskim situacijama i događajima. Primjerice, percipiramo li događaj operacije, percipiramo i vrijeme i mjesto, agensa i pacijensa te ishod samoga događaja.

Pojmovnu strukturu strukovne domene nužno je opisati jer način predstavljanja pojma utječe na semantičko polje u kojemu se taj pojam pojavljuje te strukturu obrade terminološke jedinice, a ponajviše na oblikovanje definicije (Faber i dr. 2006: 191).

3. OBILJEŽJA JEZIKA MEDICINSKOGA PODRUČJA

3.1. Razvoj medicinskoga jezika

Medicinski jezik odnosi se „na medicinsko nazivlje i izražavanje, odnosno umijeće uporabe medicinskih jezičnih podataka u usmenom i pismenom priopćavanju” (Gjuran-Coha 2011: 4). Ima gotovo 2500 godina staru tradiciju koja potječe iz vremena antičke Grčke, koja je imala važnu ulogu u razvitku medicinskih znanosti. „Ocem znanstvene medicine, liječničke etike, medicinske terminologije te osnove kirurgije koja se koristila sve do 19. stoljeća smatra se Hipokrat” (Bergovec 2018: 54). Više od tri četvrtine medicinskoga nazivlja grčkoga je podrijetla (Banay 1948, Bergovec 2018)⁸, a kad su nakon Grka na vlast došli Rimljani, prihvatili su spoznaje grčke medicine, kao i grčki medicinski jezik (Bergovec 2018: 54). Ipak, pri prevođenju grčkih medicinskih tekstova na latinski jezik „zadržali bi se originalni grčki nazivi pisani grčkim slovima” (ibid: 55), čime je nastao svojevrsni hibridni strukovni jezik koji se u medicinskoj znanosti upotrebljavao do 18. stoljeća (ibid). Latinizmi i grecizmi u medicini su zadržani do danas, kao i plodni afiksi koji se upotrebljavaju u modernoj medicini i nacionalnim medicinskim jezicima (Bergovec 2018: 56). Razloge tomu možemo tražiti u nedvosmislenosti i međunarodnoj prepoznatljivosti takvih naziva. Medicinski latinski jezik sastojao se od latiniziranih grčkih naziva (primjerice grč. *kephale* postao je lat. *cephale*). Iz grčkoga jezika mnoge su složenice koje i danas jasno označavaju medicinske pojmove (*mikrocefalija* – *mikros* – *malen* + *kephale* – *glava*). Kako stoji u uvodu Stedmanova *Medicinskoga rječnika* (2000), složenice čine gotovo 90 posto medicinskoga vokabulara, a gotovo su sve grčkoga ili latinskoga podrijetla (Bowker i Hawkins 2006: 84).

Interes za jezik medicinske struke i njegovo normiranje pojavio se šezdesetih godina 20. stoljeća kad se dosta autora, uglavnom liječnika, bavilo jezičnom izgradnjom u hrvatskome medicinskom nazivlju (Gjuran Coha 2011: 7) pokušavajući ukloniti sve negativne značajke, kao što su posuđenice, kratice, polisemija itd. Razvoj medicinske znanosti potaknuo je širenje medicinske terminologije u kojoj je mnogo značenjski nejasnih složenih naziva pa se stvaraju svojevrsne leksičke barijere (Bowker i Hawkins 2006).

Uz grčki jezik latinski je polazište u hrvatskome medicinskom nazivlju, no mnogi su nazivi preuzeti i iz drugih jezika (talijanskoga *influenza*, *sklatrina*, *pelagra*, francuskoga *plaque*, *migrena*, *drenaža*, arapskoga *alkohol*, *alkemija* i turskoga *bubreg*) (Bergovec 2018: 57). U

---

⁸ Grecizmi u hrvatskome medicinskom jeziku: *diarea*, *emfizem*, *miopija*, *pneumonija*, *trauma* itd.

novije je vrijeme u međunarodnoj komunikaciji engleski jezik prešutni *lingua franca* medicine (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017). Engleski nazivi prihvaćaju se u izvornome obliku, u publikacijama se bilježe latinizmi, grecizmi i hrvatske prevedenice, stoga je vrlo važna normizacija hrvatskoga medicinskog jezika. Pokušaji normiranja sežu još u 19. stoljeće kad su predloženi nazivi *žlijezda*, *žučni kamenci* i *poplućnica*, koji su i danas zaživjeli, dok se, primjerice, naziv *mokraćni žlibak* za *mokraćni mjehur* nije prihvatio. Takvi se prijedlozi i danas mogu pronaći, primjerice Babić je za *body scanner* predložio hrvatski izraz *tjelesni pretražnik* ili *pretražnik tijela*, što nije prihvaćeno pa se i danas upotrebljava posuđenica *skener* (Gjuran Coha 2011: 5). U publikacijama se s druge strane rabi pridjev *pretražni mikroskop* za *scanning microscope*.⁹ Tijekom epohe latinskoga jezika i u medicini grčki nazivi uvedeni su izravno ili su latinizirani i pisani latinskim slovima koji su zamijenili grčke završetke (*bronchus* umjesto *bronchos*, *pericardium* umjesto grčkoga *pericardion* ili su grčki nazivi prevedeni u latinske, kao *dentes canini* od grčkoga *kynodontes – pseći zubi*). Jezik medicine utemeljen je na grčko-latinskome nazivlju i ima specifične leksičke i diskursne značajke, a u posljednja dva i pol desetljeća nezaustavljivo prodiru i anglizmi u medicinsko nazivlje. No moderna medicina nadišla je granice grčko-latinskih naziva i mora stvoriti novu terminologiju (Mičić 2013: 220). Najsustavnija uporaba grčkoga i latinskoga u medicinskome jeziku jest u *Nomina Anatomica*, standardiziranome popisu anatomskih naziva.

Hrvatski medicinski jezik mijenjao se pod utjecajem različitih sociopolitičkih okolnosti, no uglavnom je temeljen na klasičnim jezicima, koji su i dalje prisutni u pisanju dijagnoza. Tako je odlučilo Vijeće za normu hrvatskoga standardnog jezika 2006. zato što su latinski nazivi kraći i monoreferencijalni (Bergovec 2018).

Medicina ima brojne specijalizacije i supspecijalizacije koje zahtijevaju specifičan jezik. Molekularna biologija, genetika, kvantna medicina kao i kliničke grane, poput interne medicine, kardiologije, kirurgije, endokrinologije, dermatologije i drugih, trebale bi pratiti specijalizirani medicinski jezik. Nadalje, razvoj tehnologije i farmaceutske industrije zahtijeva prikladan jezik, a sve to zajedno iziskuje pisanje novih pragmatičkih rječnika (Mičić 2013: 217).

Značajka medicinskoga jezika u strogo znanstvenome diskursu jest iznimno formalna upotreba jezika, mnogo složenih sintaktičkih struktura i uporaba visokospecijaliziranoga nazivlja

---

⁹ Za latinski naziv *uroinfectio* hrvatska je inačica *infekcija mokraćnih puteva*, a za *incontinentio* *nesposobnost zadržavanja urina*.

(Halliday 1993). Također su iznimno važne jasnoća, preciznost i jezična ekonomija. Snažan razvoj medicinskih znanosti mora pratiti i razvoj medicinskoga nazivlja. Treba stvarati nazive za nove bolesti kao i potpuno novo nazivlje za fundamentalne medicinske grane (Mičić 2013: 219). Metafore su također obilježje medicinskoga jezika, a posebno su važne didaktičke metafore koje se odnose na komunikaciju liječnika i pacijenta.¹⁰ Neujednačenost u medicinskome nazivlju rezultira nerazumljivošću i pogrešnim interpretacijama, stoga je vrlo važno normirati to nazivlje, pri čemu se teži standardizaciji, odnosno jednoznačnosti i sustavnosti. Naziv dakle mora biti jasan, jednoznačan, precizan i razumljiv. Jezik medicinskoga područja treba sagledati i u najširem smislu, neovisno o bilo kojemu jeziku i taj bi jezik sažimao sve značajke pojedinačnih medicinskih jezika. Taj jezik konceptualizira iznimno dinamičnu izvanjezičnu zbilju jer se medicinska znanost neprekidno razvija. Medicinski jezik karakterizira specifičan stil izražavanja koji se očituje u leksiku, sintaksi i tekstu te ga se zbog njegove posebnosti proučava i u pojedinim medicinskim časopisima u njihovim redovitim rubrikama (Bergovec 2018: 58).¹¹ Neki autori čak predlažu da bi trebalo osmisliti posebno potpodručje lingvistike, medicinsku lingvistiku koja bi proučavala taj jezik (Dobrić 2013).

Organizacija za terminološku standardizaciju *The International Organization for Standardization* (ISO) osnovana je 1947. kako bi se razvili univerzalni standardi za unapređenje komunikacije te se smanjile barijere tako da se upotrebljava samo jedan naziv za određeni pojam. Time bi se osigurala preciznija komunikacija u stručnim krugovima (Cabré 1999: 194), no taj je zahtjevni zadatak neprovediv bez suradnje s predmetnim stručnjacima koji su naposljetku i krajnji korisnici. Nije nimalo jednostavno odabrati među sinonimnim inačicama bez pomnoga poznavanja struke, stoga je prijeko potrebna suradnja jezikoslovaca i stručnjaka. Jasno je da ne mogu uvijek zaživjeti hrvatski nazivi te katkad jezikoslovci moraju „popustiti” struci, odnosno dopustiti naziv koji je ustaljen, koji će se naposljetku i upotrebljavati iako možda nije najbolje jezično rješenje. I u literaturi se oduvijek naglašava da se strani nazivi trebaju zamjenjivati domaćima. Još se u prvome broju *Ilirskoga jezikoslovlja* (dodatak časopisu *Pravdonoša*, Zadar, 1851. – 1852.) ističe potreba da se upotrebljavaju riječi koje „prosti čovjek razumjeti može” te da se izgradi domaće znanstveno nazivlje koje je pravilno i ne temelji se na tuđemu nazivlju (Hudeček i Mihaljević 2019: 4). Sustavnije promišljanje terminoloških načela može se pratiti od osamdesetih godina dvadesetoga stoljeća, kad se u JAZU osniva

---

¹⁰ Dominantna konceptualna metafora jest MEDICINA je RAT, pa se susrećemo s izrazima *boriti se protiv raka*, *tehnologija je oružje*, a *bolest je neprijatelj*.

¹¹ *Hrvatski liječnički vjesnik* ima rubriku *Hrvatski za liječnike*.

Terminološki odbor (ibid: 8). Hrvatski zavod za norme (HZN) osnovan je 2004. odlukom Vlade Republike Hrvatske na temelju Zakona o normizaciji. U Hrvatskoj su prevedene terminološke norme ISO 704 (*Načela i postupci stvaranja naziva*), ISO 1087 (*Nazivlje – Rječnik*) te ISO 860 (*Terminološki rad – Usklađivanje pojmova i nazivlja*), na čijim je i osnovama počeo rad u sklopu nacionalnog programa *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja – Struna* (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 14). Godine 2008. u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje pokrenut je rad u toj terminološkoj bazi s ciljem izgradnje i usustavljanja nazivlja što većega broja strukovnih područja, čime *Struna* postaje sredstvo provedbe nacionalne politike, instrument terminološkoga planiranja (Bratanić i Ostroški Anić 2015: 59) i (re)standardizacije hrvatskoga strukovnog nazivlja (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 16). U okviru *Strune* Hrvatska zaklada za znanost podupire projekte izgradnje hrvatskoga strukovnog nazivlja za područja koja se u današnje doba najbrže razvijaju, primjerice za europsku pravnu stečevinu i računalne znanosti, ali i za sva ostala znanstvena područja. U *Struni* se donose preporučeni, predloženi, dopušteni, nepreporučeni, zastarjeli i žargonski nazivi te se rješavaju dvojbe na svim jezičnim razinama. Tražilica *Strune* otvorena je za javnost u veljači 2012. godine (ibid: 20). Program izgradnje hrvatskoga strukovnog nazivlja jest „jedini djelatni oblik terminološkoga planiranja u Hrvatskoj” (Bratanić 2013: 45), stoga su projekti kojima se usustavljuje nazivlje medicinskih grana neizmjereno važni i za struku i za jezikoslovce jer time se „hrvatski jezik može zaštititi od neprimjerene uporabe tuđica te istovremeno obogatiti novim nazivima koji su u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika” (Vodanović i Ostroški Anić (2013: 640).

Analiza jezika medicinskoga područja provedena je u okviru projekata izgradnje hrvatskoga medicinskog nazivlja u *Struni*. Riječ je o projektima *Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje (Hranafina)*, *Hrvatsko oftalmološko nazivlje (HON)*, *Hrvatsko farmakološko nazivlje (HOR)* i *Hrvatsko stomatološko nazivlje (Hrston)* kojima se nastojalo usustaviti nazivlje navedenih područja i predložiti hrvatske inačice za strane nazive gdje god je to bilo moguće. Primjerice, projektom *Hrston* u *Strunu* je uneseno oko 7000 naziva iz područja stomatologije (Vodanović, Štambuk i Ostroški Anić 2010). Iako se u načelu zagovara uporaba hrvatskih naziva, poštuje se i uporabna rasprostranjenost pa je, primjerice, u *Struni* prednost dana internacionalnim pridjevskim nazivima *oralni*, *dorzalni* i *afebrilni* u odnosu na pridjeve domaćega podrijetla *usni*, *stražnji/leđni* te *apiretični*.

Silić (2006: 60) podupire upotrebu internacionalizama u znanstvenome diskursu ističući transparentnost njihova značenja u svjetskoj znanstvenoj zajednici, dok Pranjković (2010: 39)

zamjećuje da pojedine posuđenice nisu potrebne u jednome značenju, a u drugome nemaju zamjene. Prema njegovu mišljenju internacionalizmi su nerijetko prikladniji zbog jednoznačnosti, preciznosti i neutralnosti pa zaključuje da je najbolje rješenje supostojanje internacionalizama i hrvatskih naziva. „Ključni metodološki zaokret u terminološkoj analizi dogodio se promatranjem naziva u uporabi te shvaćanjem varijacije kao normalne pojave motivirane kontekstom i komunikacijskom situacijom, a ne kao devijacije od normiranog oblika” (Bergovec 2018: 2).

U medicinskome području s jedne strane postoji želja za uporabom domaćih naziva, dok je s druge sklonost uporabi internacionalizama. Purizam je, kao i u brojnim drugim područjima, prisutan i u medicini. Neki autori inzistiraju na uporabi naziva domaćega podrijetla, što je posebno izraženo bilo ranih devedesetih zbog društveno-političkih okolnosti. U to vrijeme pridjev *modificiran* postaje *preinačen*, sintagma *genetski modificirana hrana* preoblikuje se u *genetski preinačena hrana*, za *hemodinamički šok* predlaže se hrvatska inačica *krvotočni urušaj* (Gjuran-Coha 2011: 7). Mnogi pridjevi domaćega podrijetla tek nastaju i još nisu prihvaćeni u nazivoslovlju, a stručnjaci se ionako slažu da posuđenice prilagođene normi hrvatskoga standardnog jezika ne bi smjele biti strogo progone jer olakšavaju prijenos znanja i uvođenje novih kategorija znanja u postojeće strukture.

Pridjevi iz medicinske domene uglavnom su latinskoga ili grčkoga podrijetla te polazimo od pretpostavke da duga i čvrsta prihvaćenost internacionalnoga pridjeva otežava prihvaćanje domaće inačice.

Među sinonimnim nazivima važno je na temelju normativnih pravila odrediti koji je naziv preporučen, dopušten, zastario ili nedopušten. U tu su svrhu razrađena osnovna terminološka načela koja omogućuju da se ne normira prema intuitivnome jezičnom osjećaju (Hudeček i Mihaljević 2010: 99). Premda treba voditi računa o ograničavanju uporabe posuđenica i konstrukcija koje tvorbena nisu u skladu s hrvatskim standardnim jezikom, također treba uzeti u obzir da posuđenice olakšavaju prijenos znanja i uvođenje novih kategorija znanja u postojeće strukture te da se jezikoslovci slažu da prošireniji i korisnicima prihvatljiviji naziv ima prednost, primjerice *oralni* pred *usni* (Hudeček i Mihaljević 2010, Vodanović, Štambuk i Ostroški Anić 2010).

3.2. Komunikacijski registri

U hrvatskome medicinskom nazivlju supostoji različito nazivlje s obzirom na podrijetlo i načine postanka: latinsko nazivlje, internacionalno nazivlje i hrvatsko nazivlje. Zbog različitih registara u medicinskom području učestala je pojava sinonimije, mnogi jednočlani i višečlani nazivi imaju internacionalne i domaće inačice (*lateralni/bočni, distalan/dalek, kardiovaskularni sustav / krvožilni sustav*). Otkrivanje konceptualne, lingvističke i društvene motivacije za izbor naziva pomoći će terminologu da izabere najbolju opciju (Bowker i Hawkins 2006: 79). U stvarnosti nazivi nisu izolirani od konteksta. Kako kaže Sager (1990: 58), jedan naziv može imati toliko lingvističkih manifestacija koliko je različitih komunikacijskih situacija koje zahtijevaju različitu formu.¹² Lingvistička motivacija odnosi se na kolokaciju, semantičku prozodiju i skraćene forme. Semantička prozodija referira se na kolokacijski fenomen u kojemu leksička jedinica uzima značenje iz leksičkoga okruženja u kojemu se tipično nalazi, primjerice pridjev *simptomatičan* nerijetko se pojavljuje s imenicama negativne konotacije. Najčešće se proučava u općemu jeziku, no smatramo da se također treba proučavati u nazivlju jer utječe na izbor naziva.

Jezik je apstraktni sustav koji je ostvaren funkcionalnim stilovima, a svaki ima svoje značajke, uključujući vokabular, sintaksu i čak fonetiku, te uspostavlja svoju normu (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017). Zbog neprestana razvoja znanja i evolucije pojmova medicina je jedno od složenijih strukovnih područja u kojemu aktivno sudjeluju i stručnjaci i nestručnjaci, pa su različiti registri komunikacije jezična stvarnost te je pojava jezičnih varijanata neizbježna (Bergovec 2020). Jonke (1953) tvrdi da je nemoguće ukloniti sve strane riječi iz jednoga jezika zbog kulturne povezanosti s drugim nacijama. Jednoznačnost nije uvijek poželjna te sinonimija može biti funkcionalni aspekt specijalizirane komunikacije.

Otkrivaju se nove bolesti, metode liječenja i lijekovi te su uporabom u masovnim medijima specifični nazivi postali dio popularne kulture (Cabré 1999: 4). Medicinski pojmovi koji se oblikuju i imenuju u jednome pojmovnome sustavu prenose se u drugi pojmovni sustav. To rezultira vrlo čestim jezičnim posuđivanjem, od čega su neki nazivi preuzeti bez prilagodbe, a neki su se fonološki prilagodili hrvatskomu jeziku (Bergovec 2018: 13).

---

¹² Na primjeru *srčanoplućni* i *plućnosrčani* (engl. *cardiopulmonary* i *pulmocardiac*) to je vrlo ilustrativno. *Srčanoplućni zastoj* počinje srčanim problemima, dok je *plućnosrčani zastoj* uzrokovan respiratornim tegobama.

Velike se promjene događaju u jeziku struke pod utjecajem engleskoga kao globalnoga jezika te sâm jezik uvelike utječe na poimanje stvarnosti. To rezultira, među ostalim, uporabom sinonimnih inačica, koja je u hrvatskome medicinskom nazivlju vrlo česta (Gjuran-Coha 2011), no treba napomenuti da široka uporaba istoznačnica dovodi do nejasnoća. Značenjska vrijednost naziva utvrđuje se na temelju njegove veze s određenim pojmovnim sustavom, stoga ono što je u leksikografiji smatrano polisemijom, u terminologiji Cabré (1999) drži homonimijom (primjerice *reakcija* u kemiji, fizici i medicini). Cabré (1999) ističe da je homonimija mnogo češća u nazivlju nego u općemu jeziku jer svaki naziv iz određenoga područja koji je izdvojen analogijom i primijenjen u drugome području jest homonim. No unatoč tomu u određenome području može biti naziva s različitim značenjem.

U skladu s naglaskom jasne komunikacije u specijaliziranome jeziku dugo se smatralo da su nazivi relativno fiksni elementi koji nisu podložni varijaciji. No u posljednje vrijeme mnoge su studije (Daille i dr. 1996, Temmerman 2000) otkrile da čak i u okviru specijalizirane komunikacije terminološka varijacija postoji, i to posebno u medicinskome jeziku. U literaturi nerijetko supostoje nazivi sinonimija i terminološka varijacija. Neki autori, poput Daille i dr. (1996), ističu da su sinonimi različiti jezični oblici koji se odnose na isti pojam, a varijante nisu apsolutni sinonimi (Bergovec 2018: 94). Cabré Castellvi (1999) pak ne razlikuje terminološke varijante i sinonime. Bergovec (2018: 96) zaključuje da ipak „varijacija ima šire značenje koje može obuhvatiti razlike i na leksičkoj i na pojmovnoj razini naziva”. Visoka učestalost lingvističke varijacije izazov je prevoditeljima, koji su poučavani terminološkoj standardizaciji, izbjegavanju sinonimije i da provode dosljednost (Bowker i Hawkins 2006). Terminološka varijacija može se smatrati gotovo imanentnom značajkom medicinskoga jezika (Bowker i Hawkins 2006). Bergovec (2018: 100) naglašava da nestručnjaci također primjenjuju medicinski jezik te interakcijom dviju društvenih skupina, stručne i laičke, nastaju brojni implicitni i eksplicitni procesi koji pomažu njihovu društvenu identifikaciju reflektirajući „znanje, mišljenja, društvene i profesionalne statuse i odnose moći korisnika” (Nahod 2016: 11).

Mnogi suvremeni medicinski rječnici i enciklopedije sadržavaju sinonime ili jezične varijante. Odabir internacionalizma ili domaćega pridjeva mijenja se s kontekstom i sintagmama u kojima se pojavljuje, a internacionalizmi imaju širi kolokacijski potencijal od pridjeva domaćega podrijetla (iznimka je, primjerice, pridjev *središnji* koji se zbog široka značenja pojavljuje u različitim pridjevsko-imeničkim svezama).

Pretjerani jezični purizam jednako je neprihvatljiv kao i prihvaćanje posuđenica bez vođenja računa o mogućnostima jezika da popuni leksičke praznine (Lipanović i Ujdur 2008), no treba imati na umu da u medicinskome jeziku latinski i grčki jezični elementi imaju povlašteni status (Mihaljević i Hudeček 2010). U normiranju i oblikovanju nazivlja treba pronaći pravu mjeru kad je riječ o prihvaćanju i odbacivanju internacionalizama te voditi računa o mogućoj semantičkoj i funkcionalnostilističkoj diferencijaciji tih inačica (Pranjeković 2010: 39). Prevedenice su vrlo česte i neke su vrlo dobro prihvaćene (*bypass – premosnica, transplantat – presadak*), dok neke nisu zaživjele u praksi (*sida – kopnica*).

U strukama kao što je medicina pomna selekcija hrvatskih ekvivalenata i fraza temelj je za učenje kako bolje komunicirati s pacijentima. Jezikoslovci se slažu da treba dati prednost hrvatskomu nazivu kad god je to moguće, no svakako treba pripaziti na uklopljenost u terminološki sustav te osigurati jezičnu i pojmovnu usustavljenost (Brač, Bratanić i Ostroški Anić 2015: 16–17). „Što je diskurs stručniji, on je egzaktniji, precizniji i sustavniji” (Bergovec 2018: 68). Stoga je i gustoća naziva (engl. *term density*) veća pa su i terminološke varijacije rjeđe. No sa smanjenjem stručnosti strukovni jezik približava se općemu, pojavljuju se zalihosnost i pojmovne varijacije te je izraz manje precizan. Zato se upotrebljavaju leksički sinonimi i parafraze, odnosno raspisuju se nazivi radi jasnoće (ibid).

I prilagođeni i neprilagođeni engleski nazivi sudjeluju u stvaranju nacionalnoga medicinskog jezika (Hudeček i Mihaljević 2009, Bogunović i Ćoso 2013). Dok pojedini renomirani hrvatski medicinski časopisi, kao što su *Croatian Medical Journal* i *Collegium Antropologicum*, objavljuju znanstvene i stručne radove isključivo na engleskome jeziku, s druge strane mnogi hrvatski časopisi aktivno čuvaju i promiču hrvatski jezik, primjerice *Liječnički vjesnik*, *Acta Medica Croatica* (Bergovec 2018: 56–57). U području kao što je medicina vrlo je važno izabrati naziv primjeren komunikacijskomu registru. Primjerice *mišić dugi opružać prstiju stopala* hrvatski je naziv koji preporučuje *Struna* za latinsku istovrijednicu *extensor digitorum longus*, koja će biti češće upotrijebljena u usmenoj i pisanoj komunikaciji među stručnjacima (ibid: 21). Mnogi liječnici u pisanoj medicinskoj dokumentaciji upotrebljavaju latinske nazive za medicinske dijagnoze i postupak (ibid: 57).¹³ U medicinskome nazivlju supostoji domaći ili posuđeni i međunarodni naziv, eponim i usporedni naziv, simbol i puni naziv, stručni naziv i popularnoznanstveni naziv, znanstveni naziv i trgovački naziv (ibid: 13).

---

¹³ Radi upućenosti pacijenata te promicanja i njegovanja hrvatskoga medicinskog nazivlja Vijeće za normu hrvatskoga standardnog jezika smatra da se uz latinsku dijagnozu treba pisati i hrvatska (Gjuran Coha i Bosnar Valković 2013: 111).

Pisani medicinski tekstovi pripadaju znanstvenomu funkcionalnom stilu kad je riječ o znanstvenim publikacijama, publicističkomu stilu ako su objavljeni u popularnim časopisima te razgovornomu stilu kad se odnose na usmenu komunikaciju liječnika i pacijenata, ali i samih liječnika. Funkcionalni stilovi razlikuju se ne samo u mogućnosti ili nemogućnosti uporabe nekih elemenata nego i čestoći njihove uporabe (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017). Znanstveni je stil objektivan, precizan te lišen subjektivnosti i emotivnosti. Njegove su značajke uporaba naziva, impersonalnost i općenite izrazne forme koje se odražavaju u izboru gramatičkih i sintaktičkih konstrukcija, logičkih niza iskaza, uporabe citata, referenca i fusnota. Nazivi su jednoznačni, izbjegavaju se strani izrazi i sinonimija te se upotrebljavaju kratki izrazi. Publicistički stil uglavnom služi svrsi informiranja i poučavanja čitatelja. Njegove su značajke neutralan i književni vokabular, novinarski klišeji, kratice i neologizmi koji ulaze u svakodnevni jezik i svakako će pronaći svoj put do javnosti (Silić 2006). U publicističkome stilu česti su internacionalizmi i strani nazivi. Razgovorni stil pretpostavlja uporabu istoga ili prilagođenoga koda u komunikaciji liječnika i pacijenta, kao i samih liječnika.

Medicinsko nazivlje u osnovi ima dvije značajke. Prva je da su mnogi nazivi stvoreni od korijena i afikasa, odnosno da su motivirani. Svaki naziv ima barem jedan korijen koji određuje njegovo značenje i jedan ili više prefikasa i sufikasa koji mijenjaju vrstu riječi ili značenje riječi. Drugo, medicinski vokabular otvoren je sustav s velikim brojem riječi niske frekvencije i neologizama. Iako su medicinski nazivi monoreferencijalni, posuđeni su i u drugim znanostima i u općemu jeziku (primjerice *face lifting* upotrebljava se u općemu jeziku u općenitome značenju renovacije – *face lifting* Hrvatskoga narodnog kazališta (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017).

U posljednja dva stoljeća u prirodnim znanostima dogodila su se epohalna otkrića, posebno u medicini. Molekularna biologija, genetika i biomedicina postale su temelji razumijevanja i interpretiranja medicine. Svjedoci smo pojave novih bakterijskih i virusnih bolesti, no i velikoga napretka moderne tehnologije i njezine primjene u medicini (pojavljuju se nazivi *elektronički mikroskop*, *računalo*, *magnetska rezonancija*, *ultrazvuk* i drugi).

3.3. Engleski nazivi

Osim latinskoga koji je bio službeni jezik medicinskoga područja do 1847. i ostavio trag u hrvatskome medicinskom vokabularu, engleski snažno utječe na medicinski jezik na svim razinama. Engleski medicinski jezik pomno je proučavan i služi kao model drugim nacijama kako stvoriti jezike medicine. U prošlosti je bio primjetan manji utjecaj europskih jezika, a danas engleski jezik utječe na nacionalne jezike medicinskoga područja ne samo na leksičkoj nego i sintaktičkoj razini (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017). Taj je jezik široko prihvaćen među stručnjacima, a potom i hrvatskim govornicima, no engleski su nazivi nerijetko netransparentni i nerazumljivi. Prema članku iz *US News and World Report* iz 1995. 25.000 engleskih riječi stvara se svake godine, od kojih četiri posto dospije u rječnike, a 95 posto medicinskih članaka dolazi iz država engleskoga govornog područja (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017).

Mnogi istraživači proučavali su utjecaj engleskoga jezika na komunikaciju u medicinskome području (Krišković 2011, Gjuran Coha i Bosnar-Valković 2013). Zaključuju da je to posljedica brojne literature na engleskome jeziku kao i česte komunikacije te svakako zahvaljujući iznimno brzomu razvoju medicinskih znanosti koji ne prati „ažurna tvorba naziva na hrvatskome jeziku” (Bergovec 2018: 59). Kako engleski jezik utječe na jezik biomedicine, u svojem su radu istraživale Bogunović i Čoso (2013). Osim preuzetih sintaktičkih značajka – pasiva, dvočlanih predikata i jukstapozicije – zaključile su da je najočitiiji na leksičkoj razini. Na primjeru korpusne analize od 94 znanstvena i stručna članka na hrvatskome jeziku dobile su da je 1,55 svih riječi ili svaka sedamdeseta riječ anglizam, a mnoge imaju dobre hrvatske zamjene. Vuletić i dr. (2017) proveli su istraživanje među studentima dentalne medicine o uporabi domaćih naziva umjesto anglizama. Studenti su trebali prevesti engleske rečenice iz literature dentalne medicine na hrvatski jezik. Analizirano je 50 naziva i rezultati su pokazali da većina studenata prevodi engleske nazive upotrebljavajući radije anglizme nego domaće nazive, odnosno 40 posto njih radije upotrebljava hrvatske nazive nego anglizme. Studija provedena u Hrvatskoj pokazala je da laici upotrebljavaju posuđenice, no ne znaju zapravo njihovo značenje (Gjuran-Coha i Bosnar-Valković 2017). Česte su engleske riječi kojima se katkad dodaju hrvatski afiksi, poput *rebound hipertenzija*, *crush ozljeda*, *coiled coil motiv* itd.

Nakon društvenih i političkih promjena koje je uzrokovala hrvatska nezavisnost 1991., primijećena je nova tendencija u hrvatskim nazivima – povratak hrvatskih riječi koje su bile

nepoželjne nakon Drugoga svjetskog rata. Dakle, internacionalizmi su se zamjenjivali neologizmima ili arhaizmima (*centar – središte, sistem – sustav*). Ista tendencija primijećena je u hrvatskome medicinskom nazivlju. Nazivi poput *centralni nervni sistem, kardiovaskularni, cirkulacija, mikroskop, modificiran, dijagnoza* nakon 1991. nastojali su se zamijeniti sa *središnji živčani sustav, krvožilni, optok, sitnozor, preinačen i raspoznaja*. Mnogi su pridjevi u medicini nastali eponimizacijom, dakle od imena osobe zaslužne za otkrivanje načina liječenja, lijeka ili revolucionarne medicinske metode, čime se odaje priznanje njegovu znanstvenom doprinosu (*Hodgkinova bolest*) (Bergovec 2018: 60). Lončar i Ostroški Anić (2014: 42) ističu da se eponimizacijom postiže precizniji i jasniji odnos pojma i naziva te se nudi relativno precizna informacija kad je pojam nastao. Hrvatski medicinski eponimi, koje su Lončar i Ostroški Anić popisale iz anatomskega i fiziološkoga nazivlja u *Struni*, najčešće su skovani prema njemačkim znanstvenicima rođenima sredinom 19. stoljeća, čime autorice zaključuju da je tada zaustavljen trend eponimizacije (ibid: 39).

4. PRIDJEVI U OPĆEMU I STRUKOVNOME JEZIKU

4.1. Podjela pridjeva u općemu jeziku

Pridjevi se tradicionalno po značenju dijele na opisne, gradivne i posvojne, dok su odnosni pridjevi predmet suvremenih rasprava. Mićanović (2000) ističe da je u gramatičkome opisu problematično razriješena podjela pridjeva. Najprije se pisalo o odrednim pridjevima (Ristić 1956, Pešikan 1957), pod utjecajem ruske gramatike Babić (1966) uvodi podjelu na opisne (kvalitativne) i odnosne, dok Silić-Rosandić (1979) razlikuju kvalitativne i relacijske pridjeve. Brabec, Hraste i Živković (1961) pridjeve dijele na opisne ili kvalitativne, „prisvojne” ili posesivne te „građevne” ili materijalne. „Takva je podjela i u *Enciklopedijskom rječniku lingvističkih naziva* (Simeon, 1969: II, 168–169) u kojem se navodi i: ‘među posvojne u širem smislu ubrajaju se i tzv. odnosni ili relativni pridjevi, tj. takvi koji označuju pripadanje u najširem smislu, npr. *konjska dlaka, dnevne novosti, godišnje doba*’” (Mićanović 2000: 112).

U trećemu svesku Akademijine gramatike (Babić i dr. 1991) pridjevi se dijele na opisne ili kvalitativne, relacijske ili odnosne te gradivne. Raguž (1997) razlikuje tri vrste pridjeva: opisne, odnosne i posvojne. Silić i Rosandić (1979) pridjeve dijele na kvalitativne i relacijske. „Formalna razlika između njih jest da kvalitativni mogu, a relacijski ne mogu imati nulti (leksički) morfem, tj. kvalitativni mogu, a relacijski ne mogu biti nemotivirani” (Mićanović 2000: 112). U relacijske pridjeve ubrajaju se posvojni, gradivni, finalni (*puščani metak*) i pridjevi odnosa (*školsko doba*).

Babić (2002: 378) u *Tvorbi riječi* ističe da su se gradivni pridjevi nekad svrstavali u opisne, a u novijim tvorbama oni su vrsta odnosnih pridjeva. Podjela pridjeva na dva razreda motivirana je značenjskim i gramatičkim razlozima (Tafra 1988: 187). „Autorica navodi da se ta dva razreda gramatički razlikuju po sufiksima, kategoriji kvalitativnosti, komparaciji, gramatičkoj oznaci vida, vrsti deklinacije i motiviranosti” (Mićanović 2000: 112). U literaturi se naglašava proizvoljnost podjele pridjeva jer odnosni pridjevi mogu razviti opisna značenja. Suvremene gramatike definiraju odnosne pridjeve prema njihovu odnosu prema drugome predmetu.

U gramatici Silić – Pranjković (2007) i Barić i dr. (2005) pridjevi su podijeljeni na tradicionalni način, odnosno na opisne, posvojne i gradivne. Silić i Pranjković napominju da se u posvojne pridjeve ubrajaju i odnosni (relativni) pridjevi, dok Barić i dr. ističu da postoji i druga dvodijelna podjela pridjeva: na opisne i odnosne, pri čemu su opisni pridjevi isti kao u trodijelnoj podjeli, a odnosni pridjevi obuhvaćaju gradivne, posvojne i neke opisne, i to one

koji izriču prostor (*gornji, donji, prednji*) i vrijeme (*budući, prošli, lanjski*). Barić i dr. napominju da je teško odvojiti čiste odnosne pridjeve od posvojnih jer je nerijetko u istome pridjevu i značenje pripadanja i značenje odnosa. No katkad je potrebno i enciklopedijsko znanje da bismo utvrdili točno značenje pridjeva. Primjer za to je *Schanzov ovratnik* koji je u *Medicinskome leksikonu* definiran kao ‘pomagalo koje se upotrebljava u konzervativnome tretmanu nestabilnosti vratne kralježnice različitih uzroka’.

Znika (1997) se bavila problematikom razgraničavanja opisnih i odnosnih pridjeva. Predlaže sredstva za njihovo lakše razlikovanje, poput priloga za modifikaciju značenja i pitanja pomoću upitnih zamjenica, bolji gramatički opis, naglašavajući da se njihovo gramatičko značenje raspoznaje u atributnoj uporabi, opisuje pomake unutar njihovih leksičkih i gramatičkih značenja te utvrđuje probleme pri njihovoj leksikografskoj obradi. Autorica navodi da opisni pridjevi mogu promijeniti leksičko značenje te da bi takva mogućnost trebala postojati „i za ostale pridjeve kad im se pridruži gramatičko značenje opisnih pridjeva i kad se uvrštavaju kao opisni pridjevi, kada dakle izriču kakvoću” (Znika 1997: 354). Znika ističe da su u našim rječnicima primijenjeni različiti kriteriji obrade pridjevnih natuknica. „Prenesena se značenja ili ne bilježe ili se obrađuju unutar odnosnog pridjeva, bez naznake da je riječ ne samo o promijenjenom leksičkom nego i o promijenjenom gramatičkom značenju” (ibid: 355).

Dosadašnji gramatički opisi većinom ne nude sredstva kojima bismo te dvije vrste pridjeva lakše razlikovali, no istaknuto je da se značenje opisnih pridjeva može modificirati, a odnosnih ne te Babić uvodi kriterij preoblake za razlučivanje opisnih i odnosnih pridjeva.

Pri razgraničavanju opisnih i odnosnih pridjeva pojavljuje se leksikološki problem – kako tretirati pridjeve s istim leksičkim morfemom – kao polisemiju ili homonimiju, ili su to dvije riječi koje se samo djelomično morfološki i značenjski poklapaju i nisu ni u kakvu sustavnom odnosu, ili o jednoj riječi koja je promijenila funkciju? Hoće li dakle *kišan (kišna godina)* i *kišni (kišna kabanica)* biti obrađeni pod jednom ili dvije natuknice (Tafra 1988: 193)?

Babić (1991) odnosno Težak i Babić (1996) donose dvodijelnu podjelu pridjeva na opisne i odnosne (Mićanović 2000: 112). Nesklad između definicija odnosnih i posvojnih pridjeva u hrvatskim gramatikama upućuje na zaključak da su posvojni pridjevi pogrešno svrstani među odnosne od kojih se razlikuju i tipom morfološke paradigme i gramatičkim značenjem. Posvojni pridjevi mogu se uvrstiti u odnosne ako se pođe od toga da su u tvorbenome odnosu s imenicom koja ih je motivirala (Znika 1999: 380). Značenje je posvojnih pridjeva ‘koji/što pripada komu’, a odnosnih ‘koji se odnosi na’. Znika navodi primjer pridjeva *bratski* u sintagmi *bratska ljubav*

koji bi se, osim što se odnosi na množinu ili bilo kojega pojedinca, mogao opisati i kao odnosni pridjev ‘koji je takav kao u brata’, što pokazuje da je došlo do značenjskoga pomaka. Prijenos značenja popraćen je promjenom gramatičkoga značenja pridjeva. Odnosni i gradivni pridjevi prestaju izražavati odnosnost i gradivnost te izriču kakvoću čega. Takva značenjska promjena, uz nedovoljnu obličnu razlučenost, bolje reći uz oblično preklapanje različitih vrsta pridjeva, usložnjuje odnose i otežava izbor pravilnoga pridjevnog oblika. Tako gradivni pridjev *zlatni* (‘koji je od zlata’) u prenesenim značenjima ima različita značenja: *zlatno dijete* (‘milo, drago dijete’), *zlatne ruke* (‘vrlo vrijedne ruke’), *zlatno doba* (‘doba najvećega uspona’) (Znika 1997: 344).

Pri opisu posvojnih i odnosnih pridjeva treba razlikovati:

- prvotno leksičko značenje posvojnih i odnosnih pridjeva nije kontekstno uvjetovano
- drugotna, promijenjena značenja posvojnih, odnosnih, gradivnih i opisnih pridjeva do kojih dolazi pod utjecajem riječi uz koju se pridjevi uvrstavaju kontekstno su uvjetovana značenja. Ona mogu utjecati samo na jedan segment gramatičkoga značenja na temelju kojega se, uz zadržavanje većine ostalih obilježja, posvojni ili odnosni pridjevi svrstavaju u drugi pridjevni razred (iz odnosnih u opisne, npr. *demokratski* u sintagmi *demokratski postupak*) (Znika 1999: 382).

Posvojni pridjevi u načelu se tvore od imenica koje označavaju što živo, a za odnosne je pridjeve to obilježje irelevantno (Belaj i Tanacković Faletar 2014: 125). Budući da i u odnosnih pridjeva može, pod utjecajem riječi uz koju stoje, doći do pomaka u leksičkome značenju, odnosni pridjevi mogu izricati opisnost (*demokratski postupak*) i gradivnost (*alkoholni ocat*).

Opisni i odnosni pridjevi razlikuju se po sufiksima, kategoriji kvalitativnosti – nekvalitativnosti, komparaciji, gramatičkoj oznaci vida, vrsti deklinacije te motiviranosti – nemotiviranosti. Po tvorbi opisni su motivirane i nemotivirane riječi, a odnosni samo motivirane riječi (Tafra 1988). U tablici ćemo prikazati te značajke.

Tablica 1. Prikaz gramatičko-semantičkih značajka pridjeva prema Tafra (1988)

	Opisni	Odnosni
Sufiksi	-an, -Ø, -at, -iv, -ast	-ni, -ji, -ski, -ov, -in...

Kvalitativnost („izmjerljivost”, pa i stupnjevitost)	+	-
Komparacija	+	-
Vid („određenost”)	+	+
Gramatička oznaka vida	+	∅
Imenička deklinacija	+	±
Zamjениčka deklinacija	+	±
Motiviranost („tvorenost”)	±	+

4.2. Pridjev prema imenici i glagolu

U kasnijemu srednjem vijeku uspostavljena je trodioba vrsta riječi s prototipnim pojmovnim temeljem i prototipnim gramatičkim službama (Dixon 2004: 1–2). „Pridjev je uz glagol i imenicu jedna od triju najbrojnijih i najvažnijih vrsta riječi ili leksičkih kategorija” (Marković 2010: 5). Marković (2010) nastavlja da su prvi europski gramatičari smatrali tu leksičku kategoriju vrstom imena iako su imenice, glagoli i pridjevi implicitni u ustrojstvu svakoga ljudskog jezika, a taj stav da ljudski jezici imaju tri temeljne klase riječi – imenice, glagole i pridjeve – Dixon 1970-ih i 1980-ih revidira smatrajući da u tu temeljnu klasifikaciju ulaze samo imenice i glagoli.

U najpotpunijoj i metodološki najmodernijoj monografiji *Uvod u pridjev* (2010) Marković pridjev nastoji iscrpno opisati kao vrstu riječi, tipološki i generativno. Značenjski se ponajviše osvrće na kategoriju boje, a novost je i sintaktički opis, odnosno tipologija pridjevskih sintagma i uloga pridjeva u frazeološkim konstrukcijama. Za hrvatske pridjeve Marković (2010: 8) tvrdi da im je „svojestvena svojevrsna nekalupljivost, nehomogenost”, što znači da je „teško pronaći gramatičku odliku oko koje bi se pridjevi, ili barem većina njih, mogli okupiti”. Pritom naglašava da se odredbe pridjeva temelje na značenju, službi i obliku, sintaktička se obilježja utvrđuju, ali nikad nisu odredbena (ibid: 16–17).

Pridjevi nisu univerzalno velika vrsta i univerzalno otvorena vrsta kao glagoli, no pokazuju gramatičku sličnost glagolima i imenicama (Marković 2010: 6). Marković (ibid) ističe da „glagoli i imenice pokazuju relativnu stalnost u gramatičkome i semantičkome vladanju, pa su i njihove odredbe relativno stalne, a odredbe se pridjeva – kriteriji za njihovu identifikaciju (u njima samima) i diferencijaciju (prema drugim vrstama riječi) – uvelike razlikuju”.¹⁴ Pridjevi suzuju opseg značenja riječi kojima se pridijevaju, a to su najčešće imenice (Barić i dr. 2005: 173).

U hrvatskoj filologiji pridjev se uglavnom proučavao u tradicionalnim okvirima, dok se u stranome jezikoslovlju toj leksičkoj kategoriji mnogo pozornosti posvećuje i u okvirima tipološke i formalne lingvistike (Marković 2010: 5). Jezici koji se razlikuju od indoeuropskoga imaju bitno različito ustrojstvo, pa primjerice jezici Sjeverne Amerike ne razlikuju čak ni glagole i imenice, a kineski jezik zasigurno ne poznaje pridjeve (ibid: 5–6). „Za čitave se skupine jezika još uvijek često tvrdi da pridjeve ne poznaju (npr. mandarinski kineski, korejski, pojedini jezici u Australiji i Oceaniji, totonački jezici u Meksiku) ili se pak pridjevi u njima drže tek podvrstom neprijelaznih glagola, nazivaju stativnim glagolima i sl.” (Marković 2010: 58).

Međutim nova tipološka istraživanja u posljednjim trima desetljećima pokazuju da „pridjev kao klasa ipak postoji u svim jezicima svijeta” (Marković 2010: 58) i da se može precizno razlikovati od drugih dviju temeljnih vrsta. Marković (ibid: 7) ističe da je pridjev ipak nešto manje imenska kategorija nego što se uglavnom smatra jer pokazuje i neke neimenske značajke (nesklonjivost, otvaranje mjesta argumentu).

„Proteklo je dosta vremena od pionirskih radova Egona Feketea o (ne)određenosti pridjeva, preko radova Milke Ivić o obaveznim determinatorima uz imenice (Katičić 1986; Znika 1988) i radova inih drugih koji su definirali status pridjeva, njegove uloge da, kvalificirajući ili kvantificirajući, aktualizira imenicu, do najnovijih radova mlađih kroatista (Marković 2010, 2012; Belaj i Tanacković Faletar 2014) koji s općelingvističkih pozicija propituju leksička i gramatička svojstva pridjeva općenito, a onda i pridjeva u hrvatskom jeziku u funkciji atributa, dovodeći u pitanje čak i ona svojstva koja su se činila tako tipičnim za pridjeve, primjerice stupnjevanje” (Znika 2016: 135–136).

---

¹⁴ Dok je gramatički kriterij imenica rod, broj i padež, a glagola broj i lice, pridjevi nemaju jedinstveno gramatičko obilježje, nego je uvijek riječ o skupinama sintaktičkih, morfoloških i semantičkih obilježja.

R. M. W. Dixon (1999, 2004) temeljito je proučavao semantiku i sintaksu pridjeva u jezicima svijeta. Njegove su postavke da jezici imaju zajedničku semantičku (pojmovnu, konceptualnu) razinu te da razlike među jezicima nisu semantičke, nego morfološke i sintaktičke. Klase riječi i njihova odredba nisu univerzalne (engleski jezik primjerice ima članove, dok hrvatski nema). Semantički tip određuje morfološko i sintaktičko vladanje leksičke jedinice – fleksiju i prototipne gramatičke funkcije (Marković 2010: 30).

Pridjevi, kao što navodi Baker (2003), za razliku od imenica, koje imaju kriterij identiteta i svojstvo referiranja, te glagola, koji imaju theta-ulogu, tj. uzimaju specifičniju, sintaktičku poziciju koja je uobičajenija za temu ili agensa, jedini mogu biti modifikator ili determinator imenica te se tako i navode u terminografskim izvorima poput leksikona i glosara. Svi jezici imaju kategoriju pridjeva, a razlikuju se po tome koji sintaktički utor (engl. *slot*) pridjev u njima tipično ispunjava (Marković 2010: 58). Četiri su funkcije pridjeva (dvije tipične, druge dvije nisu univerzalne) (ibid: 51–57):

- 1) Pridjev iskazuje da što ima kakvo svojstvo, a ta se funkcija sintaktički kodira na dva načina: kao neprijelazni predikat te tako da pridjev funkcionira kao dopuna (komplement) kopule.
- 2) U imeničkoj sintagmi funkcionira kao modifikator.
- 3) Pridjevi funkcioniraju kao parametar usporedbe, a može biti izražen sintetički (*ljepši*) ili analitički (*manje/više lijep*).
- 4) Pridjev može modificirati i glagol (konverzijom u prilog) – *biti brz / brzo hodati*.

Pridjevi se određuju na neki način negativno prema glagolima i imenicama: ona leksička jedinica koja nije glagol (koja ne može licencirati specifikator) i koja nije imenica (nema kriterij identiteta). Tu postavku Baker dokazuje trima sintaktičkim okolinama u kojima se može pojaviti samo pridjev: izravni atributivni modifikator imenice (*Imamo ozbiljan problem.*), komplement glavama stupnja (*On je tako ozbiljan.*) te rezultativni sekundarni predikat (*Postao je ozbiljniji.*), s naglaskom da se na tome mjestu pojavljuju ne zato što imaju neko osobito svojstvo koje bi ih za njega kvalificiralo, nego upravo zato što ih u tome ništa ne diskvalificira. Za razliku od imenica i glagola jedino pridjevi nemaju prepreka da postanu dopuna glavama stupnja (Marković 2010: 118).¹⁵

---

¹⁵ Glava stupnja jest sastavnica koja „određuje, determinira, značenje i kategorijalni status cijele konstrukcije” (Belaj i Tanacković Faletar 2014: 179).

Croft (1991) kao temeljne funkcionalne uloge triju glavnih vrsta riječi utvrđuje referenciju (imenice), predikaciju (glagoli) i modifikaciju (pridjevi) (ibid: 59).

Prema podjeli J. Nichols (1986) neki jezici morfološki obilježavaju glavu, upravni dio sintaktičke konstrukcije (HM-jezici, engl. *head-marking languages*), a neki zavisni, upravljani dio sintaktičke konstrukcije (DM-jezici, engl. *dependent-marking languages*), a postoje i jezici s dvostrukim markiranjem i jezici bez morfološkoga markiranja (ibid: 83).¹⁶

Pridjevi u engleskome jeziku koji se pojavljuju u prenominalnoj (atributivnoj poziciji) tipično opisuju stalna i karakteristična svojstva, dok se oni u postnominalnoj (postpoziciji ili predikativnoj) poziciji odnose na povremene ili nestalne značajke (Radden i Dirven 2007: 144). U hrvatskome jeziku značenje izraženo pridjevom ne ovisi o tome pojavljuje li se u atributnome ili predikatnome položaju. Značenjska ograničenja uvjetovana su jedino leksičko-semantičkim i pragmatičkim aspektima iskaza (Marković 2010). Biber i dr. (1999) tvrde da kad su pridjevi upotrijebljeni atributivno, intenzificiraju značenje imenice, a u predikativnoj poziciji izražavaju evaluativnost. Drugim riječima uključuju emociju, stav ili prosudbu (Biber i dr. 1999: 515, Matešić i Memišević 2006: 182).¹⁷ Carter i McCarthy (2006) naglašavaju da se atributivni pridjevi često pojavljuju u „teškim” znanostima (engl. *hard sciences*), kao što su matematika i medicina, dok se predikativni pridjevi rabe ponajprije u „mekim” znanostima (engl. *soft sciences*), poput humanističkih, i često su premodificirani pojačajnim prilogom.

Hrvatski jezik, kao i ostali indoeuropski jezici, ima veliku i otvorenu klasu pridjeva, što znači da prima nove izvedenice (od imenskih i glagolskih osnova, domaćih i stranih). Promotrimo li popis od 1000 najčešćih hrvatskih pridjeva iz *Hrvatskoga čestotnog rječnika* (Moguš, Bratanić i Tadić 1999), uočavamo da je 100 do 200 pridjeva neizvedeno, a 50-ak je pridjeva nesklonjivo i uglavnom se odnose na kategoriju boje (*bordo, oker, roza*) (Marković 2010: 44–45).

Hrvatski gramatičari vrlo slično definiraju pridjev kao vrstu riječi.¹⁸ U ovome radu izdvojit ćemo nekoliko definicija.

---

¹⁶ Hrvatski je DM-jezik.

¹⁷ Emocija, stav i prosudba trebale bi se izbjegavati u akademskome diskursu, stoga se atributivni pridjevi (engl. *attributive adjectives*) nastoje češće upotrebljavati nego predikativni (engl. *predicative adjectives*) u akademskim tekstovima (Biber i dr. 1999, Matešić i Memišević 2016).

¹⁸ Iznimka su gramatike 19. stoljeća koje pridjeve smatraju podvrstom imena. Maretić (1899, 1931) umjesto vrsta riječi govori o oblicima koji se dijele na dvije velike skupine – one koje se sklanjaju (imenice) i one koji se sprežu (glagoli).

Pridavnici su imena, koja naznačuju svojstvo samostavnika: imaju sva tri spola, a za svaki spol poseban dočetak. Pridavnici su ili neizvjestni ili izvjestni (Tkalčević 1876: 47).

„Pridjevi su riječi koje dodajemo, pridijevamo imenicama da označimo svojstvo licima i predmetima koji su imenovani tim imenicama.” (Brabec – Hraste – Živković 1961: 83)

„Pridjevi su riječi koje pobliže označavaju imenice, tj. riječi koje izražavaju različite osobine bića, stvari i pojava.” (Težak – Babić 1996: 84)

„Pridjevi su riječi kojima se izriču svojstva predmeta i pojava, označenih drugim vrstama riječi, i odnosi među njima. Pridjevi u hrvatskome književnom jeziku imaju za svaki rod posebne oblike, npr. *jak bol* je muškoga, a *jaka bol* ženskoga roda, *velik glad* je muškoga, a *velika glad* ženskoga roda, *stari kino* je muškoga, a *staro kino* srednjega roda. Osim za rod pridjev ima posebne oblike i za broj i za padež, isto kao i imenica koju određuje.” (Barić i dr. 2005: 173, 174)

„Pridjevi su riječi kojima se kazuje kakvo je, čije je i od čega je ono što znači riječ uz koju stoji.” (Silić – Pranjković 2005: 133)

Dakle, može se uočiti da su definicije pridjeva temeljene na značenju, službi i obliku vrste, a da se odredbe pridjeva nisu mijenjale, potvrđuje i definicija pridjeva Dionizija Tračanina iz 100. g. pr. Kr.: „Pridjevsko je /ime/ ono koje se pridijeva na jednak način vlastitim ili općim /imenima/ i izražava pohvalnost ili prijekor. Uzima se iz triju /područja/, iz /područja/ duše, iz /područja/ tijela, iz vanjskog /područja/, kao *bogat*, *siromašan* (*Grammatike tékhne*: 12, 95–102).

I općelingvistički priručnici na sličan način pristupaju pridjevima pa kažu da pridjevi iskazuju kvalitete (engl. *qualities*), kvalitete ili svojstva (engl. *qualities or attributes*), stalna ili privremena svojstva (engl. *permanent or temporary attributes*) te svojstva entiteta (engl. *properties of entities*) (Marković 2010: 18).

4.3. Nazivnost pridjeva

Uglavnom se o pridjevima pisalo u kroatističkoj literaturi (Tafra 1988, Znika 1997, 1999, 2006, 2016, Barić i dr. 2005, Marković 2010). Ta je vrsta riječi, naime, nedovoljno zastupljena u terminološkim radovima koji ponajprije pozornost pridaju imenicama jer njima se imenuju temeljni pojmovi u nazivlju. Imenice predstavljaju referente, dok se pridjevima „leksikaliziraju obilježja po kojima se referenti identificiraju, ali i međusobno razlikuju” (Grčić Simeunović,

Stepišnik i Vintar 2020: 620). Felber (1984: 115) napominje da ne opojmljujemo samo bića ili predmete (izražene imenicama) nego i značajke izražene pridjevima ili imenicama. U *Struni* je 98 posto naziva ili imenica ili višerječni naziv, a u ovome radu nastojat ćemo pokazati da pridjevi trebaju biti više izdvojeni kao samostalni nazivi.

Sager (1990: 63) tvrdi da imenica ima višu klasifikacijsku vrijednost od pridjeva i glagola, no smatramo, kao i Brač i Runjaić (2020: 96), da specijalizirano znanje nije ograničeno samo na objekte nego uključuje i radnju i značajke. Pridjev ima važnu ulogu u specijalizaciji značenja terminoloških jedinica u hrvatskome medicinskom nazivlju te sudjeluje u stvaranju toga strukovnog jezika.

Za razliku od riječi iz općega jezika nazivi imenuju pojmove određene specijalizirane domene (Wright 1997: 13). Strukovni jezici koriste se inventarom općega jezika (fonologijom, morfologijom, sintaksom), ali imaju svojstvenu terminologiju i posebne izraze, koji mogu biti leksikalizirani različitim vrstama riječi.

Imenicama se imenuju temeljni pojmovi u nazivlju, pa je težište terminoloških proučavanja na toj vrsti riječi, no posljednjih desetljeća pozornost se pridaje i glagolima (L'Homme 2015) i pridjevima (Pitkänen-Heikkilä 2015). Dvije trećine naziva izraženo je imenicama (Cabré 1999: 112), no mnogo našega znanja utemeljeno je na događajima i stanjima koji se uglavnom leksikaliziraju glagolima (L'Homme 2002).

Tradicionalno se pridjevi nisu promatrali kao prenositelji značenja, nego kao modifikatori slijedeći primarnu pragmatičnu funkciju modificiranja (Croft 1991). No nekoliko je studija koje tvrde da se pridjevi u specifičnim domenama trebaju uzeti u obzir jer su ključni za značenje naziva, a u nekim slučajevima pomažu specificirati višeznačne leksičke forme (L'Homme 2002: 2, Durán-Muñoz 2019: 352). Kao i u općemu jeziku pridjevi su i u specijaliziranoj komunikaciji odgovorni za klasifikaciju događaja i entiteta opisujući njihove značajke, izražavajući mišljenje, stav ili emociju prema entitetu, ili kondenzirajući evaluaciju u jednome leksemu (ibid: 352). Pridjevi imaju važnu ulogu u diskursu modificirajući, modulirajući ili elaborirajući značenje imenice, stoga su vrijedno područje istraživanja u nazivlju, pogotovo želi li istraživač provesti sveobuhvatnu, iscrpnu analizu.

U literaturi su se pridjevi drukčije klasificirali ovisno o kriterijima koji su uzeti u obzir: protipični, funkcionalni, sintaktički, pragmatički, semantički ili čak kombinacija nekih spomenutih (Bertoldi i Chishman 2007). Zajedničke su svima dvije vrste pridjeva: opisni pridjevi, čija je funkcija podastri činjenične podatke i referencijski kontekst, i evaluativni pridjevi, čija je funkcija vrednovati i reflektirati subjektivni stav. Generalno su opisni pridjevi

češći u tehničkim, znanstvenim i pravnim domenama, dok se evaluativni pridjevi rabe u diskursu u kojemu su argumentacija i persuazija uobičajene, kao što su oglašavanje, literatura i turizam (Durán-Muñoz 2019: 353). Kako ističu Matešić i Memišević (2016), evaluativne bi pridjeve u znanstvenome diskursu trebalo izbjegavati. „Naime, ‘jačinu’ ili ‘težinu’ tvrdnji u znanstvenome tekstu trebaju implicitno davati rezultati istraživanja i znanstveni dokazi, a ne eksplicitni izrazi poput onih koji sadrže upravo evaluativne pridjeve (naprimjer: *velika važnost toga istraživanja, dalo je iznimne rezultate*) ili i njihove modifikatore (naprimjer: *ono što je nama ovdje posebno zanimljivo, posebno neravnopravni... imao je iznimno dobru recepciju...*)” (Matešić i Memišević 2016: 206).¹⁹ Matešić i Memišević napominju da u hrvatskome jeziku studija o uporabi evaluativnih pridjeva u akademskome diskursu nije provedena. Tim pridjevima govornik izražava svoj stav, mišljenje ili osjećaje o entitetu o kojemu se govori, što je izraženo u turističkome diskursu. Pridjevi imaju važnu ulogu u promociji turističkih destinacija i usluga, no bez obzira na to bili su neprestano zanemarivani u odnosu na imenice i glagole u tome području. Opisni pridjevi ključni su u opisu spomenika, mjesta, aktivnosti, tradicionalnoga posuđa itd. jer su uglavnom temeljeni na fizičkim značajkama, kao što su geografski opisi, boje, koje pomažu turistima dati informacije o onome što će vidjeti. Evaluativni pridjevi imaju važnu ulogu u promotivnim tekstovima jer potencijalnim posjetiteljima naglašavaju zbog kojih je kvaliteta neki objekt ili grad vrijedan posjeta. Ističu određene estetske doživljaje koje bi turist mogao doživjeti (*spektakularan pogled*), no u njihovoj uporabi nerijetko se pretjeruje. Takvi pridjevi koji često dolaze i s pojačajnim priložima (*zaista predivan, ekstremno izazovan, apsolutno neodoljiv*) u medicinskome području iznimno su rijetki i nisu terminološki kandidati.

Izrazno i/ili značenjski nazivi se ne razlikuju od leksema općega jezika, od njih su drukčiji kad ih gledamo kao pragmatičke i komunikacijske jedinice. U terminološkoj teoriji nazivi su jezični izrazi koji se odnose na pojmove u strukovnim područjima, a ti pojmovi, pak, upućuju na opipljive ili shvatljive referente ili objekte u ljudskome umu. Taj je opis najpogodniji za imenice jer se izravno odnose na referente, dok ih pridjevi karakteriziraju i opisuju (Pitkänen-Heikkilä 2015).

---

¹⁹ Matešić i Memišević (2016) provele su kontrastivno istraživanje u uporabi evaluativnih pridjeva i njihovih modifikatora iz područja jezikoslovlja i medicine u engleskome i hrvatskome jeziku. Suprotno očekivanjima rezultati istraživanja pokazali su da je u znanstvenim tekstovima na engleskome jeziku više evaluativnih pridjeva nego u takvim tekstovima na hrvatskome jeziku.

Da se nazivnost pridjeva ipak u posljednjim desetljećima proučava, potvrđuju radovi Grčić Simeunović (2020, 2021), kao i Daille (2001), Bae (2006), Campos i Castells (2010) i Pitkänen-Heikkilä (2013).

Terminološki opis u službi stručnoga prevođenja: Dinamično modeliranje specijalizirana znanja (2021) autorice Larise Grčić Simeunović jedna je od prvih knjiga posvećenih pridjevu u jeziku struke u kojoj je pokazano da je korpusni pristup komplementaran suvremenim pristupima u terminologiji, ponajviše u vezi s dinamičnim funkcioniranjem naziva u tekstu.

„Suvremena je terminološka teorija u svoja razmatranja uključila i pragmatičke čimbenike otvorivši put analizi svih komponenata komunikacije koje sudjeluju u ostvarivanju strukovne formalizirane jezične djelatnosti” (Grčić Simeunović 2021: 15). U svojem radu Grčić Simeunović nazivnost pridjeva tumači kao dinamičnu jedinicu kojom se prenosi specijalizirano znanje u diskursu, dakle oprečno rigidnosti naziva kao leksikaliziranih jedinica stabilna identiteta. Predstavila je korpus znanosti o kršu i semantičku kategorizaciju pojmova i pojmovnih odnosa kojima se određuju položaj, morfometrija (IMA VELIČINU), morfostruktura (IMA SASTAV), morfogeneza (IMA UZROK), morfodinamika (IMA REZULTAT, IMA FUNKCIJU) i morfokronologija (IMA VREMENSKO PODRIJETLO) krških oblika. Kako autorica naglašava, korpusni pristup omogućio joj je terminološki opis na kvantitativnoj i kvalitativnoj razini, pri čemu se usredotočila na jezične mehanizme preciziranja ili diferenciranja značenja, pritom ponajprije misleći na kombinatoriku terminoloških jedinica u diskursu, odnosno njihove leksičko-semantičke odnose i sintaktičke mogućnosti atribuiranja imeničkih struktura (Grčić Simeunović 2021: 18).

Bruno Nahod (2020) zagovara tezu da pridjev nije i ne može biti naziv te da bi se ta vrsta riječi trebala isključiti iz terminološke baze podataka, kao što je *Struna*. Svoje stajalište obrazlaže time što pridjev ne možemo ustrojiti tako da definicija odražava i nadređeni pojam – *genus proximum* te da definiranjem pridjeva u terminološkoj bazi krajnjemu korisniku ne donosimo novu ili bitnu informaciju. Da bi potkrijepio tu tvrdnju, Nahod je uzeo 300 pridjeva iz sedam strukovnih jezika čije je definicije usporedio s onima na *Hrvatskome jezičnom portalu* (HJP). Njih 70 imalo je istu definiciju, 65 pridjeva kategorizirano je kao slično, 21 pridjev kao različito, dok je kategorijom nema (pridjev nije pronađen na HJP-u) označeno 144 pridjeva. No Nahod ističe da dubljom analizom njihovo postojanje u *Struni* nije opravdano jer u najvećemu su broju slučajeva definicije u *Struni* ili pogrešne ili odražavaju jedno specifično značenje koje takav pridjev ima u određenome višerječnom nazivu. Napominje i definiciju naziva na *Hrvatskome*

jezičnom portalu ('riječ kojom se što imenuje ili označava') ističući da pridjev teško pod to značenje možemo svrstati.

Svezu značenjskih i gramatičkih kategorija prikazala je Cabré (1999) klasificirajući pojmovne strukture u četiri skupine s odgovarajućim gramatičkim kategorijama kojima se imenuju: objekti i entiteti: imenice; procesi, radnje, zbivanja: glagoli, nominalizacije glagola; stanja, svojstva, kvaliteta: pridjevi; odnosi: pridjevi, glagoli.

Durán-Muñoz (2019) piše o važnosti pridjeva u diskursu turizma u engleskome jeziku, posebice u pustolovnome turizmu ističući različitost uporabe u odnosu na opći jezik. U svojem je istraživanju na temelju usporedbe svojega korpusa s BNC-om i COCA-om zaključila da se evaluativni pridjevi mnogo češće upotrebljavaju u turističkome registru nego u općemu jeziku.

Pitkänen-Heikkilä (2015) nastoji utvrditi po čemu se razlikuju pridjevi u nazivlju od onih u općemu jeziku, kako ih treba proučavati naglašavajući da u morfologiji biljaka u finskome jeziku, koju proučava, nije prikladna metoda zamjene pridjeva imeničkim ekvivalentima u terminološkim rječnicima jer mogu prouzročiti značenjske promjene.

„Imenična osnova u većini slučajeva ima terminološku vrijednost i pridjev od nje nasljeđuje specijalizirano značenje” (Grčić Simeunović, Stepišnik i Vintar 2020: 623–624). Da bismo objasnili pridjev kao naziv, treba poći od pojma, koji je definiran kao univerzalna kognitivna jezična danost i jedinica misli (njem. *Denkelement*). Strukturirani pojmovni sustavi izgrađuju se na temelju odnosa pojmova. „U idealnome bi slučaju naziv trebao odražavati i najistaknutije značajke pojma te upućivati na mjesto pojma u pojmovnome sustavu” (Bergovec 2018: 13). Neki su naziv u tome smislu prozirniji u medicinskome nazivlju, neki nisu.

4.4. Jednorječni i višerječni nazivi

Nazivi se ne tvore drukčije od riječi općega jezika, no razlikuju se u tome što su nerijetko tvoreni od dvorječnih ili višerječnih sveza (Tafra i Košutar 2009: 90). Pridjev je sastavnica mnogih višerječnih naziva, a kategorija je pridjeva heterogena. To znači da su pridjevske natuknice nejednako organizirane te se u stručnim rječnicima rijetko navode samostalno, nego kao dio naziva. Možemo uzeti za primjer pridjev *zloćudni* koji je u *Medicinskome leksikonu*

Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža naveden kao višerječni naziv, a u bazi hrvatskoga strukovnog nazivlja *Struna* istaknut je kao samostalna natuknica. Posvojni, odnosni i gradivni pridjevi razlikuju se od opisnih koji su leksički punoznačni. „Iako su opisni i odnosni pridjevi u valjanim gramatičkim opisima načelno razlučeni i uvijek po tome razlučljivi, ipak dolazi do nesigurnosti, pa i do pogrešaka, u njihovoj uporabi, a osobito u njihovoj uporabi kao naziva” (Znika 1997: 341).

Odnosni pridjevi u složenim nazivima rabe se u neprenesenome značenju te se odnose na riječ od koje se tvore. U istoj struci ne mogu biti upotrijebljeni kao nazivi i u prenesenome značenju, a pridaju se imenicama koje su značenjski karakteristične za strukovno područje na koje se pridjev u takvu značenju odnosi. „Prijenosom značenja (po sličnosti) neki odnosni pridjevi mogu dobiti značenje opisnih pridjeva, ali tada se više ne rabe kao sastavni dijelovi naziva unutar struke na koju su se odnosili kao odnosni pridjevi. Prijenosom značenja otvara im se mogućnost uvrštavanja uz imenice koje ne pripadaju struci na koje se odnosilo prvotno, nepreneseno odnosno značenje” (Znika 1997: 349). Odnosni pridjevi prenesenoga značenja mogu biti dijelovi naziva koji su leksički inventar nekih drugih struka (*mačje oči*). S druge strane gradivni pridjevi u prenesenome značenju mogu s negradivnim imenicama tvoriti složene nazive (ibid: 349). I opisni pridjevi podložni su promjeni značenja te pojedini gube svoje leksičko značenje, neodređeni oblik i komparaciju (*bijelo vino, bijela kava...*). U ovim primjerima značenje je popraćeno referencijalnošću koja omogućuje identifikaciju jedinke. Opisni pridjev kao sastavnica složenoga naziva značenjem se odnosi na cijeli razred predmeta, koji su obilježeni tom osobinom kao tipičnom, a ne na jedan izdvojen predmet (ibid: 351).

Može se zaključiti da „nema uzajamno jednoznačnog odnosa između oblika pridjeva i njegova gramatičkog i leksičkog značenja” (ibid: 354). Postavlja se pitanje kako te pridjeve, odnosno promjenu njihova značenja leksikografski bilježiti, kao zasebnu natuknicu ili pod promjenu značenja. U našim se rječnicima to značenje stavlja pod istu natuknicu bez naznake da je riječ o promijenjenome leksičkom i gramatičkom značenju.

U ovome radu zagovarati ćemo da naziv nije uvijek oznaka koja izravno predstavlja entitet i referira se na njega, nego također može biti izraz koji ga karakterizira ili govori nešto esencijalno o njemu te takvi nazivi mogu biti presudni u stvaranju pojmovnoga sustava. Također treba istaknuti da ako pridjev koji ima specifično značenje u medicinske području nije predstavljen samostalno, time je omogućen „uvid u njegovu višeznačnost ili višedimenzionalnost” (Grčić Simeunović, Stepišnik i Vintar 2020: 620).

Grčić Simeunović (2021) navodi tri relevantna aspekta za terminološku natuknicu pridjeva: opseg značenja – podrazumijeva utvrđivanje odnosa između općega i specijaliziranoga značenja pridjeva, kombinacijski potencijal – tako se utvrđuju klase naziva s kojima se pridjev kombinira, semantički okviri u kojima se pridjev aktualizira – prema teoriji okvira Faber i dr.

Da bismo razumjeli nadređeni pojam, moramo poznavati vrijednost pridjeva, odnosno njegovo razlikovno obilježje, no isto tako na temelju pridjeva koji modificiraju referente stvaraju se podređeni pojmovi. Dosadašnja istraživanja o modifikacijskoj funkciji pridjeva istaknula su potrebu za semantičkim prikazom kompozicionalnoga odnosa imenice i pridjeva (Grčić Simeunović 2020).

Pridjeve ćemo definirati u kontekstu jer promatrajući ih odvojeno od imenice koju opisuju ili određuju, smatramo da ne možemo ponuditi relevantan opis. Stoga je u terminološki opis pridjeva nužno uvrstiti distribucijski kriterij ili kriterij uporabe. Dakle, promatrat ćemo skup kontekstnih obilježja te sinonimne i antonimne odnose s drugim znakovima. U toj perspektivi sintagmatska struktura funkcionira kao mehanizam utvrđivanja aktualiziranoga značenja višeznačne riječi u diskursu.

Pridjevi aktiviraju značenje pojma, a kognitivni okviri definiraju se na temelju sintaktičkih informacija o relevantnim atributima pojmovnih struktura (Faber 2009). Bit svakoga entiteta čini zbroj njegovih značajka, stoga pridjevi u terminološkome opisu imaju relevantnu ulogu, utječu na terminološko značenje i samim time imaju terminološku vrijednost. U procesu terminologizacije pridijevanjem ili atribucijom specijalizira se značenje „riječi općega jezika (sužava ili upotpunjuje semantičkom dopunom)” (Grčić Simeunović 2015: 36). Pridružena pridjevska riječ u funkciji atributa može postati nositelj glavnine semantičke obavijesti, uklanjajući istodobno pretjeranu semantičku zalihosnost imenica široka značenja (*desna/lijeva klijetka, zloćudni/dobročudni tumor*) (Znika 1988: 86, Grčić Simeunović 2015: 36).

Pridjevi se kao nazivi uglavnom analiziraju u sintagmatskome odnosu s imenicama, tj. kao dio kolokacija (Grčić Simeunović 2021). U stručnim jezicima izrazito su produktivni odnosni pridjevi kojim se imenuju predstavnici određene kategorije jer uspostavljaju hijerarhijske i partitivne odnose. Daille (2001) proučava odnosne pridjeve nastojeći pronaći imenicu od koje su derivirani. No prikupljanje materijala iznimno je zahtjevno jer su uglavnom iz terminoloških glosara izostavljene sve vrste riječi osim imenica. No jasno je da se pridjevi pojavljuju u određenim područjima, kao što su kemija, botanika i medicina (Pitkänen-Heikkilä 2013).

Istraživači zaključuju o ulozi pridjeva u nazivlju na temelju njihove pojmovne veze s drugim leksičkim jedinicama i njihova doprinosa organizaciji znanja određenoga područja. Važno je proučiti odnos između imenica, glagola i pridjeva u specijaliziranome korpusu zbog značenjskih razlika, analize značenja i naposljetku građenja terminoloških klasa.

Tradicionalno, terminografi su nazive dovodili u vezu s imenicama, što pokazuju i rječnici u kojima su većina natuknica imenice. I danas terminografi teško uzimaju u obzir druge vrste riječi za nazive osim imenica. Glagoli i pridjevi uključeni su u specijalizirane rječnike ako nisu upotrebljavani u drugim kontekstima, odnosno ako postoje samo u tome određenom području ili ako imaju značenje koje ne može biti opisano definicijama pronađenima drugdje (npr. glagol *surfati* u području interneta). Takav pristup rezultirao je nedosljednošću u specijaliziranim rječnicima s obzirom na to da su mnoge značenjski povezane leksičke jedinice ispuštene ako nisu imenice (npr. postoji *program* i *programer*, ali ne i *programabilan* – ‘onaj koji se može programirati’). Analiza povezanih leksičkih jedinica doprinosi boljemu opisivanju značenja i točnijim definicijama. Pridjevni i glagolski kookurenti pomažu u stvaranju značenjskih razlika te razotkrivanju skupine povezanih naziva te stvaranju semantičkih klasa. U nekim specijaliziranim rječnicima korisnicama je omogućen uvid u listu glagola, pridjeva i imenica s kojima se određeni naziv povezuje (npr. za *browser* to su glagoli *instalirati*, *otvoriti* i *pokrenuti* te pridjevi *kompatibilni*, *eksterni* i *grafički*). Ti nam podatci otkrivaju da je određeni naziv povezan sa specifičnim aktivnostima i obilježjima. No u takvim su rječnicima pridjevi i glagoli ovisni o imenici, odnosno razmatraju se samo u svezi s imenicom.

Istraživanje procesualnosti kao značenjskoga i tvorbenoga obilježja naziva pokazalo je da se svojstvo radnje ili procesa, dakle promjena u vremenu, kao nekategorijsko može izraziti i drugim vrstama riječi, a ne samo glagolima (Blagus Bartolec i Matas Ivanković 2015: 312).

Temeljna odrednica medicinskoga nazivlja jest visoka strukturiranost, čemu pridonose pridjevi leksikalizacijom obilježja relevantnih struktura. Hijerarhijski i logički može se organizirati cijelo medicinsko nazivlje, što je iznimno važno u razmjeni podataka o bolestima, postupcima liječenja, simptomima, dijagnozama te indikacijama (Lynch 1997). Hrvatski višerječni nazivi u medicini najčešće se ostvaruju svezom pridjev i imenica (*srčani udar*, *visoki tlak*, *desna klijetka* itd.), a tvore naziv ako su povezani s jednim pojmom iz određene domene, čime se ne narušava terminološki kontinuitet, sustavnost i jednoznačnost. Da bismo odredili relevantnost terminološke jedinice u medicinskom području, Cabré Castellvi (1999: 137) navodi da se primjenjuju sljedeći kriteriji: intuicija terminologa, zamjena jednorječnim sinonimom (*visoki krvni tlak* – *hipertenzija*) te postojanje antonimnih frazema (*visoki* – *niski krvni tlak*).

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA JEDNORJEČNIH PRIDJEVSKIH KANDIDATA I VIŠERJEČNIH TERMINOLOŠKIH KANDIDATA S PRIDJEVSKOM SASTAVNICOM

5.1. Korpusni pristup

Analiza pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju provedena je poluautomatskom korpusnom metodom izlučivanja u alatu *Sketch Engine* radi utvrđivanja ključnoga vokabulara specijalizirane domene (Heylen i De Hertog 2015). Poluautomatska metoda izlučivanja podrazumijeva da nam je alat metodom automatskoga izlučivanja naziva (engl. *automatic term extraction*) ponudio terminološke kandidate (engl. *term candidates*) koje smo potom, na temelju vlastita znanja u traženoj pojmovnoj domeni ili uz pomoć stručnjaka, validirali. Tu metodu smatramo najpogodnijom u analizi pridjeva u medicinske nazivlju jer koristeći se dostupnim jezičnim alatom izbjegavamo ručno pretraživanje cijeloga teksta, odnosno ručno izlučivanje naziva (engl. *manual term extraction*). Dobiveni rezultati služe nam kao prvi filtar za izbor terminoloških kandidata. Potpuno automatsko izlučivanje naziva bez ručne validacije nije moguće jer nazivi su inherentno značenjski određeni referirajući se na određeni pojam u određenoj domeni, stoga ih je potrebno ručno validirati. Kandidati za nazive koje alat predlaže moraju ispunjavati dva kriterija:

– njihova morfosintaktička struktura mora biti u skladu sa strukturom koju nazivi imaju u promatranome jeziku (npr. pridjev + imenica (*krvožilni sustav*), imenica + imenica u genitivu (*začepljenje sinusa*), a koja je u *Sketch Engineu* određena u terminološkoj gramatici za pojedinačne jezike²⁰

– pojavljuju se znatno češće u specijaliziranome korpusu nego u korpusu općega jezika.²¹

S obzirom na drugi kriterij jasno je da je preduvjet za automatsko izlučivanje naziva u medicinskoj domeni postojanje specijaliziranoga medicinskog korpusa hrvatskoga jezika i općega korpusa hrvatskoga jezika koji će poslužiti kao referentni korpus. Kao opći korpus hrvatskoga jezika te ujedno referentni korpus za automatsko izlučivanje naziva poslužio nam je hrWaC 2.2, verzija označena RFTaggerom (Ljubešić i Erjavec 2011, Ljubešić i Klubička

---

²⁰ Nismo uspjeli pronaći kako izgleda konkretna terminološka gramatika za hrvatski jezik u *Sketch Engineu*. Moguće je da bi se njezinom nadopunom ili izmjenom dobili i malo drukčiji rezultati.

²¹ <https://www.sketchengine.eu/blog/the-best-term-extraction/>

2014). Međutim, kako nije postojao reprezentativni medicinski korpus hrvatskoga jezika²², prvi nam je korak bilo sastavljanje reprezentativnoga medicinskog korpusa na kojemu će biti provedena analiza. Cilj je analize, osim izlučivanja kandidata za nazive, bio provjeriti sličnosti i razlike u upotrebi pridjeva u dvama komunikacijskim registrima u medicinske području jer, kako tvrdi Cabré (1999), diskursi u nazivlju razlikuju se u stručnosti, tj. apstrakciji.

U diskursno utemeljen terminološki opis koji se oslanja na dinamičnost primjera uporabe uveli smo sintagmatske i paradigmatičke odnose terminoloških jedinica, ali i njihove odnose s riječima iz općega jezika. Polazište za kognitivno strukturiranje pojmovnoga značenja bilo nam je sintagmatsko okruženje naziva i njegova uporabna vrijednost u sintaktičkim strukturama (Grčić Simeunović 2015: 33). Time smo u središte promatranja smjestili kolokacijske mreže i semantičke obrasce klasificiranja specijaliziranoga znanja. Ujedno smo uveli i dinamičniji pogled na terminološku definiciju s obzirom na to da grupiranjem pojmova u semantičke klase izlaze na vidjelo različite perspektive definiranja u pojmovnome sustavu. Predloženi značenjski model prilagodili smo ilustriranju višedimenzionalnosti, odnosno dinamičnosti strukovnoga područja znanja, što odgovara potrebama prevoditelja koji treba voditi računa o različitim aspektima definiranja pojma s ciljem pronalaženja odgovarajuće istovrijednice u ciljnome jeziku (Grčić Simeunović 2021).

5.1.1. Odnos općega i strukovnoga jezika

Tradicionalni terminološki pristupi strukovni jezik smještaju u posebna ostvarenja općega jezika, dok im suvremena proučavanja pripisuju status samostalnoga jezičnog sustava, odnosno prirodnoga jezika u određenoj strukovnoj domeni. Njihova samostalnost proizlazi iz mogućnosti da ispune sve komunikacijske potrebe u specifičnim kontekstima (Nahod 2016). Jasne granice između strukovnoga i općega jezika ne postoje, strukovni i opći jezik dijele određene značajke, no imaju i posebnosti po kojima se razlikuju. U pojedinim slučajevima teško je odrediti pripada li naziv općemu ili strukovnome jeziku, što će se pokazati i na priličnom broju primjera iz našega korpusa.²³

Glavna značajka diferenciranja strukovnoga jezika prema općemu jeziku jest njegova ograničena uporaba u određenoj strukovnoj zajednici i komunikacijskim situacijama.

---

²² U sklopu alata *Sketch Engine* dostupan je Croatian Medical Corpus – CMC (Kocijan, Kurolt i Mijić 2020), međutim korpus nije uravnotežen i sastoji se isključivo od uputa za uporabu lijekova.

²³ Pridjevi *središnji, lijevi, desni, gornji, donji* i dr. dio su i općega i medicinskoga jezika.

U svojemu doktorskom radu Bergovec (2018: 42–44) popisuje značajke strukovnih jezika, a to su: ograničenost uporabe na strukom određenu društvenu skupinu, nužnost precizne komunikacije radi što točnijega prijenosa znanja, nadograđenost obilježja općega jezika te dinamičnost i inovativnost.

Strukovni jezik upotrebljava infrastrukturu općega jezika (fonologija, morfologija, sintaksa), no karakterizira ga posebnost izraza (Bergovec 2018: 43). Pragmatički aspekti, odnosno kontekst u kojoj je ostvarena komunikacija te znanja svojstvena tomu kontekstu, razlikuju strukovni jezik od općega jezika (Cabré Castellvi 1999). Temelj svakoga strukovnog jezika jest terminološki inventar, koji se sastoji od jednočlanih i višečlanih izraza kojima se imenuju pojmovi iz strukovnih domena (Bukovčan 2009).

5.1.2. Kriteriji za utvrđivanje nazivnosti

5.1.2.1. Postojanje definicije

U pisanome, govorenome, pa i znakovnome jeziku izvanjezične objekte opisujemo jezičnim izrazima. Zbog nedovoljna poznavanja sadržaja specijalizirane domene nerijetko je nužan precizan opis pojma, a definicija je pogodan jezični alat za to, koji bi se s razvojem znanja katkad trebao i revidirati. Još se Aristotel u antičkoj Grčkoj za definiranje služi *genus proximum* i *differentia specifica*, koji korespondiraju s današnjim nazivima *nadređeni pojam* i *razlikovne značajke*.

Prema HRN ISO 1087-1: 2010 pojam je ‘jedinica znanja stvorena jedinstvenom kombinacijom značajka’, značajka je ‘zamišljeno svojstvo predmeta ili skupine predmeta’, dok je definicija ‘prikaz pojma opisnim izričajem koji služi njegovu razlikovanju od pojmova koji su s njim povezani’. Sager (1990: 39) ističe da je definicija lingvistički opis pojma na temelju popisa obilježja koji prenosi značenje pojma, dok terminološka definicija utvrđuje pojam isključivo u odnosu na pojmovni sustav čiji je dio te klasificira pojam u okviru toga sustava (Sager 1990: 39).

U tradicionalnim terminološkim pristupima cilj terminološke definicije jest predstaviti nužna i dovoljna obilježja pojma, no pojmovi su u mentalnome leksikonu utemeljeni na prototipu, na osnovi čega se i pišu leksikografske definicije (Temmerman 2000). Definicijom se fiksiraju granice danoga pojma u odnosu na druge, slične ili različite pojmove, a značajkama, kojima se reprezentira znanje o pojmu, opisuju se pojmovi.

Dva su osnovna obilježja pojma: opseg (engl. *extension*), koji definira cjelokupnost objekta na koji se pojam odnosi, te sadržaj (engl. *intension*), odnosno skup značajka koje tvore pojam. Sadržajna definicija (engl. *intensional definition*) jest definicija koja opisuje pojam nadređenim pojmom i razlikovnim značajkama, a utemeljena je na generičkim odnosima u kojemu se nadređeni pojam naziva generičkim pojmom, a podređeni pojam specifičnim pojmom (ISO 1087-1: 2000).²⁴ Ta se vrsta definicije preferira u nazivlju jer stvara mentalnu sliku pojma navođenjem uobičajenih obilježja.

Pravila definiranja u nazivlju, koja su navedena u *Hrvatskome terminološkom priručniku* (2012) da definicija ne smije biti preširoka, preopširna, preuska, ne smije biti kružna, definicije moraju biti međusobno usustavljene, riječi se mogu definirati samo istovrsnim riječima (*akutan* ne smijemo definirati kao bolest koja nastupa naglo, razvija se brzo i ne traje dugo, ta definicija odgovara nazivu *akutna bolest*). Definicija ne smije biti zalihosna, mora sadržavati samo preporučene nazive, mora počinjati malim slovom i nema točke na kraju, ne smije biti negativna osim ako se definira negativan pojam. Kako bi terminološki odredila pojam, Bukovčan (2009) preuzima prošireno lingvističko određenje pojma, a to je Ogdenov i Richardsov značenjski trokut (1923), u kojemu je pojmu, nazivu i izvanjezičnomu objektu dodana dimenzija definicije. Budući da se, kako Sager (1990) ističe, pojam opisuje definicijom, važno je prije organizacije nazivlja definirati ključne značajke pojma, tj. učvrstiti značenje. „Hijerarhijsko stablo (engl. *conventional tree model*) najbolji je grafički način da se prikaže mjesto pojma u pojmovnome sustavu određene domene (Sager 1990: 15). Pojmovi su pritom manje ili više udaljeni, tj. slični jedan drugomu.

Terminološka definicija stvara nov, apstraktan objekt koji postoji nezavisno od govornikove jezične kompetencije (ten Hacken 2015). No Temmerman (2000) u okviru sociokognitivne terminologije zagovara pristup da je značenje naziva i leksema općega jezika utemeljeno na prototipu, a ne na strukturi nadređenosti i razlikovnih obilježja.²⁵

Postojanje definicije smatramo najvažnijim kriterijem u određenju pridjeva kao naziva jer, kako i Bergovec (2018: 47) tvrdi u proučavanju terminološke varijacije, definicijom se utvrđuje opseg i sadržaj pojma te pojam smješta u određenu strukovnu domenu jasno je razgraničavajući od ostalih.

---

²⁴ Takva se definicija u literaturi naziva i analitička definicija i terminološka definicija.

²⁵ U literaturi je najpoznatiji primjer Labovljeva eksperimenta sa šalicom (1973) prema kojemu prototipna šalica ima ručke.

Budući da su nazivi oznake koje se dodjeljuju pojmovima, trebamo ih opisati i jasno razgraničiti u pojmovnome sustavu od drugih. Pritom su važni sadržaj pojma (njem. *Begriffsinhalt*) jer je riječ o skupu značajka, kao i opseg pojma (njem. *Begriffsumfang*) koji se odnosi na ukupnost predmeta kojima pojam odgovara.

No postavlja se pitanje definiranja pridjeva kao naziva, mogu li se definirati kao imenice nadređenim nazivom i razlikovnim obilježjima. Jedna od temeljnih zadaća definicije jest načelo supstitucije (ISO 704 2009, 25), što znači da definicija može zamijeniti naziv u tekstu bez promjene značenja. To je načelo valjano za pridjeve ako su definirani drugim pridjevom ili participom. Krucijalno je utvrditi različite pojmovne odnose te kontekst u kojemu se naziv pojavljuje kad se želi formirati precizna i jasna definicija određenoga pridjevskog naziva. No za pridjeve je zahtjevno oblikovati takvu definiciju jer rijetko imaju nadređeni pridjev, pa je prikladnije i jednostavnije imenovati referenta koji pridjev opisuje. Esencijalno je pitanje koja je pojmovna veza među njima. Nije generička rod-vrsta, nego veza na temelju obilježja, odnosno veza između obilježja i vlasnika toga obilježja. ISO 704 nudi različite inačice definicije pridjeva. Sadržajne definicije najčešće počinju riječju ili frazom koja označava poziciju ili funkciju objekta, to je često particip.

Kad nije dostupna odgovarajuća definicija za određeni pojam, jezični ili predmetni stručnjaci moraju ponuditi vlastitu. Löckinger, Kockaert i Budin (2015: 66–74) iznose popis pravila koji se u terminološkoj literaturi primjenjuju za pisanje definicija:

- 1) preciznost – definicija mora sadržavati sve razlikovne značajke nužne da se nedvosmisleno opiše pojam
- 2) sažetost – definicija treba biti što kraća, u idealnome slučaju napisana u jednoj rečenici
- 3) referiranje na neposredan nadređeni pojam – ako to nije moguće zbog strukture pojma, definicija se može referirati i na općenitiji nadređeni pojam
- 4) upotreba prepoznatljivih naziva – svi nazivi u definiciji moraju biti općepoznati te definirani u okviru istoga jezičnog izvora ili biti lako dostupni za pretraživanje u drugome jezičnom izvoru
- 5) objektivnost – definicija ne smije biti argumentativna
- 6) pouzdanost izvora – definicija mora imati pouzdan izvor pritom uzimajući u obzir različite kriterije (lingvističke i tehničke kompetencije autora, izdavača, stupanj normativnosti, datum izdavanja itd.)

- 7) prikladnost ciljanoj skupini – definicija mora biti izrečena na način koji ispunjava zahtjeve i očekivanja ciljane skupine
- 8) područje primjene – nužno je specificirati područje primjene definicije
- 9) referencija na relevantnu domenu – definicija mora sadržavati značajke koje ogleđaju traženu domenu
- 10) referencija na pojmovni sustav – definicija mora odražavati odnos pojmova s drugim pojmovima u pojmovnome sustavu
- 11) jezična točnost – moraju se poštovati ortografska i gramatička pravila te pravila pisanja definicije
- 12) izbjegavanje tautologije – definicija ne bi trebala biti napisana na način koji je čini kružnom unutar sebe, u odnosu na relevantni pojam ili u vezi s drugim definicijama istoga jezičnog izvora
- 13) afirmativnost – definicija mora tvrditi što pojam jest, a ne ono što nije, osim ako opisuje pojam u kojemu je odsutnost značajka esencijalna
- 14) izbjegavanje prevedenih definicija – tako se osigurava da se autentični pojmovi analiziraju u skladu s time kako se razvijaju u jeziku i kulturi
- 15) izbjegavanje skrivenih definicija drugih pojmova – drugi pojmovi moraju se definirati drugom definicijom
- 16) odsutnost značajka nadređenih i podređenih pojmova – u definiciji ne smiju biti spomenute značajke koje su isključivo značajne za nadređene ili podređene pojmove.

5.1.2.2. Relevantnost značenja u strukovnome području

Pojam je potrebno smjestiti u pojmovni sustav koji čine povezani pojmovi. Prema definiciji HRN ISO 1087-1: 2008 pojmovni sustav jest ‘skup pojmova ustrojen u skladu s odnosima među njima’. Specijalizirana domena trebala bi imati jednak broj terminoloških jedinica broju pojmova koji su utvrđeni normom (Sager 1990), a jezični izraz koji se odnosi na točno određen pojam u pojmovnome sustavu jest naziv.

Nekadašnji pristupi uzimali su u obzir samo jezične informacije za utvrđivanje naziva, no razvile su se sofisticirane statističke metode za izlučivanje naziva iz velikih korpusa. U kasnim devedesetima godinama 20. stoljeća pojam nazivnosti (engl. *termhood*) predstavljen je u

automatskome izlučivanju naziva te se odnosi na stupanj povezanosti stabilne leksičke jedinice s pojmom u određenoj strukovnoj domeni (Heylen i De Hertog 2015).

Stupanj nazivnosti može se mjeriti na više načina: čestotnosti u domeni, distribucijskim značajkama u okviru različitih tekstova domene, uporabom u kontekstu, morfološkom strukturom terminološkoga kandidata te kontrastivnim metodama podataka karakterističnih za domenu s podacima izvan domene (Heylen i De Hertog 2015).

Nazivi bi trebali biti specifični za određenu domenu i prema tome pojavljivati se češće u svojoj domeni nego u drugim domenama ili općemu jeziku. No u okviru distributivne metode za riječi i kombinacije riječi koje se pojavljuju često u različitim registrima određenoga područja pretpostavlja se da nisu specifične za to područje i vjerojatno su elementi općega jezika koji se često pojavljuju i u specijaliziranome korpusu. Tom ćemo metodom provjeriti i nazivnost pridjeva u našem korpusu u odnosu na referentni korpus *hrWaC*. Primjerice, možemo pretpostaviti da pridjev *renalni* jest medicinski naziv jer se češće pojavljuje u medicinskome području nego u općemu jeziku, i to najčešće u jednoj medicinskoj grani, nego primjerice pridjev *središnji*, koji zbog širega značenja ima više pojavnica u općemu jeziku.

Morfološki pristup također je koristan u medicinskoj domeni s obzirom na to da mnogi nazivi potječu iz grčkoga i latinskoga te pritom čuvaju tipične latinske i grčke afikse koji su pokazatelji nazivnosti.

Mnoge ustaljene sveze dio su višerječnih sveza, što također upućuje na visok stupanj nazivnosti (primjerice sveza *kronična upala* sastavnica je u višerječnim nazivima *kronična upala štitnjače*, *kronična upala desni*, *kronična upala parodonta*, *kronična upala apikalnoga dezmodonta*). Promatrajući kontekst i broj sastavnica u svezi, uočavamo da se nazivi tvore katkad od dviju, a katkad i od više sastavnica. Proširene terminološke jedinice drukčije su od proširenih leksičkih jedinica u tome što se ne mogu slobodno modificirati. Ograničen je broj modifikatora koji se mogu upotrijebiti s određenim nazivom, dok kod višerječne leksičke sveze to nije tako. Prošireni nazivi jezične su reprezentacije osnovnih značajka, a u kolokacijama mogu biti izostavljene jer ne utječu na denotaciju glave leksema (Heylen i De Hertog 2015). Takvih je primjera u medicinskome području priličan broj. *Visoki krvni tlak* i *niski krvni tlak* prošireni su nazivi naziva *krvni tlak*; *desna srčana klijetka* i *lijeva srčana klijetka* naziva *srčana klijetka*, dok sveza *rizični čimbenici* dolazi s brojnim modifikatorima te nastaju proširene sveze *snažni rizični čimbenici*, *dominantni rizični čimbenici*, *potencijalni rizični čimbenici* itd. U svezi *rizični čimbenik* možemo izostaviti navedene pridjeve bez utjecaja na denotaciju glave leksema,

dok izostavljanjem pridjeva *lijevi* ili *desni* u nazivu *srčana klijetka* dobivamo drugi naziv (*lijeva srčana klijetka* jest drugi naziv u odnosu na naziv *srčana klijetka*).

5.1.2.3. Kolokacijski potencijal

Tek se u susjedstvu s drugim riječima ostvaruju značenjska, gramatička, stilska i diskursna obilježja leksičkih jedinica nekoga jezika (Blagus Bartolec 2014). U literaturi je za skupove ili sveze riječi ustaljen naziv *kolokacija*²⁶, iako se primjenjuju i različiti drugi nazivi – *sveze riječi*, *sintagmami*, *višeleksičke sveze*, *višeleksičke jedinice*, *skupine riječi*. U najširem smislu kolokacija označuje supojavljivanje riječi u sintagmatskome nizu čije se sastavnice ne mogu lako zamijeniti drugim riječima. Blagus Bartolec (2014) uvodi i naziv *kolokacijska sveza* kako bi se istaknuli različiti značenjski odnosi (na leksikografskoj razini) i uporaba (na komunikacijskoj razini) brojnih sveza riječi u hrvatskome jeziku te je definira kao „posebnu leksičku svezu na sintagmatskoj razini temeljenu na značenjskoj povezanosti samostalnih leksičkih jedinica u kojoj se konkretiziraju njihova značenja” (Blagus Bartolec 2014: 80). Taj je naziv, kako autorica objašnjava, uveden kako bi se s leksikološkoga i leksikografskoga aspekta na strukturnoj i semantičkoj razini jasno razgraničile sveze riječi koji bi prema određenim formalnim i sadržajnim kriterijima mogle pripadati kolokacijskim svezama u odnosu na druge sveze u jezikoslovlju (frazemi, nazivi, gramatičke sveze) (Blagus Bartolec 2012: 56, Blagus Bartolec 2014: 47). „Kolokacijske sveze nisu dio posebne taksonomije, što je glavno obilježje strukovnih naziva”, te za razliku od naziva kolokacijske sveze kao višerječne sveze nemaju status leksičke jedinice (Blagus Bartolec 2012: 54). Sastavnice koje tvore kolokacijsku svezu dijele se prema značenju, odnosno prema njihovu značenjskomu potencijalu, a razlikuju se glavna i promjenjiva sastavnica. Značenjski potencijal glavne sastavnice prilagođuje se značenjskomu potencijalu promjenjivih sastavnica s kojima tvori svezu te se njihovo prototipno značenje pod utjecajem druge riječi konkretizira (Blagus Bartolec 2014: 87, Petrović 2007: 32). Takvu je binarnu podjelu prvi uveo Josef Hausmann (1984., prema Blagus Bartolec 2014), a i danas je temeljni model za proučavanje dijelova kolokacijskih sveza. Promjenjiva sveza otad se uobičajeno naziva *kolokat*, a glavna, nepromjenjiva sastavnica *baza*, *osnova*, *ključna riječ*, *nosiva riječ*, *osnovna natuknica*, *natuknica* ili *ključni element*. U korpusnolingvističkim raspravama u navedenom se kontekstu

---

²⁶ Prvi je taj naziv upotrijebio Harold Edward Palmer 1938. u rječniku *A Grammar of English Words* (Blagus Bartolec 2014: 2).

rabi naziv *čvor* (engl. *node*) (Blagus Bartolec 2014: 87). Takva je podjela s jedne strane razumljiva i opravdani su razlozi njezina uvođenja, ponajprije zbog jasnoga razgraničenja obveznih i promjenjivih sastavnica koje tvore svezu riječi. Ponajprije se to odnosi na korpusnu pretragu odabrane pojavnice, čvora i pregled mogućnosti njezina povezivanja s drugim riječima, kolokatima, koji se pojavljuju s lijeve i desne strane (Blagus Bartolec 2014: 87). No podjela kolokacijskih sastavnica na osnovnu sastavnicu i na sporednu (kolokat) nije fiksna jer sastavnice, ponajprije u korpusnoj pretrazi, mogu zamijeniti položaj te u jednoj pretrazi jedna sastavnica može biti čvor, a druga kolokat, dok u drugoj čvor može postati kolokat, a kolokat čvor (Sinclair 1991, Blagus Bartolec 2014).

To ćemo pokazati i u našoj analizi, kad će nam u jednome pristupu čvor biti pridjevi, a u drugome imenice. Poći ćemo od tumačenja da višerječne kombinacije tvore višerječne nazive ako se referiraju na pojmovnu jedinicu, a pritom su njihova najvažnija obilježja relativno fiksna kombinacija sastavnica te relativno visoka čestotnost. Primijenit ćemo jezične i statističke kriterije, odnosno provjeriti imaju li utvrđen morfosintaktički obrazac.

Nazivi imaju svojstvene kolokacijske značajke. To je važno proučavati jer su za određenje naziva prema suvremenim terminološkim teorijama važni „odnosi ostvareni u tekstu kao odraz međupojmovnih odnosa ostvarenih na kognitivnoj razini” (Bergovec 2018: 46). Temmerman (2000) tumači da se značenje jedinice može i treba iščitati iz teksta, odnosno da bi se razumjela kategorija treba poznavati idealizirani kognitivni model kojemu kategorija pripada. U okviru Meljčukova teorijskoga modela značenje – tekst kolokacijski potencijal jest mogućnost jedne riječi da se na temelju svojega značenjskog potencijala povezuje s drugim riječima.

U korpusnoj metodi analize prikazuje se dio teksta u kojem se naziv pojavljuje (engl. *KWIC – Key Word In Context*) koji je koristan za uvid u njegov kolokacijski potencijal te značenjsku povezanost aktiviranoga pojma s pojmovima u neposrednome okruženju (Bergovec 2018: 119). Često supojavljivanje dviju ili više riječi jedan je od pokazatelja da riječi tvore višerječni naziv. Kolokacijske mjere (engl. *collocation measures*) uspoređuju čestotnost kombinacija riječi s čestotnosti svake riječi koja čini tu kombinaciju (Matsuo i Ishizuka 2004, Heylen i De Hertog 2015). Primjerice, pridjev *ulcerozni* u našem znanstvenom korpusu pojavljuje se 243 puta, imenica *kolitis* 357 puta, a *ulcerozni kolitis* 63 puta, što upućuje na to da bi moglo biti riječ o višerječnoj svezi, potencijalno i višerječnome nazivu. Još višu nazivnost ima sveza *sadreni zavoj*. Pridjev *sadreni* u korpusu ima 34 pojavnice, imenica *zavoj* 474 pojavnice, a sveza *sadreni zavoj* 32 pojavnice, dakle pridjev *sadreni* dolazi gotovo uvijek uz imenicu *zavoj*.

Polazeći od Firthova tumačenja (1951) da pojedinačne riječi značenjski potencijal ostvaruju tek u vezi s drugim riječima, moguće je tvrditi da neka riječ svoje značenje proširuje upravo zbog riječi s kojom tvori kolokat, odnosno jedna sastavnica (konkretno kolokat) svojim značenjskim potencijalom dominira nad značenjskim potencijalom druge sastavnice (osnovnom ili glavnom sastavnicom) (Blagus Bartolec 2014: 88–89). Budući da svaka riječ u kolokacijskoj svezi mijenja i prilagođuje svoje značenje zbog povezivanja s drugom sastavnicom, Ivir (1992/1993: 183) ne razlikuje te sastavnice, daje im ravnopravni status i obje sastavnice naziva kolokatima. Takvo tumačenje prihvaća Blagus Bartolec (2014), a prihvatit ćemo i mi u ovome radu.

Ponajprije ćemo razmatrati značenjske mogućnosti međusobnoga povezivanja riječi u svezu te njihove uloge u oblikovanju cjelovita značenja koje nastaje udruživanjem značenjskoga potencijala obiju riječi (Blagus Bartolec 2012: 56). Imenice su osnovne nominacijske jedinice kojima se uspostavlja značenjski odnos prema izvanjezičnim entitetima. Višerječni nazivi značenjski su specifičniji nego njegove sastavnice jer značenjski opseg jednoga kolokata drugi kolokat sužava zahvaljujući značenjskim ograničenjima toga modifikatora. Jednorječni nazivi previše su polisemični i općeniti, dok višerječni nazivi reprezentiraju „finije” pojmove u domeni (Heylen i De Hertong 2015: 207).

Kolokacija koju čine sastavnice A i B jezika L jest semantička sveza dvaju leksema jezika L u kojoj jedna sastavnica A zadržava primarno značenje, a druga sastavnica B kao kontigent sastavnice A ima novo, nepredvidivo značenje u odnosu na svoje primarno značenje (Meljčuk 2001, Burić i Lasić 2013, Blagus Bartolec 2014). A je baza, ključna riječ, po vrsti riječi najčešće imenica, a B je kolokat, promjenjiva riječ koja se desementizira, a po vrsti riječi najčešće je glagol u perifraznim glagolskim svezama ili pridjev (Meljčuk 2001, Blagus Bartolec 2014).

U svojem ćemo korpusu analizirati kolokacijski potencijal pridjeva kako bismo utvrdili koliko koji pridjev tvori višerječnih naziva. Pretpostavka je da će u različitim registrima medicinskoga nazivlja određeni pridjevi imati različit kolokacijski potencijal. Zbog većega stručnoga znanja i namjene teksta internacionalni pridjevi koji imaju medicinsko značenje, kao što su *perkutni*, *makularni*, *koronarni*, trebali bi imati veći kolokacijski potencijal u znanstvenome nego u popularnome korpusu, a pridjevi domaćega podrijetla čije je značenje povezano sa zdravstvenim temama koje poznaje i zanima širi krug čitateljstva, kao što su *kožni*, *spolni*, *mokraćni*, mogli bi imati više kolokacija u popularnome nego u znanstvenome korpusu.

Sada ćemo na temelju postavljenih kriterija postojanja definicije, relevantnosti u zadanome području te kolokacijskoga potencijala odrediti nazivnost pridjeva za svaki korpus pojedinačno.

Najprije ćemo navesti definiciju jednorječnih pridjevskih kandidata iz korpusa, za one koje nismo pronašli definiciju u terminološkoj bazi ili općejezičnome rječniku ponuditi vlastitu te zatim istražiti njihov kolokacijski potencijal.

5.2. Sastavljanje korpusa

Sastavljena su dva korpusa – korpus znanstvenih tekstova iz suvremenih medicinskih časopisa i korpus tekstova s popularnih mrežnih portala koje se bave temama iz medicinskoga područja²⁷, a koji su svaki zasebno uspoređeni s referentnim korpusom općega jezika *hrWaC* kako bismo dobili automatski izlučene kandidate za nazive u medicinskome području.

Najprije će svaki korpus biti zasebno analiziran, a zatim će se provesti usporedna analiza. Analiza svakoga korpusa bit će provedena u tri faze:

- 1) izlučivanje jednorječnih i višerječnih terminoloških kandidata s pridjevskom sastavnicom
- 2) popis pridjevsko-imeničkih sveza
- 3) popis najčešćih pridjeva.

Predložit će se kriteriji za određivanje nazivnosti pridjeva koji se temelje na relevantnosti njegova značenja, postojanju definicije te kolokacijskome potencijalu. Na temelju tih kriterija odredit će se koji su jednorječni terminološki pridjevski kandidati i višerječni terminološki kandidati s pridjevskom sastavnicom u medicinskome području nazivi. Terminološka baza hrvatskoga strukovnog nazivlja *Struna* poslužit će kao vrijedan izvor iz kojega će se crpiti potrebni podatci za utvrđivanje nazivnosti pridjeva.

Potom će se provesti usporedna analiza tih dvaju korpusa. Izdvojit će se koji su pridjevski kandidati različiti u znanstvenome i popularnome korpusu te istražiti pretežu li internacionalizmi u znanstvenome registru u odnosu na popularni. Nadalje, promotrit će se razlika u kolokacijskome potencijalu pridjeva ovisno o promjeni komunikacijskoga registra. Usporedit će se čestotnost pridjeva u tim dvama registrima te time zaključiti koliko je uporaba pridjeva domaćega podrijetla zaživjela. Naposljetku, bit će predložena značenjska podjela pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju.

---

²⁷ U daljnjemu tekstu nazivat ćemo ih znanstveni i popularni korpus.

5.2.1. Opis znanstvenoga korpusa

Sastavljeni znanstveni korpus sadržava 5.318.395 pojavnica, a uključuje renomirane suvremene časopise iz medicinskoga područja, koji su preuzeti s portala hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa *Hrčak*. To su: *Acta Medica Croatica*, *Liječnički vjesnik*, *Medicus*, *Infektološki glasnik*, *Cardiologia Croatica*, *Physioterapia Croatica* i *Paediatrica Croatica*. Broj pojavnica po časopisima prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 2. Prikaz broja pojavnica po časopisima u znanstvenome korpusu

časopis	broj pojavnica
Acta Medica Croatica	1.739.971
Liječnički vjesnik	1.667.749
Medicus	425.093
Infektološki glasnik	949.377
Cardiologia Croatica	74.616
Physioterapia Croatica	149.686
Paediatrica Croatica	311.903

Korpus znanstvenih članaka sastavljen je tako da se vodilo računa da polovina časopisa bude općega tipa, odnosno da pokrivaju sve medicinske grane, a polovina specijalizirana za određene. U našem korpusu to su infektologija, pedijatrija, fizijatrija i kardiologija.

Acta Medica Croatica službeni je časopis Akademije medicinskih znanosti Hrvatske u koji su uključeni znanstveni i stručni radovi iz područja biomedicine i zdravstva, a izlazi od 1962. četiri puta godišnje. *Liječnički vjesnik* stručno je glasilo Hrvatskoga liječničkog zbora te je najstariji hrvatski medicinski časopis koji izlazi još od 1877. godine, također četiri puta godišnje. *Medicus* je znanstveno-stručni časopis koji je utemeljen 1932. godine te ga četiri puta godišnje izdaje tvrtka Pliva Hrvatska. Navedeni časopisi pokrivaju područja farmacije, dentalne medicine, veterinarske medicine, javnoga zdravstva i zdravstvene zaštite, kliničkih medicinskih znanosti, temeljnih medicinskih znanosti te biomedicine i zdravstva.

Infektološki glasnik, znanstveno-stručni časopis za infektologiju, izlazi četiri puta godišnje od 1981. godine. *Cardiologia Croatica* dvojezični je časopis Hrvatskoga kardiološkog društva koji izlazi od 2006. kao dvomjesečnik, a pokriva razne priloge iz područja kardiologije.

Physiotherapia Croatica znanstveni je časopis Hrvatskoga zbora fizioterapeuta koji obuhvaća znanstvene i stručne radove, sustavne preglede literature, metaanalize, prikaze slučajeva iz područja fizioterapijske znanosti i drugih srodnih znanosti (na načelima interdisciplinarnosti), a izlazi od 2008. jedanput godišnje.

Peadiatria Croatica glasilo je Hrvatskoga pedijatrijskog društva i Hrvatskoga društva za školsku i sveučilišnu medicinu. Časopis izlazi četiri puta na godinu, a nakladnik je Klinika za dječje bolesti Zagreb. Namijenjen je općim pedijatrima, supspecijalistima različitih grana pedijatrije, neonatolozima, obiteljskim liječnicima i ostalim zdravstvenim djelatnicima koji se brinu o djeci.

5.2.1.1. Izlučivanje jednorječnih pridjevskih kandidata za nazive

Analiza pridjeva u znanstvenome korpusu započeta je izlučivanjem potencijalnih pridjevskih naziva, odnosno ključnih riječi u opciji *Keywords* u alatu *Sketch Engine* (Kilgariff i dr. 2012). Najprije su pretraživani jednorječni nazivi (engl. *single-words*) te je dobiveno sljedećih 89 pridjevskih kandidata:

antimikrobni, arterijski, bubrežni, serumski, poslijeoperacijski, postoperacijski, postoperativni, venski, infektivni, neurološki, distalni, mikrobiološki, asimptomatski, endoskopski, imunosupresivni, peroralni, fasetni, gastrointestinalni, akutni, intravenski, upalni, Crohnov, tromboembolijski, invazivni, proksimalni, prospektivni, parenteralni, koronarni, vaskularni, ishemijski, enteralni, imunološki, kompresivni, fizioterapijski, simptomatski, peritonejski, terapijski, hemodinamski, kardijalni, perioperacijski, klinički, renalni, metastatski, lumbalni, glomerularni, nekrotični, tkivni, aortalni, gram-negativni, tumorni, medijalni, citološki, sadreni, neinvazivni, medikamentni, limfni, lateralni, respiracijski, pedijatrijski, respiratorni, antibiotski, pegilirani, klinički, karotidni, periferni, intraoperacijski, kirurški, imunosni, metabolični, febrilni, difuzni, histološki, neuropatski, pleuralni, adjuvantni, idiopatski,

*peronealni, retrospektivni, maligni, patohistološki, bakterijski, ulcerozni, abdominalni, inhalacijski, patogeni, krpeljni, kardiovaskularni, perkutni, enzimski.*²⁸

Da bismo utvrdili je li riječ o medicinskim nazivima, primijenit ćemo kriterije postojanja definicije, relevantnosti u tome strukovnom području i kolokacijskoga potencijala.

5.2.1.2. Definiranje pridjevskih kandidata

Navedene pridjeve podijelit ćemo u tri skupine – pridjevi koji imaju definiciju u terminološkoj bazi (*Struna*), pridjevi koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku (*Hrvatski enciklopedijski rječnik*, 2002) te pridjevi čije definicije nismo pronašli pa ćemo ponuditi vlastitu.²⁹

Tablica 3. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa koji imaju definiciju u terminološkoj bazi

pridjev	definicija iz <i>Strune</i>
antimikrobni	koji ubija mikroorganizme ili usporuje njihov rast i razvoj
distalni	1. koji je udaljen od mediosagitalne ravnine lica i prati zaobljenost zubnoga luka 2. koji je smješten dalje od ishodišta, korijena uda ili tvorbe ³⁰
peroralni	koji se uzima kroz usta
akutni	koji počinje naglo i s izrazitim simptomima
proksimalni	koji je na maloj udaljenosti ili malo udaljen od ishodišta ili korijena uda ili koje tvorbe

²⁸ S obzirom na to da je riječ o kandidatima za nazive, sve pridjeve navodit ćemo u određenome obliku iako se u alatu *Sketch Engine* ili u bazi *Struna* neki pojavljuju u neodređenome obliku, poput *antimikroban*, *medijalan*, *lumbalan* itd. Određeni vid upotrebljava se kad se pridjevom izriče stalna osobina predmeta i kad je pridjev dio naziva (Barić i dr. 2005).

²⁹ U sljedećim tablicama izostavit ćemo posvojne pridjeve jer njihovom definicijom ne bismo dobili značenje u medicinskome području, nego samo značenje pripadnosti (*Parkinson* – ‘koji pripada Parkinsonu’, *Downov* – ‘koji pripada Downu’). Tek u svezama oni dobivaju medicinsko značenje pa ćemo ih i u okviru višerječnih naziva navoditi.

³⁰ Za pridjev *distalni* navedene su dvije definicije jer su obrađivane u okviru dvaju projekata. Obje pripadaju grani anatomije, no prva je definicija obrađena u okviru projekta *Hrvatskoga stomatološkog nazivlja*, a druga u okviru *Hrvatskoga anatomskog i fiziološkog nazivlja*.

parenteralni	koji se primjenjuje mimo probavnoga sustava
koronarni	koji pripada zubnoj kruni ili se na nju odnosi
medijalni	koji je smješten blizu središnje ravnine
lateralni	koji je smješten dalje od središnje ravnine
idiopatski	kojemu je uzrok bolesti nepoznat
maligni	koji napada okolno zdravo tkivo i može stvarati metastaze
perkutni	koji prodire kroz kožu

Od 89 pridjevskih kandidata iz našega znanstvenog korpusa samo ih je 12 samostalno definirano u *Struni*. Pretpostavljamo da je to ponajprije zato što je većina ostalih pridjeva značenjski prozirnija, odnosno definiraju se u odnosu na imenicu s kojom su i tvorbeno povezani.

Tablica 4. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku

pridjev	definicija iz <i>Hrvatskoga enciklopedijskog rječnika</i> (2002)
arterijski	koji se odnosi na arterije
bubrežni	koji se odnosi na bubrež
serumski	koji se odnosi na serum
venski	koji se odnosi na vene
infektivni	koji ima svojstva da uzrokuje infekciju
neurološki	koji se odnosi na neurologiju i neurologe
mikrobiološki	koji se odnosi na mikrobiologiju i mikrobiologe
upalni	koji se odnosi na upalu
invazivni	koji prodire u okolinu

prospektivni	koji se očekuje
vaskularni	koji se odnosi na krvne žile, koji je pun krvnih žila
enteralni	koji pripada crijevima, koji se odnosi na crijeva
imunološki	koji se odnosi na imunologiju i imunologe
fizioterapijski	koji se odnosi na fizioterapiju
simptomatski	koji se odnosi na simptome
terapijski	koji se odnosi na terapiju
klinički	koji se odnosi na kliniku
renalni	koji se odnosi na bubrege
metastatski	koji se odnosi na metastazu
lumbalni	koji je svojstven slabinama, koji se nalazi u predjelu slabina
tkivni	koji pripada tkivu
aortalni	koji pripada aorti
sadreni	koji je od sadre
medikamentni	koji je svojstven medikamentu
limfni	koji se odnosi na limfu
respiracijski	koji se odnosi na respiraciju
pedijatrijski	koji se odnosi na pedijatriju i pedijatre
respiratorni	1. koji se odnosi na respiraciju 2. koji djeluje kao respirator
antibiotski	koji ima svojstva antibiotika
periferni	koji je vanjski
kirurški	koji se odnosi na područje kojim se kirurgija bavi i stručnjake koji se njime bave

imunosni	koji omogućuje imunitet
metabolični	koji je svojstven metabolizmu, koji je promjenjiv
febrilni	koji je obuzet temperaturom višom od one u zdravom stanju, koji ima temperaturu
difuzni	koji je rasprostranjen bez velike gustoće čestica i sl.
histološki	koji se odnosi na histologiju
restrospektivni	koji se odnosi na retrospektivu
bakterijski	koji se odnosi na bakterije
abdominalni	koji se odnosi na abdomen
patogeni	koji izaziva bolest
kardiovaskularni	koji se odnosi na srce i krvožilni sustav
tumorni	koji čini tumor, koji je od tumora, kojem je uzrok tumor

Tablica 5. Jednorječni pridjevski terminološki kandidati iz znanstvenoga korpusa za koje smo predložili definiciju

pridjev	predložena definicija
poslijeoperacijski/postoperacijski	koji se događa ili nastaje nakon operacije
asimptomatski	koji je bez simptoma
endoskopski	koji se odnosi na endoskop
imunosupresivni	koji potiskuje i suzbija imunosnu reakciju
fasetni	koji se odnosi na bol u leđima uslijed upale ili oštećenja malih zglobova
gastrointestinalni	koji obuhvaća usta, ždrijelo, jednjak, želudac te tanko i debelo crijevo

intravenski	koji se nalazi unutar vene ili se primjenjuje u venu
tromboembolijski	koji je uzrokovan začepljenjem krvne žile slobodnim krvnim ugruškom
ishemijski	koji se odnosi na smanjenje ili gubitak krvnoga optoka u tkivu
kompresivni	koji pritišće krvnu žilu i okolno tkivo radi zaustavljanja krvarenja
peritonejski	koji se odnosi na trbušnu šupljinu
hemodinamski	koji se odnosi na protok krvi, krvni pritisak i obujam krvi
kardijalni	koji se odnosi na srce
perioperacijski	koji se zbiva prije operacije
glomerularni	koji se odnosi na klupko kapilara u nefronu
nekrotični	koji je uzrokovan vanjskim neprirodnim uzrocima, npr. hipoksija, hipotermija, djelovanje virusa, otrova i sl.
gram-negativni	koji nakon metode bojenja po gramu reagira negativno, tj. ne prima boju
citološki	koji se odnosi na ćelije stanice, njezine strukture i funkcije
neinvazivni	koji nije agresivan
pegilirani	koji je poseban oblik molekule antivirusnoga lijeka interferona
karotidni	koji se događa u glavnoj vratnoj arteriji
intraoperacijski	koji se događa tijekom operacije
neuropatski	koji je uzrokovan bolešću živaca
pleuralni	koji se odnosi na plućnu opnu

adjuvantni	koji sudjeluje, surađuje ili pomaže u liječenju
peronealni	koji se odnosi na bočni dio potkoljenice
patohistološki	koji se odnosi na mikroskopsku analizu tkiva
ulcerozni	koji se odnosi na upalne procese sluznice
inhalacijski	koji se odnosi na inhalaciju
krpeljni	1. koji je uzrokovan krpeljima 2. koji prenose krpelji
enzimski	koji se odnosi na enzime

Ponuđene definicije jednorječnih pridjevskih kandidata napisane su na temelju konzultacija s predmetnim stručnjacima, istraživanja medicinske literature te iscrpnoga pretraživanja sintagmatskoga okruženja u sastavljenome korpusu. Za manji broj definicija nije nam bila potrebna pomoć jer smo na temelju morfološke strukture pridjeva mogli ponuditi definiciju (primjerice *asimptomatski*, *enzimski*, *perioperacijski*). Sintagmatsko okruženje u našem korpusu uvelike nam je pomoglo pri definiranju pridjevskih kandidata. Primjerice, za *poslijeoperacijski* promatrali smo uz koje imenice dolazi i prema tome iščitavali značenje. Česta je bila sveza *poslijeoperacijski oporavak*, što je očekivani ishod, tj. događaj nakon operacije, pa je i prvi dio definicije ‘koji se događa nakon operacije’. *Poslijeoperacijski poremećaj* također je česta sveza u našem korpusu, pa smo zato uključili i glagol *nastati* (‘koji nastaje nakon operacije’). *Venski* smo također definirali promatranjem sveza. Utvrdili smo da su česte sveze koje se odnose na primjenu lijeka ili terapije (*intravensko željezo*, *intravenski droidol*), no i nešto što je imanentno prisutno u veni (*intravenska tekućina*). Stoga je u definiciju uključeno i značenje primjene i sadržaja. Za pridjeve čije nam je značenje udaljenije, nismo ga uspjeli pronaći pretraživanjem dostupne literature ili smo nailazili na različite podatke bila nam je nužna pomoć predmetnih stručnjaka koji su nam približili sadržaj naziva (*pegilirani*, *gram-negativni*, *nekrotični*). Pridjev *fasetni* posebno je bio zahtjevan jer primjerice u *Medicinskome leksikonu* nismo pronašli sveze koje sadržavaju taj pridjev. Potom smo internetskim pretraživanjem dobili kolokacije *fasetni zglob*, *fasetni sindrom*, *fasetna artropatija*. Pretražili smo imenicu od koje je pridjev mogao nastati te smo u *Struni* pronašli definiciju imenice *faseta* u dentalnoj medicini (‘sjajno ravno područje na zubima koje ne odgovara prirodnomu obliku grizne plohe zuba, a posljedica je trošenja zuba’). Budući da su

definicija imenice i sveze pridjeva iz druge medicinske grane, konzultirali smo se sa stručnjakom kako bismo razjasnili značenje toga pridjeva. Primjećujemo da neke definicije uključuju dvije poddefinicije pa smo trebali odlučiti na što staviti naglasak i koje obilježje navesti prvo. Je li, primjerice, za pridjev *krpeljni* važnije značenje uzroka ili prijenosa? To smo odlučili na temelju kolokacija u našem korpusu. *Krpeljni* je dolazio više u svezama koje označuju bolesti koje uzrokuju krpelji (*krpeljni meningoencefalitis*) nego u svezama koje označuju bolesti koje prenose krpelji (*krpeljni tifus*).

Naveli smo definicije svih pridjevskih kandidata razvrstane u tri tablice te je time ostvaren prvi preduvjet da ih možemo smatrati nazivima u medicinskom području.

5.2.1.3. Kolokacijski potencijal pridjevskih kandidata

Za prvih 50 pridjevskih kandidata navest ćemo koje smo sveze pronašli u korpusu te ćemo podebljano istaknuti najčešće pojavnice.³¹ Cilj je utvrditi s kojim imenicama pridjevi najčešće tvore sveze kako bi se u značenjskoj analizi mogle odrediti vrste entiteta koje taj pridjev pobliže određuje.

Tablica 6. Najčešće imenske pojavnice s prvih 50 jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata iz znanstvenoga korpusa

pridjev	sveza
antimikrobni	terapija, liječenje , profilaksa, lijek, rezistencija, mast, spektar, obloga, učinak, sredstvo, djelovanje, enzim, aktivnost, svojstvo, primjena, osjetljivost, tvar, spoj, učinkovitost, strategija, kontrola, režim, testiranje, supstancija, agens, pokrivalo, rješenje, terapija, postupak, upravljanje, pripravak, peptid, potrošnja, kombinacija, samoliječenje, djelotvornost, multirezistentnost, odabir, profil, farmakoterapija, protein, čimbenik
arterijski	tlak, hipertenzija , bolest, opskrba, krv, kateter, insuficijencija, razina, sustav, sadržaj, kraj, puls, stablo, stijenka, kemoembolizacija, faza, ozljeda, linija, tromboza, hipotenzija, ulkus, etiologija, embolija, dekubitus, pulzacija, vazokonstrikcija, promjena, cirkulacija, vrijed,

³¹ Sve imenice koje se pojavljuju s pridjevima navedene su u kanonskome obliku (N jd. m. r.) neovisno o tome što se neke pojavljuju samo u množini.

	<p>pritisak, poremećaj, prokvrljenost, protok, sustav, ishemija, dio, hemodinamika, sistem, rezerva, saturacija, ogranak, stablo, status, pulsacija, spektar, zid, spazma, vazodilatacija, fistula, trunkus, duktus, kanal, tkivo, anastomoza, stimulacija, grana, elastičnost</p>
bubrežni	<p>zatajenje, funkcija, oštećenje, liječenje, struktura, bolest, bolesnik, arterija, disfunkcija, presadak, intersticij, kora, perfuzija, vazokonstrikcija, ozljeda, ekskrecija, parenhim, tubul, insuficijencija, medula, transplantat, čašica, terapija, sustav, komplikacija, alograft, nadomjesni postupak, nadomjesna terapija, ishemija, presađivanje, trombotska mikroangiopatija, vaskulatura, događaj, anemija, stanica, transplantacija, manifestacija, varijanta, nenormalnost, metaboliziranje, patogen, indikacija, hematoma, fascija, hilus, odvodni sustav, krvni protok, cista, zamjenska terapija, simptom, klirens, kamenac, alograft, denervacija, krvarenje, tkivo, pelvis, ibroblast, masa, smetnja, biopat, očitovanje, pokazatelj, kolik, mortalitet, mikrocirkulacija, epitel, žilni otpor, vena, perfuzija, ateroembolus, razvoj, anomalija, tubularna stanica, stres, biopsija, prag, kanalić, ekskrecijska funkcija, tubularni transport, papila, koncrement, osteodistrofija, komorbiditet, retencija</p>
serumski	<p>protutijelo, koncentracija, fenilalanin, triptofan, antikolinergička aktivnost, magnezij, kreatinin, kalij, albumin, acetilkolinesteraza, kolesterol, vrijednost, razina, lipid, konkemotaksija, urea, galaktomanan, protein, aktivnost, koncentracija, bikarbonat, bolest, precipitin, imunoglobulin, prealbumin, fosfat, amiloid, aminostransferaza, tromboksan, feritin, bilirubin, laktat, elektrolit, amilaza, lipaza, biomarker, bikarbonat, transaminaza, testosteron, kalcitonin, metoda, glukoza, željezo, feritin, amiloid, test, toksičnost, proteaza, porast, biljeg, laboratorijski pokazatelj, hepatitis, bjelančevina, rast, laboratorijski nalaz, marker, mijeloperoksidaza, komplement, leukocit, lipoprotein, tumorski biljeg, autoprotutijelo, acilkarnitin, kreatin-kinaza, tiroglobulin, esteraza, fosfor, pepsinogen, prolaktin, amonijak, renin</p>

poslijeoperacijski	<p>tijek, razdoblje, oporavak, delirij, kognitivni problem, poremećaj, kognitivna disfunkcija, prevencija, fibrilacija atriya, rizični čimbenik, vezivanje bolesnika, plućna disfunkcija, liječenje, dan, hemodinamska nestabilnost, bol, abdominalna infekcija, komplikacija, morbiditet, plućna funkcija, neželjen događaj, okluzija, tromboza, analgezija, analgetska potrošnja, promuklost, kontrolni MSCT, laboratorijski nalaz, abdominalni status, pregled, neželjena pojava, desaturacija, respiracijsko zatajenje, intubacija, respiracijska intervencija, reintubacija, pobol, atelekteza, opioid, analgetik, tretman, PHD nalaz, otpust, ishod, prijam, infekcija, potreba, pneumocefalus, mučnina, rana, boravak, vrijeme, primjena, hipoksemija, problematika, skrb, nastavak, respiracijski poremećaj, mortalitet, period, intrakranijsko krvarenje, hematoma, minimalna epistaksa, praćenje, dislokacija kuka, rehabilitacija, tromboembolijski incident, bolnost, gubitak krvi, autotransfuzija, rezultat, pad hemoglobina, šupljina, pogoršanje, imobilizacija, ožiljak, febrilitet, vrućica, stenoza, transfuzija, karakteristika, respiracijska komplikacija, oštećenje, izgled, porast, praćenje, vođenje, kontrola, poboljšanje</p>
postoperacijski ³²	<p>delirij, hematokrit, liječenje, oporavak, dan, kognitivna disfunkcija, skrb, analgezija, buđenje, bol, komplikacija, faza, razdoblje, infekcija, razvoj, zbrinjavanje, oporavak, smrtnost, nalaz, praćenje, rez, tijek, ileus, rehabilitacija, cerebralna ishemija, respiratorna komplikacija, prijam, radioterapija, rana, ožiljak, propuštanje, edem, ishod, kvaliteta života, klinički status, suportivna mjera, njega, energija, dinamika, procjena, krvarenje, sindrom, mehanička ventilacija, fibrilacija atriya, ozljeda, rezultat, anomalija, intrakranijsko krvarenje, posljedica, kontrola, meningitis, epistaksa, likvoreja, slika, hormonski status, tegoba, morbiditet, gradijent, područje, hipotireoza, hospitalizacija, kompresivni hematoma, rinološki problem, adjuvantna terapija, hipertenzija,</p>

³² Imenice koje u korpusu znanstvenih tekstova dolaze s pridjevom *postoperacijski*, a ne pojavljuju se s pridjevom *poslijeoperacijski*: *hematokrit, ileus, radioterapija, propuštanje, edem, kvaliteta života, klinički status, suportivna mjera*. Imenica *sepsa* dolazi samo s pridjevom *postoperativni*, ne i s *poslijeoperacijski* i *postoperacijski*.

	rekanalizacija, hipotonija, koncentracija, hipokalcemija, respiratorna infekcija, zračenje, previjanje, primjena, inkontinencija
postoperativni	prisjećanje, tijek , kognitivna promjena, delirij, kognitivna disfunkcija, zbunjenost, morbiditet, kognitivni problem, moždani udar, priraslica, njega, iskustvo, hospitalizacija, sepsa, kvaliteta života, komplikacija , razdoblje, kognitivni poremećaj, depresija, mentalni poremećaj, kognitivni ishod, remisija, recidiv , relapsa, kontrola, dan , kombinacija, smrtnost, ožiljak, rez, rana, rekurencija, infekcija , promjena, rizik, krvarenje, period, tromboza, doza, nalaz, ishod, monitoring, disfagija, ileus, gladovanje, terapija, slika, zračenje, stanje, rub, hranjenje, prehrana, oporavak, prekid, mučnina, inzulinska rezistencija, radioterapija, iradijacija, deficit, kemoterapija, praćenje, bolnost, bol, kifoza, analiza, skrb, vrijednost, porast, hipoparatiroidizam, funkcija, oštećenje, disfunkcija, boravak, povraćanje, pobol, rendgenogram, hipokalcemija, razina, upala, intervencija, testiranje, uroinfekcija, fizioterapija
venski	pristup, kateter , tlak, bazen, stenoza, hemodijafiltracija, saturacija, put, sustav, insuficijencija , rezervoar, kraj, krv, priljev, hipertenzija, ulkus , optok, staza, tromboza , sinus, vrijed , infuzija, zastoje, porijeklo, cirkulacija, tromb, ulceracija, tromboembolijska bolest, bolest, hipertenzija, zalistak, pritisak, davanje, stijenka, etiologija, edem, endotel, malformacija, poremećaj, pletizmografija, simptom, pritok, embolija, segment, funkcija, spazam, sistem, rana, patofiziologija, podrijetlo, kut, tromboembolija, pristup, gangrena, presadak, okluzija, graft, pletizmografija, anastomoza, sinusoid, valvula, linija, ekcem, infarkt, vaskularizacija, premosnica, pleksus, bikarbonat
infektivni	bolest , komplikacija , stanje, endokarditis, alergen, pokret, uzročnik , doza, sindrom, proljev, geneza, zbivanje, mononukleoza , liječenje, kolitis, mikroorganizam, aerosol, materijal, profilaksa, incident, čimbenik, hepatitis, oboljenje, etiologija, miozitis, limfadenopatija, promjena, uzrok, ileocekitis, čestica, lanac, upala, virion, materijal, patologija, gangrena, agens, serovar, patogen, simptom, tvar, sadržaj,

	virus, tekućina, proces, epizoda, encefalopatija, egzacerbacija, fokus, podrijetlo
neurološki	oštećenje, komplikacija , lezija, simptom , poremećaj , simptomatologija, manifestacija, društvo, pregled, ispad, bolest , disfunkcija, odstupanje, posljedica, pregled, funkcija, obrada, razvojni problem, stimulator, deficit , čimbenik, problem, status, poremećaj, onesposobljenost, prezentacija, incident, znak, pacijent, ishod, zbivanje, sindrom, smetnja, proces, neravnoteža, stanje, pogoršanje, sekvela, sustav, razvoj, entitet, propadanje, rehabilitacija, promjena, oboljenje, nalaz, fizioterapija, procjena, patologija
distalni	dio , krvna žila, krak, rub, put, venska hipertenzija, dvanaesnik, rektum, trećina , epitelna stanica, vena, tubul, kraj, femur, tibija, radijus, obujmica, kanalić, bolest, kolitis, lokalizacija, ileum, puls, falanga, potkoljenica, tip, oblik, sidreni vijak, poslijeoperacijska rana, kompresija, točka, ishemija, skupina, interfalangealni zglob, arterija, podlaktica, ogranak, embolizacija, protok, sabirni kanalić, iterfalaegalni artritis, interfalangealni prostor, pojačanje, latenca, podvezivanje, bubrežni kanalić, ulaz , želučani adenokarcinom, hvatište, fragment, osteotomija, ulomak, vaskulatura, rektalni tumor, jednjak, otvor, preusmjeravanje, gestrektomija, regija, filter, tiroglosalni duktus, članak, migracija, bataljak, antrum, traheozofagealna fistula, humerus, opstruktivni sindrom, crijevo, peristaltik, ureter, dijametafiza, motorna latencija
mikrobiološki	dokaz, kultura , nalaz , uzorkovanje, izolat, situacija, obrada , analiza , laboratorij , uzročnik, dijagnostika, pretraga, uzorak, metoda, zajednica, stanje, ishod, rezultat, parametar, raznolikost, distribucija, epidemiologija, test, karakteristika, status, ilter, identifikacija, biopat, opterećenje, evaluacija, čistoća, služba, sigurnost, podatak, sastav, podloga, kontaminacija, eradikacija, pozitivnost, učinkovitost, uvjet, osjetljivost, dijagnoza, flora
asimptomatski	bakterijuriya , stenoza, nosilac , populacija, infekcija , bolesnik , proteinuriya, lezija, nositelj, angina, ishemijska bolest srca, hipertenzija ,

	žena, populacija, slučaj, okluzija, progresija, pacijent, tijek, bolest, faza, makularni edem, razdoblje, povišen krvni tlak, bijela linija, Meckelov divertikul, sakroileitis, fistula, trombocitoza, roditelj, aneurizma, hiperprolaktinemija, ulkus, razvoj, limfni čvor, pojedinac, osoba, crvenilo, kliconoša, kolonizacija, promjena, kliconoštvo, stadij, lakat, seksualni partner, prostatitis, tetiva, masa, muškarac, eritrociturija, disfunkcija, pokret, relapsa, neurološki status, rame, sniženje vrijednosti, majka
endoskopski	gastrostom, dissekcija, procjena, operacija, pretraga, postupak, dijagnostika, nalaz , oštećenje, pregled , dokaz, potvrda, metoda, hemostaza, uređaj, terapija, liječenje, intervencija, praćenje, znak, sonografija, zaustavljanje, podvezivanje, ultrazvuk, zahvat , jedinica, procjena, kirurgija, pristup, kontrola, remisija, evaluacija, resekcija, probir, biopsija, promjena, indeks, povrat, aktivnost, opis, varijabla, izliječenje, ekspresija, parametar, tehnika , kapsula, gastrostomija, mukozna resekcija , aspiracija, dilatacija, kirurgija, put, pogled, način, pretraživanje, karakteristika, polipektomija, instrumentarij, izgled, stezaljka, pribor, sala, proširnica, marsupijalizacija, kliješta, punkcija, retrogradna kolangiografija, ligacija, videokapsula
imunosupresivni	lijek , protokol, terapija , liječenje , učinak, okolnost, svojstvo, djelovanje, stanje, agens, bolest, grupa, metoda, sposobnost
peroralni	unos, liječenje, tiamin, opioid, kontraceptiv, kontracepcija, terapija , prehrana , ishrana, kortikosteroid, antihistaminik, primjena , lijek , aplikacija, gentamicin, antidijabetik, mesalazin, antibiotik, uzimanje, cefalosporin, tretman, pripravak, inhibitor, forma, oblik, rehidracija, doza, penicilin, alimentacija, komponenta, apsorpcija, biorasploživost, način, probiotik, glukokortikoid, hipoglikemik, preparat, hidracija, bifosfonat, antidijabetik, pripravak, uporaba, željezo, diuretik, nitroglicerol, nadoknada, pristup, resorpcija, trovanje, suspenzija
fasetni	zglob, sindrom

gastrointestinalni	<p>krvarenje, trakt, hemoragija, tegoba, poteškoća, poremećaj, oblik, podnošljivost, sustav, anafilaksija, problematika, simptom, sluznica, smetnja, nuspojava, dispepsija, sekrecija, bolest, mukoza, sadržaj, endoskopija, ozljeda, problem, obrada, anastomoza, opstrukcija, lezija, odgovor, infekcija, kirurgija, epitel, manifestacija, tuberkuloza, nepodnošenje, mučnina, stanje, tumor, flora, disfunkcija, operacija, komplikacija, polip, patolog, stijenka, endoskop, fistula, apsorpcija, segment, patologija, oštećenje, toksičnost, rizik, volvulus, malformacija</p>
akutni	<p>bolest, oštećenje, nedostatak, stanje, početak, promjena, disfunkcija, bol, infekcija, delirij, liječenje, sindrom, zatajenje, oblik, psihoza, hipertenzija, tubularna nekroza, glomerulonefritis, tubulointersticijski nefritis, meningoencefalitis, pijelonefritis, koronarni sindrom, cerebrovaskularni inzult, odbacivanje, faza, neuritis, infarkt, reaktant, tromboza, stvaranje, mijeloična leukemija, hepatitis, ishemija, respiracijski distresni sindrom, pankreatitis, početak, ozljeda, dijaliza, povećanje, sindrom, idiopatski TTP, renalna insuficijencija, odgovor, pogoršanje, lezija, kompartment, bronhokonstikcija, stadij, rinitis, rinokonjuktivitis, upala, kolecistitis, kliconoštvo, reakcija, erupcija, tijek, abdomen, edem, atak, epizoda, limfoblastna leukemija, zbrinjavanje, kriza, dijareja, izloženost, slučaj, antiemetik, povraćanje, ulkus, moždani udar, odbacivanje, hipersenzitivnost, uveitis, erozija, dermatoza, stresni poremećaj, koronarni događaj, koinfekcija, napad, egzacerbacija, predoziranje, otrovanje, skrb</p>
intravenski	<p>put, droperidol, primjena, kateter, sustav, lijek, nadoknada, terapija, imunoglobulin, infuzija, opterećenje, vankomicin, emulzija, tekućina, ovisnik, narkoman, droga, željezo, kolistin, uzimanje, korisnik, kanila, test, analgezija, analgetik, kontrast, rituksimab, ocrelizumab, uživanje, bolus, propofol, midazolam, globulin, steroid, kortikosteroid, davanje, tlak, aplikacija, ubrizgavanje, anestetik, bikarbonat, heparin, morfij, uštrcavanje, kolistin, pripravak, ceftriakson, korištenje, forma, zidovudin, urografija, puls, ordinacija, pijelografija, preparat,</p>

	ciklofosamid, prehrana, anestezija, stimulacija, doziranje, beta-blokator, liječenje, injekcija
upalni	stanje, proces , zbivanje, promjena, bolest , odgovor , abnormalnost, medijator , kaskada, etiologija, reakcija , parametar, stanica , biljeg, sindrom, element, komponenta, čimbenik, lipolisaharid, dendrit, mjesto, poticaj, podtip, infiltrat, reaktant, aktivnost, faza, miopatija, citokin, ozljeda, lezija, oblik, biomarker, atrofija, etiopatogenoza, pokazatelj, opterećenje, nodul, destrukcija, sustav, produkt, artropatija, edem, sredina, makrofag, status, receptor, mehanizam, stadij, pokazatelj, dermatoza, supstancija, križbolja, vazodilatacija, oboljenje, marker, supstrat, cista, obrazac, imunoreakcija, eksudat, znak, pleocitoza, područje, tkivo, infiltracija, perforacija, poremećaj, tip, naslaga, uzrok, prostor, detritus, nidus, nuspojava, reagiranje, pseudotumor, prostatitis, žarište, geneza, eksudat, interakcija, narav, nalaz, značajka, bronhokonstrikcija, faktor
Crohnov	kolitis
tromboembolijski	moždani udar, incident , dogadjaj , komplikacija, zaštita, bolest, rizik , zahvat, uzrok, profilaksa, zbivanje, proces
invazivni	monitoring, ventilacija, postupak , aspergiloza, zahvat , mikoza, linija, mjerenje, respiracijska potpora, mjerenje, metoda , karcinom , liječenje, tehnika , procedura, pristup, infekcija, izolat, aspergiloza, operacija, kirurgija, tumor , dijagnostika, trihosporonoza, biopsija, terapija, fenotip, pretraga, malplacentacija, osteosinteza, rast, potencijal, intervencija, rinosinusitis, obrada, koronarografija, izolat, grupa, strategija, meningokokna bolest, bakterijska bolest, soj, vrijednost, koncentracija, sposobnost, komponenta, neurokirurgija, radiologija, test, bakterija, lezija, implantat, instrumentarij, adenokarcinom, laminoforaminotomija, medicina, način, pomagalo
proksimalni	segment, krak, tubul , duodenum, ishod, dio , stanica, tibij, femur, kraj, humerus, ureter, kanalić, okrajak, kolon, rana, oblik, smjer, mišić, natkoljenica, vena, granica, trećina, ogranak, lokalizacija, amputacija,

	stenoza, kompresija, aorta, ulaz, tip, mjesto, ulomak, rub, nabor, gastrektomija, stanica, regija, falanga, bataljak, ulna, kolostom, fistula, članak
prospektivni	studija, istraživanje, ispitivanje , praćenje, usporedba, dio, registar, baza, kohorta, procjena, rad, analiza
parenteralni	prehrana , tiamin, rehidracija, hidracija, ekspozicija, put, primjena , intervencija, nadoknada, terapija , ishrana, analgezija, aplikacija, pripravak, kontrola, kortikosteroid, steroid, liječenje, preparat, glukoza, antihistaminik, korekcija, streptomycin, penicilin, oblik, otopina, hranjenje, način, blokator, ranitidin, potpora, davanje
koronarni	premosnica, sindrom, arterija, bolest, intervencija , kuspis, fistula, ušće, hipoperfuzija, jedinica, angiografija, protok, premosnica, ligament, sulkus, rizik, žila, revaskularizacija, bolesnik, stent, događaj, incident, insuficijencija, rezerva, premoštenje, sekvenca, cirkulacija, stenoza, pričuva, perfuzija, fiziologija, zbivanje, sinus, plak, tok, mikrovaskulatura, presjek, ateroskleroza, anomalija, arteriografija, ateroskleroza, etiologija, ogranak, vazospazam, mreža, liječenje, smrtnost, skrb, vazodilatacija, lezija, pulpa, tkivo, amputacija
vaskularni	operacija, permeabilnost, endotel , promjena, reaktivnost, šum, presadak, tonus, bolest, pristup , kirurgija, kateter, otpor, tonus, kalcifikacija, rezistencija, problem, insuficijencija, klema, postupak, anesteziolog, pregled, sustav, stijenka, komplikacija, ogranak, stablo, zahvat, tromboza, tumor, događaj, čimbenik, kongestija, crtež, prostor, anomalija, ektazija, struktura, ozljeda, peteljka, lijek, permeabilnost, neoplazma, endotelni faktor rasta, propusnost, okluzija, etiologija, fenotip, demencija, proliferacija, komponenta, uloga, oštećenje, kirurg, uzrok, lezija, oksigenacija, malformacija, mortalitet, lejomiom, status, sazrijevanje, mreža, anatomija, biomarker, krutost, bazen, protok, implantat, poremećaj, graft, kompenzacija, vazodilatacija, disekcija, invazija, skleroza, tkivo, propustljivost, anastomoza, geneza, oštećenje,

	proteza, stanica, reakcija, zbivanje, remodulacija, stres, odbacivanje, metoda, selektivnost, inzult, disrupcija, incident, opskrba
ishemijski	oštećenje, ozljeda, inzult, moždani udar , bolest , atak, događaj, ispad, lezija, komplikacija, promjena, ulkus, koagulopatija, kolitis, rana, žarište, kaskada, nekroza, tegoba, moždani infarkt , napadaj, rizik, kardiomiopatija, areal, miopatija, stenoza, bol, prekondicioniranje, simptomatologija, organ, epizoda, poremećaj
enteralni	prehrana , pripravak , formula, put, hrana, primjena, nutricija, doza, unos, hranjenje, nutritivna potpora, stimulacija, sonda, flora, infekcija, proizvod
imunološki	barijera, sustav , odgovor , status, obrana, funkcija, reakcija, terapija, deficit, razgradnja, čimbenik, mehanizam, podnošljivost, promjena, podloga, stimulus, upala, podražaj, zaštita, prepoznavanje, rizik, kontrola, remisija, test, profil, disfunkcija, oporavak, zbivanje, parametar, stanica, testiranje, oblik, učinak, razvoj, memorija, reaktivnost, abnormalnost, obrada, proces, bolest, regulacija, kaskada, napad, proces, privilegiranost
kompresivni	učinak , fenomen, zavoj, sistem, efekt, čimbenik , teret, sindrom
fizioterapijski	postupak, modalitet, pristup , program , procedura , metoda, liječenje, proces, cilj, intervencija , procjena, znanost, vježba, vježbanje, skrb, praksa, usluga, priprema, djelatnost, struka, profesija, test, evaluacija, edukacija, vještina
simptomatski	terapija, ateroskleroza, infekcija , učinak, liječenje , poremećaj, terapija , lijek, tvar, tvorba, bolesnik, limfocel, angina, stenoza, epilepsija, radikulopatija, Meckelov divertikul, bolest, aktivacija, tahikardija, tijek, slučaj, olakšanje, disfunkcija, neuralgija, aneurizma, neuropatija, mjera, epizoda, uroinfekcija, tok, pacijent, djelovanje, cista, ishemija, bradikardija, recidiv, tetiva, kolelitijaza, razdoblje, hiperglikemija, hiperkalcemija, rame, aritmija, disekcija, ulkus, trudnica, atak,

	kandidijaza, faza, hipoglikemija, celijakija, narkolepsija, pojava, bradiaritmija, nesаница, djeca, tirotoksikoza
peritonejski	dijaliza , membrana, otopina, šupljina, kateter , izljev, nadražaj, transport, izmjena, makrofag, tumor
terapijski	postupak , učinak, svrha, moćnost , mjera, smjernica, vrijednost, opcija, pristup , intervencija, shema, primjena , odabir, modifikacija, skupina, podskupina, izmjena, odgovor , širina, provođenje, doza, koncept, izbor, protokol, planiranje, izazov, svrha, sredstvo, plazmafereza, korak, indeks, sastavnica, ekvivalencija, područje, koncentracija, primjena, blokada, problem, neuspjeh, pokušaj, mehanizam, razlog, strategija, cilj, odluka, protokol, sigurnost, plan, program , tim, učinkovitost, ishod, prozor, savez, red, učinak, rezultat, ciklus, implikacija, nihilizam, medij, modalitet, dolazak, djelovanje, snaga, dodir, edukacija, zahvat, uspjeh, preporuka, infuzija, agens, preklapanje, dvojba, obloga, pokus, faza, zavoj, dilema, ultrazvuk, zbrinjavanje, zadatak, vježba, specifičnost, razina, model, indikacija, tehnika, raspon, ravnoteža, linija, oslonac, eliminacija, zapažanje, profil, osobina, režim, punkcija, drenaža, jahanje, mjesto, poteškoća, djelotvornost, obilježje, plazma, supresija, zračenje, efekt, hipotermija, stol, važnost, disekcija, rezistencija, limfadenektomija, kateterizacija, zatvaranje, krak, gledište, potencijal, manipulacija, tekućina, ciklus
hemodinamski	stabilnost, nestabilnost , promjena, status , nadzor, praćenje, opterećenje, posljedica, monitoring, parametar, evaluacija, stenoza, odgovor, suport, reperkusija, vrijednost, urušaj, smetnja, odrednica, važnost, korist, varijabla, problem, značaj
kardijalni	stenokardija, događaj, status, pacijent, bolesnik, arest , zahvat, indeks
perioperacijski	stres, liječenje, bol, zbivanje, poremećaj, doziranje, postupak , profilaksa, skrb, krvarenje, oštećenje, komplikacija , razdoblje , rizik, primjena, smrtnost, tromboza, strategija, stratifikacija, tretman, uporaba, promjena, karakteristika, hiperglikemija, trombogenost, zbrinjavanje, traheotomija, medicina, iskustvo, mjera, zahvat, gubitak, terapija,

	infekcija, normotermija, koagulopatija, prijenos, inficiranje, ozljeda, prenošenje, morbiditet, transfuzija, prevencija
klinički	bolnica, studija , manifestiranje, praksa , obilježje, slika , osobitost, simptomatologija, bolnički centar, procjena, rad, primjena, instrument, situacija, protokol, iskustvo, centar, entitet, ispitivanje , pristup, znak, stanje, prezentacija, oporavak, učinak, sindrom, medicina, zavod, mikrobiologija, jedinica, uvjet, oblik, procjena, tijek, interpretacija, manifestacija, istraživanje , pogoršanje, odgovor, odjel, farmakolog, ishod, spektar, pregled, podatak, sumnja, psihijatrija, aspekt, prehrana, tok, problem, usporedba, izolat, uzorak, zapažanje, nadzor, pokazatelj, potpora, status, pokus, transfuziologija, imunologija, karakteristika, sličnost, upotreba, dijagnoza, genetičar, promicanje, promocija, promatranje, područje, implikacija, supervizija, dojam, spoznaja, indikator, tretman, djelatnost, značajka, posjet, ustanova, značajnost, ekspresija, stratifikacija, plan, etabliranje, čimbenik, kriterij, stadij, patofiziologija, opravdanost, stupanj, vizita, mikrobiolog, nutricionizam, opažanje, onkologija, evaluacija, dilema, relaps, onesposobljenost, varijabla, reaktivnost, dokumentacija, rezultat, identifikacija, agresivnost, poboljšanje, latencija, scenarij, klasifikacija, alergologija, svakodnevnica, okruženje, kategorija, posljedica, značenje, korist, remisija, serija, element, podudarnost, vještina, znanje, potreba, valjanost, aplikacija, prosudba, pozornost, obilježje, intervju, psiholog, izvrsnost, odluka, toksikologija, izazov, profil, farmacija, farmaceut, spektar, biokemija, hematologija, stabilnost, izražajnost, okružje, aritmija, djelotvornost
renalni	denervacija, arterija, funkcija, insuficijencija , vena, hilus, ishemija, transplantacija, korteks, presadak, angiografija, čimbenik, funkcija, zatajenje, vrtoglavica, hipertenzija, status, registar, zatajivanje, klirens, sinus, vezikul, oštećenje, fibroza, osteodistrofija, tubul, fascija, ozljeda, bolest, sekrecija, hipoperfuzija, protekcija, scintigrafija, kolik, toksičnost, ekskrecija, tumor, vaskulatura, produkcija, infekcija

metastatski	infekcija, promjena, melanom, rak, bolest, karcinom , tkivo, potencijal, žarište, stanica, komplikacija, kalcifikacija, uvećanje, zahvaćenost, limfonod, tumor, etiologija, proces, čvor, faza, adenokarcinom, leiomiosarkom, depozit, neseminom, oblik, plak, sijelo
lumbalni	bolni sindrom, disk, dio, kralježak, ekstenzor , diskektomija, regija, lordoza, simpatektomija, kralježnica, punkcija, bol , živac, područje, segment, punkcija, sukusija, likvor, promjer, mišić, pleksus, pokretljivost, ekstenzija, stabilizacija, ekstenzor, loža, diskus hernija, zglob, fleksor, hiperlordoza, skupina
glomerularni	filtracija , hiperfiltracija, arteriolam, bolest, bazalna membrana , skleroza, endotel, promjena, depozit, oštećenje, klupko, pozitivitet, ozljeda, petlja, hematurija, kapilara, ekspresija, funkcija
nekrotični	tkivo , oblik, proces, membrana, rana, fascitis , površina, medijastinitis, upala, masa, naslaga, dno, struktura, promjena, ulceracija, areal, rub, baza, dermis, dio, područje, rana, žarište
tkivni	plazminogen, oštećenje, makrofag, dopler, hipoksemija, nekroza, ishemija, perfuzija , faktor, saturacija, promjena, oksimetrija, tlak , otok, hipertenzija, oksigenacija , snošljivost, enzim, inženjering, razgradnja, tipizacija, aktivator, čimbenik, transglutaminaza, obrazac, kategorija, ekspresija, metaloproteinaza, inhibitor, nalaz, eozinofilija, invazija, proliferacija, bjelančevina, acidoza, hipoksija, antigen, granica, bazofil, ekspander, transfer, tekućina, destrukcija, potreba, ishemija, integritet, anoksija, protein, prostor, tolerancija, makrofag, remodeliranje, kompatibilnost, tropizam, podudarnost, lizat, pseudocista, propusnost, parazit, koncentracija, veza, otisak, hipotireoza, struktura, proteaza, edem, stroma, proteoliza, morfogeneza, hipertermija, apsorpcija, tonicitet, odjeljak, izvor, patologija, procesor, medijator, koncentracija, specifičnost, selektivnost, metabolizam, infiltracija, reparacija, komponenta, prostaglandin, sastavnica, reakcija, biopsija, ostatak

aortalni	valvula , otvor, insuficijencija, prsten, ušće, luk, ogranak, kuspis, korijen, listić, stijenka, stenoza , strana, zalistak, graft, valvulogeneza, sinus, aneurizma, struktura, baroreceptor, disekcija, lumen, brzina
gram-negativni	bakterija , enterobakterija, izolat, uzročnik, infekcija, organizam, bakterijemija, sepsa, bacil, štapić, patogen, mikroorganizam, djelovanje, vrsta, diplokok, meningitis
tumorski	stanica , sijelo, bolest, biljeg , novotvorina, proces, tkivo , promjena, tvorba , antigen, kaheksija, odgovor, masa , receptor, biomarker, progresija, supresija, lezija, endoproteza, recidiv, infiltrat, čvor, eliminacija, nekroza, rast, invazija, žlijezda, supresor, infiltracija, opterećenje, rasplamsavanje, anoreksija, zahvaćenost, razbuktavanje, šupljina, čahura, ekstenzija, marker, metastaza, regresija, regija, fenotip, invazivnost, kapsula, zahvaćanje, volumen, doza, angiogeneza, stadij, depozit, infiltracija, klon, mjerenje, gradus, komorbiditet

Od navedenih 89 pridjevskih kandidata izdvajaju se pridjevi *prospektivni*, *lateralni*, *periferni* i *retrospektivni* koji se bez sintagmatskoga okruženja ne mogu smatrati medicinskim nazivima. U svezi s imenicama tvore višečlane nazive u medicinskome području (*prospektivna studija*, *lateralna stenoza*, *periferni živčani sustav*, *retrospektivno istraživanje*), a uvidom u hrvatski mrežni korpus općega jezika *hrWaC* zaključujemo da se ti pridjevi upotrebljavaju i u općemu jeziku.³³ Možemo pronaći i obrnut primjer. Pridjev iz medicinskoga područja *arterijski* postaje dio višerječnoga naziva arterijska kiša ('izbačeni trag krvi nastao kad mlaz arterijske krvi usmjeren uvis pod utjecajem sile teže padne na površinu') u forenzično-kriminalnome nazivlju. Iz Tablice 6. uočljivo je da većina pridjeva iz znanstvenoga korpusa ima širok kolokacijski potencijal, odnosno vezuju se uz različite imenice i pridjevsko-imeničke sveze, time katkad

³³ 1) *Kao pristaša sudioničke, deliberativne i **prospektivne** demokracije, mislim da vlada stručnjaka, kao neke elite, nije ništa bolja od vlade političara.*

2) *Program čišćenja kanala krenuo je prošle godine na dvije razine na državnim vodama gdje je za sanaciju ušća **lateralnog** kanala u Savu uloženo 7 milijuna kuna te na lokalne vode u koje je otišlo 16 milijuna.*

3) *Naš ugodni dom, u novom **perifernom** naselju, u kojem živimo već četiri godine, postaje pomalo tijesan, a četvrti kat bez lifta sada se ukazuje kao ozbiljan nedostatak komfora.*

4) ***Retrospektivna** izložba predstavlja odabir 108 fotografija od 107 autora iz povijesti Fotokluba Split, iz prvih godina od osnivanja do nagrađivanih mladih autora posljednjih godina.*

mijenjajući domenu kojoj pripadaju. Samo nekolicina njih ima uzak kolokacijski potencijal, no to se jednim dijelom može tumačiti time što je njihovo značenje isključivo vezano za jednu medicinsku granu.

Najuži kolokacijski potencijal imaju:

Crohnov (jedna sveza): *kolitis*³⁴

fasetni (dvije sveze): *zglob, sindrom*

kardijalni (osam sveza): *arest, zahvat...*

kompresivni (osam sveza): *učinak, čimbenik...*

peritonejski (jedanaest sveza): *dijaliza, kateter...*

prospektivni (dvanaest sveza): *studija, ispitivanje, istraživanje...*

tromboembolijski (dvanaest sveza): *incident, događaj...*

imunosupresivni (četnaest sveza): *lijek, terapija, liječenje...*

Da bismo govorili o višerječnim nazivima, pridjevsko-imeničke sveze moraju imati točno određeno mjesto u sustavu, odnosno medicinskome području te se moraju moći definirati. Primjerice, sveza *imunosupresivna terapija* zaokružen je i jedinstven pojam koji ima svoje mjesto u specijaliziranoj domeni (medicini) te je od srodnih pojmova razgraničena nekim značajkama. Razlikovna značajka prema drugim pojmovima u istome pojmovnome sustavu, odnosno drugim terapijama, izražena je pridjevom *imunosupresivni*, a to je da suzbija imunosnu reakciju. *Peroralna terapija* od drugih se terapija diferencira značajkom da se uzima preko usta, *antibiotska terapija* time što je lijek koji se uzima antibiotik itd. Sveza *kardijalni zahvat* razgraničena je značajkom od drugih zahvata time što se obavlja na srcu, dok sveze *operativni zahvat* i *kirurški zahvat* možemo smatrati nadređenim pojmovima u tome pojmovnom sustavu jer mogu uključivati tu značajku, a i ne moraju.

U Tablici 7. navest ćemo nekoliko primjera višerječnih terminoloških kandidata s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala, njihovu definiciju, koju smo preuzeli iz terminološke baze hrvatskoga strukovnog nazivlja *Struna*, te medicinsku granu, odnosno domenu u kojoj se pojavljuju.

---

³⁴ *Crohnov kolitis* vrsta je *Crohnove bolesti*, a takvih primjera posvojnih pridjevskih eponima priličan je broj u medicinskome nazivlju – *Alzheimerova > bolest*, *Parkinsonova > bolest*, *Downov > sindrom*, *Ahilova > tetiva* itd.

Tablica 7. Višerječni terminološki kandidati s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala u znanstvenome korpusu

pridjevsko-imenička sveza	definicija	domena
Crohnova bolest	kronična upalna bolest probavnoga sustava nepoznate etiologije, obilježena brojnim remisijama i recidivima tijekom kojih upalni proces zahvaća cijelu stijenku probavne cijevi	gastroenterologija
kardijalni arrest	obustava normalne cirkulacije krvi u organizmu zbog prestanka rada srca	kardiologija
peritonejska dijaliza	dijaliza u kojoj se za uklanjanje dušikovih i toksičnih proizvoda metabolizma upotrebljava opna potrbušnice	nefrologija
prospektivna studija	studija u kojoj se ispitanici prate od trenutka uključanja u istraživanje do predviđenoga završetka praćenja	farmakologija
imunosupresivni lijek	lijek koji potiskuje odgovor obrambenoga sustava organizma	farmakologija

Ove višerječne sveze imaju definiciju i svoje mjesto u medicinskome području te zaključujemo da tvore višerječne medicinske nazive.

Definiciju nekih višerječnih terminoloških kandidata koji se najčešće pojavljuju u našem korpusu nismo pronašli u *Struni*, pa smo predložili vlastitu definiciju te utvrdili domenu, odnosno medicinsku granu kojoj pripadaju.

Kao i pri određivanju definicija jednorječnih pridjevskih kandidata oslonili smo se na korpusne podatke, dostupnu medicinsku literaturu (poglavito *Medicinski leksikon* Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža), kao i na stručnjake predmetnoga područja, s kojima smo se najviše konzultirali u vezi s domenama na koje se pridjevi referiraju jer poneki su dosta široka značenja ili su važni u brojnim domenama, kao što su *kompresivni*, *prospektivni*, *tromboembolijski*.

Tablica 8. Višerječni terminološki kandidati za koje smo predložili vlastitu definiciju

pridjevsko-imenička sveza	definicija	domena
fasetni zglob	parni zglob na stražnjoj strani kralježnice koji povezuje vratne, prsne ili slabinske kralješke omogućujući kretnju kralježnice	reumatologija, ortopedija
fasetni sindrom	sindrom uzrokovan disfunkcijom fasetnih zglobova	reumatologija, ortopedija
kardijalni zahvat	zahvat na srcu	kardiologija
kompresivni učinak	mehanički pritisak na dio tijela, čime se smanjuje promjer vena	kardiologija, hematologija, opća kirurgija, obiteljska medicina, hitna medicina, dermatologija i venerologija
kompresivni čimbenik	čimbenik koji dovodi do pritiska na dio tijela	kardiologija, hematologija, opća kirurgija, obiteljska medicina, hitna medicina, dermatologija i venerologija

peritonejski kateter	kateter koji se ugrađuje bubrežnim bolesnicima za peritonejsku dijalizu	nefrologija, urologija
prospektivno ispitivanje	ispitivanje incidencije za nastajanje određenoga stanja	sve grane osim kliničkih
prospektivno istraživanje	istraživanje čiji je cilj usporediti stupanj bolesti među onima koji su izloženi rizičnim čimbenicima i koji nisu	sve grane osim kliničkih
tromboembolijski incident	poremećaj u zgrušavanju krvi, npr. duboka venska tromboza ili plućna embolija	hematologija, dermatologija i venerologija, interna medicina, ginekologija i opstetricija, anesteziologija, hitna medicina, kardiologija, neurologija
tromboembolijski događaj	stvaranje krvnih ugrušaka	hematologija, dermatologija i venerologija, interna medicina, ginekologija i opstetricija, anesteziologija, hitna medicina, kardiologija, neurologija
imunosupresivna terapija	terapija temeljena na lijekovima koji potiskuju odgovor obrambenoga sustava organizma	farmakologija, onkologija, hematologija
imunosupresivno liječenje	liječenje lijekovima koji potiskuju odgovor obrambenoga sustava organizma	farmakologija, onkologija, hematologija

Brojni pridjevi u medicinskome području imaju širok kolokacijski potencijal, i to dijelom zato što najčešće nisu vezani uz jednu medicinsku granu, nego se pojavljuju u različitim specijalizacijama ovisno o imenici uz koju se vezuju. U našem korpusu najširi kolokacijski potencijal imaju pridjevi *klinički* (165 sveza), *vaskularni* (95 sveza), *poslijeoperacijski* (91 sveza), *bubrežni* (87 sveza), *akutni* (83 sveze), *postoperativni* (83 sveze) i *distalni* (74 sveze). Od navedenih pridjeva primjećujemo da je samo *bubrežni* vezan uz jednu domenu – nefrologiju. Već je samim njegovim značenjem (‘koji se odnosi na bubreg’) specificirano područje njegova pojavljivanja.³⁵

Pridjevi medicinskoga značenja, kao što su *maligni*, *virusni*, *bakterijski*, pojavljuju se u različitim domenama, a neki pridjevi i u općemu jeziku, poput *kronični* i *periferni*. Stoga se postavlja pitanje jesu li ti pridjevi nastali terminologizacijom ili se dogodila reterminologizacija pa se primarno medicinsko značenje počelo upotrebljavati i u općemu jeziku. Provjerom u referentnome korpusu *hrWaC* primjećujemo da se pridjev *kroničan* mnogo češće pojavljuje u medicinskoj domeni. Samo je manji broj pojava iz općega jezika također u značenju ‘koji dugo traje, stalan, dugotrajan’ (*kronična akcija*, *kronična žrtva zlostavljača*, *kronični problemi*, *kronično kukanje*, *kronična kriza*), pa pretpostavljamo da se dogodila reterminologizacija. Pridjev *periferni* također graniči s općim jezikom te ga pretragom u *hrWaC-u* pronalazimo u različitim sintagmatskom okruženju (*periferno naselje*, *periferni uređaj*, *periferna tema*, *periferna oprema*, *periferno područje*, *periferni klub*), no brojni su primjeri i iz medicinske grane (*periferna krv*, *periferni živčani sustav*, *periferna cirkulacija*, *periferni vid*). U Anićevu *Velikome rječniku hrvatskoga jezika* (2009) nije navedeno da je taj pridjev, među ostalim, medicinski naziv, ali je za značenje ‘koji je vanjski’ dan primjer iz medicinske domene (*periferni živčani sustav*), dok je u tome rječniku za pridjev *akutan* u značenju ‘koji je naglo buknuo, koji je u kritičnoj fazi’ označeno da je iz medicinskoga područja.

Pridjev *distalni*, s obzirom na to da izražava položaj, lako mijenja domenu u odnosu na imenicu koju dopunjuje pa se pojavljuje u kardiologiji (*distalna krvna žila*) nefrologiji (*distalni bubrežni kanalić*), dentalnoj medicini (*distalna ploha*), reumatologiji (*distalni interfalagealni artritis*), ortopediji (*distalni palčano-lakatni zglob*) i gastroenterologiji (*distalni dvanaesnik*).

U Tablici 9. prikazat ćemo neke primjere s pridjevima koji mijenjaju domenu ovisno o imenici s kojom tvore višerječne medicinske nazive.

---

³⁵ U medicinskome području takvi su pridjevi *plućni*, *srčani*, *venski*, *očni*, *limfni*, *zglobni*, *žučni* itd.

Tablica 9. Pridjevi koji mijenjaju domenu ovisno o imenici s kojom tvore višerječne medicinske nazive

pridjevsko-imenička sveza	definicija iz <i>Strune</i>	domena
klinička kruna	dio zuba koji se nalazi u usnoj šupljini izvan gingivnoga ruba	dentalna medicina
kliničko ispitivanje	ispitivanje lijeka ili medicinskoga postupka na ljudima radi utvrđivanja učinkovitosti i/ili neškodljivosti toga lijeka ili postupka	farmakologija
akutni bronhitis	upalni proces velikih dišnih putova najčešće prouzročen virusnom ili rjeđe bakterijskom zarazom	pulmologija
akutni bakterijski konjunktivitis	akutna upala spojnice prouzročena bakterijama trajanja kraćega od četiri tjedna	oftalmologija
vaskularna demencija	miješana demencija uzrokovana bolestima moždanih krvnih žila	neurologija
vaskularni sustav	sustav koji čine krvne žile i limfne žile koje odvede suvišnu tekućinu iz tkiva u velike vene blizu srca	kardiologija
distalni kanalić	dio bubrežnoga kanalića koji započinje u području makule	nefrologija

	dens i čiji početni dio obilježuje nepropusnost za vodu, a završni funkcijski nalikuje na sabirnu cijev	
distalna ploha	ploha zuba koja je usmjerena prema susjednome zubu u smjeru prema kutnjacima	dentalna medicina
distalni palčano-lakatni zglob	zglob između palčane i lakatne kosti na distalnome kraju podlaktice u kojemu se vrši pronacija i supinacija	ortopedija
upalna hiperplazija	čvorasta izraslina na usnoj sluznici koja je s histološkoga stajališta upaljeno vezivno ili granulacijsko tkivo	dentalna medicina
upalni glaukom	sekundarni glaukom koji nastaje kao posljedica uveitisa	oftalmologija
bakterijski keratitis	keratitis prouzročen bakterijama koji se najčešće očituje kao ulkus rožnice	oftalmologija
bakterijski endokarditis	mikrobna zaraza endotela srca ili srčanih zalistaka koja se najčešće javlja kod urođenih ili stečenih srčanih nedostataka	kardiologija
virusni konjunktivitis	visokozarazna upala spojnice prouzročena virusima	oftalmologija

virusni sijaloadenitis	upala žlijezda slinovnica prouzročena virusima	dentalna medicina
kronična okluzijska trauma	okluzijska trauma koja nastaje zbog zagriznih sila koje polagano prekoračuju adaptivni kapacitet toga tkiva	dentalna medicina
kronična opstruktivna bolest pluća	kronična i često nepovratna začepjenost dišnih putova prouzročena upalom donjih dišnih putova	pulmologija
alergijski rinitis	kronična recidivirajuća upalna bolest sluznice nosa, pri kojoj je osnova za upalu alergijska preosjetljivost na čimbenike iz okoliša	otorinolaringologija
alergijski konjunktivitis	upala spojnice prouzročena pretjeranom osjetljivošću na alergene iz okoliša	oftalmologija
maligna hipertenzija	nagli i brzi razvoj izrazito visokih vrijednosti arterijskoga krvnog tlaka iznad 220/140 mmHg, udružen s oštećenjem krvnih žila mozga, bubrega i mrežnice	kardiologija
maligni glaukom	sekundarni glaukom zatvorenoga kuta nastao zbog rotacije cilijarnoga tijela i korijena šarenice prema naprijed, pri čemu se proizvedena očna vodica	oftalmologija

	krivo usmjerava prema stražnjemu segmentu oka	
periferni vid	vid koji je posljedica podražaja fotoreceptora periferne mrežnice	oftalmologija
periferni živčani sustav	živčani sustav koji čine živci glave, tijela, okrajina i udova, a sa središnjim živčanim sustavom služi za svjesna zapažanja, voljne kretnje i ujedinjavanje podataka	neurologija
terapijska okluzija	međučeljusni odnos uspostavljen specifičnim djelovanjem radi liječenja disfunkcije ili bolesti	dentalna medicina
terapijska kontaktna leća	meka kontaktna leća bez dioptrijske jakosti koja se upotrebljava za zaštitu oštećene rožnice omogućujući brže cijeljenje	oftalmologija

5.2.1.4. Višerječni pridjevski kandidati za nazive

U opciji *Keywords* promotreni su višerječni nazivi (engl. *multi-word terms*) i dobiveni su sljedeći kandidati, koji su razvrstani prema imeničkoj sastavnici.

Tablica 10. Jednorječni terminološki pridjevski kandidati iz znanstvenoga korpusa razvrstani prema imeničkoj sastavnici

imenica	pridjev
---------	---------

zahvat	kirurški, ginekološki, neurokirurški, urološki, opstrecijski, stomatološki, otorinolaringološki, operacijski
bolest	Crohnova, unutarinja, autoimunosna, autoimuna, kronična, upalna, zarazna, zdjelična, srčana, plućna, paralitička, kirurška, upalna, aktivna, rijetka, hemolitička, prionska, Anderson-Fabryjeva, dermatološka, nehematološka, limfoproliferativna, bubrežna, specifična, želučana, infektivna, kardiovaskularna, ulkusna, reumatska, cerebrovaskularna, šećerna, Fabryjeva, meningokokna, osnovna, maligna, masna, alergijska, koronarna, sistemska, jetrena, nametnička, endokrinološka, oportunistička, teška, neurološka, metabolička, hematološka, klinička, infektološka, psihička, dermatološka, urološka, peptička, neoplastička, internistička, bubrežna, plućna, subkronična, bakterijenična, ekstraparična, zdjelična, kožna, očna
dijagnoza	postavljena, diferencijalna, rana, klinička, etiološka, patohistološka, citološka, histološka
centar	klinički, bolnički, referentni
zglob	fasetni
medicina	obiteljska, interna, intenzivna
bolesnik	odrasli, stariji, mlađi, neliječeni, liječeni, uključeni, izliječeni, zaraženi, HIV-om zaraženi, akutno respiratorno ugrožen, ambulantno liječen, bolnički liječen, hospitalno liječen, bakteriološki potvrđen, antimikrobno liječen, životno ugrožen, onkološki, teški, nekirurški, septički, septični, shizofreni, asplenični, neutropenični, lipoatrofični, hipo/agamaglobulinemični, visokorizični, posljedični, sporadični, viremični, neutropenični, infektološki, izvanbolnički, hematološki, dijabetički, poliklinički, urenični, kritični, mikroalbuminurični, kronični, bubrežni, dispeptični, trombocitopenični, slični, paraplegični, tetraplegični, uremični, akromegalični, psorijatični, pozitivni
nalaz	klinički, radiološki, histopatološki, patološki, patohistološki, citološki, serološki, hematološki, morfološki, bakteriološki, analitički,

	metabolički, nedijagnostički, neurokardiološki, pozitivni, negativni, laboratorijski, uredan
simptom	klinički, rinitički, neurološki, encefalitički, patološki, psihički, teški, mehanički, dispeptički, motorički, dermatološki, pseudoneurološki, urološki
terapija	kompresivna, imunosupresivna, biološka, antibiotska, prethodna, medikamentna, eradikacijska, dvojna, antimikrobna, antikoagulatna, adjuvantna, kortikosteroidna, lokalna, manualna, antivirusna, anti-tnf, konzervativna, primijenjena, hormonska, kombinirana, simptomatska
slika	klinička, kompletna krvna, krvna
rana	kronična
kralježnica	vratna
tlak	arterijski, tkivni
vrijednost	blago povišena, povišena, snižena, ograničena, preporučena, ciljna, normalna, prosječna, prediktivna
sustav	autonomni živčani, središnji živčani, centralni živčani, mokraćni, likvorski drenažni, dišni, periferni živčani, kožni, stanični, organski, probavni, zdravstveni
podatci	anamnestički, klinički, numerički, mikrobiološki, epidemiološki, neklinički, epizootiološki, kategorički, pretklinički, statistički, opstetrički, dijagnostički, radiološki, etiološki, heteroanamnestički
klijetka	lijeva, desna
putevi/putovi	dišni
praksa	klinička, svakodnevna klinička, svakodnevna
skupina	kontrolna, dobna, serološka, dijagnostička, prognostička, teška, biološka
interferon	pegilirani

prehrana	enteralna, dojenačka, klinička
kreatinin	serumski
mjehur	mokraćni
test	dijagnostički, serološki, imunološki, mikrobiološki, klinički, statistički, motorički, hematološki
hipertenzija	arterijska
stanica	matična, hrskavična, limfatična, bubrežna, izvršna, apoptotična, citotoksična, dendritična, pojedinačna, atipična, endotelna, epitelna, upalna, prirodnoubilačka, urođenouubilačka, limfatička
pregled	ginekološki, neurološki, klinički, sitološki, seroepidemiološki, seroepizootiološki, epizootiološki, infektološki, patohistološki, otorinolaringološki, oftalmološki, specijalistički, gastroenterološki, mikrobiološki, patološki, radiološki, stomatološki, kardiološki, histopatološki, anesteziološki, okulistički, fizikalni
liječenje	intenzivno
obrada	dijagnostička, mikrobiološka, virološka, bakteriološka, termička, radiološka, etiološka, urološka, onkološka, gastroenterološka, bolnička, kardiološka, neuroradiološka, patohistološka
infekcija	oportunistička, bolnička, teška, neorukirurška, subklinička, enterička, kirurška, HCV, nozokomijalna, virusna, ureogenitalna, HBV, izvanbolnička, klinička, supklinička, primarna
bol	kronična, neuropatska
karcinom	planocelularni, niskorizični, patogeneziželučani, želučani, cistični, prostatični, bazocelularni
tumor	zloćudni, dobroćudni, primarni, maligni
pretraga	mikrobiološka, dijagnostička, serološka, imunološka, neuroradiološka, bakteriološka, virološka, parasitološka, bolnička, radiološka, citološka, endokrinološka, patohistološka, laboratorijska

postupak	dijagnostički, hemodijalitički, terapijski, kirurški, tehnološki, kardiokirurški, analitički, anesteziološki, nefarmakološki, invazivni
bakterija	gram-negativna
promjena	metabolička, ishemička, histološka, patološka, radiološka, biološka, neuropatološka, dijagnostička, patohistološka, morfološka, fiziološka, preneoplastička, motorička, psihička, patomorfološka, terminološka, histopatološka, patofiziološka, citomorfološka, neuroradiološka, stenotička, kožna
lijek	aniteretrovirusni, topički, profilaktički, generički, biološki, antiglutamatergički, antikolinergički, imunosupresivni, anti-tnf, antivirusni
doza	niska, dnevna
razina	povišena, izražena, snižena, preporučena
odgovor	upalni, kolinergički, imunološki, virusološki, zajednički, klinički, serološki, metabolički, patološki, farmakološki, motorički, biološki, kirurškopatološki, imunosni
oblik	teški, klinički, septički, neurološki, subklinički, patološki, histološki, fiziološki, paraneoplastički
rizik	povećani, bazični, tromboembolijski, kardiovaskularni, relativni, visoki
funkcija	plućna, bubrežna, jetrena, motorička
kiselina	klavulanska, acetilsalicilna
protein	c-reaktivni, ukupni
metoda	dijagnostička, mikrobiološka, serološka, statistička, radiološka, imunološka, biološka, analitička, kirurška, psihološka, mehanička, molekularna, slikovna
dijagnostika	radiološka, patohistološka, mikrobiološka, serološka, parazitološka, etiološka, bakteriološka, morfološka, klinička, izokinetička, citološka, urološka, molekularna, laboratorijska

pristup	terapijski
liječenje	kirurško
studija	klinička, retrospektivna, prospektivna, kontrolirana, randomizirana
analiza	morfološka, mikrobiološka, dijagnostička, citološka, bakteriološka, patohistološka, histopatološka, farmakogenetička, peritonejska, retrospektivna
ishod	smrtni
kateter	venski, centralni
prevencija	primarna, sekundarna
bolnica	klinička
anestezija	opća
anestetik	lokalni
medicina	interna, hitna
hepatitis	kronični
tlak	negativni, krvni, arterijski
protutijelo	specifično, antirabično, monoklonsko
kriterij	dijagnostički, radiološki, serološki, klinički, epidemiološki, citološki, morfološki
zdravstvo	javno
arterija	karotidna, bubrežna
vrijed	potkoljениčni, venski, kronični
uho	srednje
tkivo	nekrotično, vezivno, plućno, potkožno, nekrotično, mišićno, srčano, bubrežno, limfatično, trbušno, devitalizirano
reakcija	upalna, alergijska, toksična, lančana, pojačana, fototoksična

igla	široka
pregled	klinički
čvor	limfni
refluks	vezikoureteralni
anamneza	obiteljska
znak	klinički, patološki, dijagnostički, serološki, neuroradiološki, patohistološki, citološki, prognostički, morfološki, patomorfološki
valvula	aortalna
imunodeficijencija	humana
intubacija	endotrahealna
crijevo	tanko, debelo
liječnik	obiteljski
kost	metatarzalna, bedrena
organ	solidni
populacija	pedijatrijska, opća, zdrava, starija, odrasla
potpora	nutritivna
kolesterol	ukupan
membrana	bazalna
komplikacija	tromboembolijska, infektivna, neurološka
žila	krvna, velika krvna
pukotina	peritumorska
osobitost	epidemiološka, klinička, etiološka, biološka, metabolička, dijagnostička
faza	akutna

zavod	klinički, hrvatski
služba	hitna medicinska, medicinska
stanje	opće, narušeno
karakteristika	metabolička, klinička, epidemiološka, radiološka, patohistološka, morfološka, biološka, radiomorfološka, mehanička, histološka, patološka
naslaga	fibrinska
dokumentacija	medicinska
istraživanje	kliničko
uputa	klinička
djelatnik	zdravstveni
sindrom	klinički, pretinački, metabolički, opći algički, meningitički, reumatološki, paraneoplastički, nefritički, prihološki, uremički, paraklinički, kopatološki, epileptički, akutni koronarni
status	nutritivni, klinički, serološki, pušački, neurološki, glikemijski, imunološki, morfološki, urološki
tiroidektomija	totalna
skleroza	multipla, sistemska
rinitis	alergijski
antireumatik	nesteroidni
imunologija	klinička
sepsa	teška
zavoj	sadreni
koš	prsni
šupljina	usna

uzorak	Gleasonov
manifestacija	klinička, radiološka, neurološka, kardiološka
tegoba	perimenopauzalna
opcija	terapijska
aorta	uzlazna
dio	distalni
rehabilitacija	plućna
intervencija	rana, perkutna koronarna
aktivnost	tjelesna
cijev	probavna
literatura	medicinska
visina	tjelesna
koža	okolna
ventilacija	strojna
odbacivanje	akutno
zbroj	Gleasonov
odjeljak	fascijalni
protok	inspiracijski
radnik	zdravstveni
entitet	klinički, dijagnostički, mikrobiološki, patološki, psihološki, neurološki
parametar	farmakokinetički, imunološki, epidemiološki, prognostički, meteorološki, klinički, metabolički, statistički, hematološki, mikrobiološki, virološki, radiološki, farmakodinamički
koncentracija	povišena, snižena, zabilježena, niska, serumska

zapis	zdravstveni
rezistencija	primarna
zaštita	primarna zdravstvena
masa	tumorska, tjelesna
udar	moždani
inhibitor	selektivni
krv	periferna
tubus	endotrahealni
smrtnost	ukupna
astma	teška
influenca	pandemijska
viremija	niska
heparin	niskomolekularni
osoblje	zdravstveno
tromboza	venska
inkontinencija	urinarna
mikrobiologija	medicinska, klinička
snimka	rendgenska
moždina	kralježnična
traka	funkcionalna
pušenje	pasivno
skrb	zdravstvena
borelioza	lajmska

sluznica	želučana
težina	tjelesna
kemoterapija	neoadjuvantna
krvarenje	gastrointestinalno
dermatoza	bulozna
njega	zdravstvena
upala	granulomatozna
izolat	klinički, bolnički, izvanbolnički, mikrobiološki
primjena	klinička, rutinska
pokazatelj	prognostički, klinički, serološki, statistički, epidemiološki, hematološki, fiziološki, citomorfološki, metabolički
antibiotik	makrolidni
temperatura	povišena
artritis	reumatoidni
kirurgija	dječja
organizacija	zdravstvena
mjera	preventivna
disfunkcija	seksualna
materijal	osteosintetski
limfom	Hodgkinov
resekcija	transuretralna
sredstvo	kontrastno
prevalencija	visoka
prepoznavanje	rano

put	signalni
masa	tjelesna
čimbenik	rizični
tijek	prirodni

U korpusu su zamijećene imenice koje uz pridjeve dolaze najčešće ili isključivo u množini. To su: *serumski lipidi, serumski laboratorijski pokazatelji, serumski leukociti, serumski tumorski biljezi, poslijeoperacijski poremećaji, poslijeoperacijski rizični čimbenici, poslijeoperacijske komplikacije, poslijeoperacijski laboratorijski nalazi, poslijeoperacijski rezultati, postoperacijski rinološki problemi, postoperacijske suportivne mjere, postoperativni kognitivni problemi, postoperativni mentalni poremećaji, venske malformacije, neurološke komplikacije, neurološki razvojni problemi, mikrobiološki parametri, mikrobiološki uvjeti, endoskopski parametri, teške bolesti, neurološke bolesti, metaboličke bolesti, nametničke bolesti, endokrinološke bolesti, kliničke bolesti i infektološke bolesti*. Množinskim oblikom želi se naglasiti kompleksnost značenja tih imenica, odnosno da su nadređenice brojnim podređenicama. Primjerice, u laboratorijske nalaze ubrajaju se nalaz urinokulture, nalaz željeza, nalaz spolnih hormona itd., a neurološke bolesti obuhvaćaju Alzheimerovu bolest, Parkinsonovu bolest, tumor na mozgu itd.

Alat *Keywords* u *Sketch Engineu* ponudio je neke višerječne kandidate za nazive za koje smatramo da su preširoka značenja, česti u mnogim strukovnim područjima, pa i u općemu jeziku te ih zato ne smatramo nazivima u medicini. To su: *starija dob, fiksna kombinacija, dječje doba, srednja dob, odrasla dob, ključna uloga, važna uloga, zlatni standard, interkvartilni raspon, prosječna dob, ispitivana skupina, značajna povezanost, dobivena vrijednost, značajno smanjenje, deskriptivna statistika, znanstveni dokaz*. Alat ih je označio jer su visokofrekventni izrazi u znanosti, pa tako i u medicinskim granama.

No s druge strane neke nazive smatramo rubnima, odnosno nismo sigurni jesu li zaista medicinski nazivi ili su samo česte pojavnice u tome području. *Završni stadij* jedan je od takvih primjera. Ta se sintagma iznimno često pojavljuje u medicini te pretraživanjem korpusa nailazimo na *završni stadij kronične bubrežne bolesti, difuznih bolesti jetre, zatajenja bubrega* itd. No ta je višerječna sastavnica prisutna i u drugim strukovnim domenama. Primjerice *završni stadij očevida* u *Struni* je definiran u sklopu projekta forenzično-kriminalnoga nazivlja u grani sigurnosne i obrambene znanosti kao ‘stadij očevida u kojemu po dolasku u policijsku upravu

ili policijsku postaju očevidna ekipa sastavlja izvješća, poduzima dodatne mjere osiguranja izuzetih tragova i predmeta s mjesta događaja, nadopunjava potrošni materijal, čisti korištenu opremu te odlučuje o čuvanju i vještačenju izuzetih tragova i predmeta'. Pretraživanjem *hrWaC-a* uočavamo da je višerječna sastavnica *prirodni tijek (prirodni tijek bolesti, porođaja, izlječenja)* češća u medicinskome području nego u općemu jeziku (*prirodni tijek odrastanja, prirodni tijek događaja*). *Širok spektar*, sintagma iz općega jezika, u medicinskome području zahtijeva dopunu s imenicom *antibiotik* pa bismo tek višerječnu sastavnicu *antibiotik širokoga spektra* smatrali medicinskim nazivom. Istraživši u *hrWaCu* sintagmu *vodeći uzrok*, zaključujemo da se pojavljuje gotovo isključivo u medicinskome području, i to u kolokacijama *vodeći uzrok smrti, vodeći uzrok smrtnosti, vodeći uzrok obolijevanja, vodeći uzrok invaliditeta, vodeći uzrok amputacija, vodeći uzrok pobola, vodeći uzrok visokoga krvnog tlaka* itd. Isto možemo zaključiti i za višerječnu sastavnicu *povoljni učinak*, koju u korpusu pronalazimo u sljedećim kontekstima – *povoljni učinak na zdravlje, na krv, na prevenciju, probiotika, fitoterapije, kortikosteroida, propafanona* itd. S druge strane *štetni učinak* dolazi u sintagmama *štetni učinak na zdravlje, na trudnoću, lijeka, pasivnog pušenja, estrogena, stresa, kemoterapije* itd. Sintagma *rano prepoznavanje* također je korpusno potvrđena brojnim primjerima u medicinskome području – *rano prepoznavanje simptoma, kroničnih bolesti, autizma, melanoma, rizičnih bolesnika* itd.

5.2.2. Opis popularnoga korpusa

Korpus veličine 5.022.639 pojavnica sastavljen je od sljedećih popularnih mrežnih portala koji se bave temama iz medicinskoga područja: *ordinacija.hr, Cybermed, Zdravo budi, PLIVAZdravlje, Kreni Zdravo* i *CentarZdravlja*.

Broj pojavnica podijeljen po portalima prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 11. Broj pojavnica podijeljen po mrežnim portalima u popularnome korpusu

mrežni portal	broj pojavnica
Ordinacija.hr	1.396.224
Cybermed	271.026
Zdravo budi	1.136.653

PLIVAzdravlje	591.051
Kreni Zdravo	644.094
CentarZdravlja	668.325

Portal *Ordinacija.hr* najšira je i najopsežnija baza podataka liječnika privatne prakse, a za naš korpus koristili smo se tekstovima iz rubrike Moje zdravlje, koji uključuju Ohrr savjetnik (sve medicinske grane), Zdravlje žene (ginekologija i opstetricija), Preventivu (sve medicinske grane), Zdravlje muškarca (urologija) i Zdravi zubi (dentalna medicina).

Cybermed, s egidom *Klikom do zdravlja*, prvi je hrvatski zdravstveni portal koji služi za zdravstveno educiranje stanovništva i stručno usavršavanje medicinskih djelatnika, a s njega smo preuzeli sve članke iz raznih medicinskih područja.

Portal *Zdravo budi*, čija je egida *Čuvajmo zdravlje zajedno*, predstavlja se kao pouzdan izvor zdravlja te u svojim člancima nudi preporuke za dug i kvalitetan život. Strukturiran je po medicinskim granama (dermatologija, dijabetologija, endokrinologija, epidemiologija, fizijatrija, gastroenterologija, ginekologija, kardiologija, lijekovi, neurologija, nutricionizam, obiteljska medicina, onkologija, opća medicina, otorinolaringologija, pedijatrija, psihijatrija, pulmologija, reumatologija, stomatologija i urologija), s kojih smo preuzeli sve članke.

PLIVAzdravlje specijalizirani je zdravstveni portal namijenjen općoj javnosti i svima koji žele na jednostavan način doznati više o najrazličitijim temama iz područja zdravlja i medicine. Rubriku *Mapa tijela* odabrali smo za svoj korpus jer obuhvaća sve medicinske grane, podijeljene po rubrikama: Dišni sustav, Endokrinologija, Koža, Mišićno-koštani sustav, Mokraćno-spolni sustav, Probavni sustav, Rijetke bolesti, Središnji živčani sustav, Srce i krvne žile, Zarazne bolesti. Portal osigurava ažurne, pouzdane i vjerodostojne informacije, a jamstvo kvalitete sadržaja krije se u tome što je portal razvijan u suradnji s vodećim imenima hrvatske medicine i eminentnim stručnjacima iz pojedinih područja.

Kreni Zdravo jest portal koji, osim područja ljepote, prehrane i vitalnosti, obrađuje medicinske teme te je posvećen promicanju zdravoga i uravnoteženoga života. Članke za korpus preuzeli smo iz rubrika Koronavirus i Zdravlje – koje je podijeljeno na Bolesti, Bolesti oka, Mentalno zdravlje, Muško zdravlje, Pretrage, Prirodno liječenje i ayurveda, Psihologija, Simptomi, Sluh, Spolne bolesti, Vitalnost, Zdravlje srca, Žensko zdravlje i Zubi te Mame i bebe – koje je podijeljeno na Porod, Trudnoća i Zdravlje djece.

CentarZdravlja, portal za zdravlje i ljepotu, obuhvaća teme iz područja zdravoga života, hrane

i zdravlja, zdravih recepata, zanimljivosti, trudnoće i roditeljstva. Za svoj korpus preuzeli smo članke iz rubrika Zdrav život, Zdravlje A-Ž, Hrana i zdravlje i Trudnoća i roditeljstvo.

5.2.2.1. Izlučivanje jednorječnih pridjevskih kandidata za nazive

Kao i za znanstveni korpus, analiza je započeta popisivanjem pridjevskih terminoloških kandidata u opciji *Keywords* u alatu *Sketch Engine*.

Najprije su izvučeni jednorječni pridjevski kandidati (engl. *single terms*), a njih je 256. To su: *koronarni, arterijski, mokraćni, kardiovaskularni, reumatoidni, upalni, akutni, srčani, autoimuni, nesteroidni, bakterijski, anksiozni, bubrežni, sistolički, protuupalni, virusni, venski, krvni, urinarni, kronični, ishemijski, respiratorni, Parkinsonov, povišeni, asimptomatski, imunološki, plućni, gljivični, moždani, metabolički, psorijatični, simptomatski, streptokokni, dijastolički, limfni, opstruktivni, alergijski, maligni, klamidijski, srčanožilni, zubni, probavni, iritabilni, neliječeni, dišni, šećerni, atopijski, menstrualni, kirurški, neurološki, Alzheimerov, menstruacijski, dijagnostički, alergeni, želučani, aterosklerotski, zdjelični, reumatski, urološki, jetreni, klinički, endoskopski, tenzijski, imunosni, crijevni, medikamentozni, dijabetički, genitalni, inzulinski, vaskularni, intravenski, acetilsalicilni, kardiološki, gastrointestinalni, periferni, koštani, hormonski, kognitivni, prekomjerni, epileptički, antibiotski, žučni, febrilni, multipli, bipolarni, idiopatski, plantarni, degenerativni, neuropatski, peroralni, zglobovi, ginekološki, psihotični, vaginalni, disocijativni, folni, oralni, krvožilni, farmakološki, afektivni, usni, peludni, cerebrovaskularni, terapijski, tumorski, seboreični, invazivni, migrenski, nefarmakološki, makularni, gnojni, depresivni, mitralni, bihevioralni, cistični, javnozdravstveni, psihoaktivni, zloćudni, neinvazivni, medikamentni, reklamni, infektivni, očni, čest, hormonalni, živčani, karpalni, tjelesni, karotidni, benigni, profilaktički, refluksni, lumbalni, nutritivni, vezivni, metastatski, pneumokokni, inhalacijski, endokrini, torakalni, mišićni, psihoterapijski, policistični, neophodni, patohistološki, ortodontski, rizični, ponavljajući, psihogeni, antikoagulacijski, somatski, nasljedni, pleuralni, serumski, manični, nadomjesni, kolorektalni, prsni, marketinški, nosni, obavezni, posljedični, kardijalni, anonimni, patogeni, dentalni, povećani, abnormalni, ulcerozni, kompulzivni, otečeni, Hashimotov, antimikrobni, paroksizmalni, radiološki, somatizacijski, nadbubrežni, neprepoznat, hipohondrijski, lokaliziran, učestao, Kegellov, distalni, atipični, probiotički, epidemiološki, ultrazvučni, rektalni, kognitivno-bihevioralni, antibakterijski, kortikosteroidni, abdominalni, onkološki, laboratorijski, Ahilov, sinusni, topiv, imunosupresivni, krpeljni, Crohnov, natečen, hepatocelularni, perkutni, bioslični, erekcijski, trigeminalni, gastroezofagealni, masni,*

anamnestički, fiziološki, stresni, Behçetov, anafilaktički, dermatološki, dobroćudni, neredoviti, sekundarni, triciklički, nezasićeni, sinovijalni, oksidativni, patološki, antioksidacijski, perioperativni, štitni, ušni, postporođajni, bezreceptni, obrađeni, ponovni, bazocelularni, kalcijski, analgetički, peptički, relevantni, ulkusni, trbušni, opsesivno-kompulzivni, opioidni, Downov, vratni, bazalni, slabinski, lajmski, Gaucherov, posttraumatski, bedreni, Eustahijev, međuzubni, traumatski, patofiziološki, estrogenski, porođajni, fizikalni, urogenitalni.

Da bismo utvrdili je li riječ o medicinskim nazivima, primijenit ćemo kriterije postojanja definicije, relevantnosti i kolokacijskoga potencijala.

5.2.2.2. Definiranje pridjevskih kandidata

Navedene pridjeve podijelit ćemo u tri skupine – pridjevi koji imaju definiciju u terminološkoj bazi (*Struna*), pridjevi koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku (*Hrvatski enciklopedijski rječnik*, 2002) te pridjevi čije definicije nismo pronašli pa ćemo predložiti vlastitu.

Od 256 jednorječnih pridjevskih kandidata iz popularnoga korpusa njih 50 obrađeni su već u znanstvenome korpusu. To su: *antimikrobni, arterijski, bubrežni, serumski, venski, infektivni, neurološki, asimptomatski, endoskopski, distalni, imunosupresivni, peroralni, gastrointestinalni, akutni, upalni, Crohnov, intravenski, invazivni, koronarni, vaskularni, ishemijski, imunološki, simptomatski, terapijski, klinički, tumorski, neinvazivni, limfni, lumbalni, respiratorni, antibiotski, klinički, periferni, karotidni, kirurški, imunosni, metabolički, febrilni, pleuralni, idiopatski, maligni (zloćudni), patohistološki, bakterijski, ulcerozni, abdominalni, inhalacijski, patogeni, krpeljni, kardivaskularni (srčanožilni), perkutni.*

Na temelju enciklopedijskoga znanja neke pridjeve koje je alat *Sketch Engine* zbog čestoće pojavljivanja ponudio kao jednorječne pridjevske kandidate odmah smo izuzeli kao nazive u medicinskome području. To su: *čest, reklamni, neophodni, marketinški, otečeni, obavezni, posljedični, anonimni, neprepoznati, učestao, relevantni, obrađeni, ponovni.*

Ti su pridjeva široka značenja, pojavljuju se i u općemu i u strukovnome jeziku, stoga nisu ponajprije relevantni za medicinsko područje. Također bismo izdvojili pridjeve *povećani, ponavljajući, otečeni* i *natečeni* koji u višerječnim svezama mogu postati relevantni za medicinsko područje, no zasebno ih ne smatramo medicinskim nazivima.

Uvidom u *Hrvatsko strukovno nazivlje* pridjev *povećani* dolazi u znanosti u umjetnosti (*povećana decima, povećana sekunda...*), *povećanje gingive* naziv je u dentalnoj medicini, a

povećanje kapitala u ekonomiji. *Povećani limfni čvorovi* višerječni je medicinski naziv koji se u stručnome jeziku zamjenjuje jednorječnom inačicom *limfadenopatija*.

Ponavljajući lavež naziv je u sigurnosnim i obrambenim znanostima koji označava lavež koji se ponavlja najmanje tri puta te je indikator prisutnosti ciljanoga mirisa. *Ponavljajuća konfiguracijska jedinica* jest višerječni naziv u kemiji, a odnosi se na najmanju skupinu od dviju ili više uzastopno opetovanih osnovnih jedinica koje definiraju konfiguracijsko opetovanje jednostrane ili višestране stereoizomerije u glavnome lancu polimerne molekule. *Ponavljajući plan leta* naziv je u zrakoplovnome nazivlju ('plan leta koji se odnosi na seriju individualnih letova koji se često ponavljaju i imaju jednake osnovne značajke'). U medicinske području pridjev *ponavljajući* sastavnica je sljedećih višerječnih naziva: *ponavljajući depresivni poremećaj*, *ponavljajući pobačaji*, *ponavljajući proljev*, *ponavljajuća upala mokraćnoga mjehura*, *ponavljajuća upala pluća*.

U *Hrvatskome enciklopedijskom rječniku* definicija glagola *nateći* i *oteći* jest '(o tjelesnim tkivima i organima) povećati obujam zbog bolesti, ozljede i sl'. U korpusu pronalazimo sljedeće sastavnice s pridjevom *natečeni*: *limfni čvorovi*, *sluznica*, *desni*, *zglobovi*, *stidne usne*, *oči*, *prsti*, *stopala*, *čeljust*, *vjeđe*, *jezik*, *koža*, *kapci*, *grudi*, a s pridjevom *otečeni* to su *limfni čvorovi*, *zglobovi*, *ruke*, *noge*, *grudi*, *gležnjevi*, *desni*, *jezik*, *krvne žile*, *šaka*, *testisi* itd.

Preostale pridjeve podijelili smo prema postojanju definicije: na pridjeve koji imaju definiciju u terminološkoj bazi, pridjeve koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku te pridjeve za koje smo predložili definiciju.

Tablica 12. Pridjevi koji imaju definiciju u terminološkoj bazi

pridjev	definicija u Struni
kronični	koji traje i napreduje sa simptomima
opstruktivni	koji je djelomično začepljen
dijagnostički	koji se odnosi na određivanje bolesti
koštani	koji je sastavni dio kosti, građen od kosti ili koji je anatomske i/ili funkcijske usko povezan s njima
plantarni	koji je na stopalu smješten na strani tabana

oralni/usni	koji pripada usnoj šupljini ili se na nju odnosi
gnojni	koji sadržava gnoj ili je praćen gnojem
benigni/dobročudni	koji ne napada okolno zdravo tkivo i ne stvara metastaze
endokrini	koji svoje lučevine otpušta u krvnu struju
antikoagulacijski	koji sprečava zgrušavanje
somatski	koji se odnosi na tijelo
antibakterijski	koji djeluje protiv bakterija
fiziološki	koji je u skladu sa značajkama normalne građe i funkcije tkiva, organa i organskih sustava živoga organizma
patološki	koji je suprotan normalnomu i fiziološkomu, a prouzročen je bolešću ili je s njom povezan
bazalni	koji se odnosi na stranu stanica žlijezda slinovnica suprotnu strani izvodnoga prostora
međuzubni	koji je smješten između zuba
patofiziološki	koji se odnosi na poremećaj normalne građe i funkcije tkiva, organa i organskih sustava živoga organizma

Tablica 13. Pridjevi koji imaju definiciju u općejezičnome rječniku

pridjev	definicija iz <i>Hrvatskoga enciklopedijskog rječnika</i>
mokraćni	koji pripada mokraći, koji je sastavni dio mokraće, koji se odnosi na mokraću

srčani	koji se odnosi na srce
anksiozni	koji pati od anksioznosti, koji je trajno napet, uplašen
sistolički	koji se odnosi na sistolu; koji se steže
virusni	koji se odnosi na viruse
krvni	koji se odnosi na krv
plućni	koji pripada plućima, koji je svojstven plućima
gljivični	koji se odnosi na gljivice, koji je uzrokovan gljivicama
moždani	koji se odnosi na mozak
zubni/dentalni	koji se odnosi na zube, koji ima svojstva dentala
probavni	koji se odnosi na probavu
iritabilni	koji se lako može podražiti
dišni	koji se odnosi na disanje
šećerni	koji sadrži šećer, koji se odnosi na šećer
menstruacijski	koji se odnosi na menstruaciju
želučani	koji se odnosi na želudac
zdjelični	koji se odnosi na zdjelicu
reumatski	koji se očituje kao reuma, koji se odnosi na reumu
urološki	koji se odnosi na urologe i urologiju
jetreni	koji se odnosi na jetru
tenzijski	koji se odnosi na tenziju

crijevni	koji se odnosi na crijeva
dijabetički	koji se odnosi na dijabetes
genitalni	koji se odnosi na genitalije
inzulinski	koji sadrži inzulin
kardiološki	koji se odnosi na kardiologiju i kardiologe
hormonski/hormonalni	koji se odnosi na hormone, koji sadrži hormone
kognitivni	koji se odnosi na spoznaj
epileptički	koji se odnosi na epilepsiju, koji je uzrokovan epilepsijom
multipli	koji je mnogostruk
bipolarni	koji sadrži oprečna svojstva, tendencije ili nazore
degenerativni	koji ima svojstvo degeneracije, koji se odnosi na degeneraciju
zglobni	koji se odnosi na zglob
ginekološki	koji se odnosi na ginekologiju i ginekologe
psihotični	koji je u psihozi, zahvaćen psihozom, koji ima svojstva stanja psihoze
vaginalni	koji pripada vagini, koji se odnosi na vaginu
folni	koji se odnosi na list
krvožilni	koji se odnosi na krvne žile
farmakološki	koji se odnosi na farmakologiju i farmakologe
afektivni	koji je uvjetovan afektima

peludni	koji pripada peludu, koji je od peluda
depresivni	koji je u depresiji, kojim vlada depresija, koji je zahvaćen depresijom
cistični	koji ima cistu, koji se odnosi na cistu
medikamentni	koji je svojstven medikamentu
očni	koji pripada oku, koji se odnosi na oko, na oči, koji se tiče očiju
živčani	koji čini živce, koji se odnosi na živce, koji je od živaca
karpalni	koji pripada karpusu, pešću
tjelesni	koji se odnosi na tijelo
profilaktički	koji sprečava bolest
nutritivni	koji pridonosi prehrani, koji ima svojstvo da hrani
vezivni	koji služi za to da veže
metastatski	koji se odnosi na metastazu
torakalni	koji se odnosi na toraks
mišićni	koji pripada mišićima, koji je svojstven mišićima, koji čini mišiće
psihoterapijski	koji se odnosi na psihoterapiju
ortodontski	koji se odnosi na ortodonciju i ortodonte
psihogeni	koji je u organizmu čovjeka psihički uzrokovan
nasljedni	koji se osniva na naslijeđu
manični	koji pripada maniji, ima svojstva manije, potječe od manije

prenosivi	koji se da prenositi
prsni	koji se odnosi na prsa
nosni	koji se odnosi na nos
abnormalni	koji je izvan prosjeka, pretjerano izražen, izvan svih mjera
kompulzivni	koji je svojstven kompulziji
radiološki	koji se odnosi na radiologiju i radiologe
lokalizirani	koji je određen; koji je ograničen na kakvo mjesto
atipični	koji značajno odstupa od tipičnog, uobičajenog, najčešćeg
epidemiološki	koji se odnosi na epidemiologiju i epidemiologe
ultrazvučni	koji djeluje pomoću ultrazvuka, koji se zasniva na svojstvima ultrazvuka
rektalni	koji se odnosi na rektum
onkološki	koji se odnosi na onkologiju i onkologe
laboratorijski	koji se odnosi na laboratorij, koji se obavlja u laboratoriju
topivi	koji se topi
mastan	koji sadrži masti, masnoće
stresni	koji ima karakteristike psihičke napetosti ili je izaziva
anafilaktički	koji se odnosi na anafilaksiju
dermatološki	koji se odnosi na dermatologiju i dermatologe

sekundarni	koji se pojavljuje kao drugi, koji je naknadan, koji slijedi
nezasićeni	koji nije zasićen, koji čega nema u dovoljnoj mjeri
sinovijalni	koji pripada sinoviji ili se na nju odnosi
ušni	koji se odnosi na uho, koji je dio uha
trbušni	koji se odnosi na trbuh, koji pripada trbuhu
vratni	koji pripada vratu, koji se odnosi na vrat
posttraumatski	koji se javlja, koji nastupa poslije traume
bedreni	koji se odnosi na bedro
traumatski	koji se odnosi na traume, koji ima uzrok u traumi, izazvan traumom
porođajni	koji je u vezi s porođajem
fizikalni	koji se odnosi na fiziku
prekomjerni	koji prelazi mjeru, koji je suviše velik (jačinom, snagom, brojem itd.)
rizični	koji je pun rizika
neredoviti	koji ne dolazi redovno, koji izostaje
analgetički	koji se odnosi na analgeziju i analgetike

Tablica 14. Pridjevi za koje smo predložili vlastitu definiciju

pridjev	predložena definicija
reumatoidni	koji je prouzročen reumom
autoimuni	koji stvara protutijela na vlastito tkivo

nesteroidni	koji nema svojstva steroida, koji ne pripada steroidima
protuupalni	koji djeluje protiv upale
urinarni	koji se odnosi na urin, koji se događa u urinu
psorijatični	koji se odnosi na psorijazu
streptokokni	koji se odnosi na streptokok
dijastolički	koji se odnosi na dijastolu
alergijski	koji se odnosi na alergiju, koji je uzrokovan alergijom
klamidijski	koji se odnosi na infekcije uzrokovane klamidijom
neliječeni	koji nije liječen
atopijski	koji je genetski uvjetovano preosjetljiv na obične antigene iz okoliša
alergeni	koji se odnosi na tvari koje izazivaju alergijske reakcije
aterosklerotski	koji se odnosi na aterosklerozu
medikamentozni	koji se odnosi na primjenu medikamenta
žučni	koji se odnosi na žuč
neuropatski	koji se odnosi na bolest živaca
disocijativni	koji se odnosi na isključivanje emocionalne sastavnice te svjesno ili nesvjesno odvajanje svijesti o sebi i drugima
cerebrovaskularni	koji se odnosi na krvne žile u mozgu
seboreični	koji se odnosi na seboreju
migrenski	koji se odnosi na migrenu

nefarmakološki	koji ne primjenjuje lijekove
makularni	koji se odnosi na makulu ili žutu pjegu
mitralni	koji se odnosi na srčani bikuspidalni zalistak između lijeve pretkljetke i kljetke
bihevioralni	koji se odnosi na promatranje ponašanja ljudi u raznim situacijama
javnozdravstveni	koji se odnosi na javno zdravstvo
refluksni	koji se odnosi na refluks
pneumokokni	koji se odnosi na pneumokok
policistični	koji se odnosi na hormonski poremećaj prouzročen viškom androgenih hormona
nadomjesni	koji zamjenjuje ili preuzima funkciju drugoga
kolorektalni	koji se odnosi na stanje debelog crijeva
kardijalni	koji se odnosi na želučani ulaz
paroksizmalni	koji je iznenađan, žestok
somatizacijski	koji je izražen tjelesnim simptomima
nadbubrežni	koji se nalazi na vrhu bubrega
hipohondrijski	koji se odnosi na hipohondriju
probiotički	koji se odnosi na probiotike
kognitivno-bihevioralni	koji se temelji na mijenjanju ponašanja te mehanizama regulacije emocija i nošenja s problemima s ciljem poboljšanja mentalnoga zdravlja osobe
kortikosteroidni	koji se odnosi na kortikosteroide
sinusni	koji se odnosi na sinuse

hepatocelularni	koji se najčešće odnosi na benigni tumor jetre
bioslični	koji je vrlo sličan izvornomu obliku (ob. lijeku)
erekcijski	koji se odnosi na erekciju
trigeminalni	koj se odnosi na peti moždani živac koji se dijeli u tri kraka
gastroezofagealni	koji se odnosi na pojavu vraćanja neprobavljive hrane iz želuca u jednjak ili usta
anamnestički	koji se odnosi na anamnezu
triciklički	koji se događa, primjenjuje u tri ciklusa
oksidativni	koji se odnosi na metabolizam
antioksidacijski	koji štiti od djelovanja tvari koje štete ljudskom zdravlju
perioperativni	koji se zbiva prije operacije
štitni	koji se odnosi na sredstva koja štite određene dijelove tijela; koji se odnosi na štitnu žlijezdu
postporođajni	koji se zbiva poslije porođaja
bezreceptni	koji se uzima, propisuje bez recepta
bazocelularni	koji se odnosi na stanje bazalnih dijelova kože
kalcijski	koji se odnosi na prisutnost kalcija
peptički	koji se odnosi na sluznicu želuca
ulkusni	koji se odnosi na pojavu ranice

opsesivno-kompulzivni	koji ima opsjednute misli i čini neurotične radnje
opioidni	koji se odnosi na opioide
slabinski	koji se odnosi na slabine
estrogenski	koji se odnosi na estrogen
urogenitalni	koji se odnosi na mokraćne i spolne organe koji su povezani po razvoju, smještaju i funkciji
povišeni	koji je iznad normalnih vrijednosti
psihoaktivni	koji aktivno djeluje na središnji živčani sustav, psihu te ukupno ponašanje i doživljavanje

5.2.2.3. Kolokacijski potencijal pridjevskih kandidata

Kao i u znanstvenome korpusu, za prvih 50 jednorječnih pridjevskih kandidata navest ćemo koje smo sveze pronašli u popularnome korpusu te ćemo podebljano istaknuti najčešće pojavnice. Cilj je utvrditi s kojim imenicama pridjevi najčešće tvore sveze kako bi se u značenjskoj analizi mogle odrediti vrste entiteta koje taj pridjev pobliže određuje.

Tablica 15. Najčešće imenske pojavnice s prvih 50 jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata iz popularnoga korpusa

pridjev	imenice
koronarni	bolest , žila, sindrom, arterija , intervencija, cirkulacija, jedinica, stent, njega, ušće, angioplastika, premosnica, faktor, rizik, oboljenje, angiografija, ateroskleroza, sinus, tromboza, stenoza, perfuzija, protok, revaskularizacija, disekcija, događaj, os, bolesnik, mikrocirkulacija,

	rezerva, incident, centar, zbivanje, vazospazam, insuficijencija, arteriografija
arterijski	stijenka, krv, tlak, hipertenzija , bolest, hipotenzija, sustav, pristup, punkcija, opskrbljenost, tromboza, opskrba, zid, žila, embolija, ulkus, oštećenje, ugrušak, otpor, etiologija, insuficijencija, cirkulacija, krutost, disekcija, krvotok, trunkus, embolizacija, kalcifikacija, ispučenje
mokraćni	sustav, cijev , patogen, mjehur, kiselina , organ, put, infekcija, kamenac, kanal, trakt, kanal, urgencija, otvor, pigment, sfinkter, sol, nabor, problem, kateter
kardiovaskularni	bolest, sustav, rizik , morbiditet, mortalitet, događaj, incident, komplikacija, pobol, kapacitet, oboljenje, bolesnik, kondicija, čimbenik, problem, aparat, nuspojava, smrtnost, kolaps, stanje, zdravlje, status, posljedica, bolesnik, funkcija, vježbanje, sposobnost, smrt, insuficijencija, uzrok, medicina, prevencija, sigurnost, dobrobit, zatajivanje, istraživanje, tegoba, inženjering, faktor, eksces, utjecaj, učinak, epidemiologija, dijagnoza, poremećaj, poteškoća, sistem, komorbiditet, terapija, ishod, zbivanje, operacija, rehabilitacija, lijek, efekt, patofiziologija, kontinuum, disfunkcija, neuropatija, nedostatak, blagodat, događanje, oštećenje, trening, fitness, sifilis, prednost, vježba
reumatoidni	artritis , faktor, čvor
upalni	reakcija , stanica, posrednik, bolest , odgovor, proces , medijator, zbivanje, bol, citokin, reumatizam, aktivnost, stadij, oštećenje, polip, marker, tekućina, komponenta, promjena , vaginitis, eksudat, sekret, molekula, križobolja, faktor, parametar, tip, infiltrat, sindrom, dermatoza, tvar, miozitis, uzrok, zahvaćanje, znak, supstanca, protein, žarište, pojava, kemikalija, poruka, čvorić, lezija, hormon, sadržaj, podražaj, biljeg, put, fenotip, oboljenje, ranica, interakcija, sluznica, mehanizam, faza, simptomatika, nadražaj, etiologija, hiperpigmentacija, infekcija, suženje, stenoza, poremećaj, modulator, artritis, egzacerbacija, miopatija, zglob, bubreg, agens, iritacija, porijeklo, tromboza, eritem, konjunktivitis, tkivo, čimbenik, osip, karcinom dojke, rak dojke, masa, napad

akutni	sindrom , oblik, prostatitis, laringitis, bronhitis , gastritis, kolecistitis, napad, kolangitis, pankreatitis, salpingitis, cervicitis, hepatitis, bronhiolitis, sinusitis, kašalj, stres, infarkt , zastoj, iritis, konjunktivitis, napadaj, proljev, rinosinuitis, apendicitis, proljev, flebitis, abdomen, artritis, perikarditis, mioperikarditis, porast, incident, cistitis, gastroenteritis, disbalans, ekcem, meningoencefalitis, uveitis, skrotum, epididimitis, divertikulitis, iridociklitis, blefaritis, slučaj, glaukom, kardiogen, alkoholizam, salpingitis, stadij
srčani	ritam , ovojnica, bolest , zastoj, smrt, aktivnost, aritmija , mišić , udar , frekvencija, impuls, podrijetlo, oboljenje, rad, tamponada, žila, stijenka, sjena, astma, otkucaj, zatajivanje, anomalija, abnormalnost, mana, arest, šupljina, elektrostimulator, slabost, klijetka, pacemaker, resinkronizacija, kardioverter, beta-blokator, bolesnik, zalistak, enzim, troponin, dekompenzacija, angina, smetnja, valvula, oštećenje, funkcija, šum, insuficijencija, greška, poteškoća, ušće, akcija, pretklijetka, zdravlje, arterija, kondicija, monitor, puls, tegoba, slabost, vena, popuštanje, crpka, pumpa, popuštanje, marker, parametar, napad, tkivo, uređaj, glikogen, smetnja, nuspojava, defekt, remodeliranje, indeks, ugrušak, blok, volumen, malformacija, ton, uzrok, miozin, ciklus, tahikardija, komora, pacijent, ozljeda, kondukcija, mirkovaskularij, pumpanje, pregrada, automatizam, neuroza, vreća, ventil, kontrakcija, izljev, otkucaj, palpitanje, čakra
autoimuni	bolest , poremećaj, upala, komplikacija, mehanizam, encefalitis, reakcija, sustav, destrukcija, gastritis, tireoiditis, proces, hepatitis, odgovor, poteškoća, zbivanje, protokol, dijagnoza, stanje, oboljenje, globulin, podrijetlo, porijeklo, razaranje, djelovanje, uzrok, test, čimbenik, hipertireoza, neutropenija, antitijela, aktivnost, sindrom, uništavanje
nesteroidni	antireumatik , lijek, protuupalni lijek , reumatik, analgetik, antiinflamatorni lijek, antiandrogen, struktura, krema
bakterijski	superinfekcija, infekcija , pneumonija, upala , prostatitis, etiologija, uzročnik , soj, embolizacija, komplikacija, rezistencija, aktivnost, rod, trovanje, mikroflora, laringotraheobronhitis, kontaminacija, flora,

	vaginoza , faringitis, toksin, vrsta, zaraza, meningitis, napadač, plak, spora, biofilm, oboljenje, ravnoteža, parametar, fermentacija, faktor, gen, antigen, angina, superinfekt, produkt, endokarditis, patogeneza, naslaga, populacija, kultura, bolest, gastroenteritis, konjunktivitis , proljev, rinosinuitis, čestica, sastav, potpis, disbioza, streptokok, kolonizacija, otpornost, peritonitis, obrada, perikarditis, stanica, uretritis, cistitis, porijeklo, dizenterija, sijaladenitis, vaginitis, orhitis, epididimitis, razgradnja, pleuritis, metabolizam, prerastanje, blefaritis, rinitis, klica, disbalans, neravnoteža, struktura, opterećenje
anksiozni	poremećaj , simptom, stanje, reakcija, smetnja, osjećaj, misao, period, ponašanje, odgovor, neuroza, osoba, raspoloženje, situacija, impuls, bolesnik, privrženost, ljudi, reagiranje, trudnica, napad
bubrežni	bolesnik, kamenac , bolest , funkcija , tkivo, sindrom, zatajenje, dijaliza, kanal, kanalić, arterija, tubul, nakapnica, komplikacija, dijaliza, parenhim, apsces, insuficijencija, oštećenje, zatajivanje, stanica, vena, regija, problem, infekcija, napad, kriza, anemija, disfunkcija, kolik, transplantacija, reapsorpcija, sekrecija, klirens, disfunkcija, bol, loža, tuberkuloza, kamen, čašica, zdjelica, cista, filter, uremija, filtracija, glomerul, sustav, oboljenje
sistolčki	tlak , funkcija, disfunkcija, šum, zatajenje, zatajivanje, volumen, hipertenzija
protuupalni	lijek , učinak , terapija, svojstvo, doza, agens, sredstvo, antireumatik, djelovanje, krema, efekt, namirnica, prehrana, citokin, analgetik, proces, prostaglandin, stanica, pripravak, spoj, losion, odgovor, sastojak, šampon, tvar, začim, doručak, supstanca, okruženje, stanje, reakcija, mjera, marker, potencijal, biljka
virusni	genom, antigen, bolest , upala , infekcija , opterećenje, pneumonija, laringitis, gastroenteritis, uzročnik, hepatitis , laringotraheitis, čestica, replikacija, etiologija, oboljenje, prehlada, angina, grlobolja, bradavica, epidemija, meningitis, osip, herpes, prijenos, zoonoza, test, pojava, pošast, imunologija, protein, vektor, konjunktivitis, infekt, zaraza,

	<p>rinosinitis, marker, gastroenterokolitis, supresija, pandemija, encefalitis, čimbenik, keratitis, orhitis, proljev, tonzilitis</p>
venski	<p>put, protok, krv, tromboza, tlak, priljev, premosnica, tromboembolija, sustav, krvotok, cirkulacija, dio, insuficijencija, pristup, zalistak, bolest, ekcem, tromb, uzrok, oboljenje, otpor, krvarenje, hipertenzija, sinus, ulkus, splet, tromboembolizam, gimnastika, drenaža, grana, proširenje, ulceracija, stijenka, kapacitet, struktura, bazen, plazma, dotok, malformacija, kateter, zastoj, valvula, odljev, pleksus, endotel, staza, pritisak, povrat, ugrušak, čvor, vrijed, nesposobnost, refluks, simptom</p>
krvni	<p>slika, žila, zrnice, tlak, stanica, pretraga, tlak, bolest, oboljenje, ugrušak, hranilište, test, grupa, srodstvo, plazma, pripravak, srodnik, derivat, razmaz, preduvjet, arterija, struja, pritisak, podljev, tjelešce, preparat, pritisak, cirkulacija, šećer, protok, optok, podljev, bjelančevina, nalaz, pločica, opskrba, sustav, zastoj, poremećaj, tok, serum, kanal, kapilara, uzorak, loza, volumen, produkt, proizvod, organ, serum, problem, zgrušavanje, sastojak, komponenta</p>
urinarni	<p>trakt, kateter, inkontinencija, smetnja, sfinkter, infekcija, kamenac, frekvencija, fistula, derivacija, tegoba, infekt, simptom, problem, kortizol, cijev, sustav, retencija, opstrukcija, uložak, vrećica, otvor, izlučivanje, put, zona, područje</p>
kronični	<p>kašalj, upala, bolest, terapija, infekcija, posljedica, bronhitis, migrena, bol, prostatitis, invalidnost, faza, stanje, bolesnik, tijek, iridociklitis, pojava, križbolja, umor, proces, stres, smetnja, žalovanje, disfunkcija, laringitis, disbioza, pijelonefritis, nelagoda, stadij, tjeskoba, artritis, simptom, krvarenje, onesposobljenost, izbijanje, urtikarija, konstipacija, hemodijaliza, slučaj, gastritis, tireoiditis, potiskivanje, oštećenje, zadah, sinusitis, rana, hepatitis, bolnost, komplikacija, alkoholizam, zadebljanje, popuštanje, astma, glavobolja, konzumacija, oblik, skupina, tendinopatija, hipoksija, signaliziranje, iskašljavanje, apneja, parodontitis, promjena, kongestija, rinitis, svrab, nelagoda, pankreatitis, neispavanost, problem, tip, nesanica, crvenilo, ruptura, nestabilnost, leukemija, hiperglikemija, hipocirkulacija, deficit, nedostatak, uzimanje,</p>

	<p>začepljenje, tinitus, podražaj, mučnina, hemoliza, invaliditet, zatvor, anemija, nadražaj, povišenje, djelovanje, depresija, izlaganje, apendicitis, alkoholičar, balanitis, dehidracija, edem, hiperkapnija, insomnija, hipersomnija, komorbiditet, dermatoza, lezija, iščašenje, puknuće, ozljeda, bartolinitis, refluks, laringitis, napetost, cistitis, primjena, nosilac, nosilaštvo, dijaliza, perikarditis, giht, glomeuronefritis, osjećaj, neutropenija, ovisnost, simptomatologija, zabrinutost, iscrpljivanje, psihoza, oticanje, iridociklitis, proizvodnja, aktivacija, vratobolja, epidimitis, retencija, balanopostitis, trovanje, anovulacija, granula, dekubitus, bruceloza, mastitis, pušač, rastezanje, iritacija, divertikulitis, bolnost, pijelonefritis, streptokok, zadebljanje, anksioznost, konzumiranje, iridociklitis, derealizacija, glaukom, sepsa, parestezija, osjećaj, zastoje, tinitus, tonzilitis, epilepsija, žgaravica, slabost, nadutost, nervoza, žeđ</p>
ishemijski	<p>napad, moždani udar, atak, bolest, kaskada, lezija, rana, poremećaj, komplikacija, događaj, napadaj, kardiomiopatija</p>
respiratorni	<p>alergija, epitel, posljedica, sindrom, infekcija, viroza, sustav, bolest, fizioterapeut, mišić, muskulatura, rehabilitacija, sluznica, kapljica, fluorokinolon, zatajenje, sekret, simptom, distres, bronhiolitis, zdravlje, problem, trakt, virus, insuficijencija, tegoba, potpora, prijenos, nedostatak, infekt, katar, higijena, izlučevina, put, uzročnik, depresija, smetnja, skrb, terapija, organ, paraliza, komplikacija, posljedica, poteškoća, zatajivanje, kriza, rezultat, efekt, uzorak, sekrecija, kolaps, alkalozna, frekvencija, antiseptik, maska</p>
Parkinsonov	<p>bolest</p>
povišeni	<p>tlak, koncentracija, temperatura, razina, šećer, vrijednost, tonus, kolesterol, raspoloženje, masnoća, rizik, unos, pojavnost, parametar, broj, otpor, hormon, incidencija, bilirubin, titar, položaj, indeks, sedimentacija, triglicerid, feritin, željezo, stanje, doza, stopa, količina, mast, udio, aktivnost, lučenje, jastuk, kiselina, mogućnost, upotreba, stres, antitijela, peta, pojava, uzglavlje, nalaz, nivo, podloga, osjećaj, energija, faktor, dijastaza, frekvencija, troponin, sklonost, libido, neuroticizam,</p>

	ekstravertiranost, osjetljivost, potreba, imunoglobulin, leukociti, amilaza, prolaktin, urea, emocionalnost, sugestibilnost, osviještenost, pritisak, vlažnost, eritrociti, rad, kiselost, napetost, prag
asimptomatski	oblik, slučaj, prostatitis, razdoblje, hiperuricemija, pacijent, infekcija , bakteriurija, stanje, kliconoštvo, nositelj, prenositelj, kolelitijaza, oblik, populacija, bolest, lakat, žena, trudnica, stenoza, kliconoša, miom, pojava, faza, aneurizma, fibrilacija , ateroskleroza, epizoda, dijabetičar, mikrohematurija, bolesnik, cista, divertikul, bradiaritmija, upala, vaginoza, kontakt, osoba
imunološki	sustav, odgovor , pretraga, reakcija , poremećaj, stanica, čimbenik, podudarnost, promjena, točka, sekvela, terapija, funkcija, nepodudarnost, status, mehanizam, zaštita, zavod, djelovanje, proces, faktor, nedostatak, reaktivnost, ravnoteža, sistem, aspekt, pamćenje, nezrelost, stimulator, organ, obrana, put, modulator, disbalans, podloga, bijeg, preosjetljivost, potencijal, bolest, zbivanje, aktivnost, obrada, studija, disfunkcija, podražaj, zdravlje, problem
plućni	funkcija, bolest , tkivo, pernhim, hipertenzija, nodus, kapilara, intersticij, mjehurić, rehabilitacija, bolesnik, ovojnica, cirkulacija , segment, vena, embolija , ventilacija, sindrom, klamidija, mikroplazma, komorbiditet, čimbenik, kaheksija, fibroza, edem, problem, zrelost, hemosideroza, arterija, krvotok, srce, tromboembolija, tromboembolizam, trakt, zdravlje, tegoba, kapacitet, patologija, režanj, lezija, endotelij, antraks, oboljenje, komplikacija, krilo, angiografija, ozljeda, apsces, zahvaćenost, manifestacija, sarkodioza, emfizem, patogen, oštećenje, tuberkuloza, područje, infarkt, kost, maramica, kongestija, čvor, kvržica, masa, zvuk, žila, povraćanje, zalistak, zatajenje, ventil
gljivični	infekcija , bolest, vrsta, kultura, upala, uzročnik, oboljenje, proizvod, vaginitis, podrijetlo, membrana, komponenta, meningitis, keratitis, naslaga, element
moždani	aktivnost, funkcija, stanica , barijera, struktura, tkivo, kora, bolest, udar , parenhim, arterija, cirkulacija, živac, krvarenje, režanj, plasticitet, tvar,

	formacija, deblo, ovojnica , hemisfera, stimulacija, smrt, infarkt, potencijal, deficit, komora, žila, tekućina, arterija, implantat, struktura, regija, kontrola, brana, udarac, odgovor, aneurizma, oštećenje, incident, val, masa, tumor, krvotok, metastaza, kap, šupljina, protok, metabolizam, sindrom, oteklina, disfunkcija, volumen, lezija, žlijezda, supstitucija, ventrikul, neuron, sustav, mapa, kemija, inzult, put, limfom, demencija, područje, plastičnost, atrofija, vijuga, likvor, informacija, receptor, otpad, centar
metabolički	bolest , put, proces, izmjena, status, reakcija, sindrom , poremećaj , uzrok, alkalozna, acidoza, disbalans, konvulzija, ravnoteža, encefalopatija, sustav, oštećenje, promjena, učinak, profil, zahtjev, preobrazba, aktivnost, funkcija, sistem, produkt, razina, put, aspekt, bolesnik, disfunkcionalnost, greška, otisak, djelovanje, abnormalnost, laboratorij, cilj, kontrola, miopatija, parametar, potrošnja, proizvod, vulnerabilnost, uloga, izdržljivost, rezerva, opterećenje, encefalopatija, komplikacija, kapacitet, programiranje, pretraga, rizik, oboljenje, kontrola, posljedica, regulacija, potražnja, neutralnost, efekt, organ, kriza, stopa, učinkovitost, usporavanje, otpad, energija, razmjena, profiliranje, funkcioniranje, smetnja, litijaza, ciklus, polineuropatija, nuspojava, aktivacija, utjecaj
psorijatični	artritis , žarište, marš, lezija, spondiloartritis, pruritus, promjena, uzrok
simptomatski	lijek, liječenje , mjera, terapija , upala, kamenac, cilj, oblik, posljedica, dan, bolesnik, bradiartimija, celijakija, infekcija, osoba, opcija, postupak, faza, zaraza, kardiomiopatija, bolest, djelovanje, tretman, koledokolitijaza, fibrilacija, olakšanje, oblik, stenoza, aneurizma, hipotenzija, ishemija, epilepsija, glavobolja, ublažavanje, poboljšanje, farmakoterapija, period, hidrokrel, plan, poremećaj, tretman, bradikardija, osoba, intervencija
streptokokni	infekcija , upala , faringitis, antigen, angina , bakterija, tonzilitis, grlobolja, test, bolest, šok, tonzilofaringitis, etiologija, ždrijelo, glomerulonefritis, protein

dijastolički	tlak , funkcija, popuštanje, krutost, disfunkcija , zatajivanje, rastezljivost, punjenje, volumen, hipertenzija, vrijednost
limfni	čvor , tkivo, žila , sustav, organ, put, stanica, žlijezda, drenaža , tekućina, edem, vod, prostor, kanal
opstruktivni	plućna bolest , azospermij, apneja , simptom, tegoba, prostata, kamenac, traheobronhitis, žutica, laringotraheobronhitis, bolest pluća , tkivo, kardiomiopatija, smetnja, uropatija, mokrenje, kamen, faktor, dispneja
alergijski	astma , rinitis , rinokonjunktivitis, reakcija , testiranje, upala, bolest , iskustvo, podloga, tegoba, hunjavica, semafor, simptom, manifestacija, dermatitis, dijateza, status, osip, preosjetljivost, smetnja, odgovor, sklonost, mehanizam, vakcina, podrijetlo, anamneza, kašalj, etiologija, epizoda, oboljenje, stanje, senzibilizacija, događaj, predispozicija, konjunktivitis, dermatitoza, oblik, uzrok, proces, kolitis, napad, gastroenteropatija, ekcem, otekline, urtikarija, vaskulitis, test, bronhitis, zbivanje, pozadina, svojstvo, podočnjaci, okidač, terapija
maligni	bolest , proces, aritmija, promjena, stanica , tumor , oboljenje, alteracija, bol, hiperkalcemija, etiologija, histiocitoza, preobrazba, melanom , rast, transformacija, potencijal, kaheksija, tijek, forma, neoplazma, lezija, limfom, novotvorina, izraslina, uzrok, tvorba, poremećaj, masa, oblik, tvorevina, feokromocitom, obilježje, hipertenzija, izljev, narcizam, tkivo, limfadenopatija, porijeklo, madež, klon, miopija
klamidijski	infekcija , upala, antigen, vrsta, dijagnostika, cervicitis, bolest, uretritis, serotip, konjunktivitis, artritis, endocervicitis, pneumonija, salpingitis, proces, proktitis, transmisija
srčano-žilni	bolest , sustav , bolesnik, događaj, oboljenje, rizik, tegoba, poremećaj, smrtnost, uzrok, čimbenik, morbiditet, pobol, problem
zubni	meso , proteza, caklina , niz, naslaga, ploha, pasta , konac, četkica, njega, šupljina, svila, tkivo, kamenac , plak, površina, karijes, kruna, implantat , nadomjestak, greben, korijen, skelet, struktura, pulpa, luk, vrat, tehničar, ispuna, kost, živac, higijena, erozija, prah, tableta, aparatić, asistent,

	mineral, jezgra, preosjetljivost, vodica, alveola, materijal, srž, cista, infekcija, granulom, apsces, međuprostor
probavni	sustav, trakt, cijev , tegoba, sok, organ, enzim, smetnja , simptom, poremećaj, problem, funkcija, zdravlje, izlučevina, teškoća, zatvor, grč, flora, plinovi, alergen, simptom, proces, sekret, navika
iritabilni	crijevo , ponašanje, kolon, sindrom, osjećaj, raspoloženje
neliječeni	bolesnik, slučaj, upala , simptom, celijakija, celijakičar, hipertenzija, partner, infekcija, osoba, pacijent, bolest , kost, gingivitis, karijes, migrena, poremećaj, dijabetes, mučnina, rosacea, hematoma, gastritis, vrijed, ateroskleroza, epizoda, depresija , psihoza, komplikacija, cervicitis, hipertoničar, lordoza, meningitis, tuberkuloza, perikarditis, depresija, eklampsija, hipotiroidizam, bol, trihomonijaza, beba, sifilis, ozljeda, aritmija, gonoreja, sinusitis, hipotireoza, hipertoniya
dišni	sustav, put , muskulatura, trakt, iritans, organ, alergija, tegoba, mišić, funkcija, infekcija, simptom, zatajenje, problem, cijev, kapljica
šećerni	bolest , sirup, lanac, alkohol, trska, spoj, pasta, repa, kiselina, koma, tlak
atopijski	dermatitis , marš, bolest, stigma, alergija, sklonost, oboljenje, ekcem, konstitucija, keratokonjunktivitis, koža
menstrualni	ciklus, krvarenje , krv, bol, migrena, simptom, faza, grč , higijena, proizvod, tegoba, ugrušak, kalendar, sindrom, sadržaj, tekućina, period, tok, poremećaj, problem
kirurški	liječenje , metoda, princip, zahvat , put, ugradnja, uklanjanje, tretman, intervencija, terapija, infekcija, drenaža, odstranjenje, tehnika, podražaj, postupak, način, rješavanje, ukočenje, zbrinjavanje, ekscizija, sala, skidanje, otorinolaringolog, operacija, revaskularizacija, komplikacija, maska, resekcija, kastracija, nož, grana, vještina, tim, mogućnost, struka, stanje, vađenje, pacijent, rez, biopsija, onkologija, robot, konac, iskustvo, usluga, procedura, rana, popravak, instrument, šav, djelovanje, kontracepcija, rukavica, pobačaj, kapa, embolektomija, služba, divertikulektomija, otvaranje, kriterij, trauma, rezultat, opus, zona,

	subspecijalnost, eksploracija, aparat, polje, disciplina, korigiranje, obrezivanje, spajanje, revizija, ožiljak, premoštenje
neurološki	etiologija, zbivanje, bolest, manifestacija, simptom, abnormalnost, poremećaj , ambulanta, oboljenje, oštećenje , ispad, obrada, deficit , aktivnost, posljedica, funkcija, sazrijevanje, problem, nalaz, sustav, onesposobljenost, oporavak, pregled, aspekt, znak, komplikacija, glavobolja, status, simptomatologija, procjena, odjel, uzrok, stanje, promjena, oblik, usporenost, mreža, bol, institut, zrelost, društvo, ozljeda, otisak, različitost, smetnja, operacija, bolesnik, služba, zastoj, evaluacija, ispitivanje, razvoj, izbijanje, plastičnost, konekcija, nuspojava, manjkavost, testiranje, parazit, kontrola, čekić, odgovor, put, snimanje, znanost, čimbenik, djelovanje

Među terminološkim pridjevskim kandidatima iz korpusa popularnih tekstova najuži kolokacijski potencijal imaju³⁶:

Parkinsonov (jedna sveza): *bolest*

reumatoidni (tri sveze): *artritis...*

iritabilni (šest sveza): *crijevo...*

psorijatični (osam sveza): *artritis...*

nesteroidni (devet sveza): *antireumatik, protuupalni lijek...*

šećerni (jedanaest sveza): *bolest...*

atopijski (jedanaest sveza): *dermatitis...*

ishemijski (dvanaest sveza): *moždani udar, bolest...*

limfni (četnaest sveza): *čvor, drenaža, žila...*

srčano-žilni (četnaest sveza): *bolest, sustav...*

Prvo što treba utvrditi jest da su u znanstvenome i popularnome korpusu različiti pridjevi najužega kolokacijskog potencijala. Dok su u znanstvenome korpusu svi pridjevi uskoga kolokacijskog potencijala internacionalizmi s usko specijaliziranim medicinskim značenjem (primjerice *fasetni*, *peritonejski*), popularni korpus uključuje i pridjeve domaćega podrijetla (*šećerni*, *srčano-žilni*) i internacionalizme čije je značenje poznato i izvan stručnih medicinskih krugova (*limfni*, *iritabilni*).

³⁶ S pridjevima su navedene najčešće sveze koje su u tablici konkordancija istaknute podebljano.

Zajednička značajka dvaju korpusa jest da najuži kolokacijski potencijal ima eponim (u znanstvenome korpusu to je *Crohnov*, a u popularnome korpusu *Parkinsonov*), no u popularnome korpusu mnogo je češća ukorijenjenost jedne sveze i manji broj pojava ostalih sveza. Pridjev *šećerni* daleko najviše pojava ima u svezi *šećerna bolest*, *atopijski* u *atopijski dermatitis* te *iritabilni* u svezi *iritabilno crijevo*. Jedino je pridjev *limfni* podjednako čest u svezama s imenicama *čvor*, *drenaža* i *žila*.

Iritabilni dolazi i s imenicama *ponašanje*, *osjećaj*, *raspoloženje* mijenjajući domenu i značenje u odnosu na svezu *iritabilno crijevo*, a zanimljiva je i sveza *atopijski marš* koju smo pronašli u našem korpusu, a označuje prijelaz iz jedne atopijske bolesti u drugu atopijsku bolest.

Pridjevi *reumatoidni* i *psorijatični* dijele pojmovno polje (*reumatoidni artritis* / *psorijatični artritis*), a pretpostavljamo da ta imenica s tim pridjevima najčešće tvori svezu zbog učestalosti bolesti zglobova.

Srčano-žilni ima također uzak kolokacijski potencijal te s internacionalnom inačicom *kardiovaskularni* dijeli najčešće sveze (*kardiovaskularna bolest*, *kardiovaskularni sustav* / *srčano-žilna bolest*, *srčano-žilni sustav*). No za razliku od pridjeva domaćega podrijetla koji u korpusu dolazi samo s imenicama domaćega podrijetla, internacionalizam *kardiovaskularni* često se pojavljuje s internacionalizmima (*kolaps*, *insuficijencija*, *neuropatija*, *eksces*).

Najčešće dopune pridjeva *nesteroidni* sinonimne su inačice *antireumatik* i *protuupalni lijek*, a *ishemijski* je daleko najčešći s imenicom *bolest* i pridjevsko-imeničkom svezom *moždani udar* jer je značenje drugih sveza poput *ishemijska lezija*, *ishemijska kardiomiopatija* manje poznato izvan stručnih medicinskih krugova.

Da bismo govorili o višerječnim nazivima, pridjevsko-imeničke sveze moraju imati točno određeno mjesto u sustavu, odnosno medicinskome području te se moraju moći definirati.

U Tablici 16. navest ćemo nekoliko primjera višerječnih terminoloških kandidata s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala, njihovu definiciju, koju smo preuzeli iz terminološke baze hrvatskoga strukovnog nazivlja *Struna*, te medicinsku granu, odnosno domenu u kojoj se pojavljuju.

Tablica 16. Višerječni terminološki kandidati s pridjevima uskoga kolokacijskog potencijala

pridjevsko-imenička sveza	definicija	domena
Parkinsonova bolest	idiopatska bolest s poremećenom ravnotežom neurotransmitora dopamina i acetilkolina, koja	neurologija, gerijatrija

	se klinički očituje tremorom, rigorom i bradikinezijom te tjelesnom nestabilnošću	
reumatoidni artritis	autoimuna bolest koju obilježuje upala sinovijske ovojnice i česte ekstraartikularne promjene	reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
šećerna bolest	metabolička bolest obilježena kroničnom hiperglikemijom s poremećajem mijene ugljikohidrata, masti i bjelančevina zbog poremećaja u lučenju i djelovanju inzulina	endokrinologija, interna medicina, gastroenterologija
atopijski keratokonjunktivitis	kronički alergijski konjunktivitis u starijih osoba s mogućim nastankom ožiljnih promjena spojnice i zamućenjem rožnice	oftalmologija
ishemijska bolest	neprikladan protok krvi kroz određene dijelove tijela uslijed grča ili organske opstrukcije krvne žile	neurologija, interna medicina, hitna medicina, fizikalna medicina i rehabilitacija
limfni čvor	limforetikulski organ uključen u tok limfe i smješten svuda po tijelu, osim u središnjemu živčanom sustavu	hematologija
srčano-žilni sustav	organski sustav koji čine srce i krvne i limfne žile	kardiologija

Za preostale najčešće pridjevsko-imeničke sveze nismo pronašli definiciju u *Struni*, pa ćemo predložiti vlastitu definiciju i utvrditi domenu kojoj pripadaju.

Tablica 17. Predložene definicije za najčešće višerječne terminološke kandidate

pridjevsko-imenička sveza	definicija	domena

iritabilno crijevo	kronično stanje u probavnome traktu koje je karakterizirano bolovima u trbuhu i poremećaju u ritmu stolice	gastroenterologija
psorijatični artritis	kronična upalna reumatska bolest koju karakteriziraju otekline i bolovi zglobova na rukama i nogama te bolovi u križima, kao i kožne promjene tipične za psorijazu	reumatologija, dermatologija i venerologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
nesteroidni antireumatik / protuupalni lijek	lijek koji ne sadržava steroide, odnosno glukokortikoide, a primjenjuju se za liječenje bolova, povišene tjelesne temperature, muskuloskeletnih bolesti i trombopofilaksa	sve grane osim kliničkih
atopijski dermatitis	kronična kožna bolest koju karakteriziraju svrbež, suhoća kože i ekcem	dermatologija i venerologija
ishemijski moždani udar	moždani udar uzrokovan ugruškom koji začepi arteriju i onemogući protok krvi kroz nju	fizikalna medicina i rehabilitacija, neurologija, interna medicina, hitna medicina
limfna drenaža	terapija kojom se metodom upuhivanja zraka stvara pritisak na točno određene dijelove tijela, čime se potiskuje nataložena tekućina	hematologija, onkologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
srčano-žilna bolest	bolest srca i krvnih žila	obiteljska medicina, interna medicina, hitna medicina, kardiologija, anesteziologija

S obzirom na to da ove višerječne sveze imaju definiciju i točno određeno mjesto u medicinskome području, zaključujemo da tvore višerječne medicinske nazive.

Brojni pridjevi iz korpusa popularnih tekstova imaju široki kolokacijski potencijal neovisno o tome pojavljuju li se u svim medicinskim granama, kao *kronični* i *upalni*, ili su vezani uz određene domene (*srčani*, *moždani*, *plućni*).

Najširi kolokacijski potencijal imaju:

kronični (167 sveza): *upala, bolest, bol, stres, umor...*

srčani (98 sveza): *udar, ritam, bolest, aritmija, mišić...*

upalni (83 sveze): *bolest, reakcija, proces, promjena...*

bakterijski (78 sveza): *infekcija, upala, uzročnik, vaginoza, konjunktivitis...*

metabolički (77 sveza): *sindrom, bolest, poremećaj...*

kirurški (76 sveza): *liječenje, zahvat...*

moždani (74 sveze): *udar, ovojnica, funkcija, stanica...*

plućni (69 sveza): *funkcija, bolest, cirkulacija, embolija...*

neurološki (67 sveza): *poremećaj, oštećenje, deficit...*

Tablica 18. Pridjevsko-imeničke sveze s pridjevima širokoga kolokacijskog potencijala

pridjevsko-imenička sveza	definicija u <i>Struni</i>	domena
kronični bol	bol koji je trajno prisutan najmanje šest mjeseci	sve grane osim kliničkih
srčani mišić	mišićni sloj srca koji upravlja kontrakcijom srca i prijenosom podražaja od jednoga dijela srca do drugoga te koji usklađuje rad svih dijelova srca	kardiologija, hitna medicina, anesteziologija, interna medicina, obiteljska medicina
upalna reakcija	reakcija tkiva na oštećenje bilo kojega uzroka s ciljem uklanjanja ili ograničavanja štetnoga čimbenika	sve grane osim kliničkih
bakterijski konjunktivitis	konjunktivitis prouzročen bakterijama	oftalmologija
metabolički sindrom	poremećaj obilježen viškom masnoga tkiva u području trbuha, otpornošću na inzulin, poremećenim odnosom lipida u	endokrinologija

	krvi, povišenim krvnim tlakom te povećanim rizikom za razvoj kardiovaskularnih bolesti i šećerne bolesti	
moždani udar	posljedica krvarenja u mozgu zbog prsnuća krvne žile ili začepljenja neke od glavnih arterija koje opskrbljuju mozak	neurologija, gerijatrija, obiteljska medicina, vaskularna kirurgija
plućna cirkulacija	krvotok koji ima ulogu odvodnje krvi siromašne kisikom od srca u pluća i dovodnje krvi bogate kisikom iz pluća u srce	pulmologija, interna medicina, hitna medicina, obiteljska medicina
plućna embolija	embolija koja nastaje zbog začepljenja plućnih arterija krvnim ugruškom	pulmologija, interna medicina, hitna medicina, obiteljska medicina

Za one višerječne kandidate koje nismo pronašli u *Struni* predložili smo vlastitu definiciju te utvrdili domenu kojoj pripadaju.

Tablica 19. Predložene definicije za višerječne terminološke kandidate

pridjevsko-imenička sveza	definicija	domena
kronična upala ³⁷	dugotrajna infekcija određenoga dijela organizma	sve grane osim kliničkih
kronična bolest	dugotrajna bolest ili oštećenje organa	sve grane osim kliničkih

³⁷ U *Struni* su definirane *kronična upala štitnjače*, *kronična upala apikalnoga dezmodonta*, *kronična upala desni*, *kronična upala parodonta*, *kronična upala pulpe*, *kronična upala zubnoga mesa*.

kronični stres	dugotrajno stanje u kojemu se nalazi osoba kad smatra da je njezin život u neskladu između zahtjeva i mogućnosti	sve grane osim kliničkih
kronični umor	stanje dugotrajne tjelesne ili psihičke iscrpljenosti	sve grane osim kliničkih
srčani udar	oštećenje ili odumiranje jednoga dijela srčanoga mišića prouzročeno smanjenom opskrbom krvlju i kisikom	hitna medicina, obiteljska medicina, kardiologija, anesteziologija, interna medicina
srčani ritam	broj srčanih otkucaja u minuti	hitna medicina, obiteljska medicina, kardiologija, anesteziologija, interna medicina
srčana bolest	bolest i medicinski poremećaj rada srca	hitna medicina, obiteljska medicina, kardiologija, anesteziologija, interna medicina
srčana aritmija	nepравilan rad srca	hitna medicina, obiteljska medicina, kardiologija, anesteziologija, interna medicina
upalna bolest	bolest prouzročena vanjskim čimbenicima koja se očituje nastajanjem upalne reakcije	sve grane osim kliničkih
upalni proces	proces koji nastaje štetnim djelovanjem upalnoga agensa	sve grane osim kliničkih
upalna promjena	reakcija koja nastaje djelovanjem štetnih agenasa	sve grane osim kliničkih

bakterijska upala	upala koja nastaje djelovanjem štetnih bakterija, a simptomi se javljaju naglo	sve grane osim kliničkih
bakterijska infekcija	prodor, useljavanje i razmnožavanje bakterija u tkivima, na tkivnim površinama ili u tjelesnim prostorima	sve grane osim kliničkih
bakterijski uzročnik	uzročnik koji se po sastavu i djelovanju ubraja u skupinu bakterija	sve grane osim kliničkih
bakterijska vaginoza	bolest rodnice čiji je uzrok pretjerana prisutnost bakterija	ginekologija i opstetricija, infektologija
metabolička bolest	bolest koja nastaje kao posljedica nedostatka i smanjene aktivnosti enzima koji sudjeluju u metabolizmu proteina, lipida i ugljikohidrata	endokrinologija
metabolički poremećaj	stanje koje nastaje kad abnormalne kemijske reakcije izmijene normalni metabolički proces	endokrinologija
kirurški zahvat	operacija koju izvodi liječnik radi uklanjanja bolesnoga ili ozlijeđena dijela tijela, stranoga tijela, uspostavljanja izgleda i funkcije pojedinih organa uz oblikovanje novih anatomskih odnosa u organizmu	sve grane kirurgije
moždana ovojnica	tri opne kojima su obavijeni mozak i kralježnična moždina	neurologija, obiteljska medicina, gerijatrija, vaskularna kirurgija
moždana stanica	stanica koja tvori mozak	neurologija, obiteljska medicina,

		gerijatrija, vaskularna kirurgija
plućna funkcija	funkcija prijenosa kisika iz atmosfere u krvotok	pulmologija, interna medicina, hitna medicina, obiteljska medicina
plućna bolest	bolest smanjenja protoka zraka plućima	pulmologija, interna medicina, hitna medicina, obiteljska medicina
neurološki poremećaj	poremećaj živčanoga sustava	neurologija, gerijatrija
neurološko oštećenje	oštećenje živčanoga sustava	neurologija, gerijatrija
neurološki deficit	tjelesni ili psihički ispad koji nastaje zbog neurološkoga oštećenja	neurologija, gerijatrija

5.2.2.4. Višerječni pridjevski kandidati za nazive

Tablica 20. Višerječni terminološki kandidati razvrstani prema imenici

imenica	pridjev
djelatnik	medicinski
populacija	opća, odrasla
bolest	koronarna, šećerna, kardiovaskularna, Parkinsonova, upalna, srčana, Alzheimerova, autoimuna, maligna, kronična, prenosiva, alergijska, zloćudna, osnovna, plućna, tjelesna, Crohnova, Behçetova, krvožilna, Gaucherova, virusna, cerebrovaskularna, masna, zarazna, ulkusna, kožna, neurološka, metabolička
tlak	krvni, visoki krvni, povišeni krvni, arterijski, očni, visoki, povišeni
vrijednost	povišena, ciljna, normalna

udar	moždani, srčani
slika	klinička, krvna
sustav	mokraćni, imunološki, probavni, živčani, središnji živčani, kardiovaskularni, limfni, organski, imunosni, krvožilni
mjehur	mokraćni, žučni
žila	krvna, mala krvna
čvor	limfni
šupljina	usna, trbušna
crijevo	debelo, iritabilno, tanko
infekcija	gljivična, virusna, klamidijska, bakterijska
stanica	krvna, crvena krvna, bijela krvna, živčana
težina	tjelesna, prekomjerna tjelesna, povišena, zdrava tjelesna, normalna tjelesna
rizik	povećani, veći, manji
razina	povišena, normalna, niska
uho	srednje, vanjsko, unutarnje
bol	kronična, jaka, oštra, neuropatska
put	dišni
klijetka	lijeva
artritis	reumatoidni, psorijatični
disanje	otežano
higijena	oralna
temperatura	tjelesna, povišena tjelesna
aktivnost	tjelesna, fizička
pregled	klinički, ultrazvučni, fizikalni

poremećaj	anksiozni, psihički, somatizacijski, hipohondrijski, bipolarni
čimbenik	rizični
lijek	protuupalni, prirodni, biološki, bioslični, generički
meso	zubno
mišić	srčani
simptom	glavni, tjelesni, klinički, tipični
uzrok	vodeći, nepoznati
umor	kronični, fizički
skleroza	multipla
masa	tjelesna
skupina	rizična
upala	kronična
praksa	klinička
kiselina	želučana, folna, masna, acetilsalicilna
reakcija	alergijska, upalna
bakterija	dobra
oblik	teži, dnevni, najčešći
ritam	srčani
epizoda	depresivna
osoba	zaražena, oboljela, pretiła, zdrava, starija
funkcija	normalna, kognitivna, tjelesna
ugrušak	krvni
aritmija	srčana

ciklus	menstruacijski, menstrualni
tjelovježba	redovita
infarkt	akutni
prehlada	obična
pohrana	ponovna
medicina	obiteljska
koš	prsni
faktor	rizični
pomoć	liječnička
zahvat	kirurški, operativni
stres	kronični
smetnja	probavna
liječenje	prirodno, kirurško
moždina	leđna
odgovor	imunološki
prevencija	primarna, sekundarna
tkivo	vezivno, okolno
proces	upalni
sindrom	metabolički
otkrivanje	rano
hipertenzija	arterijska
stanje	medicinsko
zdravlje	mentalno

terapija	antibiotska, medikamentozna, medikamentna, lokalna, kognitivno-bihevioralna, fizikalna, antihipertenzivna
funkcija	seksualna, plućna
unos	prekomjerni, dnevni, povećani
tetiva	Ahilova
obrada	dijagnostička
komplikacija	ozbiljna
mokrenje	poremećeno, učestalo, noćno
doza	dnevna, visoka, preporučena dnevna
glavobolja	tenzijska
pretraga	laboratorijska, krvna
tvar	hranjiva, psihoaktivna
promjena	hormonalna, hormonska, kožna, upalna
slabost	opća
tijelo	strano
zadah	loš, neugodan
proizvod	mliječni
embolija	plućna
situacija	stresna
zglob	ručni
studija	klinička
vježba	Kegelova
kolesterol	ukupan, visok, loš
trakt	probavni

kašalj	suh, kronični
čaklina	zubna
anestezija	lokalna, opća
hormon	spolni
kozice	vodene
cijev	mokraćna
pomoć	liječnička
navika	zdrava životna, loša životna, zdrava
rinitis	alergijski
bolesnik	stariji
prehrana	uravnotežena, zdrava
tumor	maligni
metoda	dijagnostička
žlijezda	nadbubrežna
inkontinencija	urinarna
pasta	zubna
problem	zdravstveni, ozbiljan zdravstveni
hepatitis	kronični
život	spolni
dermatitis	kontaktni, atopijski
zub	mliječni
vlakno	prehrambeno
antireumatik	nesteroidni

liječnik	obiteljski
grupa	krvna
upala	virusna
san	kvalitetan
dijagnoza	rana
iscjedak	vaginalni
tegoba	probavna
postupak	dijagnostički
radikal	slobodni
analiza	patohistološka
kontrola	redovita
umor	proljetni
pristup	terapijski
napor	tjelesni
dijabetes	gestacijski
riba	masna
mjera	preventivna
faza	akutna
oštećenje	trajno
anestetik	lokalni
tromboza	venska
menstruacija	obilna
gutanje	otežano

dijagnostika	rana
mrena	siva
kost	prsna, bedrena
kriterij	dijagnostički
prostata	uvećana
pjega	žuta
faktor	zaštitni
partner	spolni
učinak	povoljni
primjena	lokalna

Kao i u korpusu znanstvenih tekstova, neke višerječne terminološke kandidate nismo smatrali nazivima u medicinskome području jer su općenita, široka značenja i relevantni za više strukovnih područja. To su: *korisničko iskustvo, preporučena postavka, dovoljna količina, prirodni način, adekvatna količina, marketinška kampanja, nova europska regulativa, stručni tim, životna navika, pravilno funkcioniranje, prehrambena navika, životna dob, zlatni standard*. Sintagme *dovoljna količina* i *adekvatna količina* pojavljuju se s različitim imenicama općega jezika – *dovoljna količina hrane, posla, sna, svjetla, proizvoda*, dok sveza *prirodni način* zahtijeva dopunu s imenicom *liječenje* kako bismo mogli govoriti o višerječnom medicinskom nazivu (*prirodni način liječenja* ili *prirodno liječenje*). *Životna navika* i *prehrambena navika* česte su pojavnice u medicinskome području jer su to sintagme povezane s ljudskim zdravljem, no nisu isključivo relevantne u medicini. Višerječni terminološki kandidat *pravilno funkcioniranje* pojavljuje se u medicinskome području (*pravilno funkcioniranje organizma, tijela, probave, kralježnice, imunosnoga sustava*), no i u brojnim drugim domenama (*pravilno funkcioniranje službe, sustava sigurnosti, kreditne institucije, unutarnjega tržišta*), stoga također ne možemo ustvrditi da je riječ o višerječnome medicinskom nazivu.

6. USPOREDNA ANALIZA PRIDJEVA U ZNANSTVENOME I POPULARNOME KORPUSU

6.1. Komunikacijski registri u medicinske području

Na svim razinama specijalizacije, odnosno stručnosti strukovni jezik jedan je od oblika prenošenja znanja (Faber 2012), što predmnijeva razumijevanje cijeloga pojmovnog okvira te stručnoga znanja (Bergovec 2018: 51).

U okviru sistemske funkcionalne lingvistike M. A. K. Halliday (1978) nalazi temelje kontekstnoga pristupa specijaliziranomu diskursu. Kontekst gradi okosnicu i određuje jezik koji će biti upotrijebljen. Društvene uloge te odnos moći i solidarnosti među sudionicima u komunikacijskoj situaciji, područje ili tema te način ili tip komunikacije obilježja su kojima se stvara registar, koji Halliday (1964) definira kao funkcionalnu jezičnu varijaciju „čije su jezične značajke prilagođene situaciji u kojoj se upotrebljavaju” (Bergovec 2018: 69).

Specijalizirani registar stvara se leksičko-gramatičkim i diskursnim obilježjima u određenoj komunikacijskoj situaciji (Faber 2009: 66), a Picht (1998) ističe da pritom treba razmotriti sociolingvističke i pragmatičke parametre kao što su namjena teksta, predznanje primatelja teksta te situacijska i kulturna pozadina (Bergovec 2018: 52). Drugim riječima iznimno je važna komunikacijska dimenzija terminologije. Nakon izlučivanja jezičnih jedinica iz teksta, organizacije i prikaza znanja jedinica treba se opet vratiti tekstu, koji mora biti primjeren komunikacijskoj situaciji i razini znanja sudionika komunikacijskoga procesa. No katkad se komunikacijskim kodom želi istaknuti status i društvena moć, pa se neprimjereno upotrebljavaju stručni izrazi u popularnim tekstovima. Tu pojavu, doduše, nismo u velikoj mjeri zamijetili u našem korpusu popularnih medicinskih tekstova, iako smo katkad nailazili na internacionalizme koji imaju dobre hrvatske zamjene, poput *maligni*, *benigni*, *kardiovaskularni*, *urinarni*. No ti su internacionalizmi dobro prihvaćeni u hrvatskome medicinskom nazivlju i poznati izvan stručnih medicinskih krugova. Neke pridjevske inačice ustaljeni su dijelovi višerječnih sveza i ne mijenjaju se ili su nerijetko zamijenjeni sinonimnom inačicom. Primjerice *renalne kolike* višerječni je naziv koji ima mnogo veću pojavnost i u znanstvenome i u popularnome korpusu od inačice *bubrežne kolike*, dok za naziv *bubrežni kamenci* nismo pronašli potvrdu sinonimne inačice *renalni kamenci*. Popis kolokacijskih sveza sa sinonimnim inačicama iznesen je u Prilogu 1.

U skladu s rečenim terminološka varijacija smatra se gotovo imanentnom značajkom medicinskoga jezika jer razlika u razini stručnosti među sudionicima komunikacije zahtijeva jezičnu prilagodbu naziva (Bowker i Hawkins 2006, Bergovec 2018).

Nedovoljno standardizirano medicinsko nazivlje stvara probleme u komunikaciji među stručnjacima, kao i stručnjaka s pacijentima (Bowker i Hawkins 2006), a prema istraživanju Daille i dr. (1996) 15 do 35 % terminoloških kandidata zapravo su terminološke varijante.

U medicinskome području treba istaknuti dva komunikacijska registra. Prvi se odnosi na komunikaciju medicinskih stručnjaka, a drugi na komunikaciju liječnika s pacijentima koja zahtijeva prilagođen, jednostavniji izraz kako bi bila jasna i uspješna. Predstavnici tih dvaju registara u našem su istraživanju korpus znanstvenih tekstova i korpus popularnih tekstova. Liječnici predstavljaju diskursnu zajednicu koju karakterizira specifičan ili njima svojstven način interakcije i razmjene informacija te ta zajednica, osim određene razine specijaliziranoga znanja, „dijeli i leksički inventar koji je široj govornoj zajednici samo načelno poznat” (Bergovec 2018: 65). Osnovna razlika između znanstvenoga i popularnoga teksta jest razina stručnosti, koja je niža u popularnim tekstovima, što podrazumijeva da se strukovni jezik približava općemu (ibid: 68). U registru popularnih tekstova očekujemo manje stručnih naziva, a više jedinica koje možemo pripisati i općemu jeziku s ciljem lakšega razumijevanja teksta. U popularnome registru služit ćemo se poopćavanjem i analitičkim izražavanjem, dok u znanstvenome jeziku težimo sintezi i sažetosti s manje varijacija. Drugim riječima gustoća naziva (engl. *term density*) u znanstvenome je diskursu veća. Značajka znanstvenoga diskursa jest da je egzaktna, precizna i sustavna, a u popularnome tekstu više je pojmovnih varijacija i zalihosnosti, odnosno nazive ćemo raspisivati, a katkad i definirati kako bismo lakše objasnili pojam. Nerijetko smo u korpusu nailazili i na obje sinonimne inačice pridjeva ili pridjevsko-imeničkih sveza kako bi čitatelju bilo jasnije o čemu je riječ. Navest ćemo nekoliko primjera.

- 1) *Rak prostate je zloćudni (**maligni**) tumor koji potječe od stanica prostate.*
- 2) *Ako se pomaknu, mogu dovesti do tzv. bubrežnog napada (**renalne kolike**), koja je kategorizirana kao najjača bol u našem organizmu.*
- 3) *Broj oboljelih i umrlih od bolesti srca i krvnih žila (**cerebrovaskularni inzult**) raste u epidemijskim razmjerima, a sve je mlađa dobna granica pojavljivanja infarkta miokarda kod muškaraca, od 40 godina na dalje.*

4) *Bolnost u području prednjeg jastučića tabana (metatarzalna regija) često se javlja prilikom promjene obuće (npr. duljeg hoda po tvrdoj podlozi u cipelama povišene pete, a tankog potplata).*

6.2. Pridjevske varijante u znanstvenome i popularnome korpusu

Rezultate provedene korpusne analize smještamo u širi pozadinski kontekst te utvrđujemo pridjevske „nazive koji imaju ključnu ulogu u konceptualizaciji domene” (Bergovec 2018: 118). Komunikacijski registar trebao bi diktirati izraz medicinskoga stručnjaka, dakle u tekstu pisanome za mrežni portal koji se bavi zdravstvenim temama trebali bi biti isključeni izrazi koje šire čitateljstvo neće razumjeti, odnosno u popularnome korpusu očekujemo da će biti manji broj stručnih naziva. U znanstvenome korpusu koji smo sastavili pretpostavljamo da će biti više internacionalnih pridjeva nego u popularnome korpusu.

Budući da je u medicinskome nazivlju varijacija izražena, očekujemo da će i u našem korpusu biti dosta varijantnih oblika za isti pojam (*srčani – koronarni, maligni – zloćudni, bubrežni – renalni* itd.) te da će se internacionalizmi čije je značenje poznato i izvan medicinske struke češće pojavljivati i u korpusu popularnih tekstova.

Usporednom analizom znanstvenoga i popularnoga korpusa nastojalo se pokazati da u različitim komunikacijskim registrima pridjevi medicinskoga područja imaju djelomično različit ostvaraj. Korpusna analiza obaju korpusa otkrila je da se mnogi internacionalni pridjevi upotrebljavaju neovisno o vrsti teksta u kojemu je pridjev ostvaren, no ipak su zamijećene razlike u čestotnosti pojavljivanja.

Pošli smo od pretpostavke da internacionalizmi za koje imamo dobre hrvatske zamjene imaju nižu frekvenciju u popularnome korpusu, a što je značenje pridjeva udaljenije od općega jezika, odnosno manje poznato izvan medicinske struke, to je broj pojava toga pridjeva manji. Navest ćemo primjere iz korpusa.

Internationalizam *renalni* ima očekivano mnogo više pojava u znanstvenome nego u popularnome korpusu. Njegova inačica *bubrežni* značenjski je prozirnija i bliskija općoj upotrebi izvan stručnih kategorija, stoga je i u popularnome i u znanstvenome korpusu znatno češća nego internacionalizam *renalni*.

Zarazni je dobro prihvaćena hrvatska zamjena za *infektivni*, što je potvrđeno i u znanstvenome i u popularnome korpusu. Međutim, u popularnome korpusu *zarazni* preteže u odnosu na internacionalizam *infektivni* (ima dvostruko više pojava), dok u znanstvenome korpusu dvostruko više pojava ima *infektivni*.

Zanimljiv je primjer sinonimnoga para *srčani* – *koronarni*. U znanstvenome korpusu dvostruko više pojava ima *koronarni* nego hrvatska inačica *srčani*, dok u popularnome korpusu gotovo je tri puta veća učestalost *srčanoga* u odnosu na *koronarni*.

Trbušni – *abdominalni* sljedeći je primjer. U znanstvenome korpusu tri je puta češća upotreba internacionalizma *abdominalni*, a u popularnome korpusu obrnuto – tri puta više pojava ima inačica domaćega podrijetla *trbušni*.

U znanstvenome korpusu više pojava ima internacionalizam *respiratorni*, dok je u popularnome korpusu znatno veći broj pojava pridjeva domaćega podrijetla *dišni*. Ista je situacija s *vanjski* – *periferni*, no moramo imati na umu da te inačice ne dolaze uvijek u istome sintagmatskom okruženju jer pridjev *vanjski* ima širi kolokacijski potencijal te s njim dolaze i imenice iz drugih strukovnih područja i općega jezika.

Vaskularni još zornije potvrđuje pretpostavku da internacionalizmi dominiraju u znanstvenome korpusu u odnosu na hrvatske inačice jer je broj pojava toga pridjeva sedam i pol puta veći od pridjeva domaćega podrijetla *krvožilni*. S druge strane *krvožilni* ima malo veću pojavnost u odnosu na *vaskularni* u popularnome korpusu.

Mnogi internacionalizmi u medicinskom području nemaju hrvatskih zamjena pa se pridjevi poglavito latinskoga i grčkoga podrijetla upotrebljavaju neovisno o tome o kojemu je komunikacijskom registru riječ. No pomnijim korpusnim pretraživanjem možemo uočiti da oni internacionalizmi čije je značenje poznatije izvan medicinske struke u popularnome korpusu imaju mnogo više pojava (*neurološki*, *imunološki*, *kirurški*, *metabolički*) nego oni čije je značenje manje poznato izvan stručnih krugova (*karotidni*, *perkutni*, *ulcerozni*). Takvi pridjevi imaju mnogo više pojava u znanstvenome korpusu (primjerice *imunosupresivni* u znanstvenome korpusu ima 402 pojava prema 85 pojava u popularnome korpusu, *peroralni* 529 pojava u znanstvenome korpusu u odnosu na 166 pojava u popularnome korpusu, *distalni* 486 pojava prema 93 pojava u popularnome korpusu).

Internationalizam *maligni* ustaljen je u medicinskoj grani, stoga ima više pojava i u znanstvenome i u popularnome korpusu od pridjeva domaćega podrijetla *zloćudni*, neovisno o

tome što je hrvatska inačica također dobro prihvaćena. I ovaj primjer potvrđuje pretpostavku da su u korpusu popularnih tekstova češći pridjevi domaćega podrijetla. Naime, *zloćudni* ima tri puta više pojavnica u popularnome nego u znanstvenome korpusu.

Hrvatska inačica *udaljeni* u popularnome korpusu pojavljuje se 127 puta, a internacionalizam *distalni* 93 puta. U znanstvenome korpusu *distalni* ima mnogo više pojavnica (486) nego *udaljeni* (157).

Najviše pojavnica, više od tisuću, i to ponajprije zbog širokoga kolokacijskog potencijala, imaju pridjevi *klinički* (5667 u znanstvenome, 3308 u popularnome), *akutni* (u znanstvenome 3365, u popularnome 2436), *upalni* (1925 u znanstvenome, 1662 u popularnome korpusu), *limfni* (1126 u znanstvenome, 1042 u popularnome), *dišni* (u popularnome 1312), *vanjski* (1124 u popularnome), *kirurški* (1879 u znanstvenome, 1660 u popularnome), *maligni* (1185 u znanstvenome, 1202 u popularnome), *bakterijski* (1095 u znanstvenome, 1231 u popularnome) i *kardiovaskularni* (1255 u znanstvenome, 2110 u popularnome).

Najmanje pojavnica, manje od sto, u obama korpusima imaju *Crohnov*, *neagresivni*, *patogeni* i *slabinski*, a samo u popularnome korpusu manje od sto puta zabilježeni su *renalni*, *imunosupresivni*, *pleuralni*, *perkutni*, *krpeljni* i *distalni*. Pretpostavljamo da su razlozi uzak kolokacijski potencijal i bolja prihvaćenost njihove sinonimne inačice ako postoji.

Iznenadujuće je niska čestotnost pridjeva *Crohnov*. U znanstvenome korpusu nije zabilježen, dok u popularnome korpusu ima samo dvije pojavnice, i to uz imenicu *kolitis*. Očekivali smo višerječnu svezu *Crohnova bolest*, koja nije zabilježena.

Neagresivni se veoma rijetko pojavljuje i u znanstvenome i u popularnome korpusu jer njegova internacionalna inačica *neinvazivni* u medicinskome jeziku ima ustaljeno mjesto.

Inačica *agresivni* česta je i u općemu jeziku, u kojemu prema Anićevu *Velikome rječniku hrvatskoga jezika* (2009) ima značenje: ‘1. koji napada, koji traži sukob, koji je sklon napadima na drugoga; nasrtljiv, nasilan. 2. koji se zna nametnuti; napadan, prodoran’, a u medicinskome području znači ‘koji izaziva bolove, koji pričinja psihičke i fizičke neugodnosti’.

Mnogo je rjeđa pojavnost hrvatske inačice *slabinski* u odnosu na ustaljeni internacionalizam *lumbalni* i u znanstvenome i u popularnome korpusu.

Nisku pojavnost u popularnome korpusu imaju internacionalizmi koji označavaju medicinske pojmove koje poznaju uglavnom stručnjaci (*pleuralni*, *perkutni*).

S druge strane internacionalni pridjevi koji se odnose na temeljne, vitalne funkcije i najčešće bolesti mnogo su češće u uporabi i u popularnim tekstovima (*maligni, kardiovaskularni*). Iako imamo dobre zamjene za njih – *zloćudni* i *srčanožilni* – u oba korpusa znatno je više internacionalnih pojava.

Pridjevi tvoreni grčkim prefiksoidom *anti-*, koji označuje aktivno protivno djelovanje, ustaljeni su u hrvatskome medicinskom jeziku (*antituberkulozni, antimikrobni*), no imaju i dobru hrvatsku zamjenu *protu-* (*protutuberkulozni, protumikrobni*). Ipak, prema rezultatima iz našega korpusa hrvatska inačica *protumikrobni* u uporabi nije zaživjela ni u jednome ni u drugome komunikacijskom registru.

Pošli smo od pretpostavke da će u znanstvenome korpusu biti češći internacionalizmi i da će čestoća njihova pojavljivanja, odnosno broj pojava pojedinih pridjeva biti veći. Promatrajući rezultate, pretpostavka je djelomice potvrđena. Naime, pojedini internacionalizmi imaju veću frekvenciju u popularnome korpusu nego u znanstvenome. To su sljedeći pridjevi: *neurološki, koronarni, imunološki, metabolički, maligni, bakterijski* i *kardiovaskularni*.

Što su medicinski pojmovi specifičniji, to je frekvencija takvih pridjeva niža u popularnome, a viša u znanstvenome korpusu. Takvih je primjera mnogo. Čak pet puta više pojava ima *distalni*, tri i pol puta češći je *peroralni*, tri puta više pojava imaju *serumski, gastrointestinalni* i *invazivni*, a dva i pol su puta više zabilježeni *endoskopski* i *intravenski*. Dvostruko više pojava u znanstvenome u odnosu na popularni korpus imaju *asimptomatski, tumorski, neinvazivni, lumbalni, karotidni, pleuralni, patohistološki, ulcerozni, abdominalni, inhalacijski* i *patogeni*.

Pridjevi široka značenja koji dolaze u više medicinskih domena, a neki i u svim granama, mnogo su učestaliji u popularnome korpusu. Takvi su pridjevi očekivano najčestotniji u obama korpusima.

Detaljan popis čestotnosti pridjeva u obama korpusima iznesen je u Prilogu 2 s točnim popisom pojava.

Pridjev s najvećim brojem pojava i u znanstvenome i u popularnome korpusu jest *velik*, no taj je pridjev modifikator te ga ne svrstavamo u medicinske nazive.

Najčestotnijih 50 pridjeva iz našega znanstvenog korpusa koji su jednorječni terminološki kandidati ili dio višerječnih terminoloških kandidata jesu: *klinički, medicinski, zdravstveni, kronični, dobar, akutni, pozitivni, tjelesni, niski, terapijski, primarni, negativni, krvni, upalni,*

bubrežni, kirurški, humani, rani, srednji, lokalni, obiteljski, antimikrobni, laboratorijski, arterijski, zdrav, kardiovaskularni, bolnički, normalni, rijetki, sekundarni, infektivni, maligni, koronarni, javni, limfni, venski, dijagnostički, bakterijski, hitni, alergijski, lijevi, klinički, intenzivni, gornji, invazivni, donji, oralni, virusni, rezistentni, uredni.

Najčestotnijih 50 pridjeva iz našega popularnog korpusa koji su jednorječni terminološki kandidati ili dio višerječnih terminoloških kandidata jesu: *krvni, tjelesni, kronični, klinički, zdravstveni, povišeni, normalni, moždani, srčani, akutni, niski, loš, imunološki, kardiovaskularni, mokraćni, masni, probavni, upalni, pozitivni, spolni, šećerni, kirurški, donji, rani, povećani, debeli, rijetki, koronarni, zubni, dišni, dnevni, oralni, bakterijski, rizični, maligni, alergijski, virusni, primarni, dijagnostički, negativni, srednji, vanjski, obiteljski, psihički, limfni, lokalni, terapijski, depresivni, gornji, plućni.*

Najprije treba ustvrditi da su prva tri najčestotnija pridjeva različita u znanstvenome i popularnome korpusu. U znanstvenome korpusu to su *klinički, medicinski* i *zdravstveni*, a u popularnome *krvni, tjelesni* i *kronični*. No svi ti pridjevi u obama korpusima imaju vrlo visoku čestotnost jer se pojavljuju u brojnim medicinskim granama.

U znanstvenome korpusu visoku frekvenciju ima pridjev *dobar* (*dobar kolesterol, dobra bakterija*), a u popularnome korpusu njegov antonim *loš* (*loš kolesterol, loša bakterija*). To možemo objasniti sadržajem tekstova u popularnome korpusu koji se najčešće bave bolestima i njihovim uzrocima pa su mnogo češće pojavnice pridjevi koji se odnose na negativne pojave, procese, bolesti i slično. Slično je s antonimima *pozitivni* i *negativni*, koji se pojavljuju često, među ostalim, u infektologiji i kliničkim granama (*pozitivni/negativni nalaz, pozitivna kultura, negativna bakterija*).

Primarni i *sekundarni* također imaju visoku čestotnost u znanstvenome korpusu jer se pojavljuju u svim granama osim kliničkih i povezuju s različitim skupinama entiteta (bolest, prevencija, briga, uzrok, terapija, zdravstvena zaštita, poremećaj, simptom itd.)

Pridjev *zdravstveni* ima vrlo visoku čestotnost i u znanstvenome i u popularnome korpusu.

Niski je potvrđen među 50 najčestotnijih pridjeva i u znanstvenome i u popularnome korpusu jer se također pojavljuje u svim medicinskim granama osim kliničkih. Ima širok kolokacijski potencijal te dolazi s imenicama *vrijednost, razina, osjetljivost, doza, rizik, incidencija, udio, unos, tlak* itd.

Kirurški je vrlo čest, i to pojavnice *kirurški zahvat* i *kirurško liječenje*, u obama korpusima.

Ono što možda iznenađuje jest da *bubrežni* ima više od dvostruko veću pojavnost u znanstvenome (1836 pojava) u odnosu na popularni korpus (822 pojava).

Pridjevi koji izražavaju trajanje, *akutni* i *kronični*, vrlo su frekventni u obama korpusima, što nije iznenađujuće jer se pojavljuju u svim medicinskim granama osim kliničkih.

Također je dobro potvrđen pridjev *rani* (*rano prepoznavanje*) zbog važnosti preventivne medicine, o kojoj se mnogo piše, poglavito na mrežnim portalima koji se bave zdravstvenim temama.

6.3. Razlike u kolokacijskome potencijalu

Promjenom komunikacijskoga registra određeni pridjevi mijenjaju kolokacijski potencijal, odnosno u znanstvenome i popularnome korpusu isti pridjev ne mora tvoriti jednak broj sveza.

Pošli smo od pretpostavke da će u načelu internacionalni pridjevi imati širi kolokacijski potencijal u znanstvenome korpusu zbog širega stručnoga znanja, a pridjevi domaćega podrijetla u korpusu popularnih tekstova. Na odabranim primjerima pokazat ćemo koliko je ta hipoteza potvrđena.

6.3.1. Pridjevi širega kolokacijskog potencijala u znanstvenome korpusu

Pridjevi koji se pojavljuju samo u znanstvenome korpusu jer su njihova značenja uglavnom poznata samo medicinskim stručnjacima jesu *citomorfološki*, *encefalitički*, *intraoperacijski* i *prionski*.

Ishemijski ima više sveza u znanstvenome nego u popularnome korpusu. Najčešće su sveze u obama korpusima *ishemijski moždani udar* i *ishemijska bolest*, a u znanstvenome korpusu često se pojavljuje i *ishemijski moždani infarkt*.

Asimptomatski ima mnogo širi kolokacijski potencijal u znanstvenome korpusu, a najčešće su sveze u obama korpusima *asimptomatska infekcija* i *asimptomatska fibrilacija*.

Pridjev *bulozni* u znanstvenome korpusu ima mnogo širi kolokacijski potencijal; u popularnome korpusu dolazi samo u svezi *bulozna epidermoliza*.

Bubrežni, koji ima dvostruko širi kolokacijski potencijal u znanstvenome korpusu nego u popularnome korpusu, mijenjanjem komunikacijskoga registra mijenja i sveze u kojima se pojavljuje. U popularnome korpusu česte su višerječne sveze *bubrežni kamenci*, *bubrežna bolest* i *bubrežna funkcija*, dok su u korpusu znanstvenih tekstova česte pojavnice *bubrežna insuficijencija* i *bubrežni transplantat*.

Venski ima malo više sveza u znanstvenome korpusu. Najčešća i u jednome i u drugome jest *venska tromboza*, dok je, primjerice, *venska cirkulacija* česta u popularnome korpusu, a u znanstvenome nije.

I u jednome i u drugome korpusu najčešće su sveze pridjeva *koronarni bolest* i *arterija*, a u znanstvenome korpusu nerijetko se uz taj pridjev pojavljuju imenice *sindrom* i *intervencija*.

Za *arterijski* nisu primijećene razlike u kolokacijskome potencijalu vezano uz promjenu komunikacijskoga registra. U obama korpusima najčešća je višerječna sveza *arterijska hipertenzija*.

Akutni je pridjev visoke čestotnosti i širokoga kolokacijskog potencijala u obama korpusima. Više sveza pronašli smo u znanstvenome korpusu, a u popularnome korpusu pojavljuju se imenice *bronhitis* i *infarkt*, kojih nema u znanstvenome korpusu.

Sljedeće višerječne sveze pojavljuju se samo u znanstvenome korpusu: *centralni venski kateter*, *devitalizirano tkivo*, *endokrini disruptor*, *ekstragastrična manifestacija*, *epitelni tumor*, *etiološka dijagnoza*, *gastroezofagealni refluks*, *generički imunosupresiv*, *hematološka neoplazma*, *hipohondrijska sumanutost*, *histološki gradus*, *hrskavična lezija*, *inspiracijski protok*, *inspiracijski tlak*, *likvorski nalaz*, *likvorsko protutijelo*, *manualna separacija*, *mišićni odjeljak*, *neoplastički proces*, *neoplastička promjena*, *neuropatološka potvrda*, *neuropatska vrijed*, *neutropenični bolesnik*, *niska viremija*, *niska incidencija*, *oksidativni metabolizam*, *oštar debridman*, *paraneoplastički pemfigus*, *paroksizmalna hemikranija*, *paroksizmalni vertigo*, *pasivni stabilizator*, *pedijatrijski sindrom*, *plantarni fascitis*, *porođajni kanal*, *posttraumatska rana*, *potkoljениčni vrijed*, *refluksna epizoda*, *refluksna nefropatija*, *rendgenska slika*, *sekundarna amiloidoza*, *serološki profil*, *srednji arterijski tlak*, *totalna parenteralna prehrana*.

Promatrajući te sveze, možemo primijetiti da su značenja određenih sveza prepoznatljiva i izvan stručne domene, kao što su *mišićni odjeljak*, *niska incidencija*, *porođajni kanal* i *rendgenska slika*, pa su rezultati te korpusne pretrage iznenađujući.

6.3.2. Pridjevi širega kolokacijskog potencijala u popularnome korpusu

Sljedeće višerječne sveze pojavljuju se samo u korpusu popularnih tekstova: *aterosklerotska bolest, bezreceptni lijek, bazalna temperatura, dentalni implantat, dentalna higijena, dječja anestezija, dječja paraliza, epidemiološke mjere, estrogenska krema, Eustahijeva cijev, fototoksična dermatoza, hipohondrijski poremećaj, karakteristični osip, karotidni sinusi, kožni osip, makularna degeneracija, matična mliječ, mehaničko oštećenje, nefritički sindrom, nepravilno držanje, menstrualni ciklus, nutritivna vrijednost, očna leća, okulistički pregled, ortodontski aparat, ortodontska terapija, osteosintetski materijal, postporodajna depresija, probiotička kultura, probiotička bakterija, prekomjerno znojenje, proljetni umor, proljetna alergija, psihogena amnezija, renalna kolika, seboroični dermatitis, siva mrena.*

Pridjev *upalni* ima podjednak kolokacijski potencijal u obama korpusima, jednake najčešće pojavnice u obama korpusima, a to su *bolest, reakcija, proces* i *promjena*. U popularnome je korpusu češća sveza *upalna promjena*, a u znanstvenome *upalni medijator*.

U popularnome korpusu pojavljuje se pridjev *antirabični*, kojega nema u znanstvenome korpusu.

Pandemijska gripa češća je u popularnome korpusu, a u znanstvenome korpusu veću pojavnost ima *pandemijska influenza*.

Imunološki ima približno jednak kolokacijski potencijal u obama korpusima, samo što se u popularnome korpusu uz višerječne sveze *imunološki sustav* i *imunološki odgovor* često pojavljuje i *imunološka reakcija*.

Pojavnice koje su karakteristične za popularni korpus, odnosno u znanstvenome korpusu njihova je čestotnost niska jesu *dobar kolesterol, dobra bakterija* i *febrilna konvulzija*.

Ovim odabranim primjerima potvrdili smo hipotezu da se promjenom komunikacijskoga registra u hrvatskome medicinskome nazivlju mijenja i kolokacijski potencijal pridjeva. Daljnja pretpostavka da će internacionalni pridjevi imati širi kolokacijski potencijal u znanstvenome korpusu zbog širega stručnog znanja, a pridjevi domaćega podrijetla u korpusu popularnih tekstova djelomično je potvrđena (primjerice pridjev *bubrežni* ima dvostruko širi potencijal u znanstvenome nego u popularnome korpusu, a *imunološki* ima približno jednak kolokacijski potencijal).

7. PRIJEDLOG ZNAČENJSKE PODJELE PRIDJEVA U HRVATSKOME MEDICINSKOM NAZIVLJU

U prijašnjim poglavljima utvrdili smo da se pridjevi u hrvatskome medicinskom nazivlju pojavljuju učestalo te pridonose njenoj visokoj strukturiranosti. Na temelju sastavljena znanstvenog i popularnog medicinskog korpusa u alatu *Sketch Engine* popisali smo jednorječne pridjevske terminološke kandidate, kao i višerječne terminološke kandidate s pridjevskom sastavnicom. U pridjevsko-imeničkim svezama istaknuta je uloga pridjeva u kategorizaciji znanja, odnosno utvrđene su relevantne značajke pojmovnih kategorija. Time smo osim pojedinačnoga značenja pridjeva dobili i uvid u odnose pridjeva s ostalim leksičkim i terminološkim jedinicama. Kako bismo utvrdili opseg njihova značenja kao i tipove entiteta s kojima se najčešće pojavljuju, u pojedinačnoj analizi znanstvenoga i popularnoga korpusa u višerječnim kandidatima s pridjevskom sastavnicom izdvojili smo imenice uz koje se pridjevi najčešće pojavljuju. Značenje pridjeva mijenja se sa značenjem imenice koju pridjev modificira te ovisno o kategoriji naziva s kojima se supojavljuje izriče različite značajke ili attribute (Grčić Simeunović 2021: 137).

U značenjskoj klasifikaciji u medicinskom području najčešće sudjeluju apsolutni pridjevi. Pitkänen-Heikkilä (2015) ističe da su apsolutni pridjevi najčešće imeničke izvedenice i njima se izražavaju obilježja koje referenti ili imaju ili nemaju. Najčešće se pojavljuju u atributnome položaju, rijetko su dio predikata i kategoriziraju referente koje modificiraju. Ne mogu se stupnjevati i najčešće nemaju uza se modifikatore te je njihovo značenje nezavisno u odnosu na imenicu kao glavu. Najčešće izražavaju sastav ili građu, vremensko ili mjesno podrijetlo, rok ili trajanje te udruženje ili članstvo. Neovisni su o kontekstu te vrlo često imaju antonimne parove s dva člana ili serijom članova u kojemu svaki član isključuje druge (Pitkänen-Heikkilä 2015: 84). U medicinskom nazivlju primjeri su za apsolutne pridjeve antonimni parovi *desni – lijevi*, *benigni – maligni*, *središnji – periferni*, *unutarnji – vanjski* itd.

Značenjsku podjelu pridjeva u domeni krša ponudila je Grčić Simeunović (2021) vodeći se kategorizacijom apsolutnih pridjeva koji izražavaju sastav, funkciju, uzrok, položaj, veličinu, oblik, starost i podrijetlo. Očekujemo da se i značajke u medicinskom području mogu kategorizirati s pomoću sličnih odnosa.

U tradicionalnoj terminologiji pojmovi su strukturirani hijerarhijski, što prikazuju generički i generičko-partitivni odnosi među pojmovima (Sager 1990, Nahod 2006, Bergovec 2018).

Klasifikacija pojma temelji se na mjestu pojma u hijerarhijskoj strukturi, a medicinsko nazivlje dobar je primjer hijerarhijski organizirana nazivlja. Pojmove možemo kategorizirati na temelju značajka koje su izražene atributima te ćemo stoga najprije utvrditi kategoriju naziva s kojom pridjevi u medicinskoj nazivlju najčešće dolaze. Time smo se odlučili na pristup organizaciji pojma odozgo prema dolje (engl. *top-down approach*) koji ljudsko znanje dijeli u domene, domene u područja, područja u specijalnosti i tako do najmanjega broja naziva koji se mogu svesti pod zajedničku kategoriju (Bergovec 2018: 50). Drugi mogući pristup za koji smo se mogli odlučiti jest odozdo prema gore (engl. *bottom-up approach*) koji podrazumijeva organizaciju pojma od najmanje prema većim organizacijskim cjelinama.

Kako ističe Taylor (2017), pridjevi se u medicinskoj jeziku pojavljuju često zato što je medicinsko nazivlje visoko strukturirano s preciznim klasifikacijama bolesti, simptoma, indikacija, dijagnoza i postupaka. U medicinskoj jeziku značenje pridjeva povezano je s anatomske nalazima, manifestacijama bolesti, prirodom organizma ili karakteristikama lijeka.

Na temelju hijerarhijski nadređenih pojmovnih kategorija, za koje ćemo navesti kako se orječuju, promatrat ćemo koji pridjevi dolaze uz njih, koje značenje najčešće izražavaju te u skladu s time naposljetku predložiti značenjsku podjelu pridjeva u hrvatskoj medicinskoj nazivlju.

Polazište za našu značenjsku podjelu bit će Dixonova podjela osnovnih semantičkih tipova pridjeva (Dixon 1982, 2004) i terminološka baza znanja o znanosti okoliša *EcoLexicon* (2019), koje ćemo dopuniti nekim značenjskim tipovima prema semantičkim ulogama koje su predložene u okviru projekta Hrvatske ovisnosne banke stabala HOBS (http://hobs.ffzg.hr/static/docs/SRL_tagset.pdf).

Dixon (1982) pridjeve dijeli prema osnovnim semantičkim tipovima, a to su: dimenzija, dob, vrijednost, boja, fizičko svojstvo, ljudska osobina i brzina (Marković 2010: 31–32). Fizičko svojstvo, ljudska osobina i brzina prema njegovu su mišljenju periferni jer klasi pridjeva tipično pripadaju samo ako je srednje velika ili velika. Tih sedam osnovnih pridjevskih semantičkih tipova Dixon (2004) dopunjuje nizom od šest tipova koji se tipično pojavljuju u jezicima s velikim pridjevskim klasama, kakav je i hrvatski – složenost, sličnost, kvalifikacija ili vrednovanje, kvantifikacija ili obasizanje, položaj i glavni brojevi (ibid: 33). Među njima nema posvojnosti koja je tipična za slavenske jezike pa je Corbett (2004: 216–217) za ruski predvidio još tri semantička tipa – posvojnost, intenzifikacija ili pojačanje, modalnost (dužnosti) ili (deontička) modalnost (ibid).

Dinamična terminološka baza *EcoLexicon* okuplja pojmove specifične za domenu ekologije koje povezuje okolišni događaj (engl. *Environmental Event*) dodjeljujući im određene uloge. U toj je bazi primijenjena terminologija okvira te su opće kategorije okolišnih entiteta povezane predikatom kodificirajući stanja, procese i događaje u kojima sudjeluju entiteti (Faber 2009). Okolišni događaj povezuje opće kategorije na nadređenoj razini i omogućuje osnove za podokvire koji se mogu upotrijebiti za ograničavanje relevantnosti kontekstnih podataka. U toj su bazi pojmovi povezani različitim značenjskim vezama (opće – specifično, dio – cjelina i nehijerarhijski odnosi). Kategorizacija se odnosi na semantičke klase s multidimenzijskim pristupom kako bi korisnik dobio najviše od ontoloških informacija. Stoga je *EcoLexicon* ontološki unaprijeđen modulom pojmovne kategorizacije koja uključuje preinačenu kategorijalnu kategorizaciju i implementaciju novih obilježja usredotočenih na opis kombinacijskoga potencijala pojmova i kategorija (Gil-Berrozpe, León-Araúz i Faber 2019: 177). Ontologija se uobičajeno smatra formalnim prikazom pojmova koji opisuje pojmove u značenjskome polju, njihova obilježja ili značajke i kako su pojmovi međusobno povezani (Weigand 1997). Pojmovi su nerijetko organizirani kao klasifikacijske hijerarhije koje nastoje biti univerzalne koliko je god moguće kako bi se upotrebljavale za različite primjene, a najopćenitije su ontološke kategorije na vrhu razine entiteti ili objekti, procesi ili događaji i atributi ili značajke (Gil-Berrozpe, León-Araúz i Faber 2019). Kontekstualizacija mora biti uključena jer način na koji se pojam povezuje s drugim pojmovima utječe na kategorizaciju.

EcoLexicon trenutačno sadržava oko 4500 pojmova i 23.500 naziva iz područja ekologije na sedam jezika (engleski, španjolski, njemački, francuski, nizozemski, moderni grčki i ruski), a planira se uključiti i kineski, portugalski i arapski jezik. Pojmovi su podijeljeni u 152 kategorije u pet kategorizacijskih razina počevši od općenitih atributa, entiteta i procesa. Glavna informacija o svakome unosu podijeljena je u pet modula: 1) definicijski modul s terminološkom definicijom koja je utemeljena na objašnjenju općega i specifičnoga, 2) terminološki modul s leksičkim denominacijama za pojam dostupnim u različitim jezicima i jezične informacije, 3) modul izvora s multimodalnim izvorima kao što su slike, videozapisi i poveznice na vanjski sadržaj, 4) modul pojmovnih kategorija s listom kategorija kojima pojam pripada, 5) frazeološki modul s frazeološkim obrascem i kolokacijskim informacijama o pojmovima i nazivima (Gil-Berrozpe, León-Araúz i Faber 2019: 177).

Za naš rad zanimat će nas kako je podijeljena hijerarhijska razina atributa u koju je uključeno 16 kategorija naziva, koje ćemo prikazati s primjerom podređenosti u ekologiji. To su:

A: atribut (engl. *attribute*)

- A-1: sposobnost (engl. *ability*): *propusnost*
- A-2: smjer (engl. *direction*): *nizvodnost*
- A-3: lokacija (engl. *location*): *mezoplima*
- A-4: mjera (engl. *measurement*): *specifični toplinski kapacitet*
- A-4.1. magnituda (engl. *magnitude*): *apsolutna visina*
- A-4.1.1. razina (engl. *level*): *maksimalni protok*
- A-4.1.1.1.: sredstvo (engl. *means*): *prosječna količina oborina*
- A-5: podrijetlo (engl. *origin*): *neolitik*
- A-6: fizička značajka (engl. *physical attribute*): *boja*
- A-6.1. sastav (engl. *composition*): *drvo*
- A-6.2. oblik (engl. *shape*): *pozadinski oblik*
- A-6.3. veličina (engl. *size*): *prosječnost*
- A-6.4. stanje (engl. *state*): *nestabilnost nagiba*
- A-6.4.1. klima (engl. *climate*): *bioklima*
- A-7: vrijeme (engl. *time*): *privremenost*

Naposljetku, da bismo ponudili sveobuhvatnu značenjsku podjelu pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju, bila je potrebno preuzeti i neke značenjske tipove iz Hrvatske ovisnosne banke stabala (HOBS), koja se sastoji od 3500 rečenica označenih semantičkim ulogama prema specifikaciji izrađenoj za hrvatski jezik na Zavodu za lingvistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Semantičke uloge u HOBS-u jesu:

- 1) živi agens (engl. *agent_animate*) – **Marko** je zapjevao.³⁸
- 2) neživi agens (engl. *agent_inanimate*) – **Atomski udar** je uništio grad.
- 3) pacijens (engl. *patient*) – **Oduzeli su im** ljudska prava.
- 4) iskustvenik (engl. *experiencer*) – **Krešo** uživa u hrenu i šunki.
- 5) korisnik (engl. *beneficiary*) – **Krešo** uči studente matematiku.
- 6) rezultat (engl. *result*) – **On** je postao **Španjolac**.

---

³⁸ Svi su primjeri preuzeti iz specifikacije Hrvatske ovisnosne banke stabala.

- 7) sudionik (engl. *participant*) – **Hrvatska je potpisala ugovor s Rusijom.**
- 8) tema (engl. *theme*) – **On je naučio španjolski.**
- 9) sredstvo (engl. *instrument*) – **Ključem je otvorio vrata.**
- 10) izvor (engl. *source*) – **Svjetlost dolazi od Sunca.**
- 11) količina (engl. *quantity*) – **Povećali su trošarine od 10 do 20 posto.**
- 12) vrijeme (engl. *time*) – **Putovanje je trajalo od 6 ujutro do 7 navečer.**
- 13) lokacija (engl. *location*) – **Delegacija je otputovala u Sarajevo.**
- 14) apstraktna lokacija (engl. *abstract location*) – **Hrvatska se prima u Partnerstvo za mir.**
- 15) uzrok, namjera (engl. *cause, intention*) – **Krešo je umoran od naporna rada. Potpisali su poreze radi smanjenja deficita.**
- 16) način (engl. *manner*) – **Veselo su potpisali sporazum.**
- 17) atributna rečenica (engl. *attribute clause*) – **Vidio sam dijete koje se igralo.**

Klasifikacija znanja kategorizacijom jest nužna jer svaki pojam može biti uključen u skup hijerarhijski organiziranih kategorija, koje se protežu od općih razina prema specifičnim razinama.

S hijerarhijski nadređenim kategorijama naziva uz koje dolaze pridjevi navest ćemo primjere rečenica iz korpusa u kojima je pridjev upotrijebljen u traženome značenju.³⁹ Promatrajući značenje koje pridjevi izražavaju u medicinskome području iscrpnim korpusnim pretraživanjem, smatramo da semantičkim podjelama prema Dixonu i u *EcoLexiconu* treba dodati značenja *ishod* i *izvor*, koji su navedeni u Hrvatskoj ovisnosnoj banki stabala, kao i značenje *primjene*. Zbog brojnosti pridjeva kojima su leksikalizirana značenja navest ćemo samo neke primjere.

U *EcoLexiconu* značenje *oblik* podznačenje je značenja *fizička značajka*, dok značenje *boja* nije navedeno. U Dixonovoj podjeli navedena su značenja *fizička značajka* i *boja*. U ovome radu ta tri značenja objedinit ćemo u jednome značenju – *fizička značajka* – s obzirom na to da smatramo da je značenje *fizička značajka* nadređeno značenjima *oblik* i *boja*, a i korpusnom pretragom utvrđeno je da nema mnogo pridjevskih naziva koji izražavaju boju i oblik da bi ih bilo potrebno svrstavati u zasebnu značenjsku skupinu. S druge strane smatramo da značenje *sastav*, koje je u *EcoLexiconu* navedeno kao podznačenje značenja *fizička značajka*, u medicinskoj grani treba izdvojiti jer, primjerice, ne govorimo o fizičkoj značajki lijeka, nego o sastavu lijeka te je značenje *sastav* relevantno u medicinskome jeziku.

---

³⁹ Primjeri su preuzeti kako se pojavljuju u korpusu, bez sadržajnih i jezičnih intervencija.

U Dixonovim semantičkim tipovima nema kategorije vremena/trajanja, koja je navedena u *EcoLexiconu*. Prema korpusnim rezultatima u sastavljenim medicinskim korpusima značenje vremena vrlo je često izraženo pridjevom (*kronični, akutni, rani*), stoga ga je nužno uvrstiti u našoj značenjskoj podjeli.

U medicinskoj domeni pridjevi vrlo često izriču značenje *funkcije*, koje nije navedeno u Dixonovoj semantičkoj podjeli, a iz *EcoLexiconove* podjele srodan mu je semantički atribut *sposobnost*.

Svemu tome treba dodati i značenje *primjene*, koje nije navedeno u dosadašnjim značenjskim podjelama u jezikoslovlju, a iznimno je važno u medicinskome području, poglavito u kategoriji naziva «terapija».

Uvidom u korpus primjećujemo da pridjevi najčešće dolaze s hijerarhijski nadređenim pojmovima koje je naveo Taylor (2017), no smatramo da ih treba proširiti određenim kategorijama naziva koji su relevantni za medicinsko područje. Stoga ćemo Taylorovim kategorijama «bolest», «lijek», «simptom», «indikacija», «dijagnoza» i «postupak» dodati kategorije naziva «medicinsko osoblje», «bolesnik», «nuspojava», «dio tijela» i «medicinska oprema».⁴⁰ U nastavku rada za svaku kategoriju naziva navest ćemo pridjeve, njihovo značenje te primjere rečenica iz korpusa u kojima se pridjevi u tome značenju pojavljuju.

bolest

akutna, kronična › VRIJEME/TRAJANJE

maligna, benigna › SASTAV

psihijatrijska, cirkulacijska, hematološka, srčanožilna › FUNKCIJA

virusna, bakterijska, genetska, upalna, alergijska, serumska, šećerna › UZROK

smrtonosna, komorbidna, paralitička › ISHOD

unutarnja, plućna, bubrežna, kožna, tjelesna › LOKACIJA

nezarazna, prenosiva, autoimuna, imunosna, popratna › SVOJSTVO

---

⁴⁰ Taylorovu kategoriju naziva «lijeke» preinačili smo u kategoriju «terapija» jer smatramo da je *lijeke* hiponim hiperonimu *terapija*.

Hansenova, Alzheimerova, dječja › ODNOS/RELACIJA

Kategorija naziva bolest orječuje se i u brojnim imenicama kojima se izražava bolest (*rinitis, tumor, karcinom, dermatitis...*). U sljedećoj tablici prikazat ćemo neke imenice s kojima se pojedini pridjevi pojavljuju i značenje koje pritom izriču.

Tablica 21. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <bolest>

pridjev	kategorija naziva <bolest>	semantički atribut
alergijski	rinitis	UZROK
sistemska	skleroza	LOKACIJA
maligni	tumor	SASTAV
kronični	hepatitis	VRIJEME/TRAJANJE
kontaktni	dermatitis	UZROK
atopijski	dermatitis	UZROK
psorijatični	artritis	UZROK
gestacijski	dijabetes	UZROK
siva	mrena	FIZIČKA ZNAČAJKA
žuta	pjega	FIZIČKA ZNAČAJKA
invazivni	karcinom	SVOJSTVO

1) *Bitno je napomenuti da se u 60% bolesnika PLE javlja kao prva manifestacija **maligne bolesti** s medijanom 3,5 mjeseca prije postavljanja onkološke dijagnoze (5) te je u bolesnika s tom dijagnozom potrebno poduzeti daljnje dijagnostičke pretrage usmjerene otkrivanju neoplastičkog procesa.*

2) *Zbog tih promjena starije su osobe podložne **kroničnim bolestima**, a time i postepenom gubitku sposobnosti za samostalno funkcioniranje.*

3) U području pločastog epitela jednjaka visoki stupanj intraepitelne neoplazije i intraepitelni karcinom terminološki su iste lezije, a ako postoji invazija u laminu propriju, to se naziva **invazivni karcinom**.

4) Upravo s obzirom na činjenicu da hiperglikemija zbog neregulirane preegzistentne šećerne bolesti rezultira znatno lošijim ishodima trudnoće u odnosu na **gestacijski dijabetes** od velike je važnosti visokorizične trudnice već pri prvom prenatalnom pregledu uputiti na odgovarajuću dijagnostičku obradu.

Primjećujemo da pridjevi u kategoriji naziva <bolest> izražavaju mnoga značenja, a najčešća su uzrok, funkcija, lokacija, fizička značajka i svojstvo.

medicinsko osoblje

obiteljski, izabrani liječnik › FUNKCIJA

radni, fizikalni, seksualni terapeut › FUNKCIJA

medicinska, patronažna, glavna, odjelna, nefrološka sestra › FUNKCIJA

medicinski, fizioterapeutski, modelarski tehničar › FUNKCIJA

5) **Medicinski tehničar** na motociklu može procijeniti potrebu za daljnjim zbrinjavanjem i prijevozom pacijenta te, ako nije potrebno, otkazati dolazak standardnog tima HMP.

6) Liječenje bolesnika koji ne odgovaraju na preporučene strategije liječenja izazov je za **obiteljskog liječnika**.

7) **Patronažna sestra** je zaposlenik doma zdravlja (DZ) i mora raditi onako kako službu organizira DZ, a ne obiteljski liječnik.

8) **Fizikalni terapeut** može preporučiti plan vježbe koji odgovara sposobnostima odnosno ograničenjima pojedinog bolesnika.

Pridjevi u kategoriji naziva <medicinsko osoblje> izriču funkciju.

simptom

nespecifični, karakteristični, klasični, tipični, alarmantni, osnovni, popratni, klinički ›
SVOJSTVO

prvi, noćni, dnevni, rani, početni, akutni, kronični › VRIJEME/TRAJANJE

nosni, očni, bubrežni, trbušni, crijevni, kožni, visceralni, gastroenterološki › LOKACIJA

probavni, neurološki, respiratorni, cerebrovaskularni › FUNKCIJA

alergijski, depresivni, funkcionalni, ekstrapiramidni › UZROK

upalni, ulkusni › STANJE

teški, blagi › INTENZITET

manifestni › FIZIČKA ZNAČAJKA

9) *U istraživanju provedenom u Hrvatskoj populaciji potvrđeno je da su null-mutacije FLG nezavisni rizični čimbenik za prisutnost **kožnih simptoma** poput ekcema, crvenila, svrbeži i osipa.*

10) *Važno je naglasiti da su **ekstrapiramidni simptomi** povezani s dozom haloperidola.*

11) *Simptomi su najčešće lokalizirani u usnoj šupljini, ali se mogu javiti i **trbušni simptomi** na probavnom sustavu i anafilaksija.*

12) *Ako pacijent ima **kronične simptome**, oni su obično posljedica učinka mase i pritiska okolnih struktura, primjerice tibijalnog živca s posljedičnim parestezijama i bolovima ili poplitealne vene što vodi oticanju potkoljenice.*

Zanimljiv nam je bio naziv *ekstrapiramidni simptomi* čije nam značenje nije bilo poznato te nas je stručnjak uputio na to da je riječ o simptomima koji nastaju kao nuspojava određenih lijekova, primjerice poremećaji pokreta poput nekontroliranih ili neželjenih kretnji, tremora i mišićnih kontrakcija.

Kategorija naziva <simptom> orječuje se u brojnim pridjevsko-imeničkim svezama, koje ćemo dijelom prikazati u sljedećoj tablici.

Tablica 22. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <simptom>

pridjev	kategorija naziva «simptom»	semantički atribut
suh	kašalj	SASTAV
kronični	kašalj	VRIJEME/TRAJANJE
blaga	prehlada	INTENZITET
visoka	temperatura	INTENZITET
opća	slabost	SVOJSTVO
epileptički	napadaj	UZROK
zamagljen	vid	SVOJSTVO
bolno	mokrenje	SVOJSTVO
učestalo	mokrenje	VRIJEME/TRAJANJE
kvrgava	promjena	FIZIČKA ZNAČAJKA

U kategoriji naziva «simptom» pridjevi najčešće izražavaju vrijeme/trajanje, svojstvo, intenzitet i uzrok.

nuspojava

štetna, opasna, moguća, neželjena, glavna, nefrotoksična › SVOJSTVO

postoperacijska, dugoročna, rjeđa, odgođena › VRIJEME/TRAJANJE

hematološka, ekstrapiramidna, antikolinergička, metabolička, neuropsihijatrijska, psihijatrijska, alergijska, seksualna, dermatološka › UZROK

nepodnošljiva, blaga, ozbiljna, najozbiljnija, značajna, reducirana › INTENZITET

centralna, gastrointestinalna, kožna, bubrežna › IZVOR

smrtonosna, fatalna › ISHOD

13) *Kao **ozbiljna nuspojava** poglavito tiklopidina navodi se teška, obično reverzibilna, neutropenija, koja može nastati u čak 1-2% bolesnika koji uzimaju tiklopidin.*

14) *Pojedine retrospektivne studije su pokazale najvišu prevalenciju kožnih reakcija na lijekove u starijih bolesnika (13,6/100 000), a lijekovi koji najčešće izazivaju **kožne nuspojave** su alopurinol, cefalosporini, penicilini i statini.*

15) *Prema rezultatima praćenja nije nađena značajna razlika u sigurnosti s obzirom na **sistemske nuspojave** između vodenih i depo (aluminijских) ekstrakata, dok su lokalne reakcije zabilježene češće kod nedijaliziranih vodenih preparata.*

16) *U promatranom razdoblju zabilježene su sljedeće **psihijatrijske nuspojave** povezane s primjenom statina: nesanica, noćne more, poremećaj pamćenja i dezorijentiranost (3 slučaja).*

17) ***Blage nuspojave** nakon cijepljenja koje nisu prijavljene cjepitelju imala su 25 (25 %) cijepljenih te se sljedeće godine neće cijepiti 37 (37 %) ispitanika koji su se cijepili ove sezone.*

Pridjevi u kategoriji naziva <nuspojava> najčešće izriču uzrok, no vrlo često izražavaju i svojstvo, intenzitet i vrijeme/trajanje.

dijagnoza

pravodobna, rana, prekasna, prijeoperacijska, odgođena, konačna, prijamna, inicijalna ›
VRIJEME

obdukcijaska, operacijska, prenatalna › FUNKCIJA

citološka, serološka, patohistološka › FIZIČKA ZNAČAJKA

onkološka, reumatska, psihijatrijska › UZROK

teška, ispravna, diferencijalna, neinvazivna › SVOJSTVO

komorbiditetna, pozitivna › ISHOD

klinička › SASTAV

abdominalna › LOKACIJA

sestrinska, medicinska › ODNOS/RELACIJA

18) *Neki smrtni ishodi se nažalost neće moći spriječiti ali **rana dijagnoza** i promptna terapija mogu poboljšati ishod i preživljenje.*

19) *Kod angioedema i kompromitiranog disanja te cirkulatornog kolapsa adrenalin se mora primijeniti bez odgađanja bez obzira na to što nema **etiološke dijagnoze**.*

20) *Vrlo je malo studija usporedbe **kliničkih i obdukcijских dijagnoza** u bolesnika oboljelih od sepse/septičkog šoka u jedinicama intenzivnog liječenja.*

21) *U prvoj skupini bilo je 2,52 %, a u drugoj 1,4 % bolesnika s **prijeoperacijskom dijagnozom OSA-e**.*

U kategoriji naziva <dijagnoza> primjećujemo da pridjevi najčešće izražavaju vrijeme, što je očekivano s obzirom na ključnu ulogu vremena u dijagnozi.

terapija

adekvatna, rutinska, standardna, agresivna, konvencionalna, konzervativna › SVOJSTVO

redovita, pravodobna, promptna, jednodnevna, svakodnevna, hitna, kronična, inicijalna › VRIJEME/TRAJANJE

imunosupresijska, nadomjesna, imunološka, antikoagulacijska, protuupalna, kognitivno-bihevioralna, fizikalna, antihipertenzivna, antitumorska, antimikrobna, antivirusna, antiviralna, antikonvulzivna, citotoksična, rehidrationska, suportivna, profilaktička, trombolitička, adjuvantna, ciklosporinska, onkološka, spazmolitička, eradikacijska › FUNKCIJA

peroralna, lokalna, intravenska, bubrežna, kardiokirurška, indukcijska, radiofrekventna, endoskopska › PRIMJENA

pojačana, intenzivna › INTENZITET

antibiotska, medikamentozna, kortikosteroidna, diuretska, biološka, steroidna, opioidna ›

SASTAV

22) *Ograničavanje uključuje drogu ili lijek kad se koristi kao sredstvo za obuzdavanje ponašanja pacijenta ili kad ograničava slobodu kretanja pacijenta i nije **redovita terapija** u propisanim dozama.*

23) *U liječenju anemije bolesnika koji boluju od završnog stupnja kroničnog bubrežnog zatajenja uz terapiju LSE potrebna je **nadomjesna terapija** preparatima željeza kako bi se postigao optimalni terapijski učinak.*

24) *Kod dvoje bolesnika ordiniran je intramuskularni penicilin, s preporukom da se nakon poboljšanja nastavi **peroralna terapija**, dok je dvoje bolesnika imalo zadovoljavajući odgovor na peroralnu terapiju klindamicinom.*

25) *U nizu kliničkih ispitivanja uporabom intravaskularnog ultrazvuka (IVUS) dokazano je da **intenzivna terapija** statinima uzrokuje stabilizaciju ili smanjivanje koronarnog plaka.*

26) *Dokazano je da **kortikosteroidna terapija** nema učinka na djelotvornost cjepiva.*

Kategorija naziva ‹terapija› najčešće se leksikalizira imenicom *lijek* te njegovim vrstama. Navest ćemo neke primjere.

lijek

antipsihotični, antiupalni, antikoagulacijski, inducirani, kardiovaskularni, imunomodularni, profilaktični, psihoaktivni, antimikrobni, imunosupresivni, antiproliferativni, antihipertenzivni, antivirusni, antimikrobni, antifungalni, antituberkulotski, antiastmatski, antialergijski, citotoksični, antisekretorni › FUNKCIJA

intravenski, sistemski, peroralni › PRIMJENA

vazoaktivni, netoksični › SVOJSTVO

generički, referentni, bioslični › SASTAV

27) *Intraoperacijska prevencija zahtijeva primjenu anesteziološke tehnike s održavanjem optimalne hemodinamike i perfuzije mozga što uključuje invazivni monitoring i ako je potrebno primjenu **vazoaktivnih lijekova**.*

28) *Kortikosteroidi su najčešće primjenjivani **imunosupresivni lijekovi** u hitnim upalnim stanjima (metilprednisolon).*

29) *Bolesnici s vaskulitisom ili brzo progresivnim glomerulonefritisom kandidati su za kratkotrajnu terapiju s glukokortikoidima nakon čega se može provesti liječenje jednim od navedenih **antivirusnih lijekova**.*

Lijek se orječuje u brojnim imenicama, primjerice *nesteroidni antireumatik* izražava svojstvo, a *lokalni anestetik* primjenu.

U kategoriji naziva <terapija>, kako primjećujemo iz našega korpusa, pridjevi najčešće izražavaju funkciju, a važno je istaknuti i značenje primjene, dakle pridjevom se izriče kako se terapija uzima.

indikacija

jasna, pravilna, vitalna, loša, potencijalna, terapijska, osnovna, temeljna, glavna, relativna, apsolutna, klinička › SVOJSTVO

medicinska, epidemiološka, kirurška › IZVOR

pravodobna, rana › VRIJEME

dermatološka, kardiovaskularna, reumatološka, estetska › UZROK

Kategorija naziva <indikacija> orječuje se imenicama *stanje, poremećaj, karakteristika, manifestacija, promjena, bol* itd., koji se različito dalje leksikaliziraju.

U sljedećoj tablici navedeni su primjeri leksikalizacije indikacija i značenja koja pridjevi u toj kategoriji naziva izriču.

Tablica 23. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <indikacija>

pridjev	kategorija naziva <indikacija>	semantički atribut
perimenopauzalna	tegoba	VRIJEME/TRAJANJE
gljivična	infekcija	UZROK
kronični	stres	VRIJEME/TRAJANJE
teška	infekcija	SVOJSTVO
otežano	disanje	SVOJSTVO
noćno	mokrenje	VRIJEME/TRAJANJE
plućna	embolija	LOKACIJA
virusna	upala	UZROK
probavna	tegoba	FUNKCIJA
trajno	oštećenje	VRIJEME/TRAJANJE
venska	tromboza	LOKACIJA
akutni	infarkt	VRIJEME/TRAJANJE
psihički	umor	SVOJSTVO
bolnička	infekcija	IZVOR
klamidijska	infekcija	UZROK
anksiozni	poremećaj	SVOJSTVO
kronična	bol	VRIJEME/TRAJANJE
oštra	bol	SVOJSTVO
neuropatska	bol	UZROK
vaginalni	iscjedak	LOKACIJA

neurološka	manifestacija	FUNKCIJA
kožna	promjena	LOKACIJA
metabolička	promjena	FUNKCIJA
morfološka	promjena	FIZIČKA ZNAČAJKA

30) U Hrvatskoj na raspolaganju je cjepivo protiv krpeljnog meningoencefalitisa koje se primjenjuje prema **epidemiološkim indikacijama**.

31) Iako je inicijalno razvijen za elektivnu kolorektalnu kirurgiju, unatrag nekoliko godina ovaj protokol proširio se i na brojne druge **kirurške indikacije** i uspješno se provodi u brojnim bolnicama diljem svijeta.

32) U rizične skupine s **apsolutnom indikacijom** za eradikacijsku terapiju spadaju bolesnici s prethodnom želučanom operacijom.

33) Najčešća indikacija za operacijsko liječenje je bol koja se ne može kontrolirati neoperacijskim metodama, a postoje i **estetske indikacije**.

34) Ostale dijagnostičke procedure rade se prema **kliničkoj indikaciji**.

Pridjevi koji dolaze s kategorijom naziva <indikacija> najčešće izražavaju svojstvo i uzrok.

postupak

invazivni, standardni, interventni, konzervativni, multimodalni > SVOJSTVO

perioperacijski, hitni, primarni, sekundarni > VRIJEME/TRAJANJE

izvanbolnički, laboratorijski > LOKACIJA

dijagnostički, terapijski, kirurški, operacijski, transplantacijski, anesteziološki, psihosocijalni, imunoterapijski, reanimacijski, preventivni, hemodijalitički, aseptički, psihoterapijski, analgetski, drenažni, dijalizni > FUNKCIJA

35) Uz navedeno na temelju sačuvanih povijesti bolesti Kliničke bolnice Merkur korigirali smo postojeću historiografiju datirajući izvedeni **operacijski postupak** u hipotermiji u 1957. godinu.

36) Post-transplantacijski izvori infekcija mogu biti povezani s postojanjem klinički prepoznatljive ili neprepoznate infekcije primatelja i/ili donora u trenutku transplantacije ili se može raditi o novostečenoj infekciji u primatelja nakon **transplantacijskog postupka**.

37) Bolesnicima koju su imali generalizirane simptome ili anafilaksiju savjetuje se striktna eliminacijska dijeta, obvezno nošenje autoinjektora adrenalina, antihistaminika i oralnog glukokortikoida uz liječničku potvrdu i iskaznicu s dijagnozom i uputama o **hitnom postupku** u slučaju anafilaksije.

38) Ispravno primijenjeni **analgetski postupci** mogu čak olakšati postavljanje dijagnoze.

Kategorija naziva <postupak> orječuje se u imenicama *zahvat, rehabilitacija, intervencija, metoda, pretraga, obrada, test, pregled* itd.

U sljedećoj tablici navedeni su primjeri leksikalizacije kategorije naziva <postupak> i značenja koja pritom pridjevi izražavaju.

Tablica 24. Značenja pridjeva iz kategorije naziva <postupak>

pridjev	kategorija naziva <postupak>	semantički atribut
rana	intervencija	VRIJEME/TRAJANJE
dijagnostička	metoda	FUNKCIJA
laboratorijska	pretraga	LOKACIJA

krvna	pretraga	SASTAV
lokalna	anestezija	LOKACIJA
intenzivno	liječenje	INTENZITET
neurološki	pregled	SVOJSTVO
preoperativna	obrada	VRIJEME/TRAJANJE
plućna	rehabilitacija	LOKACIJA
patohistološka	analiza	SASTAV
preventivna	mjera	FUNKCIJA

U kategoriji naziva <postupak> pridjevi najčešće izriču funkciju, a potom svojstvo, vrijeme/trajanje i lokaciju.

Dio tijela: navest ćemo neke primjere kako bismo utvrdili što pridjevi najčešće izražavaju

ručni zglob > LOKACIJA

prsni koš > LOKACIJA

usna šupljina > LOKACIJA

uzlazna aorta > LOKACIJA

nadbubrežna žlijezda > LOKACIJA

debelo crijevo > FIZIČKA ZNAČAJKA

tanko crijevo > FIZIČKA ZNAČAJKA

leđna moždina > LOKACIJA

39) *Nadbubrežna žlijezda je najčešće sijelo tumora makar se u literaturi navode i opisi ekstraadrenalnih mijelolipoma.*

40) *Medijanom laparotomijom se nađe **tanko crijevo** prekriveno čvrstom ibroznom pločom uz opsežne priraslice.*

41) *Fetus može preživjeti tešku aortalnu stenozu jer pretežiti dio srčanog izbačaja in utero preuzima **desna klijetka**, a nakon rođenja ta su djeca dovedena u rizik zbog kardiovaskularne insuficijencije.*

Primjeri naziva za dijelove tijela otkrivaju da se pridjevima najčešće izražava lokacija, a zatim fizička značajka.

bolesnik

odrastao, stariji, mlađi › DOB

izvanbolnički › LOKACIJA

visokorizični, teški, kritični › STANJE

onkološki, hematološki, dijabetički › UZROK

42) *S druge strane, **mlađi bolesnici** ne pokazuju značajno postoperacijsko poboljšanje kvalitete života budući da zbog boljih tjelesnih rezervi organizma i manjeg broja komorbiditeta imaju bolju preoperacijsku kvalitetu života.*

43) *Tjelesno propadanje **onkoloških bolesnika** nazivamo sindromom tumorske kaheksije.*

44) *Kvaliteti zbrinjavanja **dijabetičkih bolesnika** u Sveučilišnoj klinici za dijabetes, endokrinologiju i bolesti metabolizma Vuk Vrhovac doprinose elektronički zdravstveni zapisi koji se vode uz pomoć informacijskih sustava BIS i LIS.*

U kategoriji naziva ‹bolesnik› pridjevi najčešće izriču dob, stanje i uzrok.

medicinska oprema: navest ćemo nekoliko primjera kako bismo prikazali najčešće značenje pridjeva

sadreni zavoj › SASTAV
probavna cijev › FUNKCIJA
anesteziološki uređaj › FUNKCIJA
neurološki čekić › FUNKCIJA
pulsni oksimetar › FUNKCIJA
digitalni termometar › SVOJSTVO
ultrazvučni uređaj › SVOJSTVO
dezinfekcijsko sredstvo › FUNKCIJA
sterilne rukavice › FUNKCIJA
medicinska vata › SVOJSTVO
zavojni materijal › SVOJSTVO
mrežasti zavoj › FIZIČKA ZNAČAJKA

45) *Reflexi se najviše testiraju pomoću **neurološkog čekića** kojima se pokušaju izazvati normalni ili abnormalni refleksi, odnosno da se ispita postoji li ozljeda donjih ili gornjih motornih neurona.*

46) ***Pulsni oksimetar** može se koristiti u svim kliničkim stanjima u kojima postoji mogućnost javljanja hipoksije.*

47) ***Ultrazvučni uređaj** malen poput mobitela mogao bi revolucionarizirati ublažavanje boli za mnoge bolesnike koji pate od artritisa.*

48) *U samom setu za biopsiju nalazi se **bubrežasta zdjelica**, sterilni tupferi, pean, pinceta i skalpel.*

49) *Ako se radi o kroničnom venskom ulkusu liječenju pristupamo koristeći mali **kirurški set**, obloge za rane i set za kompresivnu terapiju.*

U kategoriji naziva ‹medicinska oprema› pridjevi najčešće imaju značenje funkcije, a potom svojstva, fizičke značajke i sastava.

Svakako treba napomenuti da se brojni višerječni medicinski nazivi mogu svrstati u više kategorija (primjerice *suh kašalj* ujedno je indikacija i simptom), no to nadilazi okvire ovoga rada jer nam je za značenjsku analizu bilo dovoljno ugrubo razvrstati pridjeve u pripadajuće kategorije naziva te navesti njihova značenja.

Iz svega navedenog primjećujemo da su neka značenja pridjeva koja su navedena u Dixonovoj podjeli i u *EcoLexiconu* u medicinskome području irelevantna. Pojedina su pridjevska značenja rijetka ili uopće nisu izražena (mjera, smjer, ljudska osobina, vrijednost, brzina), neka su specifična za domenu ekologije (klima, magnituda), a neka su suviše općenita i ne sudjeluju u oblikovanju medicinskih naziva (veličina).

S druge strane u *EcoLexiconu* i Dixonovoj podjeli navedena su tri značenjska tipa koja su relevantna i za medicinsko područje, a to su fizička značajka, vrijeme/trajanje i lokacija.

Na osnovi svega navedenoga predložit ćemo 14 značenja koje pridjevi izražavaju u hrvatskome medicinskom nazivlju. To su:

- 1) funkcija
- 2) uzrok
- 3) vrijeme/trajanje
- 4) fizička značajka
- 5) sastav
- 6) stanje
- 7) svojstvo
- 8) lokacija
- 9) ishod
- 10) primjena
- 11) izvor
- 12) dob
- 13) intenzitet
- 14) odnos/relacija

8. ZAKLJUČAK

Ovim radom nastojalo se uputiti na važnost proučavanja pridjeva u nazivoslovlju jer u dosadašnjim terminološkim proučavanjima toj vrsti riječi nije posvećeno dovoljno pozornosti. Tek je od šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća u okviru suvremenih terminoloških proučavanja sve više istraživanja o nazivnosti glagola, priloga i pridjeva, pa je i ovaj rad proveden u okviru suvremenih terminoloških teorija – komunikacijske terminološke teorije, terminologije okvira i sociokognitivne terminologije.

Smatramo da je u hrvatskome medicinskom nazivlju pridjev nositelj pojedinačnih vrijednosti relevantnih atributa entiteta opisanih u toj domeni te da bi izostankom terminološkoga opisa te vrste riječi jezična karakterizacija strukovne domene izostavila relevantne dijelove diskursa. Onomasiološkim i semasiološkim pristupom u terminološkome opisu istaknuto je da značenje pojma proizlazi iz unaprijed definirana mjesta u pojmovnome sustavu, kao i da se mijenja u odnosu na jezično opimjerenje u tekstu. U nazivlju glavnu ulogu imaju imenice imenujući referente na koje se pojam odnosi, no u ovome radu zauzimamo stajalište da i pridjev može postati specijalizirana leksička jedinica jer karakterizira i opisuje referent.

U teorijskome dijelu rada iznesena su dosadašnja proučavanja pridjeva u kroatističkoj i terminološkoj literaturi, objašnjeno je zašto se priklanjamo suvremenim terminološkim teorijama u istraživanju pridjeva u nazivlju, a ne zauzimamo u potpunosti tradicionalni terminološki pristup. Kao i Bergovec (2018: 244) polazimo od toga da su strukovni jezici funkcionalni registri prirodnoga jezika, a od općega jezika razlikuju se u ograničenome kontekstu uporabe, namjeni i sadržaju leksičke jedinice, odnosno naziva.

Problematizirana je podjela pridjeva te su opisane značajke medicinskoga područja u okviru kojega će se pridjevski nazivi istraživati.

Pošlo se od jezika u uporabi kako bi se opisalo ostvarenje pridjeva u kontekstu te potom odredili pridjevski nazivi prema predloženim kriterijima nazivnosti. Opisana je suvremena korpusna metodologija kojom je pristupljeno izlučivanju jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata i višerječnih terminoloških kandidata s pridjevskom sastavnicom u korpusu koji je sastavljen u alatu *Sketch Engine*. Korpusna metodologija omogućila nam je usporednu analizu diskursnih žanrova. Sastavljena su dva korpusa – korpus znanstvenih tekstova i korpus popularnih tekstova ukupne veličine od desetak milijuna pojava – u okviru kojih smo istražili

utječe li promjena komunikacijskoga registra na ponašanje pridjevskih naziva, odnosno hoće li se pridjevski nazivi u tim korpusima razlikovati, hoće li tvoriti različite višerječne sveze i koliko će biti izražena terminološka varijacija. Smatramo da je veličina korpusa pridonijela boljim istraživačkim rezultatima jer smo se manje oslanjali na vlastitu jezičnu intuiciju i znanje o domeni, a više na primjere, tj. dokaze o pojedinim tezama koji su korpusno utemeljeni.

Terminološki pridjevski kandidati dobiveni su polautomatskom metodom izlučivanja pridjeva i višerječnih naziva s pridjevskom sastavnicom koji su zatim ručno analizirani. Svaka se metoda izlučivanja naziva sastoji u interpretaciji dobivene građe, tj. u procjeni istraživača što jest, a što nije naziv. Korpusno dobivena jezična građa najbolji je temelj za istraživanje pridjeva u okviru dinamičnih konstrukcija koje odražavaju prirodu pojmovnih struktura koje sudjeluju u oblikovanju naziva. Zaključci temeljeni na analizi jednorječnih pridjevskih terminoloških kandidata i višerječnih terminoloških kandidata s pridjevskom sastavnicom mogu poslužiti kao polazište u daljnjim istraživanjima.

Dobivena jezična građa potom je pregledana prema uspostavljenim kriterijima nazivnosti, a to su postojanje definicije, relevantnost značenja u zadanome području te kolokacijski potencijal. No predložene kriterije nazivnosti pridjeva ne smatramo neupitnim i jednoznačnim te su se tijekom rada pojavile metodološke dvojbe koje se odnose na to koji je kriterij nužno ispuniti da bi pridjev bio naziv, odnosno jesu li sva tri kriterija obvezna da bismo govorili o pridjevu kao nazivu. Na temelju analize izlučenih terminoloških kandidata zaključili smo da su kriterij definicije i relevantnosti značenja nužni da bi pridjev bio naziv, pa smo u skladu s time za neke jednorječne pridjevske kandidate za koje nismo pronašli definiciju u općejezičnome rječniku i *Hrvatskome strukovnom nazivlju*, a smatramo da je njihovo značenje relevantno u medicinskome području, predložili vlastitu. Predložili smo i definicije višerječnih sveza koje su se učestalo pojavljivale u našem korpusu te su relevantne za medicinsko područje, a definiciju nismo pronašli u *Struni*. Kolokacijski potencijal složeniji je kriterij koji svakako treba dodatno istražiti u budućim istraživanjima da bi bila potvrđena uzročno-posljedična veza između širine kolokacijskoga potencijala i nazivnosti pridjeva.

U istraživanju smo proveli pojedinačnu i usporednu analizu znanstvenoga i popularnoga korpusa kako bismo dobili sveobuhvatnu sliku o sličnostima i razlikama tih dvaju komunikacijskih registara u medicinskoj grani. U okviru toga pristupa smjestili smo pridjevske jedinice i zaključili da naše istraživanje potvrđuje da je u pozadini određivanja naziva neke

jedinice kontekst, odnosno da značenje ne možemo promatrati izolirano, nego da je uporaba neizbježna sastavnica određivanja značenja.

Ovim smo radom nastojali dokazati da terminološke jedinice imaju mjesto i u općemu jeziku, ne samo u usko specijaliziranome registru, jer informacije se prenose u heterogenim komunikacijskim situacijama, što utječe i na dinamičnost terminološke jedinice. Terminološki i općejezični sustav međuovisni su jer se naziv pojavljuje u sintagmatskome okruženju s terminološkim i općejezičnim jedinicama. Pridjevi se ne mogu promatrati izolirano, nego u sintagmatskome okruženju, pa je dinamični terminološki opis koji počiva na opisu ključnih procesa i događaja u domeni specijaliziranoga znanja kao što je domena medicine, a kakav se primjenjuje u terminologiji okvira, bio iznimno vrijedan kako bismo opisali pojmovne odnose između kategorija specijaliziranoga znanja u domeni medicine. Međutim taj je vid procesualnosti formalno u manjoj mjeri istaknut u radu. S obzirom na to da u okvirima rada nije bilo mjesta za razradu metodologije terminologije okvira koja je primjenjiva na istraživanje pridjeva u medicinskoj grani, primjena toga teorijskog pristupa istražiti će se u budućim radovima.

Predložena je i značenjska podjela pridjeva u hrvatskome medicinskom nazivlju na temelju skupina pojmova koje opisuju, a kao polazište poslužile su nam Dixonova klasifikacija (Dixon 1999, 2004) i podjela primijenjena u izgradnji baze *EcoLexicon* (2019). Iz tih dviju podjela preuzeti su značenjski tipovi koje smatramo primjenjivima u medicinskome području te su njima dodana značenja relevantna za medicinsko područje, kao što su ishod i izvor. Time smo ustanovili prototipne značenjske attribute za najvažnije pojmovne kategorije u medicinskome području, a značenje pridjeva išitali na temelju ostvarenih odnosa s entitetima. Kako naglašava i Grčić Simeunović (2021) u svojoj podjeli pridjeva u domeni krša, modelom klase objekata istaknuta je aktivna uloga i sintaktičkoga profila pri stvaranju semantičke vrijednosti terminološke jedinice i interpretaciji pojmovnih kategorija.

Istraživanje je pošlo od prve hipoteze da je visoka strukturiranost medicinskih pojmova polazište za klasifikaciju pridjeva u jeziku medicinske struke. Pretpostavka je potvrđena u rezultatima korpusnoga istraživanja. Naime, bez pridjevskih naziva medicinsko područje ne bi bilo visoko strukturirano, odnosno precizno i jasno izražavalo kategorije naziva kao što su bolest, simptom, dijagnoza, indikacija, postupak itd. Pridjevi su neizostavna sastavnica stvaranja medicinskih pojmova.

Djelomično je potvrđena druga hipoteza da će u korpusu znanstvenih tekstova biti više internacionalnih pridjeva nego u korpusu popularnih tekstova. U sklopu te hipoteze pretpostavili smo da što je pojam medicinski specifičniji, to je njegova uporaba u znanstvenome registru češća, dok je u popularnome registru rjeđa. No to nismo mogli do kraja potvrditi u sastavljenome korpusu jer se katkad uporabom internacionalizama želi istaknuti moć, prestiž i vladanje sadržajem. Zahvaljujući popularizaciji znanosti, poglavito medicine, suvremeni bolesnik sve je informiraniji o svim fazama svoje bolesti, a s obzirom na današnju laku dostupnost informacija bolje ovladava i stručnim internacionalnim inačicama naziva, pa tako i pridjeva. Stoga nisu primjetne tako velike razlike u odabiru pridjevskih inačica u tim dvama sastavljenim korpusima kako smo pretpostavljali. Uostalom, malo je i internacionalnih pridjeva i pridjeva domaćega podrijetla koji su upotrijebljeni samo u jednome korpusu, što također dokazuje da granice između takve uporabe nisu strogo određene. Primijetili smo da se na mrežnim portalima, koje smo odabrali za korpus popularnih tekstova, ne suspreže od uporabe internacionalnih pridjeva iako za njih postoji dobra hrvatska zamjena. To nam dokazuje da je hrvatsko medicinsko nazivlje još nestabilno s obzirom na duboku ukorijenjenost latinskih i grčkih naziva te hrvatske zamjene još nisu dostigle status ni u popularnim tekstovima da bi se uvijek upotrebljavale umjesto internacionalizama. No ne smatramo da je ta varijantnost pridjevskih oblika terminološka anomalija, nego da ima funkciju u kontekstu u kojemu je upotrijebljena. Kako je i Bergovec (2018: 244) u svojem istraživanju terminološke varijacije u medicinskome području istaknula, „varijacija obogaćuje jezik time što pruža različite ekspresivne mogućnosti za jasnije i preciznije prenošenje stručnoga znanja prema komunikacijskim potrebama i očekivanjima, ali i omogućuje njegovo lakše razumijevanje”.

Treća hipoteza da se kolokacijski potencijal pridjeva mijenja s obzirom na znanstveni i popularni korpus potvrđena je u našem korpusu na temelju odabranih primjera. Naime, zbog znanja čitatelja, važnosti pojedine medicinske teme i namjene teksta sveze u kojima se pojedini pridjev pojavljuje nisu jednake u znanstvenome i popularnome korpusu. U popularnome korpusu češće su parafraze te se više upotrebljavaju pridjevi domaćega podrijetla čije je značenje bliskije širemu krugu korisnika, ne samo medicinskim stručnjacima.

Provedena pojedinačna korpusna analiza te usporedna analiza znanstvenoga i popularnoga korpusa mogu poslužiti kao model terminološke analize svakoga specijaliziranog područja. Abecedno popisane pridjevske inačice, uključujući sveze koje tvore i medicinske domene u kojima se pojavljuju, koje su prikazane u Prilogu 1, primjenjive su u budućim istraživanjima medicinskoga jezika. U Prilogu 2 navedena je čestotnost pojavljivanja pridjeva u znanstvenome

korpusu te pridjeva u popularnome korpusu, koja može biti korisna pri normativnim određenjima statusa pridjeva u hrvatskome standardnom jeziku.

Analiza provedena u radu doprinosi terminološkim i terminografskim istraživanjima te medicinskome jeziku dokazujući opravdanost toga da se pridjevima u terminologiji treba posvetiti mnogo više pozornosti jer sudjeluju u izgradnji znanja relevantnih struktura te tvore jednorječne i višerječne nazive. Rezultati ovoga rada mogu se primijeniti u stvaranju terminoloških resursa za stručnjake i prevoditelje tako da se na temelju čestotnosti kolokacijskih sveza upotrijebi prikladan oblik naziva.

Rezultati se također mogu iskoristiti u pripremi jednojezičnih i višejezičnih korpusa na kojima se temelje suvremeni sustavi za strojno prevođenje.

Ovaj rad pruža dobre temelje za daljnje istraživanje pridjeva u nazivlju drugih strukovnih domena te je prvi sveobuhvatan prikaz uloge te vrste riječi u nazivlju u hrvatskoj literaturi. Cilj je rada bio ilustrirati višedimenzionalnost i terminološki status pridjeva te se svakako nadamo da će pridonijeti njihovom uvrštavanju u stručne terminološke priručnike.

Budućim istraživanjima bilo bi zanimljivo iscrpnije proučiti terminološke i izražajne posebnosti komunikacijskih registara hrvatskoga medicinskog nazivlja, a rezultati bi se mogli primijeniti u različitim terminološkim resursima i priručnicima.

9. LITERATURA

Babić, S. (1966) Sufiksalna tvorba pridjeva u suvremenom hrvatskom književnom jeziku. *Rad JAZU*. 344. Zagreb.

Babić, S.; Brozović, D.; Moguš, M.; Pavešić, S.; Škarić, I.; Težak, S. (1991) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Nakladni zavod Globus.

Babić, S. (2002) *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. 3., poboljšano izdanje. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Nakladni zavod Globus.

Bae, H. S. (2006) Termes adjectivaux en corpus médical coréen: Repérage et désambiguïsation. *Terminology*, 12 (1), 19–50.

Baker, M. C. (2003) *Lexical Categories: Verbs, Nouns, and Adjectives*. New Jersey: Cambridge University Press.

Barić, E. i dr. (2005) *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

Belaj, B.; Tanacković Faletar, G. (2014) *Kognitivna gramatika hrvatskoga jezika. Knjiga prva: Imenska sintagma i sintaksa padeža*. Zagreb: Disput.

Bergovec, M. (2018) *Terminološka varijacija u hrvatskome medicinskom pisanom jeziku*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.

Bergovec, M. (2020) Prijedlog klasifikacije hrvatskih terminoloških varijanata. U: *Svijet od riječi: Terminografski i leksikografski ogledi*, ur. Brač, I.; Ostroški Anić, A. 235–159. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Bertoldi, A.; Chisman, R. (2007) Improving Legal Ontologies through Semantic Representation of Adjectives. *International Conference on Semantic Computing*. 767–774.

Biber, D.; Johnsson, S.; Leech, G., Conrad, S.; Finegan, E. (1999) *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow: Pearson.

Blagus, Bartolec, G. (2012) Kolokacijske sveze prema drugim leksičkim svezama u hrvatskom jeziku. *Fluminensia*, 24 (2), 47–59.

Blagus Bartolec, G. (2014) *Riječi i njihovi susjedi*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Blagus Bartolec, G.; Matas Ivanković, I. (2015) Procesualnost u terminologiji – na primjerima iz hrvatskoga i engleskoga jezika. U: *Od Šuleka do Schengena*, ur. Bratanić M.; Brač, I.; Pritchard, B., 301–315. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- Bogunović, I.; Čoso, B. (2013) Engleski u hrvatskome: Znanstveni izričaj biomedicine i zdravstva. *Fluminensia*, 25 (2), 177–91.
- Bowker, L.; Pearson, J. (2002) *Working with Specialized Language: A Practical Guide to Using Corpora*. London – New York: Routledge.
- Bowker, L.; Hawkins, S. (2006) Variation in the organization of medical terms: Exploring some motivations for term choice. *Terminology*, 12 (1), 79–110.
- Brabec, I.; Hraste, M.; Živković, S. (1966) *Gramatika hrvatskosrpskoga jezika*. 7. neizmijenjeno izdanje. Zagreb: Školska knjiga.
- Brač, I.; Bratanić, M.; Ostroški Anić, A. (2015) Hrvatsko nazivlje i nazivoslovlje od Šuleka do Struna. U: *Od Šuleka do Schengena*, ur. Bratanić, M.; Brač, I.; Pritchard, B., 3–26. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Brač, I.; Runjaić, S. (2020) Glagoli u hrvatskom strukovnom nazivlju. U: *Svijet od riječi: Terminografski i leksikografski ogledi*, ur. Brač, I.; Ostroški Anić, A. 95–119. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Bratanić, M. (2009) Što je nazivlje jeziku? Jezična politika i terminološko planiranje. U: *Jezična politika i jezična stvarnost*, ur. Granić, J., 608–616. Zagreb: Hrvatsko društvo za primjenjenu lingvistiku – HDPL.
- Bratanić, M. (2013) Nazivlje i identitet hrvatskoga jezika u Europskoj uniji. *Hrvatska revija*, 2, 42–47.
- Bratanić, M.; Lončar, M. (2015) Terminološke škole i terminografska praksa. U: *Od Šuleka do Schengena*, ur. Bratanić, M.; Brač, I.; Pritchard, B., 43–57. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Bratanić, M.; Ostroški Anić, A. (2015) Konceptcija i ustrojstvo terminološke baze Struna. U: *Od Šuleka do Schengena*, ur. Bratanić, M.; Brač, I.; Pritchard, B., 59–73. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Bratanić, M.; Ostroški Anić, A.; Runjaić, S. (2017) Od baze do portala – razvoj nacionalne terminološke infrastrukture. U: *Slovenska terminologija danas: Zbornik referata izloženih na međunarodnom simpozijumu Slovenska terminologija danas*, 657–666. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.
- Bratanić, M.; Ostroški Anić, A.; Brač, I. (2018) Izgradnja hrvatske terminološke baze STRUNA – izazovi i perspektive. U: *Slavic terminology of the end of the 20th and the beginning of the 21st centuries*, ur. Ivashchenko, V, 509–528. Kijev: Zhnets.

- Bukovčan, D. (2009) *Od teorije do prakse u jeziku struke*. Zagreb: Školska knjiga.
- Burić, H.; Lasić, J. (2013) Kolokacije u inojezičnome hrvatskome. *Zbornik radova Filozofskoga fakulteta u Splitu*, 5, 233–249.
- Cabezas-García, M.; Faber, P. (2018) Phraseology in specialized resources: an approach to complex nominals. *Lexicography*, 5/1, 55-83.
- Cabré, M. T. (1999) *Terminology: Theory, methods, and applications*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Cabré Castellvi, M. T. (2003) Theories of terminology: Their description, prescription and explanation. *Terminology*, 9 (2), 163–199.
- Cabré, M. T. ; Estopà R. (2003) On the Units of Specialised Meaning Used in Professional Communication. *Terminology Science And Research, Journal of the International Institute for Terminology Research*, 14, 15–27.
- Campos, A. A.; Castells, T. S. (2010) Adjectives and collocations in specialized texts: lexicographical implications. U: *Proceedings of the 14th EURALEX International Congress on Lexicography*. 872–881. Fryske Akademy. Leeuwarden/Ljouwert.
- Carter, R. McCarthy, M. (2006) *Cambridge grammar of English: A comprehensive guide*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Corbett, G. G. (2004) The Russian adjective: A pervasive yet elusive category. U: *Adjective classes: A Cross-linguistic Typology*, ur. Dixon. R. M. W.; Aikhenvald, A. Y. 199–222., Oxford: Oxford University Press.
- Croft, W. (1991) *Syntactic categories and grammatical relations: The cognitive organization of information*. Chicago – London: The University of Chicago Press.
- Croft, W.; Cruse, D. A. (2004) *Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cruse, D. A. (1986) *Lexical Semantics*. Cambridge – London – New York. Cambridge University Press.
- Daille, B. i dr. (1996) Empirical Observation of Term Variations and Principles for their Description. *Terminology*, 3 (2), 197–257.
- Dixon, R. M. W. (1982) *Where have all the adjectives gone? and other essays in semantics and syntax*. Berlin – New York – Amsterdam: Mouton.
- Dixon, R. M. W. (1999) Adjectives. U: *Concise Encyclopedia of Grammatical Categories*, ur. Brown, K.; Miller, J., 1–8. Oxford: Pergamon.
- Dixon, R. M. W.; Aikhenvald, A. Y. (2004) *Adjective classes: A Cross-linguistic Typology*. Oxford: Oxford University Press.

- Dobrić, K. (2013) Creating Medical Terminology: from Latin and Greek Influence to the Influence of English as the Current Lingua Franca of Medical Communication. *JAHK – European Journal of Bioethics*, 4 (7), 493–502.
- Dubuc, R. (1985) *Manuel Pratique de Terminologie*. Brossard: Linguatex.
- Durán-Muñoz, I. (2019) Adjectives and their keyness: a corpus-based analysis of tourism discourse in English. *Corpora*, 14 (3), 351–378.
- Faber P. i dr. (2006) Process-oriented terminology management in the domain of Coastal Engineering. *Terminology*, 12 (2), 189–213.
- Faber, P. (2009) The cognitive shift in terminology and specialized translation. *MonTi. Monografías de Traducción e Interpretación*, 1, 107–134.
- Faber, P. (ur.). (2012) *A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language*. Berlin – Boston: De Gruyter Mouton.
- Felber, H. (1984) *Terminology Manual*. Beč: Infoterm.
- Felber, H.; Budin, G. (1989) *Terminologie in Theorie und Praxis*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Fillmore, C. (1977) Scenes-and-frames semantics. U: *Linguistic Structures Processing*, ur. Zampolli, A., 55–81. Amsterdam – New York, Oxford: North-Holland Publishing Company.
- Fillmore, C. (1985) Frames and the Semantics of Understanding. *Quaderni di Semantica* 6, 222–254.
- Firth, J. R. (1951) *Papers in Linguistics 1934-1951*. London: Oxford University Press.
- Gil-Berrozpe, J. C.; León-Araúz, P.; Faber, P. (2019) Ontological Knowledge Enhancement in EcoLexicon, U: *Proceedings of the eLex 2019 conference*, ur. Kosem, I. i dr., 177–197. Brno: Lexical Computing CZ.
- Gjuran-Coha, A. (2011) Terminologizacija jezika medicinske struke. *Medicina Fluminensis*, 47 (1), 4–14.
- Gjuran-Coha, A.; Bosnar-Valković, B. (2013) Lingvistička analiza medicinskoga diskursa. *Jahr: europski časopis za bioetiku*, 4 (1), 107–28.
- Gjuran-Coha, A.; Bosnar-Valković, B. (2017). A study into the Croatian language of medicine. *English for Specific Purposes World*, 52, 1–18.
- Grčić Simeunović, L. (2015) Prilog metodologiji opisa sintagmi u stručnom diskursu. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 41 (1), 29–47.
- Grčić Simeunović, L.; Stepišnik, U.; Vintar, Š. (2020) Klasifikacijska uloga pridjeva u domeni geomorfologije krša. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 46 (2), 619–633.

Grčić, Simeunović, L. (2021) *Terminološki opis u službi stručnoga prevođenja. Dinamično modeliranje specijaliziranoga znanja*. Zadar – Zagreb: Sveučilište u Zadru – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Hacken, P., T. (2015) Terms and specialized vocabulary: Taming the prototypes. U: *Handbook of Terminology 1*, ur. Kockaert, H. J.; Steurs, F. 3–13. Amsterdam – Philadelphia. John Benjamins Publishing Company.

Halliday, M. A. K. (1964) *The Linguistic Sciences and Language Teaching*. London: Longmans.

Halliday, M. A. K. (1978) *Language as Social Semiotic: the Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.

Halliday, M. A. K. (1993) Language as Social Semiotic. U: *Language and Literacy in Social Practice*, ur. Maybin, J., 23–42. Clevedon: Multilingual Matters.

Hausmann, F. J. (1984) Wortschatzlernen ist Kollokationslernen. Zum Lehren und Lernen französischer Wortverbindungen. *Praxis des neusprachlichen Unterrichts*, 31. 395-406. (prema Blagus Bartolec 2014).

Heylen, K.; Hertog, D. D. (2015) Automatic term extraction. U: *Handbook of Terminology 1*, ur. Kockaert, H. J.; Steurs, F. 203–221. Amsterdam – Philadelphia. John Benjamins Publishing Company.

Hudeček, L.; Mihaljević, M. (2009) Načela normiranja hrvatskih naziva: s primjerima iz medicinskoga nazivlja. U: *Terminologija in sodobna terminografija*, ur. Ledinek, N.; Žagar Karer, M; Humar, M., 97–110. Ljubljana: Institut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Hudeček, L.; Mihaljević, M. (2012) *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Hudeček, L.; Mihaljević, M. (2019) Kad normativnu preporuku donosi terminolog, a kad standardolog? U: *Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku Jezik i um*, ur. Matešić, M.; Vlastelić, A., 31–42. Zagreb: Srednja Europa.

Husinec, S. (2015) *Terminološki aspekti jezika hrvatske sudske prakse u razdoblju od 1848. do 1918. godine s posebnim osvrtom na njemački utjecaj*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.

- ISO 704 (2009) *Terminology Work – Principles and Methods*. 3. izdanje. Ženeva: International Organization for Standardization.
- Ivir, V. (1992/1993) Kolokacije i leksičko značenje. *Filologija*, 20/21, 181–189.
- Jonke, Lj. (1953) O upotrebi tuđih riječi. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 2 (1), 2.
- Kilgariff, A.; Rychly, P.; Kovar, V.; Baisa, V. (2012) Finding multiwords of more than two words. U: *Proceedings of the 15th EURALEX International Congress*, ur. Vatvedt Fjeld, R.; Matilde Torjusen, J., 693–700. Oslo: EURALEX.
- Kocijan, K.; Kurolt, S.; Mijić, L. (2020) Building the Croatian medical dictionary from medical corpus. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 46 (1), 765–782.
- Krišković, A. (2011) Uloga konceptualne metonimije u prezentaciji znanstvenih činjenica u medicinskom diskursu. *Filologija*, 57, 133–154.
- Lakoff, G. (1987) *Women, Fire, and Dangerous Things*. Chicago – London. University of Chicago Press.
- Laurén, C.; Picht, H. (1993) *Ausgewählte Texte Zur Terminologie*. Beč: Termnet.
- L’Homme, M.-C., Heid, U.; Sager, J. C. (2003) Terminology during the past decade (1994–2004). An editorial statement. *Terminology*, 9 (2), 151–161.
- L’Homme, M. C. (2015) Predicative lexical units in terminology. U: *Language Production, Cognition, and the Lexicon*, ur. Gala, N.; Rapp, R.; Bel-Enguix, G., 75–93. Montreal: Springer International Publishing.
- Lipanović, D., Ujdur, R. (2008) Zaključci Vijeća za normu hrvatskoga standardnoga jezika. *Vjesnik Društva profesora hrvatskoga jezika*, 2, 3–5.
- Lončar, M.; Ostroški Anić, A. (2014) Eponymous medical terms as a source of terminological variation. U: *Languages for Special Purposes in a Multilingual, Transcultural World: Proceedings of the 19th European Symposium on Languages for Special Purposes*, ur. Budin, G.; ; Lušicky, V., 36–44. Beč: University of Vienna, Centre for Translation Studies.
- Löckinger, G.; Kockaert J., H.; Budin, G. (2015) Intensional definitions. U: *Handbook of Terminology Management 1*, ur. Wright, S. E.; Budin, G., 60–81. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins B.V.

- Lynch, C. (1997) Medical Terminology Management. U: *Handbook of Terminology Management 1*, ur. Wright, S. E.; Budin, G., 160–170. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins B.V.
- Ljubešić, N.; Erjavec, T. (2011) hrWaC and slWac: Compiling Web Corpora for Croatian and Slovene. U: *Text, Speech and Dialogue*. Sv. 6836, ur. Habernal, I.; Matoušek, V., 395–402. Berlin – Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- Ljubešić, N.; Klubička, F. (2014) {bs,hr,sr}WaC – Web corpora of Bosnian, Croatian and Serbian. U: *Proceedings of the 9th Web as Corpus Workshop (WaC-9)*. 29–35. Gothenburg: Association for Computational Linguistics.
- Maradin, M. (2019) *Polisemija i sinonimija u financijskoj terminologiji hrvatskoga jezika*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zadru, Zadar.
- Maretić, T. (1899) *Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*. Zagreb: Štampa i naklada knjižare L. Hartmana (Kugli i Deutsch).
- Maretić, T. (1931) *Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*. Drugo izdanje. Zagreb: Obnova.
- Marković, I. (2010) *Uvod u pridjev*. Zagreb: Disput.
- Marković, I. (2018) *Uvod u jezičnu morfologiju*. Zagreb: Disput.
- Martinet, A. (1989) *Fonction et dynamique des langues*. Pariz: Armand Colin.
- Matešić, M.; Memišević, A. (2016) Pragmatics of adjectives in academic discourse: from qualification to intensification. *Jezikoslovlje*, 17 (1–2), 179–206.
- Meljčuk, I. (2001) Collocations and Lexical Functions. *Phraseology Theory, Analysis and Applications*, 23–53.
- Mićanović, K. (2000) Posvojni pridjevi i izražavanje posvojnosti. *Suvremena lingvistika*, 49–50 (1), 111–23.
- Mićić, S. (2013) Languages of medicine – present and future. *Jahr: europski časopis za bioetiku*, 4/1. 217–233.
- Mihaljević, M. (2009) Vrjednovanje terminoloških radova. *Lahor*, 1 (7), 110–119.
- Moguš, M.; Bratanić, M.; Tadić, M. (1999) *Hrvatski čestotni rječnik*. Zagreb: Školska knjiga.
- Nahod, B. (2016) *O umu stručnjaka*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- Nahod, B. (2020) O nazivnosti pridjeva: komparativna analiza pridjeva u Struni i rječnicima općega jezika. U: *Svijet od riječi: Terminografski i leksikografski ogledi*, ur. Brač, I.; Ostroški Anić, A. 185–199. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Nichols, J. (1986) Head-marking and dependent-marking grammar. *Language*, 62, 56–119.
- Ostroški, Anić, A. (2015) *Kognitivnolingvistička analiza engleskih i hrvatskih figurativnih konstrukcija u zrakoplovnom jeziku*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
- Ostroški Anić, A. (2019) *Metafora u terminologiji*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Pavletić, H. (2018) *Leksikografska obradba naziva*. Pula: Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.
- Pešikan, M. (1957) Odredni pridev u srpskohrvatskom jeziku. Osvrt na članak prof. S. Ristića. *Naš jezik*, 8 (5–6), Beograd.
- Petrović, B. (2007) Razvijanje kolokacijske kompetencije u hrvatskom kao stranom i drugom jeziku. *Strani jezici*, 36 (1), 31–38.
- Petruck, M. R. L. (1996) Frame Semantics. U: *Handbook of Pragmatics*, ur. Verschueren, J. i dr. 1–8. Philadelphia: John Benjamins.
- Picht, H. (1998) Terminology and Specialized Communication. U: *Eugen Wüster (1898 – 1977). Leben und Werk – Ein österreichischer Pionier der Informationsgesellschaft*, 117–131. Vienna: TermNet Verlag.
- Pitkänen-Heikkilä, K. (2015) Adjective as terms. *Terminology*, 21 (1), 76–101.
- Pranjković, I. (2010) *Ogledi o jezičnoj pravilnosti*. Zagreb: Disput.
- Radden, G.; Dirven, R. (2007) *Cognitive English grammar*. Amsterdam: John Benjamins.
- Raguž, D. (1997) *Praktična hrvatska gramatika*. Zagreb: Medicinska naklada.
- Rafaelli, I.; Katunar, D. (2012) Leksičko-semantičke strukture u hrvatskom Wordnetu. *Filologija*, 59, 69–101.
- Rafaelli, I. (2015) *O značenju – uvod u semantiku*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Ristić, S. (1956) Odredni pridev u srpskohrvatskom jeziku. *Književnost i jezik u školi*, 2–3, Beograd.
- Rosch, E. (1973) On the Internal Structure of Perceptual and Semantic Categories. U: *Cognitive Development and the Acquisition of Language*, ur. Moore, T. New York: Academic Press.
- Sager, J. C. (1990) *A practical course in terminology processing*. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

- Saussure, F. de (2000) *Tečaj opće lingvistike*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Artresor.
- Silić, J.; Rosandić, D. (1979) *Osnove morfologije i morfostilistike hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Silić, J.; Pranjković, I. (2005) *Gramatika hrvatskoga jezika: za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.
- Silić, J. (2006) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Zagreb: Disput.
- Simeon, R. (1969) *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva, I–II*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Sinclair, J. (1991) *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: OU Press.
- Tafra, B. (1988) Razgraničavanje opisnih i odnosnih pridjeva (leksikološki i leksikografski problem). *Rasprave Zavoda za jezik*, 14 (1), 185–197.
- Tafra, B.; Košutar, P. (2009) Rječotvorni modeli u hrvatskom jeziku. *Suvremena lingvistika*, 67, 87–107.
- Taylor, B. R. (2017) *The Amazing Language of Medicine: Understanding Medical Terms and Their Backstories*. New York City: Springer International Publishing.
- Temmerman, R. (1997) Questioning the Univocity Ideal. The difference between socio-cognitive Terminology and traditional Terminology. *Hermes*, 18, 51–90.
- Temmerman, R. (2000) *Towards New Ways of Terminology Description. The Sociocognitive Approach*. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Težak, S.; Babić, S. (1996) *Gramatika hrvatskoga jezika, priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb: Školska knjiga.
- Tkalčević, A. V. (1876) *Slovnica hrvatska za srednja učilišta*. Treće izdanje. Zagreb: Tiskom dioničke tiskare u Zagrebu.
- Van Valin, R. D. Jr. (2001) *An introduction to Syntax*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vodanović, M.; Štambuk, D.; Ostroški Anić, A. (2010) *Stomatološko nazivlje*. Zagreb: Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Vodanović, M.; Ostroški Anić, A. (2013) Hrvatsko biomedicinsko nazivlje – izazov za jezikoslovce. *Jahr: europski časopis za bioetiku*, 4 (7), 639–644.

- Vuletić, L.; Špalj, S.; Peroš, K.; Jakovac, H.; Ostroški Anić, A.; Vodanović, M. (2017) Assessing the Influence of the English Language on the Professional Vocabulary of Croatian Dental Students by Analysing Their Word Choice for the Translation of Medical/Dental Terms. *Terminology: International Journal of Theoretical and Applied Issues in Specialized Communication*, 23 (2), 181–206.
- Weigand, H. (1997) Multilingual Ontology-Based Lexicon for News Filtering – The TREVI Project. U: *Ontologies and Multilingual NLP: Proceedings of the 15th International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI)*, ur. Mahesh, K., 138–159. Nagoya.
- Wright, S. E. (1997) Term Selection: The Initial Phase of Terminology Management. U: *Handbook of Terminology Management*, ur. Wright, S, Budin, G., 13–25. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Wright, S. E.; Budin, G. (1997) Medical Terminology Management. U: *Handbook of Terminology Management*, ur. Wright, S, Budin, G., 160–71. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Wüster, E. (1968) *The Machine Tool. An Interlingual Dictionary of Basic Concepts*. London: Technical Press.
- Wüster, E (1979) *Einführung in Die Allgemeine Terminologielehre Und Terminologische Lexikographie*. Beč – New York: Springer International Publishing.
- Znika, M. (1997) Opisni i odnosni pridjevi. *Suvremena lingvistika*, 43/44, 341–357.
- Znika, M. (1999) Posvojni i odnosni pridjevi. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 25, 377–389.
- Znika, M. (2006) Kategorija određenosti i predikatno ime. *Jezik*, 53, 16–25.
- Znika, M. (2016) Što je pridjev imenici? (Pridjev je dijete koje pokazuje kakva mu je majka). *Jezikoslovlje*, 17 (1–2), 135–144.
- Zapisnik 16. sjednice Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika <http://pravopis.hr/uploads/vijece-za-normu.pdf> (pristupljeno 2. srpnja 2022.)

Rječnici i sekundarna literatura

Anić, V. (2009) *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi liber.

Hrvatska enciklopedija. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, www.enciklopedija.hr.

Hrvatski enciklopedijski rječnik (2002) Zagreb: Novi liber. ur. Ljiljana Jojić i Ranko Matasović.

Medicinski leksikon (1992) Leksikografski zavod Miroslav Krleža, ur. Ivo Padovan.

Šarić, Lj.; Wittschen, W. (2008) *Rječnik sinonima hrvatskoga jezika*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.

10. IZVORI ZA ZNANSTVENI I POPULARNI KORPUS

a) Znanstveni korpus

suvremeni medicinski časopisi dostupni na hrvatskome portalu znanstvenih i stručnih časopisa *Hrčak*

Acta Medica Croatica

Liječnički vjesnik

Medicus

Infektološki glasnik

Cardiologia Croatica

Psyhoterapia Croatica

Paediatrica Croatica

b) Popularni korpus

mrežni portali:

Ordinacija.hr <http://ordinacija.hr>

Cybermed <https://www.cybermed.hr>

Zdravo budi <https://www.zdravobudi.hr>

PLIVAzdravlje <https://www.zdravobudi.hr>

Kreni Zdravo <https://krenizdravo.dnevnik.hr>

CentarZdravlja <https://www.centarzdravlja.hr>

c) Ostali internetski izvori

EcoLexicon Terminological Knowledge Base, <http://ecolexicon.ugr.es/en/index.htm> *Hrvatska ovisnosna banka stabala* (HOBS), http://hobs.ffzg.hr/static/docs/SRL_tagset.pdf

HrWaC – Croatian Web Corpus, <http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/hrwac/>

Sketch Engine, <https://the.sketchengine.co.uk/>

Struna – Hrvatsko strukovno nazivlje, www.struna.ihjj.hr

11. PRILOZI

PRILOG I – TABLICA PRIDJEVA S NAJČEŠĆIM KOLOKACIJAMA U KORPUSU RAZVRSTANIH S POPISOM DOMENA U KOJIMA SE POJAVLJUJU

Medicinske grane razvrstane prema popisu koje priznaje EU
https://en.wikipedia.org/wiki/Medical_specialty

- hitna medicina
- alergologija
- anesteziologija
- kardiologija
- dječja psihijatrija
- klinička biologija
- klinička kemija
- klinička mikrobiologija
- klinička neurofiziologija
- kraniofacijalna kirurgija
- dermatologija i venerologija
- endokrinologija
- obiteljska medicina
- gastroenterološka kirurgija
- gastroenterologija
- opća kirurgija
- gerijatrija
- hematologija
- imunologija
- infektologija
- interna medicina
- laboratorijska medicina
- nefrologija
- neuropsihijatrija
- neurologija
- neurokirurgija

- nuklearna medicina
- ginekologija i opstetricija
- medicina rada
- onkologija
- oftalmologija
- oralna i maksilofacijalna kirurgija
- ortopedija
- otorinolaringologija
- dječja kirurgija
- pedijatrija
- patologija
- farmakologija
- fizikalna medicina i rehabilitacija
- plastična kirurgija
- preventivna medicina
- psihijatrija
- javno zdravstvo
- radioterapija
- radiologija
- pulmologija
- reumatologija
- dentalna medicina
- kardiotorakalna kirurgija
- tropska medicina
- urologija
- vaskularna kirurgija

pridjev domaćega podrijetla	kolokacije	internacionalizam	kolokacije	domena
trbušni	mišić, šupljina	abdominalni	kirurg	interna medicina, gastroenterološka kirurgija
nenormalni		abnormalni	nalaz, razvoj, stanica, promjena	laboratorijska medicina, klinička biologija, klinička kemija, klinička mikrobiologija, klinička neurofiziologija, patologija, radiologija
		acetilsalicilni	kiselina	farmakologija
		adjuvantni	analgetik, lijek	farmakologija, onkologija, radioterapija
osjećajni	doživljaj	afektivni	poremećaj, simptom	psihijatrija
		Ahilov	tetiva	ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija
jak, žestok, nagao	bol	akutni	bol, infekcija, zatajenje, odbacivanje, ozljeda, sindrom, pogoršanje, bronhitis, infarkt miokarda	obiteljska medicina, nefrologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, hitna medicina, neurologija, onkologija, urologija, kardiologija

		alergijski	reakcija, rinitis, bolest, astma	alergologija
		Alzheimerov	bolest	neurologija, gerijatrija
		anafilaktički	šok, reakcija	farmakologija, interna medicina, obiteljska medicina, hitna medicina, anesteziologija
		analgetski	učinak, djelovanje, terapija	farmakologija, kardiologija, anesteziologija, hitna medicina, interna medicina, obiteljska medicina, neurologija, reumatologija, onkologija, ginekologija i opstetricija, otorinolaringologija, ortopedija, urologija
		anamnestički	podatak	sve grane osim kliničkih
		Anderson-Fabryjev	bolest	nefropatija
		anesteziološki	postupak, tehnika	anesteziologija
tjeskobni	osjećaj, stanje	anksiozni	poremećaj, stanje	psihijatrija
protubakterijski		antibakterijski	djelovanje, svojstvo	klinička mikrobiologija, hitna medicina, obiteljska medicina, infektologija, interna medicina, nefrologija, ginekologija i opstetricija,

				urologija, pedijatrija, pulmologija
		antibiotski	terapija, liječenje, profilaksa	farmakologija, hitna medicina, obiteljska medicina, opća kirurgija, interna medicina, pedijatrija, ginekologija i opstetricija, urologija, pulmologija, dentalna medicina
		antikoagulantni	učinak, lijek	ginekologija i opstetricija, neurologija, vaskularna kirurgija, interna medicina, kardiologija, ginekologija i opstetricija, dermatologija i venerologija
protumikrobni		antimikrobni	terapija, liječenje	farmakologija, dentalna medicina, kirurgija, nefrologija, urologija, pedijatrija, pulmologija, ginekologija i opstetricija, kardiologija, obiteljska medicina, interna medicina
		antioksidacijski	svojstvo, djelovanje, potencijal	farmakologija

		antirabični	profilaksa, imunoglobulin, terapija	farmakologija, infektologija, javno zdravstvo, preventivna medicina, tropska medicina
		antiretrovirusni	lijek, terapija	infektologija, javno zdravstvo farmakologija, tropska medicina, preventivna medicina
protuvirusni		antivirusni	liječenje, terapija, lijek	farmakologija, infektologija, javno zdravstvo, preventivna medicina, tropska medicina, obiteljska medicina, ginekologija i opstetricija, interna medicina, pulmologija, urologija, nefrologija
		aortalni	valvula, stenoza	kardiologija, interna medicina
		arterijski	hipertenzija, tlak	kardiologija, interna medicina, obiteljska medicina, vaskularna kirurgija, hitna medicina
		asimptomatski	bakterijuriya, nosilac, infekcija, bolesnik, hipertenzija, fibrilacija	klinička mikrobiologija, infektologija, kardiologija, obiteljska medicina, javno zdravstvo, urologija,

				ortopedija, oftalmologija, pedijatrija, ginekologija i opstetricija, dermatologija i venerologija
		aterosklerotski	plak, promjena, bolest	kardiologija, neurologija, interna medicina, obiteljska medicina
netipični	simptom	atipični	antipsihotik, simptom, rana	obiteljska medicina, psihijatrija, dermatologija i venerologija, interna medicina, ginekologija i opstetricija, urologija, kirurgija, pedijatrija, alergologija, neurologija
		atopijski	dermatitis	dermatologija i venerologija
		autoimuni	bolest	imunologija, interna medicina, neurologija, obiteljska medicina
		bakterijski	infekcija, upala, uzročnik, vaginoza, konjunktivitis	infektologija, ginekologija i opstetricija, oftalmologija, pulmologija, urologija, nefrologija, patologija, kardiologija, pedijatrija, dentalna medicina, sve grane kirurgije

		bakteriološki	obrada, analiza, bris	klinička mikrobiologija, infektologija
		bazalni	membrana, stanica, vrijednost, inzulin, temperatura	interna medicina, endokrinologija, ginekologija i opstetricija
		bazocelularni	karcinom	dermatologija i venerologija
natkoljениčni	kost	bedreni	kost, mišić	ortopedija, opća kirurgija, fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija, gerijatrija
		Behçetov	bolest	kardiologija, vaskularna kirurgija, dermatologija i venerologija, reumatologija
dobročudni	tumor, povećanje, promjena	benigni	tumor, promjena, hiperplazija	onkologija, oftalmologija, dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija, pedijatrija, pulmologija, urologija, obiteljska medicina, nefrologija, endokrinologija, gastroenterologija
bezreceptni	lijek			farmakologija, obiteljska medicina
		bihevioralni	terapija	psihijatrija
		biološki	terapija, lijek	farmakologija
		bioslični	lijek	farmakologija

		bipolarni	poremećaj	psihijatrija
bolnički	liječenje, uvjet, centar, infekcija	hospitalni	liječenje, infekcija	javno zdravstvo, dermatologija i venerologija, oftalmologija, gastroenterologija, ginekologija i opstetricija, nefrologija, urologija, endokrinologija, kardiologija, pulmologija, alergologija, anesteziologija, dječja psihijatrija, gerijatrija, sve grane kirurgije, hematologija, imunologija, infektologija, interna medicina, neuropsihijatrija, psihijatrija, neurologija, onkologija, ortopedija, otorinolaringologija, pedijatrija, radioterapija, fizikalna medicina i rehabilitacija, preventivna medicina, reumatologija
bubrežni	zatajenje, funkcija, bolest, insuficijencija, transplantat	renalni	arterija, insuficijencija, kolika	nefrologija, interna medicina, obiteljska medicina, hitna medicina
		bulozni	pemfigoid, dermatoza, epidermoliza	imunologija, pedijatrija dermatologija i venerologija, obiteljska medicina

središnji	živčani sustav	centralni	vid, živčani sustav, serozna korioretinopatija, venski kateter	neurologija, oftalmologija
moždani	udar, funkcija, stanica, ovojnica	cerebralni	paraliza	neurologija, gerijatrija, obiteljska medicina, vaskularna kirurgija
moždanožilni	bolest	cerebrovaskularni	bolest, inzult	neurologija
		cistični	fibroza, promjena	interna medicina, opća kirurgija, ginekologija i opstetricija, endokrinologija, urologija, nefrologija, pulmologija
		citološki	punkcija, analiza, pregled	citologija
		citomorfološki	značajka	citologija
ubilački	stanica	citotoksični	lijek, djelovanje	imunologija, onkologija, hematologija, farmakologija
		c-reaktivni	protein	laboratorijska medicina
crijevni	viroza, infekcija, bakterija, flora			gastroenterologija, interna medicina, opća kirurgija, pedijatrija
		Crohnov	kolitis	gastroenterologija, interna medicina, opća kirurgija

debeli	crijevo			gastroenterologija, opća kirurgija
		degenerativni	promjena, bolest	interna medicina, neurologija, psihijatrija, reumatologija, gerijatrija, ortopedija, oftalmologija, dermatologija i venerologija
		dendritički	stanica	imunologija
zubni	meso, kamenac, pasta, caklina, implantat	dentalni	medicina, implantat, higijena	dentalna medicina, oralna i maksilofacijalna kirurgija
kožni		dermatološki	pregled	dermatologija i venerologija, obiteljska medicina, pedijatrija
		depresivni	poremećaj, epizoda, simptom, bolesnik	psihijatrija
desni	klijetka			kardiologija, interna medicina, obiteljska medicina
umrtvljeni	zub	devitalizirani	tkivo	dentalna medicina
razlikovni	nalaz, djelotvornost	diferencijalni	dijagnoza, krvna slika	laboratorijska medicina
raspršeni	trombocit, izljev	difuzni	krvarenje, B- velikostanični limfom, idiopatska skeletna hiperostoza	hematologija, imunologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, onkologija

		dijabetički	neuropatija, nefropatija, retinopatija, stopalo	endokrinologija, ortopedija, nefrologija, oftalmologija, obiteljska medicina, ginekologija i opstetricija
		dijagnostički	postupak, obrada, kriterij, test	laboratorijska medicina, sve kliničke grane, radiologija, nuklearna medicina, citologija
		dijastolički	tlak, disfunkcija	kardiologija, interna medicina, obiteljska medicina, hitna medicina, anesteziologija
		disocijativni	poremećaj, amnezija	psihijatrija
		dispeptični	smetnja, tegoba	gastroenterologija
udaljeni	oštećenje	distalni	dio, trećina, ulaz	neurologija, opća kirurgija, ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija, oftalmologija
dišni	sustav, put	respiratorni	infekcija, sustav, simptom, trakt	pulmologija, anesteziologija, hitna medicina, obiteljska medicina, otorinolaringologija, pedijatrija
dječji	bolest, anestezija, paraliza			pedijatrija

dnevni	bolnica, doza, unos			farmakologija, interna medicina, onkologija, pulmologija, urologija, ginekologija i opstetricija, nefrologija, oftalmologija, opća kirurgija, psihijatrija, radioterapija, pedijatrija
dobar	kolesterol, bakterija			interna medicina, infektologija
		Downov	sindrom	ginekologija i opstetricija, pedijatrija
odvodni	kanal, sustav	drenažni	kateter, položaj	urologija, interna medicina, ginekologija i opstetricija, opća kirurgija, neurologija, pulmologija, gastroenterologija, pedijatrija, nefrologija, radioterapija
		encefalitički	simptom	neurologija
unutarnji	bolest, organ, uho, krvarenje	endokrini	žlijezda, sustav, disruptor	endokrinologija, interna medicina
		endokrinološki	bolest	endokrinologija, interna medicina
		endoskopski	zahvat, tehnika, pregled, nalaz,	gastroenterologija, otorinolaringologija,

			mukozna resekcija	ortopedija, pulmologija, urologija, opća kirurgija, ginekologija i opstetricija
		endotelni	stanica, disfunkcija	interna medicina
		endotrahealni	tubus	hitna medicina, anesteziologija
		enteralni	prehrana, pripravak	gastroenterologija, interna medicina, obiteljska medicina, hitna medicina, opća kirurgija, urologija, nefrologija, anesteziologija, pedijatrija, onkologija
		enzimski	sustav, terapija, aktivnost	farmakologija, laboratorijska medicina, gastroenterologija
		ekstragastrični	manifestacija	gastroenterologija, opća kirurgija
		epidemiološki	mjera, podatak, studija	infektologija, javno zdravstvo, tropska medicina
		epitelni	stanica, tumor	onkologija, dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija
padavički		epileptički	napadaj	neurologija
istrebljivački		eradikacijski	terapija	farmakologija, infektologija
		erekcijski, erektilni	disfunkcija	psihijatrija, urologija

		estrogenski	receptor	endokrinologija, ginekologija i opstetricija
uzročni	alergen, čimbenik	etiološki	čimbenik, dijagnoza	preventivna medicina, infektologija, interna medicina
		Eustahijev	cijev	otorinolaringologija
		Fabryjev	bolest	nefrologija, interna medicina, neurologija, kardiologija
		farmakodinamički	svojtvo	farmakologija
		farmakogenetički	obrazac	farmakologija
		farmakološki	liječenje, terapija	farmakologija
		fasetni	zglob, sindrom	reumatologija, ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		fibrinski	naslaga	klinička kemija, interna medicina
tjelesni	aktivnost	fizički	aktivnost, napor, zdravlje	preventivna medicina, fizikalna medicina i rehabilitacija
		fizikalni	pregled, terapija	fizikalna medicina i rehabilitacija
		fiziološki	otopina, funkcija, proces	farmakologija, kardiologija, pulmologija, hitna medicina, alergologija, anesteziologija, psihijatrijske grane, dermatologija i venerologija, endokrinologija, sve grane kirurgije,

				obiteljska medicina, gastroenterologija, gerijatrija, hematologija, imunologija, interna medicina, laboratorijska medicina, nefrologija, neurologija, urologija, ginekologija i opstetricija, onkologija, oftalmologija, ortopedija, otorinolaringologija, pedijatrija, fizikalna medicina i rehabilitacija, preventivna medicina, radioterapija, radiologija, pulmologija, reumatologija, dentalna medicina
		fizioterapijski	pristup, program, procedura, intervencija	fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
		febrilni	neutropenija, konvulzija, stanje	sve grane osim kliničkih
		folni	kiselina	ginekologija i opstetricija, interna medicina
		fototoksični	reakcija, dermatoza	dermatologija i venerologija

djelatni	lijek	funkcionalni	sposobnost, oštećenje, cista, traka, poremećaj	farmakologija, ginekologija i opstetricija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		gastroenterološki	bolest, obrada	gastroenterologija
		gastroezofagealni	refluks	gastroenterologija
		gastrointestinalni	poremećaj, bolest, sustav, krvarenje, trakt	gastroenterologija
		Gaucherov	bolest	interna medicina
istovrsni	lijek	generički	lijek, imunosupresiv	farmakologija
spolni	hormon, odnos	genitalni	krvarenje, regija, trakt, infekcija, herpes, bradavica	ginekologija i opstetricija, urologija
		gestacijski	dijabetes, hipertenzija	ginekologija i opstetricija
		ginekološki	pregled	ginekologija i opstetricija
		Gleasonov	uzorak, zbroj	urologija
		glikemijski	indeks	laboratorijska medicina, interna medicina
		glomerularni	bazalna membrana, filtracija	nefrologija
gljivični	infekcija			infektologija, ginekologija i opstetricija, dermatologija i venerologija,

				urologija, obiteljska medicina
gnojni	angina, upala, iscjedak, infekcija, meningitis			otorinolaringologija, ginekologija i opstetricija, infektologija, neurologija, dentalna medicina, opća kirurgija, ortopedija, interna medicina, dermatologija i venerologija, pedijatrija
		gram-negativni	bakterija	klinička mikrobiologija
		Hashimotov	tireoiditis	endokrinologija
		hematološki	bolest, neoplazma	hematologija
		hemodinamski	nestabilnost, status	interna medicina
		hemolitički	anemija, steptokok	hematologija, infektologija, opća kirurgija, interna medicina, anesteziologija, hitna medicina, pedijatrija, obiteljska medicina, kardiologija
		hepatocelularni	karcinom	onkologija, gastroenterologija
		heteroanamnestički	podatak	sve grane u bolnici osim kliničkih
		hipohondrijski	poremećaj, sumanutost	psihijatrija, obiteljska medicina

		histološki	procjena, tip, nalaz, gradus, promjena, analiza	patologija
		histopatološki	nalaz	patologija
		Hodgkinov	limfom	onkologija, endokrinologija
		hormonski, hormonalni	disbalans, terapija, promjena, liječenje, kontracepcija	endokrinologija, ginekologija i opstetricija, interna medicina, urologija
hrskavični	tkivo, oštećenje, lezija			interna medicina, ortopedija, opća kirurgija, fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
		humani	papilomavirus	dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija, javno zdravstvo, preventivna medicina
		idiopatski	artritis, urtikarija, plućna fibroza, konstipacija, skolioza	reumatologija, pulmologija, dermatologija i venerologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		imunosni, imunološki	sustav, odgovor, reakcija, bolest	imunologija, onkologija, javno zdravstvo, infektologija
		imunosupresivni	terapija, lijek, liječenje	farmakologija, onkologija, imunologija

zarazni	bolest	infektivni	bolest, komplikacija, uzročnik, mononukleoza	javno zdravstvo, infektologija, tropska medicina, pedijatrija, preventivna medicina, urologija, ginekologija i opstetricija, dermatologija i venerologija
		infektološki	odjel	infektologija
		inhalacijski	alergen, anestetik, kortikosteroid, gluhokortikoid	farmakologija, pulmologija, anesteziologija
udisajni	tlak	inspiracijski	protok, tlak	pulmologija, anesteziologija
		intenzivni	liječenje, medicina, njega	hitna medicina, anesteziologija, opća kirurgija, pulmologija, interna medicina, pedijatrija, urologija, neurologija, ginekologija i opstetricija
		interni	medicina	interna medicina
		intraoperacijski	ventilacija, komplikacija, pregled	opća kirurgija, urologija, neurokirurgija, nefrologija, ortopedija, ginekologija i opstetricija
		intravenski	primjena, terapija, infuzija, imunoglobulin	farmakologija, sve grane kirurgije
agresivni	liječenje, tumor	invazivni	postupak, zahvat, metoda,	onkologija, opća kirurgija, anesteziologija, ortopedija,

			karcinom, tehnika, tumor	ginekologija i opstetricija, urologija, neurokirurgija, kardiologija
		inzulinski	rezistencija, pumpa, terapija	endokrinologija, gastroenterologija
nadraženi	živac	iritabilni	crijevo	gastroenterologija, otorinolaringologija
		iritativni	dermatitis, simptom, smetnja	dermatologija
		ishemijski	moždani udar, moždani infarkt, bolest	neurologija, interna medicina, kardiologija
izvanbolnički	potrošnja, pacijent, hitna medicinska služba, pneumonija, liječenje	izvanhospitalni		javno zdravstvo, obiteljska medicina, hitna medicina
javnozdravstveni	problem, kampanja, akcija, intervencija			javno zdravstvo
jetreni	enzim, transplantat, funkcija, apsces, ciroza, transaminaza			interna medicina, gastroenterologija, opća kirurgija, laboratorijska medicina
		kalcijski	kanal, antagonist	kardiologija, farmakologija, interna medicina

srčani	zastoj	kardijalni	arest	kardiologija, anesteziologija, hitna medicina
		kardiokirurški	bolesnik, zahvat, operacija	kardiologija
		kardiološki	pregled, pretraga, rehabilitacija	kardiologija
srčanožilni	bolest, sustav	kardiovaskularni	bolest, rizik, sustav	kardiologija
		karotidni	arterija, endarterektomija, sinus	kardiologija, neurologija
zapeščajni		karpalni	tunel	ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		Kegelov	vježba	fizikalna medicina i rehabilitacija, urologija, ginekologija i opstetricija
		kirurški	liječenje, zahvat	kirurgija
		klamidijski	infekcija	dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija, mikrobiološka medicina, urologija
		klavulanski	kiselina	farmakologija
		klinički	bolnica, istraživanje, slika, studija, praksa, ispitivanje	sve kliničke grane, farmakologija

spoznajni	razvoj	kognitivni	poremećaj, razvoj, funkcija, sposobnost	neuropsihijatrija, psihijatrija, gerijatrija, pedijatrija
		kognitivno-bihevioralni	terapija	neuropsihijatrija, psihijatrija
		kolinergički	receptor	farmakologija
		kolorektalni	karcinom	onkologija, gastroenterologija, opća kirurgija
		kompulzivni	ponašanje, laganje	psihijatrija
		kompresivni	učinak, čimbenik	kardiologija, hematologija, opća kirurgija, obiteljska medicina, hitna medicina, dermatologija i venerologija
dodirni	agnozija	kontaktni	dermatitis	dermatologija i venerologija
		konzervativni	metoda, terapija, liječenje	farmakologija, sve grane osim kliničkih
		kortikosteroidni	terapija, pripravak, lijek	farmakologija, pulmologija, neurologija, interna medicina, dermatologija i venerologija
koštani	izdanak, metabolizam	skeletni		ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
srčani	zastoj, udar, ritam, bolest, aritmija, mišić	koronarni	sindrom, bolest, arterija, intervencija	kardiologija, hitna medicina, anesteziologija

kožni	reakcija, bolest, promjena, transplantat, test, osip			dermatologija i venerologija, onkologija
		kritični	razdoblje, bolesnik, ishemija	sve grane osim kliničkih
dugotrajni	umor, kašalj	kronični	bolest, umor, bol, upala, stres	sve grane osim kliničkih
krpeljni	meningoencefalitis, encefalitis			neurologija, infektologija
krvni	tlak, žila, grupa, slika, ugrušak			hematologija, kardiologija, klinička biologija, klinička biokemija, klinička mikrobiologija, laboratorijska medicina
		laboratorijski	nalaz, pretraga, parametar	laboratorijska medicina, sve kliničke grane
		lajmski	borelioza, bolest	infektologija, javno zdravstvo
susljedni	uzorak	lančani	reakcija	laboratorijska medicina, obiteljska medicina
bočni	abdukcija, položaj	lateralni	strana, epikondilitis	ortopedija, opća kirurgija, fizikalna medicina i rehabilitacija, neurologija
leđni	moždina, mišić			ortopedija, neurologija, fizikalna medicina i rehabilitacija

liječnički	pregled, pomoć, recept	doktorski		sve grane osim kliničkih
lijevi	klijetka			ortopedija, reumatologija, neurologija, kardiologija fizikalna medicina i rehabilitacija
		likvorski	prostor, nalaz, protutijelo	laboratorijska medicina, imunologija, neurologija, nuklearna medicina
		limfni	čvor, drenaža, žila	hematologija, onkologija
		limfoproliferativni	bolest	hematologija, onkologija
		lokalizirani	stadij, bolest	sve grane osim kliničkih
regionalni	anestezija, limfni čvor	lokalni	terapija, anestezija, anestetik, primjena	sve grane osim kliničkih
loš	zadah, bakterija, kolesterol			sve grane osim kliničkih
slabinski	kralježnica, mišić	lumbalni	ekstenzor, bol, punkcija, kralježnica	ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, neurologija
zloćudni	tumor	maligni	bolest, tumor, melanom, stanica	onkologija, dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija, gastroenterologija, urologija, nefrologija, hematologija,

				neurologija
		makrolidni	antibiotik	farmakologija
		makularni	edem, degeneracija, područje	oftalmologija
		manični	epizoda, faza	psihijatrija
šaćni		manualni	terapija, separacija	fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija, ortopedija, kirurgija
masni	jetra, kiselina, tkivo, stanica, naslaga			interna medicina, laboratorijska medicina, dermatologija i venerologija
		matični	stanica, mliječ	endokrinologija, onkologija, hematologija
		medicinski	djelatnik, sestra, osoblje, dokumentacija	sve grane osim kliničkih
		medijalni	maleol, ogranak, epikondil, epikondilitis	fizikalna medicina i rehabilitacija, ortopedija, reumatologija
		medikamentni	terapija, liječenje	sve grane osim kliničkih
međuzubni	prostor, četkica	interdentalni	četkica	dentalna medicina
		mehanički	ventilacija	pulmologija, anesteziologija, kardiologija
		meningokokni	sepsa, bolest, meningitis	infektologija, neurologija

		menstruacijski, menstrualni	ciklus, krvarenje, grč	ginekologija i opstetricija
duševni	poremećaj, bolesnik	mentalni	zdravlje, poremećaj	psihijatrija
		metabolički	sindrom, bolest, poremećaj	endokrinologija, interna medicina
		metastatski	karcinom, rak, bolest	onkologija
donožni		metatarzalni	kost, tunel	ortopedija, reumatologija fizikalna medicina i rehabilitacija
		migrenski	napadaj, glavobolja	neurologija
		mikrobiološki	analiza, obrada, kultura, nalaz, laboratorij	klinička mikrobiologija
mišićni	masa, stanica, distrofija, tkivo, odjeljak			ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		mitralni	valvula, zalistak, stenoza	kardiologija
mliječni	zub			dentalna medicina
mokraćni	mjehur, sustav, cijev, kiselina	urinarni	infekcija, trakt, inkontinencija	urologija, ginekologija, nefrologija, obiteljska medicina, pedijatrija

		molekularni	dijagnostika, epidemiologija, test	klinička mikrobiologija
		monoklonski	protutijelo	farmakologija, hematologija
		morfološki	promjena, analiza	laboratorijska medicina, patologija, citologija
		motorički	simptom, sposobnost, funkcija	neurologija, ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
višestruki	zatajenje, oštećenje, ostehondrom	multipli	skleroza	nefrologija, ortopedija, neurologija, kirurgija, kardiologija
nadbubrežni	žlijezda			endokrinologija
nadomjesni	terapija, liječenje			farmakologija, ginekologija, endokrinologija
nasljedni	bolest, sklonost	hereditarni	angioedem	obiteljska medicina, dermatologija, psihijatrija, interna medicina
		nefarmakološki	metoda, liječenje	sve grane osim kliničkih
		nefritički	sindrom	nefrologija
		negativni	nalaz, tlak, bakterija	laboratorijska medicina, farmakologija, infektologija, sve kliničke grane, ginekologija i opstetricija, javno zdravstvo, interna medicina
		nehematološki	tumor	onkologija, hematologija

neagresivni	tretman	neinvazivni	metoda, ventilacija, rak	sve grane osim kliničkih
		nekirurški	liječenje, metoda	sve grane osim kliničkih
		nekrotični	tkivo, fascitis	interna medicina, kirurgija, dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija
neliječeni	upala, bolest, depresija			sve grane osim kliničkih
		neoadjuvantni	kemoterapija	onkologija
		neoplastički	proces, promjena	onkologija, radiologija
neppravilni	prehrana, držanje, srčani ritam, menstrualni ciklus	anomalni	trikromazija	sve grane osim kliničkih
		nesteroidni	antireumatik, protuupalni lijek	farmakologija
		neurološki	komplikacija, simptom, poremećaj, bolest, deficit	neurologija
		neurokirurški	zahvat, bolesnik, liječenje	neurokirurgija
		neuropatološki	promjena, potvrda	neurologija
		neuropatski	bol, ulkus, vrijed	neurologija
		neuroradiološki	obrada	neurologija, radiologija
		neutropenični	bolesnik	hematologija, interna medicina,

				laboratorijska medicina
		nezasićeni	masna kiselina	klinička kemija, interna medicina
		niskomolekularni	heparin	farmakologija, hematologija, ginekologija i opstetricija, kardiologija
nizak	tlak, vrijednost, rizik, temperatura, viremija, incidencija			sve grane osim kliničkih
uobičajeni, pravilni	simptom, aktivnost, prehrana, higijena	normalni	vrijednost, tlak, flora	sve grane osim kliničkih
nosni	sluznica, šupljina	nazalni		otorinolaringologija
hranjivi, prehrambeni	tvar, sastojak, navika, vlakno, status, unos, režim	nutritivni	status, alergija, alergen, potpora, vrijednost	gastroenterologija, onkologija, gerijatrija, pedijatrija
obični	prehlada			obiteljska medicina
obiteljski	medicina, liječnik	familijarni	hipofosfatemija, adenomatozna polipoza	obiteljska medicina
očni	tlak, bolest, leća	okulistički	pregled	oftalmologija
		oftalmološki	pregled	oftalmologija
		oksidativni	stres, metabolizam	endokrinologija

		onkološki	bolesnik, liječenje	onkologija
opći	stanje, praksa, anestezija, bolnica	generalni	slabost, zdravlje	sve grane osim kliničkih
usni	šupljina	oralni	tkivo, zdravlje, kontraceptiv, antibiotik, higijena	otorinolaringologija, farmakologija, dentalna medicina, ginekologija i opstetricija
		organski	sustav, oštećenje, bolest	sve grane osim kliničkih
		operativni	zahvat, liječenje	opća kirurgija, urologija, ginekologija i opstetricija, ortopedija, kardiologija, neurokirurgija, nefrologija, dermatologija i venerologija, oftalmologija
		opiodni	analgetik	farmakologija, psihijatrija, gerijatrija
		oportunistički	infekcija, patogen	infektologija, javno zdravstvo, mikrobiologija
		opsesivno-kompulzivni	poremećaj	psihijatrija
blokirajući	enzim	opstruktivni	plućna bolest, bolest pluća, apneja	pulmologija

		ortodontski	aparat, terapija	dentalna medicina
osnovni	bolest, liječenje	temeljni	terapija, lijek	sve grane osim kliničkih
		osteosintetski	materijal	ortopedija
oštar	debridman, bol			opća kirurgija, obiteljska medicina, hitna medicina, neurologija, kardiologija, kirurgija, urologija, nefrologija, ginekologija i opstetricija
		otorinolaringološki	pregled, obrada	otorinolaringologija
		pandemijski	soj, gripa, virus, influenca	infektologija, javno zdravstvo
		paraklinički	pokazatelj	obiteljska medicina
		paralitički	ileus	gastroenterologija, kirurgija, neurologija
		paraneoplastički	limbički encefalitis, sindrom, pemfigus	neurologija, imunologija, radiologija
nametnički		parazitološki	dijagnostika, analiza	medicinska mikrobiologija, infektologija, javno zdravstvo, tropska medicina, obiteljska medicina
		parenteralni	prehrana, terapija, primjena	onkologija, urologija, dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija,

				gastroenterologija, nefrologija, hematologija, neurologija
		Parkinsonov	bolest	neurologija, gerijatrija
iznenadni	smrt, srčani zastoj, bol	paroksizmalni	fibrilacija, hemikranija, vertigo	kardiologija, neurologija
		pasivni	imunizacija, stabilizator	imunologija, javno zdravstvo, pedijatrija
		patogeni	mikroorganizam, virus, bakterija	sve grane uključujući kliničke
		patološki	proces, stanje, nalaz, laganje, promjena	sve grane uključujući kliničke
		patofiziološki	mehanizam, čimbenik, proces	patologija
		patohistološki	analiza, dijagnoza, nalaz	patologija
		patomorfološki	promjena	patologija
		pedijatrijski	sindrom, ordinacija	pedijatrija
		pegilirani	interferon	farmakologija, interna medicina
		peludni	alergija, groznica, hunjavica, zrnce	alergologija
		peptički	ulkus, vrijed	gastroenterologija, opća kirurgija
izvansredišnji, vanjski		periferni	arterija, krv, živac, arterijska bolest, živčani	kardiologija, hematologija, neurologija, ortopedija

			sustav, neuropatija	
		perkutni	nefrostomija, koronarna intervencija	nefrologija, kardiologija
predoperacijski, prijeoperacijski		perioperacijski, preoperacijski	postupak, razdoblje, komplikacija	opća kirurgija, urologija. ginekologija i opstetricija, urologija, nefrologija, ortopedija, kardiologija, neurokirurgija, dermatologija i venerologija, urologija, oftalmologija
predoperativni		perioperativni, preoperativni	razdoblje, profilaksa, infarkt miokarda	opća kirurgija, urologija, ginekologija i opstetricija, nefrologija, ortopedija, kardiologija, dermatologija i venerologija, neurokirurgija, oftalmologija
		peritonejski	dijaliza, kateter	nefrologija, urologija
		peritumorski	pukotina	onkologija
		peronealni	tetiva, retinakul, mišić	ortopedija, neurologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		peroralni	terapija, lijek, prehrana, primjena	sve grane osim kliničkih
		planocelularni	karcinom	onkologija

tabanski	strana	plantarni	fleksija, fascitis	ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		pleuralni	izljev, prostor	pulmologija
plućni	funkcija, bolest, cirkulacija, embolija			pulmologija
		pneumokokni	cjepivo, infekcija, pneumonija, bolest	infektologija, pulmologija, urologija, ginekologija i opstetricija
pojačani	rad srca			kardiologija
		policistični	jajnik, bubrežna bolest	ginekologija i opstetricija, nefrologija
		poliklinički	praksa	sve grane osim kliničkih
porođajni	masa, težina, kanal			ginekologija i opstetricija
poslijeoperacijski	tijek, razdoblje, oporavak, poremećaj	postoperacijski	bol, tijekom, oporavak, razdoblje	ginekologija i opstetricija, urologija, opća kirurgija, nefrologija, ortopedija, kardiologija, neurokirurgija, dermatologija i venerologija, urologija, oftalmologija
poslijeporođajni	depresija	postporođajni	depresija	psihijatrija, ginekologija i opstetricija

poslijetraumatski	stresni poremećaj, kontraktura	posttraumatski	stresni poremećaj, rana	psihijatrija, ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija, kirurgija
potkoljениčni	mišić, ulkus, vrijed			ortopedija, kirurgija, fizikalna medicina i rehabilitacija
potkožni				sve grane osim kliničkih
povećani	rizik, incidencija			obiteljska medicina, infektologija, javno zdravstvo
povišeni	(krvni) tlak, (tjelesna) temperatura, razina, vrijednost, rizik			sve grane osim kliničkih
		pozitivni	nalaz, kultura, test, pacijent	infektologija, radiologija, ginekologija i opstetricija, patologija, sve kliničke grane
		prediktivni	vrijednost	preventivna medicina
predmenopauzalni	tkivo, injekcija	perimenopauzalni	tegoba, simptom, depresija	ginekologija i opstetricija, psihijatrija
prekomjerni		tjelesna težina, unos, masa, znojenje		sve grane osim kliničkih
		preneoplastički	promjena	onkologija, radiologija
prenosiv	bolest, infekcija			infektologija, javno zdravstvo,

				ginekologija i opstetricija, dermatologija i venerologija
preporučeni	unos			sve grane osim kliničkih
		pretklinički	ispitivanje, studija	laboratorijska medicina, onkologija, javno zdravstvo, infektologija, farmakologija
		preventivni	pregled, mjera	preventivna medicina
početni	simptom, stadij, faza, vrijednost	primarni	tumor, limfom, peritonitis	sve grane osim kliničkih
		prionski	bolest, protein, gen	neurologija
prirodni	tijek bolesti, žarište	naturalni		sve grane osim kliničkih
probavni		gastrointestinalni	sustav, trakt, smetnja, cijev	gastroenterologija
		probiotički	djelovanje, bakterija, kultura,	gastroenterologija, farmakologija
		profilaktički	liječenje, terapija	farmakologija, javno zdravstvo, infektologija
		prognostički	čimbenik, pokazatelj, vrijednost	sve grane osim kliničkih
proljetni	alergija			alergologija
		proksimalni	tubul	nefrologija, neurologija, kirurgija

		prospektivni	studija, istraživanje, ispitivanje	farmakologija, klinička mikrobiologija, laboratorijska medicina, javno zdravstvo
		prostatični	hiperplazija, interepitelna neoplazija	urologija
		protonski	pumpa	gastroenterologija
		protuupalni	lijek, učinak	sve grane osim kliničkih
prsni	koš, kost			interna medicina, kardiologija, pulmologija, kirurgija
		pseudoneurološki	simptom	neurologija
		psihički	poremećaj, bolest, smetnja	psihijatrija
		psihoaktivni	tvar, lijek	farmakologija, psihijatrija
		psihogeni	uzrok, bol, amnezija	psihijatrija
		psihološki	potpora, čimbenik	psihijatrija
		psihoterapijski	metoda, pristup	psihijatrija
		psihotični	poremećaj, simptom	psihijatrija
		psorijatični	artritis	dermatologija, reumatologija
pušački	kašalj			pulmologija
		radiološki	obrada, pretraga, nalaz	radiologija

		radiomorfološki	kriterij	radiologija
rani	otkrivanje, prepoznavanje, dijagnoza			preventivna medicina
redoviti	kontrola, pregled, tjelesna aktivnost			preventivna medicina
		refluksni	bolest, nefropatija, epizoda	gastroenterologija, nefrologija
		rektalni	krvarenje, pregled	gastroenterologija, kirurgija, radiologija
nepotpuni, ograničeni	prijelom, pražnjenje, tumor, protok zraka	relativni	denervacija, arterija, funkcija, insuficijencija	sve grane osim kliničkih
		rendgenski	snimka, slika	radiologija
		retrospektivni	studija, analiza	farmakologija
		reumatoidni	artritis	fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
		reumatski	bolest, groznica, vrućica	fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
		reumatološki	bolest, društvo	fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
rijetki			bolest	sve grane osim kliničkih

opasni	bolest, infekcija, simptom	rizični	čimbenik	sve grane osim kliničkih
uobičajeni	terapija, zahvat	rutinski	zahvat, pregled	sve grane osim kliničkih
ručni	zglob			ortopedija, kirurgija, neurologija, fizikalna medicina i rehabilitacija, reumatologija
sadreni	zavoj, imobilizacija			ortopedija, kirurgija
		seboreični	dermatitis	dermatologija
		seksualni	disfunkcija, partner, odnos	dermatologija i venerologija, ginekologija i opstetricija, urologija, psihijatrija
naknadni		sekundarni	hipertenzija, prevencija, infekcija, glavobolja, amiloidoza	sve grane osim kliničkih
		selektivni	inhibitor	farmakologija
		septički/septični	šok, kardiomiopatija	infektologija, kardiologija, urologija, interna medicina, anesteziologija, hitna medicina, gastroenterologija, ginekologija i opstetricija, nefrologija, ortopedija, neurokirurgija,

				kardiologija
		seroepidemiološki	ispitivanje, istraživanje	infektologija, javno zdravstvo
		serološki	test, dijagnostika, profil	imunologija, infektologija, klinička mikrobiologija
		serumski	kreatinin, albumin, vrijednost, lipid, koncentracija	laboratorijska medicina
		shizofreni	bolesnik	psihijatrija
		simptomatski	infekcija, liječenje, terapija	sve grane osim kliničkih
		sinovijalni	zglob, hondromatoza, tekućina	ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
		sinusni	čvor, ritam, infekcija	kardiologija, otorinolaringologija
sustavni	bolest, upalni odgovor, liječenje	sistemski	skleroza	obiteljska medicina, farmakologija, neurologija, infektologija, imunologija
		sistolčki	tlak	kardiologija, interna medicina, anesteziologija
sivi	mrena			oftalmologija
slobodni	radikal, zglobno tijelo			ortopedija, imunologija

smrtni	ishod, slučaj			sve grane osim kliničkih (najčešće patologija)
sníženi	vrijednost			obiteljska medicina
čvrsti	kost	solidni	organ	ortopedija, interna medicina, opća kirurgija, gastroenterologija
		somatizacijski	poremećaj	psihijatrija
tjelesni		somatski	simptom, bolest	sve grane osim kliničkih
		specijalistički	pregled, ordinacija	sve grane osim kliničkih
srednji	vrijednost, uho, arterijski tlak			otorinolaringologija, interna medicina, kliničke grane
stanični	membrana			endokrinologija
		stenotički	promjena	kardiologija, neurologija, nefrologija, urologija
		stomatološki	pregled, ordinacija, zahvat	dentalna medicina
nepoznati	etiologija, uzrok	strani	tijelo	sve grane osim kliničkih
		streptokokni	angina, infekcija, upala	sve grane osim kliničkih
		stresni	hormon, inkontinencija	endokrinologija, interna medicina, psihijatrija, urologija, ginekologija i opstetricija
strojni	ventilacija			pulmologija, kardiologija,

				nefrologija
		subklinički	oštećenje, hipotireoza	sve grane osim kliničkih
		subkronični	izlaganje	sve grane osim kliničkih
suh	kašalj, nekroza			otorinolaringologija, interna medicina, dermatologija i venerologija, pulmologija
šećerni	bolest			endokrinologija, interna medicina, gastroenterologija
štetni	tvar, bakterija			sve grane osim kliničkih
štitni	žlijezda			endokrinologija
tanki	crijevo			gastroenterologija, radiologija, opća kirurgija
		tenzijski	glavobolja	neurologija
		terapijski	postupak, mogućnost, pristup, primjena, odgovor, program	sve grane osim kliničkih
teški	astma, bolest, upala, klinička slika, sepsa			sve grane osim kliničkih
		tipični	simptom, klinička slika	sve grane osim kliničkih
tkivni	perfuzija, tlak, oksigenacija			sve grane osim psihijatrije

otrovni	tvar, žlijezda	toksični	epidermalna nekroliza, šok	interna medicina, nefrologija, anesteziologija, infektologija
		topički	primjena, antibiotik, hemoglobin	farmakologija, dermatologija i venerologija
topiv	vlakno, laktat			
		torakalni	aorta, sindrom, kralježnica, organ	reumatologija, ortopedija, neurologija, opća kirurgija, neurokirurgija
cjeloviti, potpuni	žitarica, pristup, oporavak	totalni	parenteralna prehrana, endoproteza, tiroidektomija	sve grane osim kliničkih
trajni	zub, oštećenje, invaliditet			sve grane osim kliničkih
		traumatski	ozljeda	reumatologija, opća kirurgija, psihijatrija, ortopedija
		triciklički	antidepresiv	psihijatrija, farmakologija
		trigeminalni	živac, neuralgija	neurologija, otorinolaringologija
		tromboembolijski	rizik, događaj, incident	hematologija, interna medicina, ginekologija i opstetricija, anesteziologija, hitna medicina
		tumorski	stanica, biljeg, tkivo, tvorba, masa	onkologija
		ulcerozni	kolitis	gastroenterologija

		ulkusni	bolest	gastroenterologija
		ultrazvučni	pregled, dijagnostika	nuklearna medicina, pulmologija, ginekologija i opstetricija, endokrinologija, interna medicina, opća kirurgija, radiologija
upalni	proces, odgovor, bolest, medijator, reakcija, stanica			sve grane osim kliničkih
uravnoteženi	prehrana	izbalansirani	prehrana, dijeta	gastroenterologija
uredni	nalaz			sve grane uključujući kliničke
		uremički	krvarenje	urologija
		urogenitalni	sustav, infekcija	urologija, ginekologija, nefrologija
		urološki	pregled, bolest	urologija
uvećani	limfni čvor			hematologija
uzlazni	aorta, put			kardiologija
rodnični		vaginalni	infekcija, iscjedak, flora, porođaj, krvarenje, primjena	ginekologija i opstetricija
vanjski	uho, membrana, defibrilator, masaža			sve grane osim kliničkih

krvožilni	sustav, bolest	vaskularni	endotel, pristup, bolest	kardiologija, hematologija, dermatologija i venerologija, interna medicina, neurologija
venski	tromboza, insuficijencija, katater, ulkus, vried, sustav, cirkulacija			hematologija, interna medicina, opća kirurgija, ginekologija i opstetricija, ortopedija, neurologija
		vezikoureteralni	refluks	gastroenterologija, urologija
vezivni	tkivo			interna medicina, ortopedija, fizikalna medicina i rehabilitacija, ortopedija
		viremični	bolesnik	infektologija, javno zdravstvo
		virološki	odgovor	infektologija, javno zdravstvo
		virusni	upala, infekcija, bolest	infektologija, javno zdravstvo sve grane osim kliničkih
		virusološki	odgovor	sve grane osim kliničkih
visoki	tlak, temperatura			sve grane uključujući kliničke
visokorizični	pacijent			sve grane osim kliničkih
vodene	kozice			infektologija, javno zdravstvo, pedijatrija
vratni	kralježnica			ortopedija, neurologija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
zaraženi	bolesnik, osoba			infektologija, javno zdravstvo

zdjelčni	upalna bolest, dno			interna medicina, ginekologija i opstetricija, opća kirurgija, ortopedija, nefrologija
zdravi	tkivo, stanica, životna navika			sve grane osim kliničkih
zdravstveni	sustav, djelatnik			sve grane osim kliničkih
zglobni	hrskavica, tijelo			ortopedija, reumatologija, fizikalna medicina i rehabilitacija
želučani	kiselina, sadržaj			gastroenterologija, interna medicina
živčani	sustav, vlakno			neurologija, psihijatrija
životni	dob, navika			sve grane osim kliničkih
žučni	kamenac, mjehur			gastroenterologija, opća kirurgija, radiologija
žuti	pjega			oftalmologija, gastroenterologija, ginekologija i opstetricija

PRILOG II – ČESTOTNOST PRIDJEVA U ZNANSTVENOME I POPULARNOME KORPUSU

a) znanstveni korpus

broj pridjevskih pojavnica	broj pridjevskih različenica
770.127	37.644

velik – 7363, klinički – 5579, malen – 4406, medicinski – 4333, visok – 4037, zdravstveni – 3989, kronični – 3826, nov – 3780, dobar – 3521, akutni – 3318, star – 3308, pozitivni – 3169, tjelesni – 2508, nizak – 2474, terapijski – 2454, primarni – 2419, ukupni – 2243, negativni – 2080, krvni – 2000, upalni – 1910, bubrežni – 1836, kirurški – 1794, humani – 1716, rani – 1696, srednji – 1674, lokalni – 1596, obiteljski – 1534, težak – 1513, antimikrobni – 1472, osnovni – 1454, aktivni – 1437, laboratorijski – 1375, glavni – 1343, arterijski – 1335, opći – 1292, zdrav – 1266, kardiovaskularni – 1251, bolnički – 1243, normalan – 1238, rijedak – 1205, sekundarni – 1201, infektivni – 1168, maligni – 1165, koronarni – 1147, javni – 1126, limfni – 1120, venski – 1107, dijagnostički – 1102, bakterijski – 1089, hitni – 1077, alergijski – 1036, lijevi – 1034, klinički – 1008, intenzivni – 999, gornji – 997, dobni – 991, invazivni – 984, donji – 959, oralni – 950, mlad – 947, virusni – 926, rezistentni – 918, životni – 913, uredan – 901, prosječan – 890, blag – 869, periferni – 865, mutipli – 863, sistemski – 860, desni – 840, trajni – 803, respiratorni – 803, dnevni – 782, jetreni – 779, povišeni – 774, serumski – 769, molekularni – 763, dječji – 762, rizični – 745, šećerni – 737, tumorski – 691, plućni – 689, gastrointestinalni – 683, optimalni – 663, vanjski – 654, biološki – 648, nutritivni – 646, osjetljiv – 646, dišni – 639, moždani – 634, specifični – 612, referentni – 611, povoljan – 608, zarazni – 606, kožni – 598, vaskularni – 595, povećani – 585, patogeni – 580, loš – 578, probavni – 560, potencijalni – 558, fizikalni – 556, asimptomatski – 554, spolni – 554, mastan – 537, peroralni – 529, prirodni – 523, rutinski – 521, tanki – 519, inicijalni – 516, sustavni – 509, dubok – 503, operacijski – 494, simptomatski – 493, debeli – 491, centralni – 487, distalni – 485, redoviti – 482, pedijatrijski – 471, poslijeoperacijski – 468, seksualni – 464, stručni – 464, preventivni – 463, parenteralni – 456, antibiotski – 456, stabilni – 454, srčani – 450, organski – 445, prekomjerni – 440, ultrazvučni – 437, mišićni – 433, širok – 431, genski – 420, biokemijski – 413, Crohnov – 410, imunosni – 410, histološki – 409, kontrolni – 408, javnozdravstveni – 403, crijevni – 403, koštani – 402, imunosupresivni – 402, intravenski –

400, lumbalni – 399, ozbiljan – 395, depresivni – 394, otvoren – 394, neurološki – 393, mehanički – 393, urinarni – 390, lateralni – 390, postoperativni – 388, metabolički – 385, pasivni – 384, nepoznat – 384, neinvazivni – 383, ishemijski – 381, okolni – 380, fizički – 378, epidemiološki – 374, smrtni – 364, diferencijalni – 359, prospektivni – 356, kontrolni – 356, autoimuni – 354, operativni – 353, zglobni – 353, anatomski – 351, postoperacijski – 340, tkivni – 340, prsni – 337, imunološki – 336, relativan – 335, maksimalni – 334, psihijatrijski – 333, nepovoljan – 332, proksimalni – 331, kardijalni – 319, fasetni – 318, nadomjesni – 318, enteralni – 317, hormonski – 315, abdominalni – 315, malen – 315, kompresivni – 314, prednji – 313, temeljni – 312, difuzni – 311, medijalni – 310, tromboembolijski – 307, klasični – 307, stanični – 306, palijativni – 305, mokraćni – 305, bazalni – 302, kognitivni – 293, mikrobiološki – 292, genetski – 287, fiziološki – 286, fizioterapijski – 285, psihološki – 283, antivirusni – 283, mek – 282, selektivni – 281, hemodinamski – 281, suh – 280, bolestan – 280, usni – 278, atroskopski – 278, medikamentni – 276, spinalni – 276, renalni – 270, benigni – 270, prenosivi – 270, endemski – 269, peritonejski – 269, patohistološki – 268, metastaski – 264, degenerativni – 264, atopijski – 260, epitelni – 258, pandemijski – 258, središnji – 257, konzervativni – 256, interni – 255, febrilni – 252, dijabetički – 252, patološki – 251, klinički – 251, eksperimentalni – 247, enzimski – 246, gram-negativni – 246, protuupalni – 246, adjuvantni – 244, inhalacijski – 244, ulcerozni – 242, sterilni – 239, karotidni – 235, magnetski – 233, inzulinski – 232, respiracijski – 227, bijel – 227, vaginalni – 226, vitalni – 223, perioperacijski – 221, glomerularni – 220, sadreni – 220, cerebrovaskularni – 219, nasljedni – 219, nesteroidni – 218, sistolički – 216, radiološki – 216, psihosocijalni – 216, aortalni – 214, strukturni – 212, lokalizirani – 212, kongenitalni – 211, atipični – 209, intervencijski – 209, terminalni – 208, motorički – 208, ambulantni – 206, pegilirani – 201, reaktivni – 201, pleuralni – 198, perkutni – 197, reumatoidni – 193, rendgenski – 193, idiopatski – 191, antikoagulantni – 190, imuni – 190, serološki – 189, genitalni – 189, rekurentni – 189, meningokokni – 188, vezivni – 188, torakalni – 187, veterinarski – 186, izvanbolnički – 185, krpeljni – 185, neuropatski – 184, urogenitalni – 184, mikroskopski – 183, živčani – 183, suicidalni – 182, kirurški – 181, reumatski – 180, moždani – 180, endotelni – 177, ventrikularni – 175, laparoskopski – 175, kolorektalni – 175, zloćudni – 173, eozinofilni – 171, srčani – 171, anksiozni – 170, žučni – 170, crveni – 169, ultrazvučni – 169, planocelularni – 168, refraktorni – 167, peronealni – 166, intermitentni – 164, rezidualni – 164, latentni – 163, nosni – 162, antiretrovirusni – 162, nozokomijalni – 161, psihički – 160, solidni – 158, transplantacijski – 157, prognostički – 156, intestinalni – 155, potkoljениčni – 154, intraoperacijski – 154, kontakti – 154, endogeni – 154, popratni – 153, fokalni – 153, povećani – 152, preoperativni – 150, visceralni – 150,

antihipertenzivni – 150, reverzibilni – 150, bulozni – 147, majčin – 146, lajmski – 146, prirođeni – 145, kalcijски – 144, fetalni – 144, aterosklerotski – 143, linearni – 143, hepatocelularni – 143, reproduktivni – 143, vidni – 142, carski – 142, potporni – 141, hemoragijski – 140, liječnički – 139, papilarni – 139, cervikalni – 139, farmakološki – 137, onkološki – 136, temporalni – 135, stražnji – 135, mamografski – 135, endotrahealni – 134, traumatski – 134, anaerobni – 133, noćni – 133, interkvartilni – 133, površinski – 133, tubularni – 132, acetilsalicilni – 132, abnormalan – 132, kromosomski – 132, kompresijski – 132, androgeni – 131, epidemijski – 131, vestibularni – 131, trombocitni – 130, membranski – 129, toksični – 128, morfološki – 128, autoimunosni – 128, epiduralni – 128, trigeminalni – 128, opservacijski – 127, kapilarni – 127, imunohistokemijski – 125, intersticijski – 125, obilan – 125, kritični – 124, koagulacijski – 124, etiološki – 123, intervertebralni – 123, nespecifični – 122, prenatalni – 121, ortopedski – 121, patofiziološki – 121, prionski – 121, endokrini – 120, gram-pozitivni – 119, patronažni – 119, pulsni – 119, klavulanski – 119, genomski – 118, matični – 118, supkutni – 117, populacijski – 117, fenotipski – 117, esencijalni – 116, strani – 116, neonatalni – 116, lipidni – 116, sinovijalni – 116, dijastolički – 115, inhibitorni – 114, granulacijski – 114, autonomni – 114, kolski – 113, dijalizni – 112, neugodan – 112, suportivni – 111, udarni – 111, portalni – 111, perioperativni – 110, gnojan – 109, antiagregacijski – 109, gust – 109, interventni – 107, atrijski – 107, posttransplantacijski – 107, sistematski – 107, signifikantni – 107, motorni – 106, transfuzijski – 106, umjetni – 106, c-reaktivni – 105, afebrilni – 105, intrakranijski – 104, hematološki – 104, septički – 104, aerobni – 104, perianalni – 104, protonski – 104, kortikalni – 103, bronhalni – 103, cistični – 103, somatski – 103, fibrinski – 102, rehabilitacijski – 102, razvojni – 101, intraabdominalni – 101, hipertenzivni – 100, šećerni – 100, granulomatozni – 100, trbušni – 99, mliječni – 99, anamnistički – 99, živčani – 98, cerebrospinalni – 98, femoralni – 97, virološki – 97, preoperacijski – 96, steroidni – 96, generički – 96, septični – 96, folikularni – 96, potkožni – 95, intramuskularni – 95, intermedijarni – 95, multiorganski – 95, bedreni – 95, protrombinski – 94, neuromuskularni – 93, hospitalni – 92, razvojni – 92, longitudinalni – 92, cirkulacijski – 91, kronični – 91, tuberkulozni – 91, smrtonosni – 91, sistemni – 90, eradikacijski – 90, perinatalni – 90, multirezistentni – 90, antibakterijski – 89, bezbolni – 89, benigni – 89, očni – 89, otpusni – 88, rekombinantni – 88, varikozni – 88, sniženi – 88, metatarzalni – 88, sinusni – 87, paratiroidni – 87, sintetski – 87, limfocitni – 87, gestacijski – 86, antropometrijski – 86, granični – 86, intracelularni – 86, kemoterapijski – 86, induksijski – 85, retrogradni – 85, neoperacijski – 85, plastični – 85, neodjuvantni – 85, dišni – 84, kortikosteroidni – 84, želučani – 84, makularni – 84, krvotvorni – 83, medularni – 83, slabinski – 83, gljivični – 83, nutricijski

– 82, neselektivni – 82, epidermalni – 82, posttraumatski – 82, intrakranijalni – 82, autologni – 82, Gravesov – 82, fekalni – 82, hranjiv – 81, imunokompromitirani – 81, krvožilni – 81, peritumorski – 81, proupalni – 81, okluzivni – 80, acidobazni – 80, perimenopauzalni – 80, subakutni – 80, estetski – 80, mjerni – 80, mineralni – 80, modularni – 79, multicentrični – 79, dekubitalni – 79, adoloscetni – 79, opći – 79, farmaceutski – 78, bipolarni – 78, folni – 78, sklerozirajući – 78, aortni – 78, ginekološki – 78, plazmatski – 78, aksijalni – 77, senzorni – 77, proteinski – 77, radijalni – 77, autosomni – 77, cirkulirajući – 77, dermatološki – 77, analgetski – 76, vezikoureteralni – 76, makroskopski – 76, potentni – 75, niskomolekularni – 75, tenzijski – 74, preliminarni – 74, fiziološki – 73, fascijalni – 73, okultni – 73, alveolarni – 73, specijalistički – 72, sagitalni – 72, devitalizirani – 72, tvrd – 72, opstrukcijski – 72, antikoagulacijski – 72, visokorizični – 72, imunosupresijski – 71, unilateralni – 71, gerijatrijski – 70, optički – 70, vazoaktivni – 70, imunomodulacijski – 70, pneumokokni – 70, siv – 70, hereditarni – 70, ekstracelularni – 70, kratkoelastični – 70, postpartalni – 70, serozni – 70, fibrozni – 69, infekcijski – 69, dorzalni – 69, shizofreni – 69, frontalni – 69, estrogenski – 69, nerazvijeni – 69, kontroverzni – 69, kardiokirurški – 69, necijepljeni – 69, lizosomski – 68, recidivirajući – 68, ubodni – 68, patogenetski – 68, alkalni – 68, aksilarni – 68, Fabryjev – 68, lumbosakralni – 68, ishemični – 67, hemostatski – 67, manifestni – 67, neuralni – 67, površni – 67, oksidativni – 67, oštar – 67, hematogeni – 67, anesteziološki – 67, ehokardiografski – 67, celularni – 66, rubni – 66, rameni – 66, posturalni – 66, eritematozni – 66, peritonealni – 66, bihevioralni – 66, antitrombocitni – 66, stacionarni – 66, citološki – 66, migrenski – 65, Ahilov – 65, mikcijski – 65, intaktni – 65, kardiopulmonalni – 65, kohortni – 65, intravaskularni – 65, dinamički – 65, profilaktički – 65, homologni – 64, mikrobn – 64, epidemiološki – 64, pokretni – 64, konkomitantni – 64, konzistentni – 63, kralježnični – 63, unutrašnji – 63, izvantjelesni – 63, pjegav – 63, egzogeni – 63, citoplazmatski – 62, dijalizni – 62, pankreasni – 62, refleksni – 62, Fisherov – 62, palpabilni – 62, karpalni – 62, piogeni – 61, dijabetični – 61, kongestivni – 61, duktalni – 61, statički – 61, opioidni – 61, oksidacijski – 61, solitarni – 61, ionski – 61, limfoproliferativni – 61, radioaktivni – 60, psihoaktivni – 60, filogenetski – 60, mukozni – 60, transuretralni – 60, natrijev – 60, topički – 60, reverzni – 60, placebni – 60, Anderson-Fabryjev – 59, lokomotorni – 59, Alzheimerov – 59, trijažni – 59, laserski – 59, intratekalni – 59, bazocelularni – 58, neokirurški – 58, Hodgkinov – 58, kolorni – 58, pulmonalni – 58, vertebralni – 58, kirurški – 58, Raynaudov – 58, dobrovoljni – 58, bikuspidalni – 58, farmakokinetički – 57, inaktivni – 57, nukleinski – 57, poliuretanski – 57, imunokompetentni – 56, paroksizmalni – 56, analitički – 56, opeklinski – 56, iritabilni – 56, adhezijski – 56, početni – 56, gastroezofagealni – 56, vodeni – 56, psihoterapijski – 56, refrakterni – 56,

multiplerezistentni – 56, poplitealni – 56, restriksijski – 55, nezdravstveni – 55, klamidijski – 55, nefrološki – 55, holistički – 55, zloćudni – 55, letalni – 55, toplinski – 55., ulkusni – 55, srčano-žilni – 54, dominantan – 54, mikrovaskularni – 54, virulentni – 54, kolestatski – 54, difuzijski – 54, nazalni – 54, svinjski – 54, fulminantni – 54, rektalni – 54, reperfuzijski – 53, predijalizni – 53, morski – 53, multivarijantni – 53, magnetni – 53, zdjelični – 53, ekstraintestinalni – 53, monoklonalni – 53, dermoskopski – 53, hiperbarični – 52, homogeni – 52, proliferativni – 52, juvenilni – 52, hipertrofični – 52, duodenalni – 52, urgentni – 52, hemoragični – 52, nezarazni – 52, fizikalni – 52, doplerski – 51, izvanbolnički – 51, ventrikulski – 51, simpatički – 51, posteriorni – 51, infuzijski – 51, nepokretan – 51, strani – 51, septalni – 51, stomatološki – 51, mekan – 51, recesivni – 51, asertivni – 51, reseksijski – 50, alogeni – 50, hormonalni – 50, erektilni – 50, zaraženi – 50, nealkoholni – 50, luminalni – 50, Langerhansov – 50, serotoninški – 49, nodozni – 49, neurorazvojni – 49, rekonstrukcijski – 49, termički – 49, aseptični – 49, autoimunski – 49, metilmalonski – 49, granulocitni – 49, Gaucherov – 49, regresijski – 48, medijastinalni – 48, plasminogeni – 58, nezdrav – 48, karcinomski – 48, kanalni – 48, intraluminalni – 48, emergentni – 48, stromalni – 48, embrionalni – 47, novorođenački – 47, hematopoetski – 47, jodni – 47, hipohogeni – 47, normobarični – 47, bazni – 47, tranzitorni – 47, kurativni – 47, dijagnostički – 47, makrolidni – 47, inflamatorni – 47, piramidalni – 46, neregulirani – 46, inhibicijski – 46, egzokrini – 46, internistički – 46, retikularni – 46, osteosintetski – 46., protuepidemijski – 46, obrambeni – 46, porođajni – 46, kranijalni – 46, želučani – 45, seronegativni – 45, nukelotidni – 45, osjetni – 45, lupusni – 45, gležanjski – 45, tlačni – 45, anterolateralni – 45, HIV-pozitivni – 45, medikamentozni – 45, beta-laktamski – 45, cjepni – 44, ljekovit – 44, plantarni – 44, infektološki – 44, trahealni – 44, fertilni – 44, zasićeni – 44, pseudomembranozni – 44, multifokalni – 44, Meckelov – 44, farmakoterapijski – 44, epileptički – 44, sekretorni – 44, postantimikrobni – 44, laringealni – 44, poslijetransplantacijski – 44, dijetetski – 44, mišićno-koštani – 44, sekvencijski – 44, intravezikalni – 44, neurogeni – 43, spastični – 43, parijentalni – 43, patohistološki – 43, preinvazivni – 43, spolni – 43, transmembranski – 43, ventilirani – 43, sesilni – 43, kontralateralni – 43, limbički – 43, proinflamatorni – 43, angiografski – 43, asimetrični – 43, transverzalni – 43, karcinogeni – 43, štitni – 43, peripartalni – 43, Parkinsonov – 42, temporomandibularni – 42, nekrotizirajući – 42, receptorski – 42, probirni – 42, radiološki – 42, radijacijski – 42, izdisajni – 42, skeletni – 42, imunoenzimski – 42, postmenopauzalni – 42, postekspozicijski – 42, dentalni – 42, arteriovenski – 42, neurološki – 41, hemolitički – 41, proljetni – 41, ugljični – 41, terapijski – 41, radiofrekvencijski – 41, nefarmakološki – 41, genitourinarni – 41, urološki – 41, fizioterapeutski – 41, adultni – 41, nadlaktični – 41,

mukocilijarni – 41, leukocitni – 40, križni – 40, analni – 40, polimorfni – 40, onkogeni – 40, žarišni – 40, mrežnični – 40, ekspiracijski – 40, patofiziološki – 40, mezenhimski – 40, elektrolitski – 40, multisistemski – 40, aduktorni – 39, relapsni – 39, vedski – 39, descedentni – 39, uretralni – 39, nealergijski – 39, interkostalni – 39, radikularni – 39, autolitički – 39, strukturalni – 39, eritemski – 39, farmakodinamski – 39, segmentni – 39, citoreduktivni – 38, dilatacijski – 38, histološki – 38, tuberkulinski – 38, refluksni – 38, mitralni – 38, specifični – 38, nožni – 38, efektorski – 38, simetrični – 38, mokraćni – 38, genotipski – 38, postnatalni – 38, hepatalni – 38, proliferacijski – 38, bazični – 38, ezofagealni – 38, histaminski – 38, donorski – 38, nadbubrežni – 38, dopaminski – 38, farmakološki – 37, kotininski – 37, nožni – 37, glutealni – 37, kalorijski – 37, psihomotorni – 37, fleksijski – 37, neaktivni – 37, retinalni – 37, kolesterolski – 37, arahidonski – 37, policistični – 37, hrskavični – 37, ekstranodalni – 37, neinfektivni – 37, emisijski – 37, porodni – 37, akupunkturni – 36, sanitarni – 36, imunofluorescentni – 36, Mann-Whitneyev – 36, restriktivni – 36, gastroenterološki – 36, ingvinalni – 36, avulzijski – 36, ne-Hodgkinov – 36, mekotkivni – 36, ascedentni – 36, kalijev – 36, bakteriološki – 36, rekurentni – 36, ručni – 36, postkontrastni – 36, dijagnostičko-terapijski – 36, mononuklearni – 36, ventilacijski – 36, obrambeni – 36, trzajni – 36, multimodalni – 36, dopplerski – 36, kardiokirurški – 36, citotoksični – 35, retroperitonealni – 35, indolentni – 35, digitorektalni – 35, gigantocelularni – 35, saharinski – 35, Wernickov – 35, ionizirajući – 35, bronhoalveolarni – 35, bulozni – 35, rizični – 35, multifaktorski – 35, subhondralni – 35, pokrovni – 35, perfuzijski – 35, zdravstveno-statistički – 35, dekompenzirani – 35, ilijakalni – 35, serološki – 35, paratiroidni – 35, antitombotski – 35, imunosuprimirani – 34, resecirani – 34, lubanjski – 34, biološki – 34, okcipitalni – 34, endovaskularni – 34, subduralni – 34, dugoelastični – 34, korionski – 34, biomedicinski – 34, solubilni – 34, transdermalni – 34, cistinski – 34, alergološki – 34, kardiogeni – 34, mezangijski – 34, dermalni – 34, sinkroni – 34, facijalni – 34, vulnerabilni – 34, neuroradiološki – 34, lančani – 34, pozitronski – 34, peptički – 34, pigmentni – 33, fotoalergijski – 33, indikativni – 33, ventralni – 33, kaudalni – 33, interpersonalni – 33, psihosomatski – 33, elektrofiziološki – 33, volumski – 33, starosni – 33, kadaverični – 33, lokoregionalni – 33, proupalni – 33, aferentni – 33, supraventrikularni – 33, eliminacijski – 33, valvularni – 33, paraneoplastički – 33, intranazalni – 33, anteriorni – 33, rodni – 33, dopunski – 32, pigmentirani – 32, neuroendokrini – 32, cefalosporini – 32, infekciozni – 32, neuroinvazivni – 32, koštano-hrskavični – 32, mišićno-koštani – 32, antidepresivni – 32, neurodegenerativni – 32, sedativni – 32, postprandijalni – 32, neutrofilni – 32, neuropsihijatrijski – 32, mikrobiološki – 32, rebreni – 32, nedetektibilni – 32, biološki – 32, duševni – 32, heterozigotni – 32, nedijagnosticirani – 32,

ekskrecijski – 32, suboptimalni – 32, dinamični – 32, paravertebralni – 32, psihogeni – 32, unutarstanični – 32, unutarbolnički – 32, adaptivni – 32, ulnarni – 32, supstitucijski – 32, akcesorni – 31, prognostički – 31, bistar – 31, diferencijalno-dijagnostički – 31, meticilin-rezistentni – 31, dualni – 31, intracerebralni – 31, osmotski – 31, ileocekalni – 31, angiotenzinski – 31, spongiformni – 31, subtotalni – 31, neklasificirani – 31, peludni – 31, senzitivni – 31, epizodični – 31, menopauzalni – 31, bočni – 31, oftalmološki – 31, progesteronski – 31, predisponirani – 31, aktivacijski – 31, koštani – 31, tiroidni – 31, parenhimski – 31, radiografski – 31, intravenozni – 31, krucijalni – 31, flebološki – 31, anteroposteriorni – 31, neurovaskularni – 30, provodni – 30, metabolički – 30, silikonski – 30, neutralizacijski – 30, tendoskopski – 30, intraoperativni – 30, unutarzglobni – 30, maksilofacijalni – 30, egzotermni – 30, vršni – 30, tvrdokorni – 30, visokodozni – 30, izvanstanični – 30, patelofemoralni – 30, etiopatogenetski – 30, šuplji – 30, Huntingtonov – 30, limfoidni – 30, kompulzivni – 30, hipostatski – 30, intrinzični – 30, milijarni – 30, polukružni – 30, hiperehogeni – 30, proteinsko-energetski – 30, morfofenetski – 30, kavernozi – 30, zaštitni – 29, neutropenični – 29, framinghamski – 29, uremijski – 29, tubulointersticijski – 29, tunelirani – 29, žilni – 29, paraneoplastični – 29, dugodjelujući – 29, ekstrapiramidni – 29, tranzijentni – 29, orbitalni – 29, evolucijski – 29, superiorni – 29, preemtivni – 29, ekstenzorni – 29, nefatalni – 29, bukalni – 29, rotatorni – 29, rotacijski – 29, ekspanzivni – 29, spongiozni – 29, planktonski – 29, sakroilijakalni – 29, širok – 29, potpomognuti – 29, transkateterski – 29, Sjögrenov – 29, plućni – 29, mitohondrijski – 29, likvorski – 29, plazmidni – 29, Basedowljev – 29, Likertov – 29, klonalni – 29, kardiorespiratorni – 29, cirkularni – 29, zubni – 29, hepatorenalni – 28, edematozni – 28, elastografski – 28, zametni – 28, vegetativni – 28, konformalni – 28, novoboljeli – 28, uniparentni – 28, Botallov – 28, anorganski – 28, ehogeni – 28, antigenski – 28, seropozitivni – 28, korektivni – 28, profilaktički – 28, brahijalni – 28, konstitutivni – 28, živčani – 28, antioksidacijski – 28, laringektomirni – 28, aterogeni – 28, sinergistički – 28, adneksalni – 28, aortokoronarni – 28, jugularni – 28, intradermalni – 28, delirantni – 28, cirkulatorni – 28, penicilinski – 28, mucinozni – 28, komorbidni – 28, citokinski – 28, običan – 27, vazodilatacijski – 27, neurološki – 27, obdukcijski – 27, javno-zdravstveni – 27, nociceptivni – 27, bolesnički – 27, androgeni – 27, jatrogeni – 27, psihički – 27, orofaringealni – 27, trombotski – 27, kohortni – 27, prstenast – 27, ekstrahepatalni – 27, adrenalni – 27, elektrokardiografski – 27, radiojodni – 27, komorbiditetni – 27, patološki – 27, proteolitički – 27, cervikobrahijalni – 27, borelijski – 27, specifični – 27, kompaktni – 27, intradiskalni – 27, vitaminski – 27, intraepitelni – 27, rizični – 27, urođeni – 27, ekstenzijski – 27, paratrahealni – 27, sfenoidalni – 27, Wegenerov – 27, periostalni – 27, 27, Downov – 27,

rikecijski – 27, doživotni – 27, imunološki – 27, imunokromatografski – 27, paranazalni – 26, biomehanički – 26, mikropapilarni – 26, bioptički – 26, otpadni – 26, intrahepatalni – 26, disfunkcionalni – 26, međustanični – 26, apikalni – 26, termalni – 26, nesmrtonosni – 26, definitivni – 26, Kaposijev – 26, lobularni – 26, enzimatski – 26, aspiracijski – 26, benzodiazepinski – 26, deinirani – 26, ejakcijski – 26, iatrogeni – 26, rekreativni – 26, regulacijski – 26, kognitivno-bihevioralni – 26, nefrakcionirani – 26, verbalni – 26, alergenski – 26, hiperaktivni – 26, krvno-moždani – 26, predijalizni – 26, mišićni – 26, kontracepcijski – 26, dobroćudni – 26, paraaortalni – 26, Pompeov – 26, cjepni – 26, Kirschnerov – 26, Guillain-Barréov – 26, laringalni – 26, kompenzatorni – 26, transkutni – 26, muskarinski – 26, – 26, incidentni – 26, alergični – 26, reparatorni – 25, infracrveni – 25, neuroendokrini – 25, kratkodjelujući – 25, inoperabilni – 25, srčano-krvožilni – 25, tetivni – 25, b-velikostanični – 25, re-emergentni – 25, transglutealni – 25, profilaktički – 25, insuficijentni – 25, meningealni – 25, triciklički – 25, acetabularni – 25, Paersonov – 25, pokusni – 25, trijažni – 25, transtorakalni – 25, antenatalni – 25, ekstrakorporalni – 25, slušni – 25, plodni – 25, intraepitelni – 25, polimerni – 25, zdjelični – 25, anterogradni – 25, konverzivni – 25, parafinski – 25, labijalni – 25, unutarstanični – 25, valni – 25, Willebrandov – 25, scintigrafski – 25, bezglutenski – 25, miokardijalni – 25, kationski – 25, mezenhimalni – 25, timpanični – 24, inferiorni – 24, novodijagnosticirani – 24, suphondralni – 24, ortostatski – 24, vertebrobazilarni – 24, ganglijski – 24, kolageni – 24, intrartikularni – 24, urtikarijski – 24, atrofični – 24, relaksacijski – 24, glikemijski – 24, membranoproliferativni – 24, klasični – 24, retromaleolarni – 24, Epstein-Barrov – 24, fizijatrijski – 24, nefrotoksični – 24, dijetni – 24, protrombotski – 24, vezni – 24, patološki – 24, premaligni – 24, antifungalni – 24, diskogeni – 24, hipersenzitivni – 24, dušični – 24, hipoglikemijski – 24, psorijatični – 24, sincicijski – 24, polimorfonuklearni – 24, cerebralni – 24, noćni – 24, ishemički – 24, leđni – 24, zoonotski – 23, dijalički – 23, rentgenski – 23, nukleozidni – 23, intervacijski – 23, refluksni – 23, vazomotorni – 23, urodinamski – 23, antitumorski – 23, oleinski – 23, intraperitonejski – 23, uropatogeni – 23, Creutzfeldt-Jakobov – 23, kolonoskopski – 23, pustulozni – 23, neresektabilni – 23, bolesti – 23, psihotični – 23, erozivni – 23, nenukleozidni – 23, anormalni – 23, astmatski – 23, opstretički – 23, Stevens-Johnsonov – 23, nekonzistentni – 23, salivarni – 23, ureteralni – 23, perikardijalni – 23, koštanohrskavični – 23, kanabinoidni – 23, adenomatozni – 23, Hashimotov – 23, hilarni – 23, bolnički – 23, traheobronhalni – 23, supurativni – 23, unakrsni – 23, makrovaskularni – 23, višeslojni – 23, Burkittov – 22, opsesivni – 22, mikrocelularni – 22, submukozni – 22, biopsihosocijalni – 22, tetanusni – 22, netuberkulozni – 22, antineutrofilni – 22, infiltrativni – 22, intrarenalni – 22, biopsijski – 22,

disk-difuzijski – 22, makulozni – 22, univarijantni – 22, dijetalni – 22, regenerativni – 22, Cushingov – 22, neurokirurški – 22, subfebrilni – 22, dilatativni – 22, nemikrocelularni – 22, transsfenoidalni – 22, kranioocerebralni – 22, metabolički – 22, insercijski – 22, monocitni – 22, sigmoidni – 22, alimentarni – 22, operabilni – 22, brandikininski – 22, gastični – 22, recidivni – 22, amelonotični – 22, generativni – 22, hemodijalizni – 22, gangrenozni – 22, nebakterijski – 22, anorektalni – 22, hipoaktivni – 22, iberoptički – 22, poprečni – 22, inducibilni – 22, reumatološki – 22, tromboplastinski – 22, fibrilarni – 22, trudnički – 22, leukemijski – 22, klavulonski – 22, lingvalni – 21, rekonvalescentni – 21, orijentacijski – 21, konzilijarni – 21, kloridni – 21, dišni – 21, kozji – 21, nespecificirani – 21, Friedmanov – 21, avitalni – 21, spiralni – 21, propusni – 21, propriocepcijski – 21, subkapsularni – 21, kastracijski – 21, kateterizirani – 21, prodromalni – 21, ektopični – 21, etiološki – 21, fizički – 21, štetni – 21, konjski – 21, hemodijalizni – 21, elektromagnetni – 21, Wolmanov – 21, molekulski – 21, preegzistentni – 21, egzokrini – 21, predilekcijski – 21, citološki – 21, hiperglikemijski – 21, antinuklearni – 21, miofascijalni – 21, klonski – 21, transbronhalni – 21, infantilni – 21, ulazni – 21, trabekularni – 21, oprečni – 21, poslijeporođajni – 21, topikalni – 21, izlječiv – 21, mezenterijalni – 21, perivaskularni – 21, perikardni – 21, preventabilni – 21, rotavirusni – 21, alelski – 21, repozicijski – 20, atenuirani – 20, interaktivni – 20, plazminogeni – 20, loš – 20, ekstrakardijalni – 20, normotenzivni – 20, ubikvitarni – 20, umirući – 20, germinativni – 20, aritmogeni – 20, psihotični – 20, efektivni – 20, nervni – 20, terminski – 20, trohanterni – 20, psihološki – 20, kancerogeni – 20, sedentarni – 20, revaskularizacijski – 20, biološki – 20, purulentni – 20, okularni – 20, antidematozni – 20, supraglotički – 20, kombinacijski – 20, suprakondilarni – 20, prokoagulantni – 20, endokrinološki – 20, bronhoskopski – 20, intramedularni – 20, hepatobilijarni – 20, prehospitarni – 20, nazogastični – 20, povratni – 20, HPV-genitalni – 20, plućni – 20, postranični – 20, endobronhalni – 20, lipofilni – 20, orogenitalni – 20, interferonski – 20, antiseptički – 20, onkološki – 20, x-vezani – 20, pločasti – 20, niski – 20, mijeloproliferativni – 20, perinealni – 20, torakoskopski – 20, resorptivni – 20, koagulaza-negativni – 19, visokopatogeni – 19, proaktivni – 19, neupalni – 19, radioterapijski – 19, makulopapulozni – 19, životni – 19, permanentni – 19, nestrukturani – 19, arterijsko-venski – 19, Edwardsov – 19, monozigotni – 19, atrioventrikularni – 19, jezični – 19, neinzulinski – 19, protrahirani – 19, kalcijev – 19, nefermetativni – 19, nediferencirani – 19, ekspiratorni – 19, acidorezistentni – 19, epidemiološki – 19, stafilokokni – 19, tijazidski – 19, fuzijski – 19, prijenosni – 19, bjelkast – 19, miokardni – 19, gastroduodenalni – 19, nefunkcionalni – 19, koloidni – 19, glikoproteinski – 19, glomerulski – 19, koštano-mineralni – 19, supraklavikularni – 19, granični – 19, Henleov – 19, supklinički – 19, sluzni – 19, hipotenzivni – 19, kardioresnalni

– 19, hipodenzni – 19, neuromišićni – 19, linolni – 19, drenažni – 19, cervikogeni – 19, antitrombocitni – 19, trakcijski – 19, angularni – 19, limfomski – 19, vlaknast – 19, Pagetov – 19, parametrijski – 19, talarni – 18, Fournierov – 18, orofacijalni – 18, elektromagnetski – 18, maksilarni – 18, Reiterov – 18, metakarpalni – 18, žut – 18, psihofizički – 18, orogenitalni – 18, protetski – 18, menstrualni – 18, mandibularni – 18, sklerozantni – 18, stimulacijski – 18, koncentrični – 18, imbibirani – 18, vodeći – 18, skvamozni – 18, pretransplantacijski – 18, bacilarni – 18, neelastični – 18, protočni – 18, proteinsko-energijski – 18, antifosfolipidni – 18, profilni – 18, stanični – 18, korijenski – 18, bakteriološki – 18, Snellenov – 18, ekstrapulmonalni – 18, sjemenski – 18, citomegalovirusni – 18, visokofrekventni – 18, neizlječiv – 18, intraepidermalni – 18, nuklearnomedicinski – 18, muskularni – 18, fiziološki – 18, antiheparinski – 18, citogenetski – 18, parazitarne – 17, lijenalni – 17, testni – 17, omfalomezenterični – 17, motorni – 17, brzoprogresivni – 17, apscesni – 17, intratorakalni – 17, apstinencijski – 17, uravnoteženi – 17, nodalni – 17, transcervikalni – 17, emergentni – 17, edukacijsko-rehabilitacijski – 17, psihodinamski – 17, arterio-venski – 17, adrenergički – 17, protutumorski – 17, kalcificirani – 17, evaluacijski – 17, memorijski – 17, auskultacijski – 17, klinast – 17, mijeloablativni – 17, biomehanički – 17, brzodjelujući – 17, displastični – 17, kondicijski – 17, ligamentarni – 17, audiološki – 17, distresni – 17, žvačni – 17, kristaloidni – 17, žučni – 17, antikonvulzivni – 17, kriptogeni – 17, barijatrijski – 17, Kruskal-Wallisov – 17, bazal-bolusni – 17, citostatski – 17, limfatički – 17, histopatološki – 17, indikacijski – 17, semikvantitativni – 17, tahikardni – 17, vulvovaginalni – 17, kinetički – 17, periprotetski – 17, perirenalni – 17, palmitinski – 17, bifazični – 17, Ringerov – 17, patelarni – 17, visokoafinitetni – 16, imunotaktoidni – 16, koštano-hrskavični – 16, alogenični – 16, opsesivno-kompulzivni – 16, interatrijski – 16, intertrabekularni – 16, transvaginalni – 16, glutenski – 16, autologni – 16, trombolitički – 16, autoreaktivni – 16, sterkoralni – 16, epiteloidni – 16, epizodni – 16, središnji – 16, supresivni – 16, ordinacijski – 16, nazofaringealni – 16, atmosferski – 16, epigenetički – 16, epigenetski – 16, morbiditetni – 16, blizanački – 16, klizni – 16, Dix-Hallpikeov – 16, prominentni – 16, superficijalni – 16, revolucionarni – 16, hidrokoloidni – 16, karbanem-rezistentni – 16, intrahospitalni – 16, natriuretski – 16, osjetilni – 16, simptomski – 16, vidni – 16, kozmetski – 16, Dukesov – 16, ursodeoksikolni – 16, desnostrani – 16, fibrinski – 16, demijelinizacijski – 16, perforantni – 16, cistometrijski – 16, Anderson-Fabrijev – 16, neurorazvojni – 15, mikrobiološki – 15, motorizirani – 15, livedoidni – 15, integralni – 15, redukcijski – 15, antiaterogeni – 15, tardivni – 15, miristinski – 15, lipoproteinski – 15, nemelanomski – 15, neokludirajući – 15, enterovirusni – 15, digestivni – 15, eikozapentaenski – 15, brucelozni – 15, dendritički – 15, karbapenemski – 15, Barrettov – 15, anteromedijalni –

15, sideropenični – 15, farmakološki – 15, hiperosmolarni – 15, dijagnostički – 15, nekardijalni – 15, kompenzacijski – 15, protuvirusni – 15, receptivni – 15, propioceptivni – 15, granulomatozni – 15, antiinflamatorni – 15, hemodijalizirani – 15, citogenetički – 15, polivalentni – 15, politraumatizirani – 15, pojačani – 15, hipnotski – 15, antioksidativni – 15, lijevostrani – 15, serinski – 15, invalidski – 15, virusološki – 15, neuroprotektivni – 15, nesrodni – 15, antiviralni – 15, savojni – 15, toksikološki – 15, volarni – 15, kalcineurinski – 15, impedancijski – 15, betametazonski – 15, mijeloidni – 14, konatalni – 14, subepidermalni – 14, influentni – 14, vazelinski – 14, inkompletni – 14, ordinalni – 14, žljezdani – 14, duktalni – 14, interfalangealni – 14, muskuloskeletni – 14, intimalni – 14, apsorptivni – 14, amorfni – 14, novostvoreni – 14, arbovirusni – 14, anaplastični – 14, imunofenotipski – 14, aneurizmatički – 14, ortotopni – 14, energijski – 14, trombocitopenični – 14, ankirozantni – 14, eritematozni – 14, subarahnoidalni – 14, subkutni – 14, ekkratni – 14, sluznički – 14, promotorski – 14, nemaligni – 14, Bartterov – 14, kardiološki – 14, epidermodermalni – 14, epikradijalni – 14, mezijalni – 14, retromolarni – 14, sublingvalni – 14, antialergijski – 14, renin-angiotenzin-aldosteronski – 14, razgradni – 14, konstitucijski – 14, monofazni – 14, hepatalni – 14, protetički – 14, endotelijalni – 14, višeorganski – 14, prerenalni – 14, kraniofacijalni – 14, adultni – 14, hidrofilni – 14, hiperreaktivni – 14, pericelularni – 14, hipoplastični – 14, zatiljni – 14, kazeozni – 14, litotomni – 14, non-Hodgkinov – 14, intraokularni – 14, podmukao – 14, iritativni – 14, anabolički – 14, Hürthleov – 14, ultraljubičasti – 14, perzistirajući – 14, medikolegalni – 14, perineuralni – 14, periorbitalni – 14, niskodozni – 14, metakarpofalangealni – 14, ekstrakranijalni – 14, perforantni – 14, parvalvularni – 13, cjeloživotni – 13, pankreasni – 13, incizijski – 13, antipsihotički – 13, inkretinski – 13, apnejički – 13, Landoltov – 13, temperaturni – 13, reanimacijski – 13, aminokiselinski – 13, intraduktalni – 13, intrakoronarni – 13, amoksicilin-klavulanski – 13, venozni – 13, mitotski – 13, anafilaktički – 13, urejni – 13, niskorizični – 13, bronhodilatacijski – 13, umbilikalni – 13, torakolumbalni – 13, neurotransmiterski – 13, neurofizioterapeutski – 13, apsorpcijski – 13, mastocitni – 13, izvodni – 13, stimulativni – 13, Stillov – 13, stereotaksijski – 13, ablacijski – 13, eritrocitni – 13, granularni – 13, transrektalni – 13, ekscizijski – 13, nekroinflamatorni – 13, sklerotični – 13, fagocitni – 13, sumporni – 13, fibularni – 13, diuretski – 13, antiaritmijski – 13, radionuklidni – 13, protuapoptotski – 13, Trendelenburgov – 13, proksimalni – 13, vidni – 13, subperiostalni – 13, somatoformni – 13, prekancerozni – 13, kristaloidni – 13, hijaluronski – 13, hiperkoagulabilni – 13, zdjelični – 13, hipoglosalni – 13, monocitni – 13, Hunterov – 13, hipertonični – 13, hipofizni – 13, Churg-Straussov – 13, Kupfferov – 13, sistolički – 13, ciklički – 13, posteromedijalni – 13, dijafragmalni – 13, ventrikuloperitonealni – 13, vazokonstriksijski

– 13, shizoafektivni – 13, apoptotski – 13, traneksamični – 13, ekstraefozofagealni – 13, maternalni – 13, normocitni – 13, plosnati – 13, ketolidni – 13, unutarbolni – 13, fibrozirajući – 13, leukocitoklastični – 13, neurotski – 13, imunizacijski – 13, koljenski – 12, eksudativni – 12, monovalentni – 12, kranijski – 12, inkapsulirani – 12, fulminantni – 12, interkurentni – 12, interlaminarni – 12, limfovaskularni – 12, intramuralni – 12, ishemijsko-reperfuzijski – 12, osteohondralni – 12, anginozni – 12, hiperintenzivni – 12, netumorski – 12, neoperativni – 12, atrofični – 12, polipoidni – 12, stresogeni – 12, stereotaktički – 12, ergonomski – 12, trombotički – 12, auskultatorni – 12, skrotalni – 12, sklerodermijski – 12, Karnofskyjev – 12, ezofagogastrični – 12, antisekretorni – 12, betalaktamski – 12, muralni – 12, ekstrakranijski – 12, rožnati – 12, bikarbonatni – 12, tibijalni – 12, ekscesivni – 12, adipozni – 12, renovaskularni – 12, b-stanični – 12, embolijski – 12, antikardiolipinski – 12, pulmološki – 12, koštano-mišićni – 12, Bradenov – 12, proapoptotski – 12, preporučeni – 12, antikolinergički – 12, bakteriostatski – 12, prekursorski – 12, HGV-pozitivni – 12, postantimikrobni – 12, cefalosporinski – 12, intradodalni – 12, ibrozni – 12, hipokaliemijski – 12, ilijačni – 12, sinaptički – 12, poslijeoperativni – 12, porozni – 12, injekcijski – 12, inotropni – 12, disecirani – 12, sentinelni – 12, ukriženi – 12, antituberkulotski – 12, izvanzglubni – 12, nepalpabilni – 12, neoplastički – 12, transforaminalni – 12, fibrinopurulentni – 12, vizualno-histološki – 12, n-terminalni – 12, ribonukleinski – 12, klostridijski – 11, paratireoidni – 11, retroperitonejski – 11, bronhopulmonalni – 11, konsektivni – 11, ožiljkast – 11, ekstravaskularni – 11, mortalitetni – 11, monogeniski – 11, vezikulozni – 11, Cochraneov – 11, velikostanični – 11, osteoporotski – 11, antiretroviralni – 11, oligurični – 11, koinficirani – 11, intramukozni – 11, ureterični – 11, širokospektralni – 11, efektorni – 11, intraventrikularni – 11, nevalvularni – 11, antiproliferativni – 11, neoplastični – 11, subendotelni – 11, subarahnoidni – 11, trombogeni – 11, nekoronarni – 11, protusekrecijski – 11, neionski – 11, spektralni – 11, anogenitalni – 11, kantonalni – 11, defektni – 11, sonografski – 11, transteorijski – 11, ekskretorni – 11, askorbinski – 11, Kegelov – 11, endodontski – 11, progenitorni – 11, beta-hemolitički – 11, fibrinolitički – 11, ekstraglotični – 11, stearinski – 11, rupturirani – 11, deltoidni – 11, dezinfekcijski – 11, morbidni – 11, adhezivni – 11, titracijski – 11, mijeloični – 11, mikofenolni – 11, kornealni – 11, reproducibilni – 11, abdukcijski – 11, adjuvantni – 11, reakcijski – 11, acinarni – 11, prošireni – 11, antifosfolipidni – 11, grudni – 11, konveksni – 11, prohodni – 11, sukrvav – 11, heparni – 11, diskoidni – 11, subtotalni – 11, šiljast – 11, prefrontalni – 11, kovalentni – 11, pretibijalni – 11, predtransplantacijski – 11, predterapijski – 11, intravaginalni – 11, hiperimuni – 11, poluin vazivni – 11, ureterovezikalni – 11, aksonalni – 11, postreanimacijski – 11, zavojni – 11, hipoksični – 11, cistoidni – 11, histološki – 11, palmarni

– 11, Hodgeov – 11, Behçetov – 11, polupropusni – 11, visokorezistentni – 11, homozigotni – 11, polisaharidni – 11, onkotski – 11, odontogeni – 11, Chagasov – 11, podražajni – 11, humeroskapularni – 11, laringofaringealni – 11, suficijentni – 11, laurinski – 11, unutarbolni – 11, netoksični – 11, neproliferativni – 11, nenormalni – 11, antralni – 11, karcioembrionalni – 11, natkoljeni – 11, patofiziološki – 11, impregnirani – 11, multipotentni – 11, imunocitokemijski – 11, citološki – 11, ekstrinzični – 11, dijabetološki – 10, komorbidni – 10, ekstrakapsularni – 10, fotoekspozirani – 10, inhalatorni – 10, liofilizirani – 10, lobarni – 10, losartni – 10, intradijalizni – 10, duševni – 10, intraoralni – 10, Mann-Whitneyjev – 10, dijarealni – 10, metilenski – 10, topički – 10, neurorizični – 10, ulcerirani – 10, ugljikohidratni – 10, minuciozni – 10, izvanjetreni – 10, suragotni – 10, neopioidni – 10, endometrioidni – 10, medijastinalni – 10, nemaligni – 10, neoperabilni – 10, trofički – 10, Bowenov – 10, subepitelni – 10, sternalni – 10, nekirurški – 10, neinsercijski – 10, splenektomirni – 10, sniženi – 10, deoksiribonukleinski – 10, skočni – 10, jezično-govorni – 10, transezofagealni – 10, sinotubularni – 10, dermatokirurški – 10, faringealni – 10, Shoneov – 10, farmakokinetički – 10, kemosenzitivni – 10, fibrinolitički – 10, fistulirajući – 10, rodnički – 10, retrosternalni – 10, repetitivni – 10, mikronizirani – 10, neidentificirani – 10, bioptirani – 10, regeneracijski – 10, dekongestivni – 10, referalni – 10, renin-angotenzinski – 10, diferentni – 10, telemedicinski – 10, germinalni – 10, acidofilni – 10, Goodpasteurov – 10, adaptacijski – 10, hemofagocitni – 10, sukcesivni – 10, antikolinergički – 10, profilaktični – 10, subklavijalni – 10, koronarografski – 10, prevalentni – 10, pretklinički – 10, hematoencefalni – 10, prekordijalni – 10, predispozicijski – 10, posttrombotski – 10, postransplantacijski – 10, hipofizni – 10, zračni – 10, HIV-negativni – 10, polimikrobni – 10, zloćudni – 10, Wilsonov – 10, pleiotropni – 10, postnazalni – 10, antiupalni – 10, alendronatni – 10, citokemijski – 10, verukozni – 10, inflamirani – 10, Apertov – 10, inhomogeni – 10, homoseksualni – 10, inkubacijski – 10, intermetatarzalni – 10, intralezionalni – 10, urinski – 10, ketogeni – 10, plazmidski – 10, uremični – 10, neuronalni – 10, piogeni – 10, nesmrtonosni – 10, disfunkcijski – 10, tromboksni – 10, toksični – 10, ekstramuralni – 10, višezilni – 10, transabdominalni – 10, traheozofagealni – 10, desaturacijski – 10, multivarijantni – 10, multinodozni – 10, multinuklearni – 10, ekstrarenalni – 10

b) popularni korpus

broj pridjevskih pojavnica	broj pridjevskih različenica
720.757	20.622

velik – 12.474, krvni – 7357, tjelesni – 5665, malen – 5215, kronični – 4808, zdrav – 4384, klinički – 3282, zdravstveni – 3194, povišeni – 2963, normalni – 2958, moždani – 2731, srčani – 2443, akutni – 2419, medicinski – 2405, prirodni – 2368, nizak – 2236, loš – 2225, imunološki – 2155, opći – 2110, kardiovaskularni – 2109, mokraćni – 2070, mlad – 2016, glavni – 1981, srčani – 1969, fizički – 1945, mastan – 1902, probavni – 1794, bolni – 1711, upalni – 1659, redoviti – 1640, pravilni – 1599, pozitivni – 1584, spolni – 1576, aktivni – 1529, crveni – 1496, šećerni – 1495, kirurški – 1474, donji – 1450, rani – 1411, povećani – 1393, debeli – 1356, rijetki – 1341, koronarni – 1336, zubni – 1316, dišni – 1311, specifični – 1291, dnevni – 1252, oralni – 1230, bakterijski – 1228, rizični – 1220, osnovni – 1197, maligni – 1192, neugodan – 1192, alergijski – 1185, virusni – 1179, primarni – 1171, dijagnostički – 1138, negativni – 1123, srednji – 1122, vanjski – 1116, obiteljski – 1103, psihički – 1073, kratak – 1068, slab – 1068, limfni – 1036, lokalni – 1024, osjetljiv – 1020, terapijski – 1006, bijeli – 1005, depresivni – 997, gornji – 990, plućni – 964, mliječni – 922, prehrambeni – 919, mišićni – 912, koštani – 885, arterijski – 855, kožni – 850, rani – 848, usni – 843, mentalni – 833, lijevi – 824, bubrežni – 822, respiratorni – 788, sekundarni – 776, metabolički – 773, zaštitni – 768, biljni – 767, unutarnji – 753, nepravilni – 750, laboratorijski – 748, intenzivni – 748, seksualni – 739, živčani – 733, kognitivni – 720, desni – 706, stresni – 704, neurološki – 703, očni – 703, hormonski – 685, autoimuni – 684, tanki – 674, fizikalni – 668, protuupalni – 659, kemijski – 629, zarazni – 627, noćni – 623, crijevni – 620, vaginalni – 615, genetski – 614, psihološki – 613, menstrualni – 611, dubok – 609, reumatoidni – 605, dječji – 605, želučani – 600, zloćudni – 599, gljivični – 596, biološki – 592, hranjiv – 586, anksiozni – 572, periferni – 571, organski – 570, multipli – 568, preventivni – 568, venski – 566, ginekološki – 555, tipičan – 547, vodeći – 547, operativni – 534, slobodni – 527, prsni – 515, Alzheimerov – 505, fiziološki – 500, bolestan – 494, urinarni – 493, živčani – 492, središnji – 491, optimalni – 486, hormonalni – 486, Parkinsonov – 480, prenosiv – 479, nasljedni – 476, žučni – 468, trbušni – 453, umjetni – 449, lak – 440, psihijatrijski – 421, prosječni – 421, uredan – 414, povoljni – 407, žuti – 398, eterični – 396, genitalni – 395, kontaktni – 388, folni – 384, jetreni – 380, zaraženi – 380, ultrazvučni – 376, invazivni – 373, patološki – 369, erektilni – 366, nesteroidni – 362, obilni –

358, jutarnji – 358, tumorski – 355, nutritivni – 355, sistemski – 348, bolnički – 347, simptomatski – 347, krvožilni – 346, vezivni – 343, prednji – 340, stražnji – 340, mek – 331, reumatski – 328, toksični – 326, degenerativni – 322, površinski – 321, sezonski – 317, standardni – 317, sistolički – 316, panični – 316, dobni – 315, esencijalni – 314, vidni – 313, tvrd – 311, atopijski – 298, zglobni – 298, majčin – 296, abnormalni – 294, infektivni – 292, asimptomatski – 291, smrtonosni – 290, progresivni – 279, epidemiološki – 278, opstruktivni – 276, kardiološki – 276, antibiotski – 275, ishemijski – 275, patogeni – 274, vratni – 271, menstruacijski – 271, bipolarni – 268, vaskularni – 267, smrtni – 262, matični – 262, higijenski – 260, nespecifični – 258, psihotični – 258, gnojni – 258, endoskopski – 258, benigni – 258, centralni – 256, dobroćudni – 251, inzulinski – 251, zdjelični – 249, redovni – 249, imunosni – 246, alergični – 246, nosni – 246, streptokokni – 244, iritabilni – 243, ledni – 242, oštar – 242, stomatološki – 241, peludni – 236, klamidijski – 235, gastrointestinalni – 234, analni – 234, alternativni – 233, humani – 231, urološki – 229, trudni – 229, rutinski – 226, atipični – 225, kancerogeni – 224, antibakterijski – 223, uravnoteženi – 223, unutrašnji – 222, gust – 221, psorijatični – 220, motorički – 219, stabilni – 218, jajni – 218, mekan – 218, srčanožilni – 215, farmakološki – 213, magnetski – 206, dentalni – 205, pasivni – 203, ručni – 203, psihoaktivni – 202, neredovit – 199, carski – 197, epileptički – 197, duševni – 197, antivirusni – 197, intimni – 196, biokemijski – 196, policistični – 195, kontracepcijski – 195, anatomski – 195, rendgenski – 191, operacijski – 191, sniženi – 190, cistični – 189, vitalni – 187, optički – 186, selektivni – 183, slušni – 183, nekontrolirani – 182, urođeni – 181, aerobni – 181, acetilsalicilni – 180, porođajni – 179, bihevioralni – 178, endokrini – 177, radiološki – 177, popratni – 177, referentni – 177, aterosklerotski – 176, febrilni – 175, psihoterapijski – 174, nadomjesni – 173, lumbalni – 173, prirođeni – 167, strani – 167, peroralni – 166, nezasićeni – 164, intravenski – 162, onkološki – 162, aortni – 159, makularni – 157, potkožni – 157, Ahilov – 156, ušni – 154, lokalizirani – 149, dermatološki – 148, kontrolni – 147, nadbubrežni – 147, cerebrovaskularni – 146, antimikrobni – 146, vodeni – 146, sterilni – 143, somatski – 1143, manični – 142, kompulzivni – 140, plantarni – 140, spolni – 140, sistematski – 139, abdominalni – 139, patohistološki – 138, imuni – 138, rameni – 136, bazalni – 133, farmaceutske – 130, autonomni – 130, nožni – 130, genski – 129, mikrobiološki – 129, bedreni – 129, neuropatski – 129, ortodontski – 128, dijastolički – 128, molekularni – 128, cervikalni – 127, traumatski – 126, inhalacijski – 126, generički – 126, idiopatski – 125, serumski – 125, seboreični – 125, obrambeni – 125, torakalni – 125, karpalni – 124, diferencijalni – 122, konzervativni – 120, mitralni – 119, dojenački – 119, psihosocijalni – 118, migrenski – 117, plastični – 116, probiotički – 116, karotidni – 116, integralni – 116, profilaktički – 116, oksidativni – 115,

antioksidativni – 115, rektalni – 114, protonski – 113, Downov – 112, nefarmakološki – 112, palijativni – 111, strani – 110, alergeni – 110, epiduralni – 110, ortopedski – 110, postoperativni – 109, medikamentni – 109, toplinski – 108, razvojni – 108, psihogeni – 107, refluksni – 106, pneumokokni – 104, kardijalni – 104, gestacijski – 103, posttraumatski – 103, emtastatski – 102, dijetalni – 102, kapljični – 101, antihipertenzivni – 101, kolorektalni – 100, Crohnov – 99, genetički – 98, postporođajni – 96, kortikosteroidni – 95, shizofreni – 95, antikoagulantni – 95, autistični – 94, distalni – 93, hijaluronski – 93, štitni – 93, pleuralni – 92, visokorizični – 92, serološki – 91, histološki – 91, spinalni – 91, cerebralni – 91, kognitivno-bihevioralni – 89, Kegelov – 88, antioksidacijski – 88, kongenitalni – 88, petni – 87, epitelni – 87, rezistentni – 87, relativni – 87, opsesivno-kompulzivni – 87, urogenitalni – 86, Hashimotov – 86, imunosupresivni – 85, paroksizmalni – 84, anamnestički – 84, fetalni – 84, kritični – 84, reverzibilni – 83, citološki – 83, magnetni – 82, bezreceptni – 82, glikemijski – 82, estrogenski – 81, perkutni – 81, lateralni – 80, generativni – 80, hipohondrijski – 79, križni – 79, senilni – 79, intravenozni – 79, erekcijski – 78, hidratantni – 78, bezglutenski – 77, slabinski – 77, gastroezofagealni – 77, površinski – 77, somatizacijski – 77, hepatocelularni – 76, alkalni – 76, govorni – 75, parenteralni – 75, dubinski – 75, specijalistički – 75, žljezdani – 75, salicilni – 74, benigni – 74, sinovijalni – 74, stidni – 74, rehabilitacijski – 73, grudni – 72, prenatalni – 72, starački – 71, trigeminalni – 71, trudnički – 71, triciklički – 70, vestibularni – 70, fekalni – 70, anafilaktički – 69, peptički – 69, pulsirajući – 68, bioslični – 68, ulkusni – 68, teniski – 68, perzistentni – 68, intrauterini – 68, ambulantni – 68, kalcijski – 67, patofiziološki – 67, Eustahijev – 67, psihomotorni – 67, perioperativni – 67, opioidni – 67, bočni – 66, neurodegenerativni – 66, eksperimentalni – 66, interni – 66, Behçetov – 66, terapijski – 66, lajmski – 65, bazocelularni – 65, nenormalni – 64, kontrolni – 64, urgentni – 64, parodontni – 64, radioaktivni – 64, Gaucherov – 63, pedijatrijski – 63, mišićno-koštani – 63, protetski – 63, lipidni – 63, endogeni – 62, posturalni – 62, motorni – 62, međuzubni – 62, gastroenterološki – 62, folikularni – 62, digitorektalni – 61, senzorni – 61, pigmentni – 61, kanalni – 61, tkivni – 61, bronhalni – 61, hemoragijski – 60, razvojni – 60, atrijski – 60, renalni – 60, pandemijski – 59, visceralni – 59, ventrikulski – 59, oftalmološki – 58, kurji – 58, nezarazni – 58, simpatički – 58, monoklonski – 58, laporoskopski – 58, etiološki – 58, homeopatski – 57, suportivni – 57, terminalni – 57, hipertorfični – 57, dopaminski – 57, psihosomatski – 56, ireverzibilni – 56, skeletni – 56, psihofizički – 56, endokrinološki – 56, preponski – 54, konverzivni – 54, refleksni – 54, ankilozantni – 54, poslijeporođajni – 53, vegetativni – 53, rentgenski – 53, analgetski – 53, hematološki – 52, Raynaudov – 52, Pagetov – 52, antiupalni – 52, interdentalni – 52, meningokokni – 52, rotatorni – 52, lokomotorni – 51, autogeni – 51, anaerobni – 51,

intervencijski – 51, kromosomski – 51, epidemijski – 50, c-reaktivni – 50, preliminarni – 50, juvenilni – 50, angiotenzinski – 50, neplodni – 50, nekirurški – 50, nikotinski – 49, adjuvantni – 49, rebereni – 49, postpartalni – 49, Gravesov – 48, temporalni – 48, okultni – 48, kralježnični – 47, brahijalni – 47, cerebrospinalni – 47, transplantacijski – 47, latentni – 47, intramuskularni – 47, korikalni – 47, steroidni – 47, eritemski – 47, klaorični – 46, subakutni – 46, detoksikacijski – 45, bakteriološki – 45, kompresivni – 45, seotoninski – 45, antiagregacijski – 44, dijetetski – 44, strukturalni – 45, perianalni – 44, hemeroidalni – 44, enzimski – 44, shizoafektivni – 44, hipertenzivni – 44, intermitentni – 44, duodenalni – 44, tromboembolijski – 44, kongestivni – 44, subklinički – 43, recidivirajući – 43, postmenopauzalni – 43, dijetni – 43, sideropenični – 43, dezinfekcijski – 43, hemodinamski – 43, paranoidni – 42, nekardijalni – 41, morfološki – 41, neprirodni – 41, alergološki – 41, izvanbolnički – 41, atrofični – 40, psihodinamski – 40, endemski – 40, atoskopski – 40, Huntingtonov – 40, astmatski – 40, kardiokirurški – 40, neurogeni – 39, suzni – 39, antitrombocitni – 39, endotelni – 39, subhondralni – 39, termalni – 39, elektrofiziološki – 39, skočni – 39, dopaminergički – 39, somatofornni – 39, hiperaktivni – 39, demijelinizacijski – 39, ishemični – 38, holistički – 38, parodontalni – 38, hemolitički – 38, kralježnički – 38, internistički – 38, tvrdokorni – 38, hrskavični – 38, anemični – 38, dermatovenerološki – 38, Mortonov – 38, izvantjelesni – 38, vazovagalni – 37, ehokardiografski – 37, intersticijski – 37, žarišni – 37, niskomasni – 37, poslijeoperacijski – 37, periodontalni – 37, beta-hemolitički – 37, predmenstrualni – 37, papilarni – 36, infekcijski – 36, dioptrijski – 36, izvanmaterični – 36, sluzni – 36, nadražajni – 36, sonični – 36, kemoterapijski – 36, hrapavi – 36, osteoporotični – 35, antiepileptički – 35, cirkulacijski – 35, sedativni – 35, fluidni – 35, diuretski – 35, normotenzivni – 35, prostatični – 35, karcinogeni – 35, vršni – 35, nadlaktični – 35, solidni – 35, apstinencijski – 35, antidepresivni – 35, fototoksični – 35, neuromuskularni – 35, mukozni – 34, luteinizirajući – 34, Reiterov – 34, planocelularni – 34, nealergijski – 34, kavernozi – 33, ventrikularni – 33, neurokirurški – 33, opservacijski – 33, infantilni – 33, radijalni – 33, niskokalorični – 33, poplitealni – 33, neoperacijski – 33, vidni – 33, reziudalni – 33, hipertrofijski – 33, koloidni – 33, intervertebralni – 33, metatarzalni – 33, nazalni – 33, žvačni – 33, karcinomski – 32, hijatalni – 32, premaligni – 32, čeljusni – 32, dopunski – 32, paranazalni – 32, tetivni – 32, onkogeni – 31, tiroidni – 31, potentni – 31, neuralni – 31, aktinički – 31, nokatni – 31, fibrozni – 31, intranazalni – 31, anesteziološki – 31, mijelinski – 30, serozni – 30, vidni – 30, intrakranijalni – 30, aksilarni – 30, rehidracijski – 30, antikancerogeni – 30, oksidacijski – 30, pazušni – 30, antigenski – 30, ortostatski – 30, psihoorganski – 29, hipertonični – 29, nemotorički – 29, hipomanični – 29, laksativni – 29, Ewingov – 29, antifungalni – 29, Reyeov

– 29, neuropsihijatrijski – 29, menopauzalni – 29, pulmološki – 29, nefrotski – 28, palčani – 28, antifosfolipidni – 28, gram-negativni – 28, reumatološki – 28, mikrovaskularni – 28, izotonični – 28, eozinofilni – 27, mamografski – 27, protugljivični – 27, gastrični – 27, autosomni – 27, Cushingov – 27, transtorakalni – 27, displastični – 27, neuroradiološki – 27, postranični – 27, komorbidni – 27, duktalni – 26, kolageni – 26, mjerni – 26, supraventrikulski – 26, respiracijski – 26, okcipitalni – 26, bronhijalni – 26, patelarni – 26, peritonzilarni – 26, parasimpatički – 26, perinatalni – 26, intravezikalni – 26, limfoblastični – 26, kapilarni – 25, žilni – 25, intraokularni – 25, oleinski – 25, multicentrični – 25, transuretralni – 25, Gilbertov – 25, imunomodulacijski – 25, goljenični – 25, veganski – 25, Dupuytrenov – 25, limbički – 25, vertebralni – 25, neuronski – 25, Menierov – 25, preoperativni – 25, nukleinski – 25, varikozni – 24, protrombinski – 24, eritematozni – 24, rekurentni – 24, refraktivni – 24, postherpetični – 24, skafoidni – 24, femoralni – 24, unutarstanični – 24, imunokompromitirani – 24, sinergistički – 24, psihoanalitički – 24, lakatni – 24, pelenski – 24, hospicijski – 24, preobilni – 24, necijepljeni – 24, sanitarni – 24, endovaskularni – 24, anterogradni – 23, glutenski – 23, biologijski – 23, antiretrovirusni – 23, vlaknasti – 23, epizodični – 23, ožiljkasti – 23, psihoterapeutski – 23, Munchausenov – 23, linolni – 23, anksiolitički – 23, glikolni – 23, kalcijev – 23, neoperativni – 23, epileptični – 23, spastični – 23, pubertetski – 23, paratireoidni – 23, cervikobrahijalni – 23, mikrovalni – 23, ciklički – 23, frontalni – 23, perikardijalni – 23, Barrettov – 23, limfocitni – 23, mikološki – 22, enteralni – 22, fenolni – 22, abrazivni – 22, prodromalni – 22, karidogeni – 22, psihopatološki – 22, sideropenijski – 22, antitumorski – 22, lužnati – 22, bazni – 22, nodularni – 22, penicilinski – 22, čujni – 22, epidermalni – 22, izdisajni – 22, gerijatrijski – 22, kalcificirajući – 21, amebni – 21, neopiodni – 21, Haglundov – 21, razrijeđeni – 21, kontraceptivni – 21, polinezasićeni – 21, rožnati – 21, higijensko-dijetetski – 21, alfa-linolenski – 21, akupunkturni – 21, pozitronski – 21, glomerularni – 21, aksijalni – 21, matični – 21, reprodukcijski – 21, perioralni – 21, pilonidalni – 21, embolijski – 21, Behçetov – 21, međuzubni – 21, nutricionistički – 21, fotoalergijski – 21, dilatacijski – 21, ulnarni – 21, neprobavljivi – 20, sijamski – 20, farmakoterapijski – 20, kolonoskopski – 20, multifokalni – 20, bioaktivni – 20, adrenergički – 20, paratireoidni – 20, egzogeni – 20, borilački – 20, masivni – 20, biorezonantni – 20, neinfektivni – 20, fokalni – 20, visokokalorični – 20, ovulacijski – 20, krvotvorni – 20, kratkovidni – 20, aortalni – 20, srčano-žilni – 20, intolerantni – 20, izvanstanični – 20, medularni – 20, farmakorezistentni – 20, pretklinički – 20, mikrocitni – 19, međustanični – 19, veterinarski – 19, regularni – 19, endometrijski – 19, parazitski – 19, kardiopulmonalni – 19, peritonealni – 19, neurotični – 19, adrenalni – 19, trzajni – 19, Bartolinijev – 18, protuupalni – 19, Warthinov – 19, distimični – 19, sincicijski – 19, parazitarni

– 19, sklerozirajući – 19, dementni – 19, proteinsko-energetski – 19, epizodički – 19, letalni – 19, erozivni – 19, lumbosakralni – 19, pulmonalni – 19, genitourinarni – 19, dermatoskopski – 19, koronavirusni – 18, valvularni – 18, kranijalni – 18, okluzivni – 18, implantabilni – 18, opstetrički – 18, sakroilijakalni – 18, seborejički – 18, mikrobn – 18, hemoragični – 18, androgenetski – 18, transkateterski – 18, narcisoidni – 18, embrionalni – 18, anksiozno-depresivni – 18, kardiogeni – 18, varikozitetni – 18, kozmetski – 18, antimikotički – 18, socioterapijski – 18, preaktivni – 18, linolenski – 18, ionizirajući – 18, epizodni – 18, endodontski – 18, makroskopski – 18, kataralni – 18, intramularni – 18, nefunkcionalni – 18, neurobiološki – 17, pulsni – 17, refracijski – 17, hipnotički – 17, antiinflamatorni – 17, osmotski – 17, olfaktorni – 17, imunomodulatorni – 17, neuroendokrini – 17, arahidonski – 17, ekstrapiramidni, granulomatozni – 17, adaptivni – 17, hematogeni – 17, palpabilni – 17, paradontni – 17, lobularni – 17, predoperativni – 17, Wilsonov – 17, intraabdominalni – 17, Kaposijev – 17, nociceptivni – 17, multifaktorijalni – 17, gonokokni – 16, nesterilni – 16, vezikoureteralni – 16, razarajući – 16, hipoglikemijski – 16, nemaligni – 16, vazomotorni – 16, patogenetski – 16, peritonejski – 16, prekancerogeni – 16, zatiljni – 16, kolateralni – 16, membranski – 16, nebakterijski – 16, anorganski – 16, tubarni – 16, histaminski – 16, ekstrahepatični – 16, visokovrijedni – 16, dismorfni – 16, shizotipni – 16, antihistaminski – 16, Asperbergov – 16, alergogeni – 16, lutealni – 16, fertilni – 16, anestetički – 16, Battenov – 16, bazilarni – 16, temporomandibularni – 16, opstrukcijski – 16, precipitirajući – 16, kolesterolski – 16, iliotibijalni – 16, glikemički – 15, nekardiogeni – 15, enteropatski – 15, nekancerogeni – 15, propusni – 15, neorganski – 15, monozasićeni – 15, Epstein-Barrov – 15, dermalni – 15, njušni – 15, sinovijski – 15, kardioprotektivni – 15, sekretorni – 15, kralješnični – 15, parotidni – 15, spinocelularni – 15, interventni – 15, niskorizični – 15, antifosfolipidni – 15, maternični – 15, luteinski – 15, autoimunosni – 15, kateterski – 15, neuroendokrini – 15, pubični – 15, jednojajčani – 15, Bakerov – 15, recidivni – 15, serotoninergički – 15, aspiracijski – 15, bazofilni – 15, aortokoronarni – 15, antialergijski – 15, ejakcijski – 15, Klinefelterov – 15, leukocitni – 15, iritacijski – 15, fizioterapijski – 15, analitički – 15, ekstrapiramidalni – 15, transdermalni – 15, kolagenski – 15, koštano-mišićni – 15, protuvirusni – 14, moluski – 14, sekrecijski – 14, muskarinski – 14, noradrenergički – 14, hiperbarični – 14, bronhoprovokacijski – 14, Osgood-Schlatterov – 14, inkontinentni – 14, psihofarmakološki – 14, spiralni – 14, stresogeni – 14, intradermalni – 14, neutrofilni – 14, homoseksualni – 14, rotacijski – 14, transmasni – 14, melanocitni – 14, natriuretski – 14, limfatički – 14, enzimatski – 14, ureteralni – 14, baktericidni – 14, ketonski – 14, virološki – 14, akupresurni – 14, multiorganski – 14, multisistemski – 14, vulvovaginalni – 14, nerazgrađeni – 14, transvaginalni

– 14, antistresni – 14, pantotenski – 14, benigni – 14, netoksični – 14, solitarni – 14, sluznički – 14, submandibularni – 14, cirkadijni – 14, interfalangealni – 14, svrbljiv – 14, refraktorni – 14, askorbinski – 14, ezofagealni – 14, relapsno-remitirajući – 14, alveolarni – 14, višeploidni – 14, radijacijski – 14, nemelanomski – 13, uretralni – 13, hepatoprotektivni – 13, patronažni – 13, bolesnički – 13, submukozni – 13, antikarcinogeni – 13, retinalni – 13, korionski – 13, antireumatski – 13, anabolički – 13, cirkadijalni – 13, intaktni – 13, perimenopauzalni – 13, perniciozni – 13, intravaginalni – 13, subkonjuktivalni – 13, eikozapenteaenski – 13, intravaginalni – 13, subkonjuktivalni – 13, eikozapentaenski – 13, ekcesivni – 13, bronhodilatacijski – 13, transfuzijski – 13, premenopauzalni – 13, kolposkopski – 13, međurebreni – 13, Adamov – 13, bulozni – 13, neurotski – 13, fekalno-oralni – 13, antipsihotički – 13, konvulzivni – 13, antipsihotični – 13, logopedski – 13, endotrahealni – 13, parodontološki – 13, patognomonični – 13, statinski – 13, polisaharidni – 13, motorni – 13, lisni – 13, titanski – 13, jednostanični – 13, nekrotični – 13, prstenasti – 12, regenerativni – 12, visokorazvijeni – 12, neuropsihološki – 12, lizosomski – 12, Reyev – 12, Rombergov – 12, skrotalni – 12, korektibilni – 12, porodni – 12, anaplastični – 12, laktiobionski – 12, maksilarni – 12, potpomognuti – 12, farmakodinamski – 12, ekstenzorni – 12, hidrolipidni – 12, aterosklerotični – 12, Gleasonov – 12, nemedicinski – 12, proaktivni – 12, neoplastični – 12, pupčani – 12, nekrotizirajući – 12, posttrombotski – 12, akromioklavikularni – 12, čeoni – 12, antiseptični – 12, antirefluksni – 12, transcendentelni – 12, plazmatski – 12, subkortikalni – 12, potkoljениčni – 12, trikuspidalni – 12, postekspozicijski – 12, tuberozni – 12, unipolarni – 12, ektopični – 12, epigastrični – 12, topikalni – 12, ergometrijski – 12, viskozni – 12, invalidski – 12, kirurški – 12, orbitalni – 12, kloridni – 12, novodijagnostificirani – 12, vodootporni – 12, koljenski – 12, glaukomijski – 12, urinski – 12, komorbiditetni – 11, krucijalni – 11, blizanački – 11, psihotropni – 11, mozgovni – 11, disforični – 11, uvin – 11, štapićasti – 11, traheobronhalni – 11, antirabični – 11, anorektalni – 11, kurativni – 11, perzistirajući – 11, Tietzeov – 11, inflamatorni – 11, porozni – 11, postnazalni – 11, receptorski – 11, retrobulbarni – 11, facijalni – 11, naočalni – 11, delirantni – 11, premenstrualni – 11, prediktivni – 11, anogenitalni – 11, biomehanički – 11, vazoaktivni – 11, vertiginozni – 11, trombotski – 11, termoregulacijski – 11, hipokromni – 11, antisekretorni – 11, implantološki – 11, infuzijski – 11, sinaptički – 11, sluznični – 11, antiviralni – 11, cistinski – 11, citotoksični – 11, intracerebralni – 11, suzni – 11, arteriovenski – 11, mandelični – 11, natkoljениčni – 11, dismorfni – 11, intracelularni – 11, tardivni – 11, makrovaskularni – 11, proupalni – 11, anginozni – 11, distoni – 11, antidiuretski – 11, prekancerozni – 11, premorbidni – 11, refrakterni – 11, neepileptički – 11, pinealni – 11, glosofaringealni – 11, biomedicinski – 10,

progesteronski – 10, acidobazni – 10, ventilacijski – 10, septumski – 10, heteroseksualni – 10, vulnerabilni – 10, subglotični – 10, hiperkinetski – 10, polimorfni – 10, hospitalni – 10, mastoidni – 10, kortikosteroidni – 10, antipiretski – 10, dorzalni – 10, seronegativni – 10, paralizirajući – 10, antiandrogeni – 10, patelofemoralni – 10, anageni – 10, kvrgavi – 10, cirkulatorni – 10, neupalni – 10, ionski – 10, subakromijalni – 10, pokusni – 10, oksitocinski – 10, sumporni – 10, maladaptivni – 10, rotavirusni – 10, transkutni – 10, angularni – 10, neepileptički – 10, ulcerativni – 10, glikozilirani – 10, urodinamski – 10, biopsihosocijalni – 10, visokoenergetski – 10, purulentni – 10, koštano-zglobni – 10, zrakasti – 10, opijatni – 10, sedentarni – 10, inhibicijski – 10, kuglasti – 10, sistemični – 10, injekcijski – 10, cilijarni – 10, skvamozni – 10, pegilirani – 10, dugolančani – 10, lakunarni – 10, spermatični – 10, sukrvav – 10, virusološki – 10, tibijalni – 10, ekstrapiramidni – 10, fermentabilni – 10, barijatrijski – 10, transezofagustni – 10, aplastični – 10, kardiorespiratorni – 10, konkomitantni – 10, disruptivni – 10, kolinergički – 10, ishemički – 10, rebrani – 10, nefiziološki – 10, mezoterapijski – 10

12. ŽIVOTOPIS

Martina Pavić rođena je 1986. u Zagrebu. Preddiplomski studij kroatistike završila je 2008., a diplomski studij kroatistike i lingvistike 2011. obranivši diplomski rad pod naslovom *Hrvatsko jezično savjetodavstvo*. Godine 2017. upisuje poslijediplomski doktorski studij kroatistike *Hrvatska filologija u interkulturnom kontekstu* na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje zaposlena je od 2018. kao doktorandica na projektu *Dinamičnost kategorija specijaliziranoga znanja* (DIKA) voditeljice dr. sc. Ane Ostroški Anić.

Radila je honorarno kao lektorica za Osječki zbornik Muzeja Slavonije, medijske kuće Hanza Media i Adria Media, međunarodnu medijsku grupaciju Newton Media SEE, izdavačke kuće Algoritam, SysPrint, VBZ i Meandar Media, a surađivala je i na *Rječniku govora grada Hvara: forske riči i štorije* autora Radoslava Benčića kao lektorica za standardni jezik.

Uz matični znanstveni projekt surađuje i na projektima *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* (*Struna*) i *Semantički okviri u hrvatskom jeziku*, koji se provode u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Sudjelovala je izlaganjima na nekoliko domaćih i međunarodnih skupova te je objavila samostalno ili u suautorstvu nekoliko znanstvenih i stručnih radova. Stručno se usavršavala na radionicama i ljetnim školama u području terminologije i leksikografije. Godine 2021. završila je poslijediplomski terminološki tečaj *Terminology and Professional Needs* na Sveučilištu Pompeu Fabre u Barceloni.

12.1. Popis objavljenih radova

Brozović, Mateja; Dečman, Nikolina; Filko, Matea; Ježovita, Ana; Mamić Sačer, Ivana; Novak, Ana; Ostroški Anić, Ana; Pavić, Ivana; Pavić, Martina; Rep, Ana; Sever Mališ, Sanja; Tušek, Boris; Žager, Katarina; Žager, Lajoš. 2021. *Hrvatsko računovodstveno nazivlje*. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.

Pavić, Martina. 2021. Svijet od riječi. leksikografski i terminografski ogledi. Ivana Brač i Ana Ostroški Anić (ur.). *Suvremena lingvistika* 47/91. 99–102 (prikaz).

Pavić, Martina. 2020. Jezik u varijantama. *Croatica: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu* 44 /64. 131–137 (prikaz).

Ostroški Anić, Ana; Lončar, Maja; Pavić, Martina. 2019. Extracting Lexical Units for Identifying Specialized Semantic Frames. *Terminologija* 26. 73–87.

Pavić, Martina. 2019. Pleonazmi u časopisu *Storybook*. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika* 6/4. 30–34.

Pavić, Martina; Pišković, Tatjana. 2012. Zanimljivi prinosi zaboravljenoga filologa. *Croatica et Slavica Iadertina* VIII/I. 35–46.